ΣΥΡΙΖΑ

Syriza: Deneyimler

Çeviri derlemesi
Temmuz 2015

Türkçesi: Serap Güneş, Seçil Şen, Melike Ölker, Eda Ağca, Burak Demir, Işık Barış Fidaner
Arda Çiltepe, Ceren Deniz, Erkal Ünal, Onur Zanan Akın, Can Evren, Hannan Musabaşoğlu

dunyadanceviri.wordpress.com
yersizseyler.wordpress.com
hayalgucuiktidara.org

Kitabın LaTeX kodları GNU GPL altındadır.

İçindekiler

Yunanistan'ın kısa tarihi (BBC) 6

İdeolojinin Marazi Patlaması (Flesh Machine) 13

Korkunun Anatomisi (Immanuel Wallerstein) 17

Sintagma Meydanı'ndan dünyaya (Sintagma Halk Kurulu) 20

Bahar Kışla Yüzleşiyor (Mike Davis) 22

Yunanistan: Syriza'yı anlamak (John Mason) 35

İşte Avrupa Aşırı Sağı (Nick Malkoutzis) 41

Sol ve sağın sözde 'aşırılık'ları arasında bir bakışım bulunmuyor 46

Syriza nerede duruyor? (Baptiste Dericquebourg) 48

Roller değişirken (Nick Malkoutzis) 53

Kapitalizm vs. iktidar seçeneğini parçalamak (John Holloway) 57

Avrupa'nın yeni sol popülist hareketi (Paul Mason) 63

Yunan Komünistlerini Anlamak (Nikos Lountos) 67

Yunanistan: Birinci Aşama (Stathis Kouvelakis) 74

Yunanistan'ın dayanışma hareketi (Jon Henley) 117

Çipras Başbakanlık Yolunda (Yiannis Baboulias) 122

Borçlu Evet, Ama Suçlu Değil! (Slavoj Žižek) 125

Kobane için kutlama ve dayanışma mesajı (SYRIZA) 129

Syriza ve Podemos üzerine (David Harvey) 130

Syriza stratejisinin sonuna gelindi (Costas Lapavitsas) . . . 134

Yunanistan: İkinci Aşama (Costas Lapavitsas) 142

Çipras-Juncker ortak açıklamasına yanıtımız (PAME) 174

12. Tarihsel Materyalizm Konferansı 176

GCAS Demokrasi Yükseliyor Konferansı 179

HDP'nin Büyük Başarısını Kutluyoruz! (SYRIZA) 183

Nobel ödüllü ekonomist Stiglitz Troyka'yı suçladı 184

Yunanistan kaosta (Paul Mason) 187

Bu Avrupa için bir uyanma şansı (Slavoj Žižek) 193

Syriza üzerine (Slavoj Žižek) 200

Artık Bakan Değilim! (Yanis Varoufakis) 201

Referandumda neden HAYIR demeliyiz? (Yanis Varoufakis) 202

Yunanistan kanaatkârlığı reddediyor (James Meadway) . . 204

Almanya Yunanistan'dan acıyı esirgemeyecek, çünkü yıkımımız işlerine geliyor (Yanis Varoufakis) . . 207

DWN: Anlaşma AB'nin siyasi birliğinin sonu 212

Sorun sadece trajedi değil, asıl sorun yalan (John Pilger) . 214

Yunanistan, Güneye Bakan bir Aynadır (Ryan Harvey) . . . 218

Küresel Ekonomi (Ryan Harvey) 223

Yunanistan avro borç anlaşmasını kazandı ama kaybeden demokrasi oldu (Paul Mason) 225

Bir makro ve mikro fiyasko (Mariana Mazzucato) 228

Almanya'nın Yıkıcı Öfkesi (Jacob Soll) 233

Syriza MK çoğunluk üyeleri, Brüksel anlaşmasını reddediyor 236

Yunanistan: Mücadele Devam Ediyor (Stathis Kouvelakis) . 238

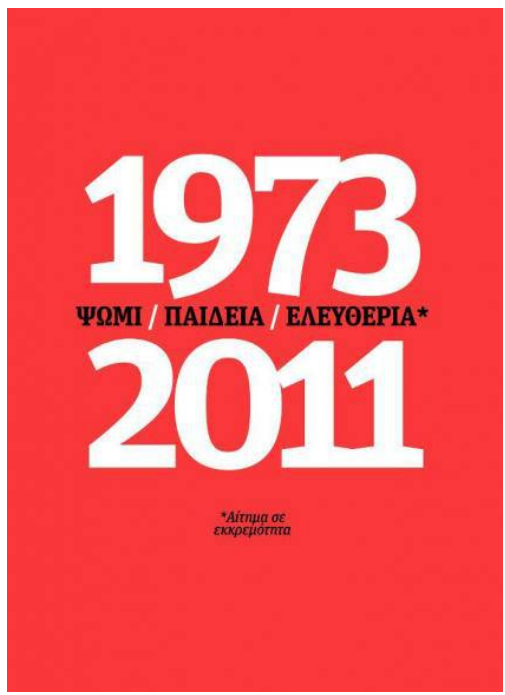
AB el altından darbe tezgahlıyor (Robert H. Wade) 263

Alexis Tsipras'ın Anti-Politikası (Stathis Kouvelakis) 264

Suruç'ta ölenlerin başlattığını biz devam ettireceğiz (SYRIZA Gençliği) 268

Yunanistan'ın kısa tarihi

BBC — 11 Haziran 2012 — news.bbc.co.uk

Önemli olayların kronolojisi:

MÖ 486: Partenon'un inşası tamamlandı

MÖ 88: Romalılar Atina'yı yağmaladı

1456: Türkler şehri işgal etti

1833: Atina Yunanistan Krallığı'nın başkenti oldu

1924 – Yunanlar monarşinin ilgasını oyladı, ülke cumhuriyet oldu.

1935 – Monarşi yeniden kuruldu.

1936 – General Metaxas, Kral tarafından başbakan olarak atandı ve sağcı bir diktatörlük kurdu.

1940 – Mussolini güçleri İtalyan işgali altındaki Arnavutluk üzerinden Yunanistan'a saldırdı ancak püskürtüldü.

1941 – Metaxas öldü. Yunanistan Almanya tarafından işgal edildi. 100.000 kişi kıtlıktan öldü. Kral 2. George ve hükümet Mısır'a kaçtı.

1942-1944 – Komünist ve kralcı fraksiyonlardan işgale karşı şiddetli direnişler.

1944 – İngiliz ve Yunan güçleri, Nazi'leri geri çekilmeye zorlamak için birleştiler. Georgios Papandreou, İngiliz desteği ile başbakan oldu. Komünistler bunu protesto etti. Gerilim arttı ve yer yer şiddet olayları yaşandı.

1946 – 1949 – Seçimleri kralcı partiler kazandı, monarşi yeniden kuruldu. Bunu izleyen iç savaş, komünist güçlerin yenilgisiyle sonuçlandı.

1952 – Yeni anayasa, Yunanistan'ın, devletin başında kralın olduğu parlamenter bir demokrasi olduğunu deklare etti. Yunanistan NATO'ya katıldı.

1955 – Konstantinos Karamanlis başbakan oldu.

1964 – Kral 2. Constantine, babası Paul'ün yerine geçti.

1967 – Bir grup subay askeri darbe ile iktidarı ele geçirdi (Albaylar Cuntası). Seçimler süresiz olarak ertelendi ve Albay George Papadopoulos başbakan oldu. Gaddar ve baskıcı rejim tarafından yüzlerce siyasal aktivist tutuklandı.

1973 – Yunanistan'da cumhuriyet ilan edildi, monarşi ilga edildi ve Papadopoulos başkan oldu. Askeri yönetime karşı muhalefet, artan tutuklamalarla yüz yüze kaldı. Papadopoulos, askeri inzibat komutanı Tuğgeneral Demetrios Ioannidis tarafından kansız bir darbe ile devrildi. Sivil idareyi

kısmen geri getirdi ancak iktidar üzerindeki geniş kontrolünü korudu.

1974 – Kıbrıs Başkanı Makarios'a karşı Atina destekli bir darbeyi, adanın kuzeyinin işgal edildiği Türk müdahalesi izledi. Ioannidis hükümeti çöktü. Sürgündeki Karamanlis geri çağrıldı ve başbakan olarak yemin etti. Monarşinin yeniden kurulması referandumda reddedildi.

Parlamenter cumhuriyet

1975 – Yeni anayasa ile Yunanistan, bazı yürütme güçlerinin başkana verildiği parlamenter bir cumhuriyet olarak ilan edildi.

1980 – Karamanlis başkan seçildi.

1967 – Askeri yönetim ilan edildi

1981 – Yunanistan AB'ye katıldı. Andreas Papandreou'nun Sosyalist Partisi (Pasok) seçimleri kazandı.

1985 – Karamanlis, hükümetin başkanın yetkilerini azaltma planını protesto ederek istifa etti. Christos Sartzetakis devlet başkanı oldu.

1986 – Anayasal değişiklik ile başkanın bazı yetkileri yasama gücüne devredildi.

1990 – Merkez sağ Yeni Demokrasi partisi, parti lideri Constantine Mitsotakis öncülüğünde hükümeti oluşturdu.

1991 – Makedonya Yugoslavya'dan bağımsızlığını ilan etti. Yunanistan, Makedonya Cumhuriyeti'nin adına ve bayrağına, Yunanistan'ın Makedonya vilayeti üzerinde toprak hakkı ima ettiğini gerekçesiyle itiraz etti.

1993 – Seçim sonucunda Papandreou iktidara geri döndü.

1995 – Makedonya ile ilişkiler normalleşti.

1996 – Yunanistan ile Türkiye arasında Ege'deki Kardak adacığı üzerine gerilim çıktı. Papandreou, hastalık sebebiyle istifa etmesinin kısa süre ardından öldü. Yerini Kostas Simitis aldı.

1999 – Eylül – Deprem Atina'yı vurdu. Onlarca kişi hayatını kaybetti, binlercesi evsiz kaldı.

2000 – Haziran – Kıdemli İngiliz diplomat, Tuğgeneral Stephen Saunders, solcu 17 Kasım örgütü tarafından Atina'da vurularak öldürüldü.

2002 – Ocak – Drahma yerini Avro'ya bıraktı.

2002 – Mart – Yunanistan ve Türkiye hükümetleri, Türkiye'nin Yunanis-

tan'a doğalgaz tedariki sağlayacağı bir doğalgaz boru hattının inşası üzerinde anlaştı.

2002 – Temmuz – İddiaya göre aralarından birinin kendi bombasının patlaması sonucu yaralanması ve polise bilgi vermesi sonrasında, 17 Kasım örgütünün lideri ile üyeleri oldukları iddia edilen kişiler tutuklandı.

2003 – Aralık – 17 Kasım örgütü sanıklarının davası hükümle sonuçlandı. Örgütün liderinin yanı sıra baş tetikçisi ömür boyu hapse mahkum oldu.

2004 – Şubat – Kostas Simitis, Mart'ta erken seçim yapılması çağrısında bulundu ve Pasok liderliğini bıraktı. George Papandreou parti liderliğine getirildi.

Hükümet değişikliği

2004 – Mart – Costas Karamanlis liderliğindeki muhafazakar Yeni Demokrasi partisi, genel seçimleri kazandı ve on yıllık Pasok iktidarına son verdi.

2000 – İngiliz ataşesi Atina'da vurularak öldürüldü

2004 – Ağustos – Atina Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yaptı.

2004 – Aralık – Avrupa Komisyonu, Yunanistan'ın Avro bölgesine katılmak için bütçe açığı verilerinde oynama yaptığının ortaya çıkması ardından resmi bir uyarı yayınladı.

2005 – Mart – Sendikalar, artan işsizliği ve yüksek enflasyonu protesto etmek için 24 saatlik grev başlattı.

2005 – Nisan – Parlamento AB anayasasını onayladı.

2005 – Aralık – Ulaşım çalışanlarının protesto grevlerinin ortasında, parlamento, kamu sektöründe iş garantisinin sona erdirilmesi de dahil, iş yasasındaki değişiklikleri onayladı. Planlar Haziran'da grevlere sebep oldu.

2006 – Mart – Kamu sektörü çalışanları ücret talebi ile ve iş güvenliği yasalarını sulandırma ve özelleştirmeleri yoğunlaştırma amaçlı hükümet planlarını protesto etmek amacıyla greve gittiler.

2006 – Mayıs – Yunan ve Türk savaş uçakları havada çarpıştıktan sonra Ege denizine düştüler.

2006 – Eylül – Yunanistan, Rusya ve Bulgaristan, Rus petrolünü Yunanistan'ın Alexandropoulis şehri üzerinden Avrupa'ya taşıyacak bir petrol boru hattı inşa edilmesi için uzun zamandır gündemde olan bir anlaşmadan vaz-

geçtiler.

2007 – Ocak – Solcu bir gerilla grubu, Atina'daki ABD elçiliğine yapılan bir roket saldırısını üstlendi. Saldırıda zarar gören olmadı.

2007 – Şubat – Muhafazakar hükümet bir güvenoyu oylamasını geçti ve reformları ilerletmeyi vaat etti.

2007 – Ağustos – Reformları için güven tazelemek isteyen hükümet, erken seçim tarihi olarak 16 Eylül'ü belirledi. Ana karayı ve adaları etkisi altına alan orman yangınlarında onlarca kişi öldü.

2007 – Eylül – Hükümetinin yangınla baş etme konusunda eleştirilmesine karşın, Başbakan Karamanlis seçimleri az bir çoğunlukla kazandı. Reformları sürdürmek için destek tazelediğini söyledi ancak çoğunluk için ulusal birliği sağlayacağına dair güvence verdi.

2008 – Mart – Yunanistan, eski Yugoslavya cumhuriyetinin adı konusundaki anlaşmazlığın çözülmediği gerekçesiyle Makedonya'nın NATO'ya katılmasını veto etti. Parlamento, kamu sektöründeki genel grevlere ve kitlesel protestolara rağmen hükümetin tartışmalı emeklilik reformu yasa tasarısını az farkla onayladı.

2008 – Ekim – On binlerce kamu sektörü çalışanı ve profesyonel, özelleştirmeleri, ücret tavanlarını ve emeklilik reformunu protesto etmek için greve gitti.

2008 – Aralık – Öğrenciler ve gençler, polisin Atina'da 15 yaşındaki Alexis Grigoropoulos'u öldürmesi ardından ülke çapında protestolar ve ayaklanmalar için sokaklara çıktılar. Başlıca kamu sektörlerinde grevler ile hükümetin ekonomi politikalarına yönelik baskılar arttı.

2009 – Ağustos – Ülke çapında yangınlar sebebiyle 10.000 civarında insan evlerinden tahliye edildi.

2009 – Ekim – Muhalefetteki Pasok sosyalist partisi Başbakan Karamanlis'in çağrısı ile düzenlenen seçimleri kazandı ve lider George Papandreou yeni başbakan oldu.

Borç krizi

2009 – Aralık – Alexis Grigoropoulos'un polis tarafından öldürülmesinin birinci yıldönümünde Atina'da çatışmalar çıktı.

2009 BÜTÇE KRİZİ

Yunanistan'ın 300 milyar Avroluk borcu ülkeyi 2009'da krize sürükledi.

Yunanistan'ın kredi puanı, hükümetin şişen borçlarını ödeyemeyeceği korkuları arasında, dünyanın önde gelen üç derecelendirme kuruluşundan biri tarafından düşürüldü. Başbakan George Papandreou, sert kamu harcaması kısıtlamaları programını duyurdu.

2010 – Ocak – Hükümet, kamu sektöründe ücret kesintileri, yakıt zamları ve vergi kaçırmaya karşı sıkı önlemlerin dahil olduğu ikinci tur sert kemer sıkma önlemlerini açıkladı.

2010 – Şubat – Hükümetin kemer sıkma önlemleri Mart'a kadar devam eden bir dizi genel grevi ve protestoyu tetikledi.

2010 – Mart – Başbakan George Papandreou, bütçe krizini bir "savaş zamanı durumu"na benzeterek üçüncü tur vergi artışlarını ve harcamalarda toplamda 6,5 milyar dolarlık kesintileri açıkladı.

Kurtarma paketi

2010 – Nisan/Mayıs – Yunanistan'ın borçlarını ödeyemeyeceği korkusu, Avro bölgesi ülkelerini 145 milyar dolarlık (110 milyar Avro; 91 milyar pound) bir kurtarma paketini onaylamaya sevk etti. Kurtarma anlaşmasının parçası olarak, Papandreou daha da sert kemer sıkma politikalarını duyurdu. Sendikalar protesto amaçlı olarak genel grev çağrısında bulundu.

2010 – Ekim – Hükümet, 2011 taslak bütçesi için çok daha katı, yeni kemer sıkma önlemlerini duyurdu. Önlemler arasında yeni vergiler ve daha yüksek KDV oranı bulunuyordu.

2011 – Şubat – Uluslararası kredi kuruluşları, şimdiye kadar uygulanan kemer sıkma önlemlerinin yeterli olmadığını ve Yunanistan'ın maliyesini düzeltmek için reformları hızlandırması gerektiğini belirttiler.

2011 – Haziran – 24 saatlik genel grev. On binlerce protestocu, hükümetin yeni kemer sıkma yasalarını geçirme çabalarını protesto etmek için parlamentoya yürüdü.

Kriz derinleşiyor

2011 – Temmuz – Avrupa Birliği liderleri, Avrupa Finansal İstikrar Fonu üzerinden 109 milyar Avro aktararak Yunanistan'ın borç krizini aşması için büyük bir kurtarma planında anlaştılar. Üç büyük kredi derecelendirme kuruluşunun tümü de, Yunanistan'ın puanını ciddi temerrüde düşme riski ile ilişkilendirilen bir düzeye indirdiler.

2011 – Eylül – Kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Yunanistan'ın borçlarını geri ödeyebileceği konusundaki endişeler nedeniyle sekiz Yunan

bankasının notunu düşürdü.

2011 – Ekim – Avro bölgesi liderleri, daha sıkı kemer sıkma önlemleri karşılığında Yunanistan'ın borçlarının yüzde 50'sinin silinmesini kabul ettiler. Başbakan George Papandreou, kurtarma paketinin halk oylamasına sunulacağını açıkladı.

2011 – Kasım – Referandum planı sert eleştirilerle karşılanan Başbakan Papandreou geri adım atarak istifa etti. İktidardaki Pasok liderleri ile muhalefetteki merkez sağ Yeni Demokrasi partisi ve milliyetçi Laos partisi arasındaki görüşmeler sonucunda bir ulusal birlik hükümeti kuruldu. Eski bir Yunanistan Merkez Bankası başkanı olan Lucas Papademos, ülkeyi Şubat 2012'de düzenlenmesi öngörülen seçimlere kadar rayına sokma görevi ile geçici başbakan oldu.

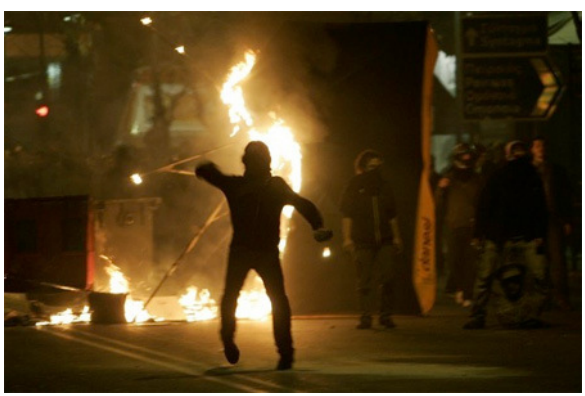
Türkçesi: Serap Güneş

İdeolojinin Marazi Patlaması

Flesh Machine — 10 Mayıs 2010 — occupiedlondon.org

Atina'da yayınlanan "Flesh Machine" adlı dergi tarafından yapılan aşağıdaki açıklamayı yayınlıyoruz. Dergi, açıklamasında, 5 Mayıs olaylarının ve takip eden tepkilerin (tepksizliğin) ışığında yayınına son verdiğini duyuruyor. Çok önemli bir açıklama ve geniş şekilde yayılacağını düşünüyor ve umuyoruz.

(Açıklamayı yayınlayan Occupied London sitesinin notu)

Bu çağ neden öncekilerden beter?

Keder ve dehşet içinde kendinden geçmiş

en kötü yaraları kurcalayıp

onları ellerimizle tedavisiz bırakmadık mı?

(Anna Akhmatova "Bu çağ neden daha beter?", 1919)

Radikal çevreleri bir süredir sarmış bulunan ideoloji patlaması, 5 Mayıs'ta 3 banka çalışanının ölümüyle trajik zirvesine ulaştı. Ölümler karşısında sonraki günlerde gösterilen refleksif tepkiler, çok az onurlu istisna dışında, katliam için polisi, patronları veya daha soyut olarak sermayeyi ve devleti suçlamak oldu. Bu suçlama ritüellerindeki özeleştiri yoksunluğu sağır edici boyuttaydı. Bu sessizlik sırf bir tür varoluşsal duygusuzluğun sonucu idiyse, bu, radikallerin kaçınılmaz olanla başetme konusundaki yetersizliğinin saf kanıtıdır. Ancak bu sessizlik yapısaldır. Bu, radikal hareketin, kendi gizlilik yeminleri olan, gerçeği konuşma konusunda kendi kurallarına ve elbette ki kendi kıymetli totemlerine ve tabularına sahip bir kült haline dönüştürülerek dejenere olmasının organizasyonel bir bileşenidir.

Aralık 2008'den neredeyse 16 ay sonra, sosyal ayaklanma ve bunun açığa çıkardığı imkanlar ve imkansızlıklar üzerine eleştirel analizlerde hayret verici bir yetersizlik söz konusu. Bu çorak toprakta marazi bir bitki kök saldı: yaşananların geri gelmesi için ritüel dualar olarak yorumlanabilecek bir eylemler dizisi; Aralık olaylarının tarihsel açıdan eşsizliğini kavramakta başarısız olan ve onun spontane sosyal dinamizmini bir çeşit devrimci öncünün programatik dinamizminin yerine koymaya çalışan, Aralık'a duyulan bir sadakat modu. Bir tür mutlak hakikati hayata geçirirmişcesine odaklanılan bu gibi eylemler, sadece Aralık olaylarını radikal potansiyelinden ayırmakla kalmıyor, aynı zamanda, geleceğe, hayali bir inkarın inkarından, sosyal olanı otoriterciliğin geri dönüşü diyalektik döngüsüne kıstıran Hegelci bir arafta kalmadan başka hiçbir olumluluk içermeyen iktidarsız bir şimdiki zaman açısından anlaşılır olan, olgusal bir kalıntı görüntüsünü yansıtıyorlar. Bu yüzden Aralık Ayaklanması'na karşı burjuva eleştirileri ("nihilist narsizm", "steril fasit daire" gibi) havanda su dövmek gibi gösteren her şey, bugün, devrimin en kötü düşmanının devrimcilerin kendileri olduğu sonucuna varmamıza neden olan rahatsız edici bir geçerlilik kazanıyor.

Son genel grev yürüyüşü sırasında bazı insanlar, öfkeden köpüren ve hatta kimisi parlamentoya girmeye çalışan 200 bin protestocuyu görerek, militan öncü olarak kendilerini gösterme derdine düştüler. Hepsi bu kültün özünü

oluşturan şeyler nedeniyleydi: edimsellik ritüelleri, "sertlik", "güç", "militanlık", "sıkılı yumruk" veya diğer asi erkeksilik sembollerini sürdürme ve yeniden üretme ritüelleri. Burjuvazi tarafından öcüleştirilen şiddet, kurnazca kurulan problematik ilişki ile, nesneleştirilen bir sorun değil, bu sürecin işlevsel bir bileşeniydi sadece. En "ileri", en "dinamik" eylem, en saldırgan ve görünüşte uzlaşmaz "saldırı", dünya çapında en tek boyutlu oluş için bir rebaket ilişkisi. Tüm bu "eşsiz devrimcilik" performanslarını birbirine bağlayan şey sadece onların şiddeti değil, övünmeci ve rekabetçi militarist maço kültürüdür. Ülke çapında gelişen açık kitlesel mücadelelerin dışlanması adına, cinsiyete dayalı bir "idare" hiyerarşisinin oluşturulması: yeni bir Stalinizm.

Solun o en berbat Blankici geleneklerinin çocuğu olan gönüllü aktivizm, bu yüzden kendini uzun ve zahmetli özörgütlenme ve proleter yeniden oluşum sürecinin yerine ikame ediyor. Tek vaadi dipsiz bir egoist hırs kuyusu olan bu mentalite, her türlü ilkeli mücadele algısını, sosyal eşitlik için eşitlikçi bir sorumluluk duygusunu ve karşılıklı yardımlaşmanın değerini yutuyor. Bu militancılık hastalıklı bir toplumun semptomal çekirdeğinde büyüyor. Ve tüm semptomlar gibi bu toplumu ve onun hastalığını daha da dirençli kılıyor.

5 Mayıs, masumiyetin sona etmesinin işaretiydi. Dört yıla yakın süren yayın hayatında Flesh Machine, devrimci ritüelciliğin boğucu havasını giderme umuduyla radikal harekete eleştirel bir perspektif kazandırmaya ve gerçeğin dogmatik olmayan yollardan analiz edilmesinin araçlarıyla sosyal ve arzulu bir kopuşun yaratılmasını gerçekten önemseyenleri donatmaya çalıştı. Bu, Batı felsefesinin ve estetiğinin aykırı figürleri Michel Foucault, Gilles Deleuze, Felix Guattari, Judith Butler geleneğini baz alan bir çabaydı. Bunları güncel sosyal mücadelelerle bağlantılandırma çabası, derginin ve eklerinin ana hedefiydi ve bu sürecin kendisi de sorunlarla ve çelişkilerle doluydu, yine de samimiyetle sosyal eşitliğe bağlı kalındı. Eğer Flesh Machine istekli bir makine idiyse, artık raylarını yitirmiş bir lokomotife dönüştü. Bir içkinlik düzlemi olarak özgün olarak yatırıldığı zeminle artık ilişkisi kalmayan bir yersiz yurtsuzlaştırma (teori, etik ve estetik açıdan) çabası. Giderek yabancılaşan bir ortamda bıkkın ve küskün bir entelektüel araştırma sürecine yozlaşmak yerine, Flesh Machine ve onun kişi bileşenleri, emeklerini geri çekmeye ve radikal çevreye her türlü katılımı kalıcı olarak kesmeye karar vermiştir.

Bu tavır profesyonel devrimciler tarafından kaçınılmaz şekilde projenin burjuva doğasının, aydınların zayıflığının, "mücadelenin tepe noktasında" akademisyenlerin ihanetinin vb.nin kesin bir kanıtı olarak yorumlanacak. Onları, köhneleşmiş Marksist meta-anlatılarında, daima başarısız olmaları kaydıyla ebediyyen haklı olma konumlarının keyfini sürmeye bırakıyoruz. Bı-

rakalım, her devrimci sürecin kırılma noktasının, devrimde hiçbir nesnel sınıf çıkarı olmayan ancak yeryüzünde var olmanın etik bir modunda olmaları nedeniyle sosyal eşitliğe yönelmiş olan öznelerin, devrimci sürecin yalnızca yeni bir tiranlık şekline yol açacağına karar verdikleri an olduğunu hatırlasınlar. Bazı insanlar Kitsos Maltezos'un öldürülmesini Sovyetlerin Macaristan'ı işgali, Çin'in Vietnam'ı işgali gibi hatırlayacaklar. Bunlar, dünyayı değiştirmeyi hedefleyen devrimcilerin, kendilerini değiştirmeyi nasıl da unuttuklarını ve bu yüzden aynı eski dünyayı otoriterliğin daha da boğucu ve zalim türlerinde yeniden üretmeye nasıl mahkum olduklarını açığa çıkaran olaylar. Bu, bütün devrimci süreçlerin başarısızlığa yazgılı olduğu anlamına gelmez – bu sadece, insanlar şeylerin durumunun dışında yatanın, daima-zaten şeylerin o durumunun yapısal ilişkisinin bir parçası olduğunu unuttuğu zaman geçerlidir. Yalnızca, insanlar sembolik Öteki'ni inkarlarında onları oluşturan Oedipal yaralarına doğru yürümeyi unuttukları zaman.

Flesh Machine, firarında, bu aykırı projeyi desteklemiş ve ona birçok hatasını ve zayıflığını göstermiş olan okurları unutmuyor. Kopuş fikrinin ve eleştirinin gücü onlarla. Sorumluluğun gücü onlarla.

Son

Flesh Machine, 10 Mayıs 2010

Türkçesi: Serap Güneş

Korkunun Anatomisi

Immanuel Wallerstein — 15 Mayıs 2010 — iwallerstein.com

Korku, dünyanın büyük kısmında bugün en yaygın kamusal duygu. Bu korku mantıkdışı değil, ancak öngörülen tehlikelerin ele alınmasında akıllıca yollara yol açtığı da söylenemez. Nasıl çalıştığı, yakın geçmişin kayda değer iki olayında açıkça görülebilir. İlki, 6 Mayıs'ta hisse senedi piyasası değerlerindeki keskin düşüştü – herkesin afallamasına yol açan ve sadece birkaç dakika süren bir düşüş. İkincisi ise halihazırda üç ölüme neden olan ve halen süren Atina'daki ayaklanmalardı.

Borsada ne oldu? Görünen o ki o sabah Dow Jones sanayi ortalaması 300 puan kadar düştü. Bu ciddi bir düşüştü (yaklaşık %3) ancak Birleşik Devletler'de birçok cephedeki kötü haberler ile Yunanistan'ın iflastan kurtulabilmesi konusundaki büyüyen belirsizliklerin bileşimine karşı olağandışı bir tepki gibi görünmedi.

Ancak daha sonra, öğleden sonrası saatlerde, Dow inanılmaz bir hızla 700 puan daha düştü. Tarihteki en büyük gün içi düşüştü. Kesinlikle beklenme-

dikti ve simsarların "kalakalmasına" neden oldu. Bazı büyük hisse senetleri bir peni değerine dek %90 düştü. Ardından, simsarlar "ağızları açık seyrederken" ve neredeyse düşüşün gerçekleştiği hızla, Dow tekrar yükseldi ve piyasa simsarlarını rahatlatarak, gün "yalnızca" 371.80 puanlık kayıpla sona erdi.

Elbette, herkes bir açıklama aradı. Sunulan ilk açıklama "tombul parmaklı" tek bir simsarın, milyon yerine milyar yazarak işlem yapmış olabileceğiydi. Bu açıklamanın sorunu, kimsenin bu kişiyi bulamaması veya var olduğunu ya da "tombul parmak" meselesini gösterememesiydi.

Daha sonra, alternatif bir açıklama dolaşıma sokuldu. N.Y. Borsası işlemlerin çok hızlı olduğu bir anda sistemde bir yavaşlama yaşamıştı. Ancak diğer borsalar aynı mekanizmaya sahip değil. Bu yüzden bazıları, N.Y. Borsasında yavaşlamayla karşılaşan simsarların işlemlerini diğer borsalara kaydırdığını öne sürüyor. Bazıları ise bu açıklamayı daha da karmaşıklaştıran iddialar öne sürüyor: yaşanan olay, böylesi bir geçiş yapmak için önceden programlanmış otomatik işlem mekanizmalarını ilgilendiren algoritmik işlem stratejilerinin suçuydu. Çeşitli borsalar arasındaki koordinasyon eksikliği, iddiaya göre, mevzuattan kaynaklanan bir sorundu ve şimdi de bazıları, tüm borsaların ortak yavaşlama mekanizmasına sahip olması gerektiğini öne sürüyorlar. Başkaları için, düşüşe bir otomatik mekanizma yol açmış olabilir, böylece suçlanan makineler olur, insanlar değil.

Tüm bu açıklamalar geçerli olabilir de olamayabilir de. Ancak birçok açıdan, insan kararlarının müdahil olduğu gerçeğini unutuyorlar – düşüşün başlangıcına verilen tepki, işlemleri yavaşlatma, tekrar alıma başlama ve Dow'un yükselişine imkan sağlama. İşte korku faktörü burada devreye giriyor.

Borsa risk ve belirsizlik demektir. Ancak simsarlar esas olarak dalgalanmaların görece küçük olacağı, öngörülebilir belirli aralıklar dahilinde gerçekleşeceği algısına dayanırlar. Dalgalanmalar keskin olduğunda ki bu kapsamlı ve ani demektir, simsarlar panikler. Ve panikledikleri̇nde, kaçınılmaz şekilde daha büyük dalgalanmalara yol açarlar. Bu saçma bir döngüdür.

New York'taki simsarlar tam da panikledikleri an, ekranlarında Atina'daki ayaklanmaları gördüler. Bu onları, iki sebeple daha da üzdü. Avrupa Birliği ülkelerinin Yunanistan'a nasıl yardım edeceği (veya edip etmeyeceği) konusunda derin bir belirsizlik içindeydiler. Avrupa'nın Yunanistan'ın sorunları konusunda alacağı (veya almayacağı) önlemlerin ABD, Batı Avrupa ve Japon bankaları üzerindeki etkileri konusunda belirsizlik içindeydiler. Ve

Yunanistan'ın olası iflasının dünya piyasalarının küresel çöküşüne yol açıp açmayacağı konusunda belirsizlik içindeydiler.

Ancak hepsinden çok, ayaklanmalardan korkmakta haklıydılar. Ayaklanma Yunan korkularının bir sonucuydu. Birçok Yunanın kaygılandığı mesele, gerçek gelirlerinin önümüzdeki yıllarda radikal şekilde düşmesinin neredeyse kesin bir olasılık oluşu. Bu konuda öfkeliler ve çok korkuyorlar. Ve bunun kendi hataları, bedelini ödemeleri gereken bir hata olduğundan pek de emin değiller.

Ancak Yunan vatandaşlarının korkularının, buz dağının yalnızca görünen yüzü olduğu açık. Dünya çapında hükümet başkanları ve borsa oyuncuları bunun gayet farkında. Yunan hükümetinin sorunu ise son derece basit. Vergi gelirleri çok düşük ve harcama düzeyi mevcut ve öngörülen gelecekteki geliri için çok yüksek. Bu yüzden ya vergileri yükseltecek (tabi onları toplayabilirse) ya da harcamaları kısacak veya her ikisini birden yapacak – ve bunlar çok keskin olacak. Ancak bu, Almanya, Fransa, İngiltere, Birleşik Devletler'in de sorunu, liste uzayıp gider. Bu bulaşıcı durumdan, finansal olarak başlarını suyun üzerinde tutabiliyor görünen az sayıdaki ülke de (Brezilya ve Çin gibi) muaf değil. Yunanlar protestolarda sokakları dolduruyor. Ancak bu yayılacak. Ve eğer yayılırsa, dünya piyasası daha da oynak hale gelecek ve korkular büyüyecek, azalmayacak.

Her yerde ana politika yanıtı borç alınan veya basılan kağıt para ile zaman satın almak oldu. Bir şekilde, kazanılan bu süre zarfında, yenilenen ekonomik büyümenin gerçekleşeceği ve gerçek ve gizli paniği yatıştıracak şekilde tekrar güven tazeleneceği ümit ediliyor. Politikacılar böylesi bir büyümeye dair her sinyale dört elle sarılıyor ve şişiriyorlar. Bunun iyi bir örneği Birleşik Devletler'deki son istihdam artışı. Oysa istihdam artışı aynı periyottaki nüfus artışından daha düşük.

Korku mantıkdışı değil. Dünya sisteminin yapısal krizinin sonucu. Hükümetlerin bugün karşı karşıya kaldığımız ciddi hastalıkları tedavi etmek için kullandığı yara bantlarıyla çözülemez. Dalgalanmalar çok büyük ve hızlı hale geldiğinde, kimse mantıklı plan yapamaz. Bu yüzden insanlar artık görece normal bir dünya ekonomisindeki makul mantıklı aktörler gibi davranamazlar. Ve içinde bulunduğumuz çağın en temel gerçekliği bu yüksek korku düzeyi.

Türkçesi: Serap Güneş

Sintagma Meydanı'ndan dünyaya

Sintagma Halk Kurulu — 16 Temmuz 2011 — sendika.org

Sevgili arkadaşlar, kardeşler,

Biz Atina'da Sintagma Meydanı'nda bir ay boyunca savaşanlarız. Siyasi partileri dışarıda bırakarak, doğrudan demokrasi ile örgütleniyoruz. Sesimiz her gün yapılan halk kurulunun sesidir.

Öfkeliyiz, çünkü başkaları bizim yerimize karar veriyor ve geleceğimizi ipotek altına alıyor; dayattıkları borçlarla halkın değil bankaların ve hükümetin menfaatlerini gözetiyorlar. Öfkeliyiz, çünkü bizi iflasla yıldırarak korkutmaya çalışıyorlar. Sadece korkutmaya değil insanları birbirine düşman etmeye de çalışıyorlar.

— Bundan sonra borç desteği istemiyoruz.

— Kamu mülkiyetinin satılmasını istemiyoruz.

— Orta vadeli programın geçirilmesini istemiyoruz.

— Kayıplar halka mal edilirken kazançların özelleştirilmesini istemiyoruz.

Sesinizi sesimize katın.

Küçük bir kesim zengin olsun diye sizden ve bizden fedakarlık istiyorlar.

Bugün buradayız, yarın burada olacağız.

Her gün sokaklara çıkıyoruz.

Her pazar yüz binlerce yurttaş, Sintagma merkez olmak üzere Yunanistan'ın bütün meydanlarında toplanıyor.

Orta vadeli tasarruf programı geçirilmemeli.

Gazeteciler susuyor, biz susmuyoruz.

Orta vadeli programın oylanacağı gün, Avrupa'nın bütün halklarından ve sendikalarından dayanışma ve destek eylemleri örgütlemelerini bekliyoruz.

Hep birlikte olalım, hayatımızı ellerimize alalım.

TROYKA'YA, BANKALARA, YERLİ VEYA YABANCI YATIRIMCI OLUP YUNAN KAMU MÜLKİYETİNİ ELE GEÇİRMEYİ DÜŞLEYENLERE BİR UYARI

Bu ülkenin halkını temsil etmeyen, yürürlükten kalkmış bir diktatörlük hükümeti, geçtiğimiz günlerde halkın büyük çoğunluğunun iradesine karşı çıkarak Yunan kamu mülkiyeti ve arazisinin satılmasına onay verdi (Orta vadeli anlaşma, Uygulama yasası).

Bir yatırım fırsatını dört gözle bekleyenlerin bilmesini isteriz ki çok kısa bir süre içinde bu hükümeti devireceğiz ve bütün sorumlular halk ve ülkeye karşı işledikleri bu suçların hesabını vereceklerdir. Anlaşmaları ve imzaları geçersizdir. Yunan halkı tarafından onaylanmamıştır ve halk tarafından tanınmayacaktır.

Yatırımcıları kamu mülkiyeti veya arazisine dair bir satış veya ihalenin yakınına gelmeyi akıllarından bile geçirmemeleri, hele hele asla satın almamaları konusunda uyarıyoruz. Ülkedeki egemenliğimizi yeniden ilan ettiğimizde satın aldıkları her şeyi kaybedecekler ve bu yasadışı mübadele için ödedikleri para onlara geri ödenmeyecek.

Ayrıca uyarıyoruz; ülkenin denetimini yeniden ele geçirinceye kadar, haklarımızı savunma sürecinde, Yunan Anayasası'nda ve uluslararası olarak tanınmış Halkların Hakları'nda belirtildiği gibi, yatırımlarını geçersiz kılmak ve sabote etmek için gereken tüm eylemleri (öz-örgütlenmemiz yoluyla) yapmayı sürdüreceğiz.

Yatırımcı olacak herkes, bu nedenle, Yunanistan'da kamu mülkiyeti ve arazisi üzerinde pazarlık ve alışveriş yapmaya cüret etmeden önce bu yatırımdaki yüksek riski görmelidir. Görmelidirler ki, ne zaman biri hürriyetini halkın elinden alsa Kanaris'lerin doğduğu ya da bir köprünün patlatıldığı (Gorgopotamos nehrindeki gibi) bu ülkede onların yatırımları "hoş görülsün".

Türkçesi: Işık Barış Fidaner

Bahar Kışla Yüzleşiyor

Mike Davis — Kasım-Aralık 2011 — New Left Review 72

Büyük çalkantıların yaşandığı dönemlerde, analojiler şarapnel parçaları gibi havada uçuşur. 2011'in heyecan verici protestoları-süregiden Arap baharı, 'sıcak' İber ve Helen yazları, ABD'de 'işgal edilen' güz-kaçınılmaz şekilde 1848, 1905, 1968 ve 1989 ile karşılaştırıldı. Bazı temel özellikler kesinlikle geçerli ve klasik motifler tekrarlanıyor. Tiranlar titriyorlar, zincirler kırılıyor ve saraylar basılıyor. Sokaklar yurttaşların ve yoldaşların yaratıldığı sihirli laboratuarlara dönüşüyor ve radikal görüşler aniden dünyevi güç kazanıyor. Iskra Facebook oluyor. Ama bu yeni protesto yıldızı, gökyüzünde kışın da görülecek mi yoksa kısa, göz kamaştıran bir meteor yağmuru olarak mı kalacak? Önceki devrim günlerinin kaderinin bizleri uyardığı üzere, bahar, en kısa mevsimdir, özellikle de komünarlar gerçek hiçbir projesine ve hatta tasavvuruna sahip olmadıkları 'başka bir dünya' adına savaşırken.

Ancak belki de buna sıra sonra gelecek. Şu anda, yeni toplumsal hareketlerin- işgalciler, yerliler, küçük Avrupalı antikapitalist partiler ve Arap yeni solu- ayakta kalması, küresel ekonomik yıkıma karşı kitlesel direnişte daha derin kök salmalarını gerektiriyor, bu da-itiraf edelim ki-'yataylık' için mevcut huysuzluğun, en sonunda, stratejiler belirleyecek şekilde tartışan ve kararlara varan yeterli disipline sahip 'dikeyliğe' erişebilmesini gerektirmektedir. Yeni bir dünyayı inşa etme konusundaki önceki girişimlerin sadece başlangıç noktalarına ulaşmak için bile korkutucu derecede uzun bir yol bu. Ancak yeni bir kuşak en azından yolculuğu cesur bir şekilde başlattı.

Derinleşen ve artık dünyanın büyük kısmını sarmış olan bir ekonomik kriz, solun küresel yenilenmesini illa ki hızlandırır mı? Aşağıdaki maddeler, bu konudaki yorumlarımdır. Tartışmayı kışkırtmak üzere tasarlanmış olan bu görüşler, 2011 olaylarının ve bunların önümüzdeki yıllarda şekillendirebilecekleri sonuçların tarihsel özgünlükleri konusunda yüksek sesli düşünceler olarak da görülebilir. Altta yatan önerme, oyunun ikinci perdesinin büyük ölçüde, Avrupa ve ABD'de devam eden durgunluğun yanı sıra, BRIC ülkelerindeki ihracata dayalı ekonomik büyümenin çöküşünün dekoru oluşturduğu kış sahnelerini gerektireceğidir.

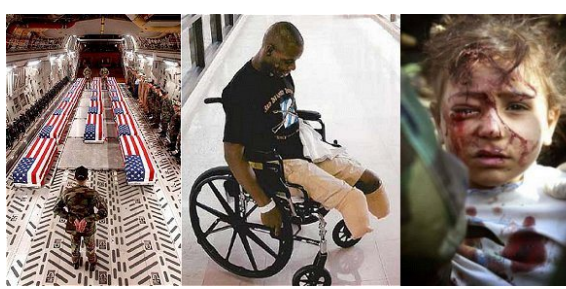
1. KAPİTALİST KÂBUSLAR

Öncelikle, kapitalizmin yüksek kademelerini kasıp kavuran korku ve panikten söz etmeliyiz. Marksistler için bile bir yıl önce hayal edilemeyecek olan şeyler, artık iş dünyası basınında yorum sayfalarını işgal eden bir heyula: küreselleşmenin kurumsal çerçevesinin büyük kısmının eli kulağındaki yıkımı ve 1989 sonrası uluslararası düzenin altının oyulması. Senkronize bir dünya resesyonunun takip ettiği Avro bölgesindeki krizin, bizi milliyetçi hınçla de-

lirmiş, 1930'lara özgü bir yarı-özerk parasal ve ticari bloklar dünyasına geri döndürebileceğine dair giderek büyüyen kaygılar var. Para ve talebin hegemonik regülasyonu, bu senaryoda artık mevcut olmayacak: ABD, çok zayıf; Avrupa, çok düzensiz; ve Çin, görünmez kusuru ile, ihracata çok fazla bağımlı. İkinci düzeydeki her güç, kendi zenginleştirilmiş uranyum sigortasına sahip olmak isteyecektir; bölgesel nükleer savaşlar, bir olasılık halini alacaktır. Çok mu zorlama? Belki de, ama 1990'ların gümbürtülü günlerine bir zaman yolculuğuna inanmak da öyle. Analog zihinlerimiz, Avro bölgesinin başlangıç aşamasındaki parçalanmasının veya Çinli büyüme motorundaki bir şişmiş contanın üreteceği diferansiyel denklemlerin tümünü çözemiyor işte. 2008'de Wall Street'teki patlama, çeşitli uzmanlar tarafından az ya da çok kesinlikle görülmüştü, şimdi bize doğru gelmekte olan şey ise, herhangi bir Cassandra'nın, veya bu hususta, Karl Marx'ların tahminlerinin epeyce ötesindedir.

2. SAYGON'DAN KABİL'E

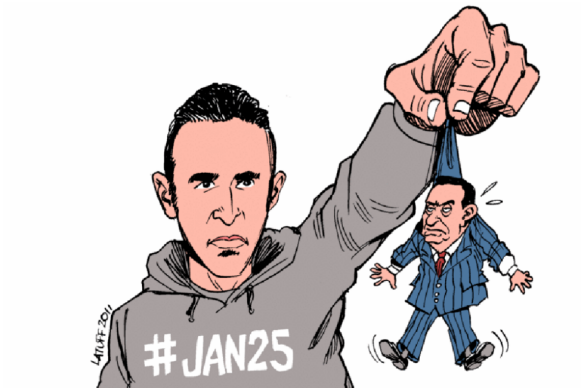
Neoliberal kıyamet gerçekten yakınsa, (iklim felaketini hafifletmek için her

türlü şansı baltalamanın yanı sıra) Kuzey Atlantik finans sistemi ile Ortadoğu'yu eş zamanlı olarak havaya uçuran Washington ve Wall Street, baş ölüm melekleri olarak görüleceklerdir. Bush'un Irak ve Afganistan'ı işgali, tarihsel retrospektiften klasik bir kibirlinin hileli eylemleri olarak görülebilir: Washington açısından Moskova'nın çeyrek yüzyıl önceki Oksus seferinde olduğu kadar kötü şekilde sona erme riski barındıran uzun yıpratma ve zulüm savaşlarının izlediği çabuk kazanılmış Panzer zaferleri ve her şeye kadir olma illüzyonları. Birleşik Devletler, bir cephede Pakistan destekli Taliban ve diğer cephede İran destekli Şiiler tarafından engellenmiş durumda. Gökyüzünü suikast uçakları ile doldurma veya ölümcül bir NATO saldırısını koordine etme kabiliyetine sahip İsrail'le halen etle tırnak gibi bağlı olsa da, Washington, Irak'taki kuvvetleri için bir bağışıklık garanti edememiştir ve bu, dayanak bir Ortadoğu devletinde, muharebe alanındaki güçlerinin sayısını sınırlandırmaktadır. Tunus ve Mısır'daki demokratik ayaklanmalar, Obama ve Clinton'ın favori rejimlerinden ikisinin kellesinin uçurulmasını nazikçe alkışlamak zorunda kalışını gördü.

Geri çekilmenin aşikâr kazancı–ABD ordusunun gücü ve mali kaynakları daraltma hedeflerinin ve küresel ekonomik nüfuzun daha rasyonel bir dengesi–halen Tel Aviv'de kotarılan çılgın planların veya Suudi mutlakıyetçiliğine karşı ölümcül bir tehdidin tutsağı. Kanada'nın devasa ağır petrol rezervleri ve Allegheny doğalgaz kayaları, Ortadoğu havzalarına ABD'nin doğrudan bağımlılığını azaltsa da, Amerikan ekonomisinin, bazılarının iddia ettiği gibi Körfez'deki politikaların belirlediği, dünya pazarı enerji fiyatlarının zincirlerinden kurtulmasını sağlamıyorlar.

3. BİR ARAP 1848'İ

Tamamlanmamış Arap politik devrimi, kapsamı ve toplumsal enerjisi itibariyle destansıdır, 1848 veya 1989'la kıyaslanabilir bir tarihsel sürprizdir. AB tarafından reddedilmiş (görünen o ki bu pek de kötü bir şey değilmiş) Türkiye'nin, bir zamanlar Osmanlı olan topraklarda merkezi bir nüfuz iddia etmesine imkan verirken, İsrail'i miadı dolmuş bir Soğuk Savaş ileri karakoluna dönüştürerek (dolayısıyla da her zamankinden daha tehlikeli ve öngörülmez kılarak), Kuzey Afrika ve Ortadoğu'nun jeopolitiğini yeniden şekillendirmektedir. Mısır ve Tunus'taki ayaklanmalar, demokrasinin özgün anlamının, NATO tarafından pazarlanan ıslah edilmiş versiyonlarından arındırılmasına da yardımcı oldu. Geçmiş ve mevcut "renkli devrimler"le provokatif paralellikler kurulabilir. 1848 ve 1989'la olduğu gibi, Arap mega intifadası, Mısır'ın ilk başta Fransa'ya, ikinci olarak ise Doğu Almanya'ya benzetilebileceği, bölgesel bir otokratik sisteme karşı zincirleme reaksiyon şeklinde gerçekleşen bir ayaklanma. Karşı devrimci Rusya'nın yerinde bugün Suudi Arabistan ve Körfez şeyhlikleri var. Filistinliler (analojiyi kırılma noktasına kadar gererek) Lehler gibi kaybedilmiş bir romantik dava iken, Türkiye liberal İngiltere'nin rolünü oynuyor; Şiiler ise, Slovaklar ve Sırplar gibi öfkeli dışlanmışlar rolünde. (Financial Times, yakın zamanda Obama'yı 'yeni Metternich' gibi düşünmeye teşvik etmişti.)

Söz konusu devrimlerin temel mekanizmalarını derinlikli şekilde anlamak için, Marx ve Engels'in ciltler dolusu 1848 el yazmalarının sayfalarını karıştırmaya değer (Troçki'nin sonraki yorumlarının yanı sıra). Bir örnek Marx'ın, Avrupa'daki hiçbir devrimin-demokratik veya sosyalist-Rusya büyük bir savaşta yenilgiye uğratılana veya içerden devrimle değişene dek başarılı olamayacağına yönelik, zaman içinde dogmaya dönüşen inancıdır. Suudi Ara-

bistan'ı Rusya'nın yerine koyun, tez halen anlamını koruyor.

4. HALKIN PARTİSİ

Siyasal İslam, 1989 olaylarının Doğu Avrupalı liberallere verdiği kadar (artık belki de uzun ömürlü olmasa da) kapsamlı bir halk desteği kazanıyor. Aksi de olamazdı zaten. Son yarım yüzyıl boyunca, İsrail, ABD ve Suudi Arabistan-ilk ikisi işgal ederek, üçüncüsü dini propaganda üzerinden-Arap dünyasındaki seküler politikayı neredeyse yıkıma uğrattılar. Hatta, Şam'daki sığınağındaki son BAAS'çının kaçınılmaz şekilde devrilmesiyle, 1950'lerin büyük pan-Arap siyasal hareketlerinden (Nasırcılık, Komünizm, BAAS'çılık, Müslüman Kardeşler) geriye, Müslüman Kardeşler ile onun Vahabi rakipleri kalacak.

Müslüman Kardeşler, özellikle de doğum yeri olan Mısır'da, siyasal hareketin, 1940'ların sonunda halihazırda milyonlarla sayılmakta olan, Nil boyunca yoğun bir kitle desteğine rağmen iktidara gelmeyi 75 yıldan uzun süredir beklemiş evde kalmış kız kurusudur. En az beş Arap ülkesindeki bu çokuluslu yaşlı kurt siyasal hareketin dayanıklılığı, 2011 ayaklanması ile Avrupalı emsalleri arasındaki en önemli farklardan da biridir. Hem 1848'de hem de 1989'da, demokratik halk hareketleri yalnızca embriyo halinde siyasal örgütlere sahiptiler. Aslında 1848'de, ABD dışında, modern anlamda neredeyse hiç kitlesel siyasal parti yoktu. Öte yandan 1989-91'de, siyasal örgüt ve halkla ilişkiler boşluğunun yerini hızla, tabandan gelen gerçek liderliğin çoğunu kenara iten ve Alman muhafazakarları ile Wall Street komiserlerinden oluşan zorba bir güruh doldurdu.

Bunun tersine Müslüman Kardeşler, Mısır sahnesine sessiz ve alttan hâkim oldu. Yarı legal faaliyet gösteren kitlesel cephe örgütleri, yoksullar için kritik

yardım ağlarını içeren bir alternatif devletin etkileyici unsurlarını inşa ettiler. Şehit listesi (Nasır tarafından 1966'da katledilen 'İslamcı Lenin' Seyyid Kutub'un da içinde bulunduğu), birçok dindar Mısırlı için, krallar zincirinin İngilizlere veya başkanların Amerikalılara olduğu kadar tanıdıklar. Müslüman Kardeşler, Batı'daki korkutucu imajına rağmen, Türkiye'de iktidardaki AKP tarafından temsil edilen serbest piyasa İslamcılarının görüşlerini kucaklayacak şekilde evrimleşti.

5. MISIR'IN ON SEKİZİNCİ BRUMAIRE'İ Mİ?

Yine de, Mısır'ın parlamento seçimlerinin ilk aşamasının canlı bir şekilde gösterdiği üzere, Müslüman Kardeşler artık halk dininin tek temsilcisi olduğunu iddia edemez. Eğreti Selefi partisi El-Nur'un oyların tahminen yüzde 24'ünü kazanabilmesi (Müslüman Kardeşler'in yüzde 38'ine kıyasla), Mısır toplumunun köklerindeki çalkantıyı göstermektedir. Gerçekten de Selefiler, 25 Ocak devriminin başında ortalıkta görünmemelerine rağmen, artık Sünni dünyadaki en büyük kadro örgütünü oluşturabilirler. Müslüman Kardeşler'in eski ayakkabıları içinde ve Riyad'ın cömert mali desteği ile ilerleyerek, Kıptiler ile Sufiler arasına fesat soktular. İki İslamcı kamp arasındaki güç dengesini, önümüzdeki yıl ekmek fiyatları ve ordu konusundaki politika belirleyecek gibi. Müslüman Kardeşler iktidara son on yılda daha önce gelmiş olsaydı, küresel büyüme Türkiye yolunun hem çekiciliğini hem de olasılığını güçlendirmiş olurdu. Ancak tüm rüzgar gülleri artık iflası gösterdiğinden, Ankara'nın paradigması (tıpkı Güney Amerika'daki Brezilya modeli gibi), ekonomik başarısından soyunup önemli bir bölgesel cazibe kaybına uğrayabilir.

Öte yandan, Selefilerin kamuoyu imajı-yolsuzluğa bulaşmamış, antipolitik ve sekter- daha fazla sefalet ve İslam'a karşı tehdit algısı ile birleştiğinde otomatikman mıknatıs etkisi yaratacak. Mısır ordusunun bazı unsurlarının, Selefilerle örtülü veya resmi bir ittifaka yönelik 'Pakistan seçeneği'ni değerlendirmiş olduğuna şüphe yok. Çeşitli koşullar bu senaryoyu hızlandırabilir: Generallerin, iktidarı devretmeye karşı devam eden direnişi; Müslüman Kardeşler'in ekonomik refah konusunda asgari halk beklentilerini karşılayamaması; veya liberal sol koalisyonun parlamento çoğunluklarının belirleyicisi haline gelmesi. (İsrail, Mısır demokrasisini tek bir hava saldırısı ile istikrarsızlaştırabilir. Sünni partiler İran'a bir saldırıya nasıl yanıt verirler?)

Mısır solu Nasır'dan beri On Sekizinci Brumaire'i çalışıyor. Halk oylamalarını, lümpen proleterleri, Napolyonvari egemenleri ve patates çuvallarını iyi biliyorlar. Grupçuk ve ağları, her kesimden işçilerle ve gençlikle ittifak içinde, Kasım'da Tahrir Meydanı'nın yeniden ele geçirilmesinin yanı sıra 25 Ocak

devriminin de itici gücüydüler. İslami çoğunluklu bir hükümet, yeni solun ve bağımsız sendikaların örgütlenme ve açık kampanyalar yürütme hakkını garanti edecek mi? Bu, Mısır demokrasisinin turnusol kağıdı olacak.

6. AKDENİZ REJİMLERİNİN ÇÖKÜŞÜ

Bu arada Güney Avrupa, Latin Amerika'nın 1980'lerde yaşadığı yapısal düzenlemeler ve zorla dayatılan kemer sıkma politikaları sebebiyle aynı yıkımla karşı karşıya. İroniler can alıcı. Kuzey merkezli Avrupa aniden akut bir amnezi vakası geliştirmiş olsa da, birkaç yıl önce finans basını İspanya'yı, Portekiz'i ve hatta Yunanistan'ı (artı AB dışı Türkiye'yi) kamu harcamalarını kesme ve büyüme oranlarını artırma konusundaki başarıları sebebiyle övüyordu. Wall Street bozgunu sonrasındaki ilk günlerde, AB'nin korkuları temel olarak İrlanda'ya, Baltık ülkelerine ve Doğu Avrupa'ya odaklanmıştı. Akdeniz bir bütün olarak, ses hızıyla Atlantik'i geçen finansal tsunamiden görece iyi korunmuş sayılıyordu.

Arap Akdenizi, yatırım sermayesi ve türev ticaretinin trombotik devrelerinde çok az paya sahipti ve bu nedenle finans krizinden minimum etkilendi. Güney Avrupa ise, genellikle itaatkar hükümetlere ve İspanya örneğindeki gibi güçlü bankalara sahipti. İtalya batmak için fazla büyük ve zenginken, küçük suçları devleti tehdit eden Yunanistan, baş ağrısıysa da, bir Liliput ekonomisiydi (AB GSMH'nın sadece yüzde 2'si). On sekiz ay sonra, Alman ve Avusturyalı aşırı sağcılar, Akdenizli refah kraliçelerinin, Yunanistan gün boyu isyan edebilsin ve İspanya daha uzun siesta yapabilsin diye uyanık burgerlere tasarruflarını teslim etmeleri ve çocuklarını satmaları için şantaj

yaptığını haykırıyorlardı. Yine de Alman başarısının aslında Avro bölgesini tarumar ettiği üzerine akla çok daha yatkın bir yorum yapılabilir. Doğudaki düşük maliyetli "Meksikalıları", mukayese edilemez verimlilik avantajları ve devasa ihracat fazlalıkları konusundaki Çin benzeri fanatizmi ile, Almanya güney Avrupa'daki Avrodaşlarına rekabette üstün geliyor. Bu arada AB bir bütün olarak, ücret ödemeleri, turizm ve yabancı yatırım üzerinden bilanço hesaplarına bağımlı kalmalarını sağlayacak şekilde, Türkiye ve petrol olmayan Kuzey Afrika ülkeleri ile en büyük göreli ihracat fazlalığını yaşıyor (2010'da 34 milyar dolar). Tüm Akdeniz, sonuç olarak, AB içindeki siklik talep ve faiz oranı hareketlerine akut bir hassasiyet içinde; oysa Almanya, Fransa ve İngiltere ile diğer zengin kuzey ülkeleri, şok emicileri olarak işlev görecek büyük ikincil pazarlara sahipler.

Avro, çoklu hıza sahip bu Grosseuropäische (Büyük Avrupa) ekonomisinin volanı. Almanya için Avro, ani değer kazanmaya daha az hassas olduğu için Berlin'in AB ekonomisi içindeki de facto veto gücünde çok az azalmaya sebep olurken Alman ihracatına rekabetçi fiyat sağlayan elverişli bir Alman Markı gibi işlev görüyor. Öte yandan Güney Avrupalılar için, bu iyi zamanlarda sermaye çeken ama kötü zamanlarda ticari açıklarla ve işsizlikle mücadele etmek için parasal araçların kullanımını engelleyen bir Faust yükü. Artık İber ve Helen frengisi İtalya'ya da bulaşmış durumda ve Fransa'yı da tehdit ettiğine göre, Avro-Avrupa'nın Berlin ve Paris'ten yükseldiğine dair zor sevilir bir vizyon: anlaşma revizyonu üzerinden mali entegrasyon. Para politikaları üzerinde kontrolünü zaten yitirmiş ve AB ve IMF teknokratlarının denetimi altında kamu sektörlerini kırpmayı zorla kabul etmiş olan borçlu ülkelerden, artık bütçeleri ve kamu harcamaları konusunda kalıcı bir Franko-Alman vetosunu kabul etmeleri isteniyor. On dokuzuncu yüzyılda, İngiltere Latin Amerika ve Asya'daki borçlu ülkelere böyle yedieminlikler empoze etmek için sık sık savaş gemilerini gönderirdi. Müttefikler Almanya'yı Ver-

say'da benzer bir şekilde boyunduruk altına almışlar ve bu nedenle, Üçüncü Reich'ı dikmişlerdi.

İster Sarkozy-Merkel'e itaat etsinler, isterse batıp Avro bölgesinden (ve belki de AB'den) çıksınlar, Akdeniz ekonomileri yıllar boyu sürecek çürümeye ve hiper işsizliğe mahkûm ediliyorlar. Ancak halkları bu uykuya nazikçe dalmayacak. Gerçek toplumsal devrimlere 1970'lerde çok yaklaşmış olan Portekiz ve Yunanistan, Avrupa'daki en sert sol kanat kültürlere sahipler. İspanya'da, yeni muhafazakâr hükümet, yeniden canlanmış bir Birleşik Sola geniş ve davetkar bir hedef ve daha da büyük ama halen amorf olan gençlik hareketleri sunuyor. Hatta antikapitalizmin közleri, Avrupa'nın her yerini saracak alevleri körükleyebilir. Ancak göçmen karşıtı, Brüksel karşıtı sağ, Avro bölgesindeki çöküşten ve AB vagonlarının çekirdek yörüngesindeki dönüşünden, solun kazanacağından çok daha fazlasını kazanabilir. Mısır'daki Selefilerin veya ABD'deki Çay Partisi'nin durumunda olduğu gibi, Avrupa yeni sağ partileri kimlik politikalarına ve adrese teslim edilmeyi bekleyen paketlenmiş günah keçisi arama öfkesine sahipler. Batı Avrupa'da antikapitalist sol için olağan dışı bir hırs, komünistler tarafından 1945 sonrası otuz yıl boyunca tutulmuş olan siyasal alanın yeniden işgal edilmesi olacaktır. Öte yandan Marine Le Pen ve Geert Wilders öncülüğündeki hareketler, kendi ulusal politikalarında çok daha büyük ve iyi donanımlı muhafazakâr temsilcilik için makul ümitlere sahipler. Aşırı sağın ABD'de Cumhuriyetçi Parti'nin yerine geçmesi, onlara ilham verici bir şablon sunuyor.

7. İSYAN MOTORU

Avrupa ve ABD'de 1968'deki kampus isyanları, manen ve politik olarak Vietnam'daki Tet Saldırısı, Latin Amerika'daki gerilla mücadeleleri, Çin'deki

kültür devrimi ve ABD'deki getto ayaklanmaları ile tetiklenmişti. Benzer şekilde geçtiğimiz yılın "Öfkelileri" ilk güçlerini Tunus ve Kahire örneklerinden aldılar. (Arap göçmenlerin güney Avrupa'daki milyonlarca çocuğu ve torunu, bu bağlantıyı en incelikli şekilde canlı ve militan kıldı.) Sonuç olarak, tutkulu 20'likler, şu anda Braudel'in temel Akdeniz'inin her iki kıyısında da meydanları işgal ediyorlar. Ancak 1968'de, Avrupa'da (Kuzey İrlanda'daki önemli istisna dışında) ve ABD'de protestolara katılan beyaz gençliğin çok azı, Güney ülkelerindeki muadillerinin varoluşsal gerçekliklerini paylaşıyordu. Derin şekilde yabancılaşmış olsalar da, birçoğu üniversite diplomalarını bolluk içindeki orta sınıf kariyerlerine dönüştürmek istiyordu. Bugün ise tersine, New York, Barselona ve Atina'daki protestocuların birçoğu, ebeveynlerinkinden dramatik ölçüde daha kötü geleceklerle yüz yüzeler ve Kazablanka ve İskenderiye'deki muadillerininkine daha yakınlar. (Zuccotti Park'ın bazı işgalcileri, on yıl önce mezun olmuş olsalar, bir koruma fonu veya yatırım bankasında, doğrudan yıllık $100,000 maaşlı işlere başlamış olacaklardı. Bugünse Starbucks'ta çalışıyorlar.)

ILO'ya göre, genç yetişkin işsizliği küresel olarak rekor seviyelerde—gençlik protestolarının olduğu ülkelerin birçoğunda yüzde 25 ila 50. Dahası, Arap devriminin Kuzey Afrika potasında, üniversite diploması iş olanağı ile ters orantılı. Aynı şekilde diğer ülkelerde de, eğitime aile yatırımı, girilen borç düşünüldüğünde, negatif sonuç yaratıyor, yani harcanan parayı karşılamıyor. Aynı anda, yüksek öğretime erişim de daha kısıtlı hale geldi, en dramatik olarak da ABD, İngiltere ve Şili'de.

8. BEDAVA YEMEK KUYRUKLARI

Ekonomik kriz halk varlıklarının deflasyonu (ABD, İrlanda ve İspanya'da

ev değerleri ve dolayısıyla aile varlığı) ile temel tüketim maddelerinde, özellikle de yakıt ve gıdada aşırı enflasyonu birleştiriyor. Geniş fiyat trendlerinin iş döngüsü ile ahenkli hareket edeceğinin beklendiği klasik teoriye göre, bu olağan dışı bir çatallanma; gerçekte, çok daha kaygı verici olabilir. ABD'deki ve diğer yerlerdeki morgıç krizi, daha büyük finans krizlerinin parçası ve ya hükümet müdahalesi ile ya da alacak-değerinin basit yıkımı ile çözülecek. Endüstriyel Asya yavaşladığı ve Irak'taki üretim düzeyleri yükseldiği için ham petrolün taban fiyatı düşebilir. (Tavan petrol tartışması bana hem belirlenemez hem de bitmek bilmez görünüyor.) Ancak finans krizine ve endüstriyel yavaşlamaya büyük ölçüde dışsal olan güçlerce belirlenen gıda fiyatları, ikinci bir trend olarak yükselişte görünüyor. Hatta, büyüyen bir uzman görüşü korosu, 2000'lerin başından beri küresel gıda güvenliği sisteminin çökmekte olduğu uyarısını yapıyordu. Birden fazla sebep var ve bunlar birbirini de tetikliyor: tohumların ete ve biyoyakıt üretimine yönlenmesi; gıda sübvansiyonlarının ve fiyat desteklerinin neoliberalizm tarafından ortadan kaldırılması; mahsul piyasalarındaki ve başta gelen tarımsal topraklardaki azgın spekülasyon; tarım araştırmalarına yatırım yapılmaması; değişken enerji fiyatları; toprakların yıpranması ve su havzalarının tükenmesi; kuraklık ve iklim değişimi vb. Daha yavaş büyümenin bu basınçları bir miktar azaltması ölçüsünde (örneğin Çin daha az et yiyor), nüfus artış hızı-bugünün protestocularının yaşam süresindeki başka üç milyar insan-talep yönlü basıncı koruyacaktır. (GMC'ler, mucizevi çözümler olarak sunuldular ancak mahsulleri korumaktan ziyade tarım şirketleri karlarına yönelikler.)

'Ekmek' Tahrir Meydanı'ndaki protestoların ilk talebiydi ve sözcük Arap Baharı'nda en azından Rus Ekimi'ndeki kadar yüksek sesle dillendirildi. Sebebi basit: Örneğin, sıradan Mısırlılar, aile bütçelerinin yüzde 60'ını ham petrole (ısınma, pişirme, ulaşım), una, nebati yağlara ve şekere harcıyorlar. 2008'de, bu temel gıda fiyatları aniden yüzde 25 artmıştı. Mısır'daki resmi yoksulluk oranı aniden yüzde 12 arttı. Aynı oranı diğer 'orta gelirli' ülkelere uygulayın, temel gıda enflasyonu Dünya Bankası'nın 'yükselen orta sınıfı' için önemli bir kesimini siler.

9. ÇİN'İN İNİŞİNİ BEKLERKEN

Marx, California'yı—Altına Hücum ve bunun sonucu olarak dünya ticaretine giren yüksek para—1840'ların devrimci döngüsünü vakitsiz şekilde sona erdirmekle suçlamıştı. 2008'in hemen sonrasında, BRIC adı verilen ülkeler yeni California oldular. Wall Street zeplini gökten düştü ve yere çakıldı, ancak Çin; Brezilya ve Güneydoğu Asya ile yakın formasyon içinde, birlikte uçmaya devam etti. Hindistan ve Rusya da uçaklarını havada tutmayı

becerdiler. BRIC ülkelerinin havada kalma dayanıklılığı, yatırım danışmanlarını, ekonomi yazarlarını ve profesyonel astrologları hayrete düşürdü. Bunların tümü Çin'in veya Hindistan'ın dünyayı artık tek elle tutabileceğini veya Brezilya'nın yakında İspanya kadar zengin olacağını iddia ediyor. Sevinçten kendini kaybetmiş bönlükleri, elbette Çin Halk Bankası'ndaki Houdini'lerin kullandığı el çabukluğu teknikleri konusundaki cahilliklerinden kaynaklanıyor. Pekin, tam aksine, uzun süredir ülkenin ihracata aşırı bağımlılığı, hane halkı satın alma gücünün yetersizliği ve uygun maliyetli konut kıtlığının mevcudiyeti ve bunlarla yan yana giden kocaman gayrimenkul balonu konusunda belirgin korkular sergiliyor.

Geçtiğimiz sonbaharın sonlarında, Çin optimistlerinden gelen inanç makaleleri aniden yorum sayfalarından kayboldu ve 'sert iniş' senaryosu kitapçıların favorisi oldu. Çin liderliği de dahil hiç kimse, ekonominin küresel karşı rüzgara rağmen daha ne kadar süre bu vaziyette kalabileceğini bilemiyor. Ancak yabancı yolcuların kaçınılmaz felaket listesi yapıldı bile: Güney Amerika, Avustralya, Afrika'nın büyük bölümü ve Güneydoğu Asya'nın çoğu. Ve Çin ile ABD'nin yaptığından daha fazla ticaret yapan-özel olarak dikkat çekici şekilde-Almanya. Enikonu nirengilenmiş küresel durgunluk, elbette, başta atıfta bulunduğum bu doğrusal olmayan kabustur. Halkın ekonomik gelişme beklentilerinin yakın zamanda bu derece yükseldiği BRIC ülkelerinde, yeniden sefilleşmenin acısının pek dayanılmaz olacağını söylemek, neredeyse totolojidir. Binlerce meydan işgal edilebilir. Buna Tiananmen adındaki de dahil.

İmalattaki işgücünün mutlak veya göreli boyutunun son nesilde dramatik şekilde daraldığı ülkelerde yaşayan Batılı post Marksistler, bizi 'çokluklar', yatay kendiliğindenlikler gibi şeyler üzerine düşünmeye zorlayarak tembelce proleter aktörün artık geçerliliğini yitirip yitirmediği üzerine dalıp gidiyorlar. Ancak bu Das Kapital'in, Viktorya İngiltere'si veya New Deal Amerika'sından çok daha isabetli şekilde tarif ettiği büyük sanayileşen toplumdaki bir tartışma değil. İki yüz milyon Çinli fabrika işçisi, madencisi ve inşaat işçisi gezegendeki en tehlikeli sınıfı oluşturuyorlar. (İsterseniz Pekin Devlet Konseyi'ne bir sorun.) Balondan tamamen uyanışları sosyalist bir dünyanın olası olup olmadığını belirleyebilir.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan: Syriza'yı anlamak

John Mason — 12 Mayıs 2012 — paulmasonnews.tumblr.com

Bu yazı bir blogdan çok Syriza'nın ve lideri Alexis Tsipras'ın gerçekte kim olduğunu ve anketlerin gösterdiği üzere, ikinci bir Yunan genel seçiminde kazanan parti olurlarsa nasıl davranacağını anlamamızı sağlama amaçlı bir dizi not. Tarihsel derinlik konusunda yetersizlik sorunu yaşadım ve elbette bilgilerim İngilizce kaynaklarla sınırlıydı. Birçok yorumcunun sadece birkaç yıl önce önemsiz olduğuna inandığı partiler ve siyasi akımlar hakkında bir şeyler duymaya hazır olun.

Syriza seçim afişlerinde şöyle yazıyordu: "Onlar bizsiz karar verdiler. Biz de yolumuza onlar olmadan devam ederiz."

1. Syriza "Radikal Sol Koalisyon"un kısaltması. Kilit bileşeni, kendisi de Yunan solunun bir şemsiye örgütü olan Synaspismos adında bir parti.

2. Synaspismos partisinin 38 yaşındaki lideri Alexis Tsipras, 2006 yılında

Atina belediye başkanlığı adaylığı ile ön plana çıktı. Tsipras aslen Komünist Parti KKE'nin gençlik kolundan geliyor.

3. Yunan komünizmi, 1970'ler sonrasındaki birçok Batılı komünist parti gibi iki düşman parti arasında bölünmüştü: "İç" KKE ve "dış" KKE – ikincisi Moskova yönelimli partiyi, birincisi daha parlamenter ve toplumsal olarak özgürlükçü bir gündeme sahip olan Avrupa komünistlerini ifade ediyor.

4. İlk başta Synaspismos iki KKE arasında bir seçim ittifakıydı. Ancak 1990'ların başında ana Moskova yönelimli KKE, ittifaktan ayrıldı ve üyelerinin %45'ini tasfiye etti. Bu üyeler Avrupa komünistleri ile birlikte Synaspismos içinde kaldılar. Bunlar arasında Tsipras da vardı.

5. Sonrasında Synaspismos ilginç bir evrim geçirdi. Küreselleşme karşıtı harekete reaksiyon göstererek, öncelikle partinin kendisi, yüksek ölçüde çeşitlilik arz eden bir sol şemsiye örgütü haline geldi: Avrupa komünistleri, sol sosyal demokratlar, solcular ve ekolojistler. Cenova 2001'den başlayarak, zirvelere karşı protesto hareketlerinde önemli bir rol oynadı. Bu esnada ana KKE, kamu sektöründe ve kol emeği sendikalarında taban bulan, geleneksel bir komünist parti olarak kaldı.

6. Ardından 2004 seçimlerinde, Synaspismos başka küçük partilerle bir araya gelerek Syriza'yı oluşturdu. Bunlar arasında, İngiliz SWP'sinden ayrılanlar, ana Komünist Parti'den ayrılanlar ve başka bir ekolojist solcu grup vardı.

7. Tsipras'ın liderliği altında ve tüm solu kapsayarak (gelenekselci KKE dışında) canlanan Syriza, solun oylarını 2007 seçimlerinde %3,3'ten %5,6'ya yükseltti ve 14 milletvekili çıkardı.

8. Aralık 2008'de patlak veren kriz, polisin 15 yaşındaki bir öğrenciyi vurması ardından, Atina gençliği ile yoksullarının iki haftalık isyanına yol açtı ve Syriza'yı solun çekim merkezi olarak daha da güçlendirdi. Syriza içindeki partiler üye bakımından binin altında kalsalar da, birçok genç insan kendilerini onunla tanımlamaya başladılar – hepsinden önemlisi, Marksizm'in hem antifaşist direnişte hem de 1946-49 İç Savaşı'ndaki rolü nedeniyle kitlesel prestije sahip olduğu bir ülkede. Ek olarak, oy hakkı olan göçmenler, göçmen karşıtı söylemin, sağın yanı sıra merkezden de yükseldiğini duyarak, Syriza'ya akın ettiler.

9. Yorgo Papandreu'nun partisi PASOK, Ocak 2010 sonrasında AB tarafından dizayn edilen kemer sıkma programlarını benimseyince, Yunan siyasetinde solda – ki doğal çoğunluğu oluşturduğu söylenir – büyük bir siyasal

açık oluştu. Yalnızca KKE ve Syriza kemer sıkma politikalarına karşı çıktı ve bu ikisinden Syriza, genç, direngen ve küresel vizyona sahip bir siyasal liderliğe sahipti.

10. (Burada PASOK'un karakterini not etmek gerekli. İç savaş yıllarında cumhuriyet yanlısı liberallerden ayrışan bir gruptu ve 1974'te Albaylar rejiminin düşüşü ardından geleneksel bir sosyal demokrat parti haline gelirken, örgütlenme biçimleri ve memurlar ile küçük esnaf arasındaki kitlesel tabanı, bazılarının onu Arjantin "Peronizmi"ne benzetmesine neden oldu, yani işçi sınıfı tabanına sahip bir sol milliyetçilik. Bu durum, PASOK liderliğinin AB ile çatışmada "ulus"u temsil etme iddiasını yitirdiği an, siyasi dinamikleri etkiledi.)

11. Gelişmeler Syriza'yı sola çektikçe ve desteğini yükselttikçe, büyük öneme sahip olabilecek nihai bir ayrışma yaşandı. İç KKE'nin – yani Avrupa komünistlerinin – eski liderleri, 2010 Mart'ında Synaspismos'tan ayrılarak Fotis Kouvelis liderliğinde Demokratik Sol'u kurdular. Son seçimde sayılarını 19'a artırana dek, dört kişilik ayrı bir parlamento grubu oluşturdular. Demokratik Sol'un 2011 Mart'ındaki ilk kongresine, sıra dışı bir hamle ile, o zaman PASOK'tan başbakan olan Yorgo Papandreu katıldı. Kalabalığın en önünde oturdu ve alkışladı.

12. Şimdi, bunun anlamı ne ve neden önemli?

13. Ana akım PASOK partisi 2012 Mayıs seçimlerinden önce ayrışma yaşadı. Altı milletvekili Demokratik Sol'a katılırken, diğer bazıları karizmatik kadın milletvekili Louka Katseli liderliğinde kemer sıkma karşıtı sol sosyal demokrat bir parti kurmayı denediler. İkincisi, iz bırakmadan silindi. Ancak PASOK solu ve seçmenleri, şu anda oldukça ılımlı, kemer sıkma karşıtı ancak esasen sol sosyal demokrat, Avrupacı bir partide – artık 19 sandalyeye sahip Demokratik Sol'da – eski Avrupa komünistleri ile bir arada var oluyorlar.

14. Syriza, solcuların, ilericilerin, toplumsal olarak özgürlükçü genç insanların yanı sıra, Komünist Parti'ye özel olarak angaje olmayan sendikalı seçmenlerin de oylarını topladı ve 52 sandalye elde etti.

15. Komünist Parti'nin kendisi, oylarını artırırken, geleneksel demografik tabanının dışına çıkamadı, yani kol işçilerinin, tarihi savaş öncesi işçi hareketine kadar uzanan, aile sadakatine sahip eski ömür boyu komünistlerin. KKE 26 sandalye elde etti.

16. Bu hafta hükümet kurma müzakerelerinde PASOK lideri Venizelos, Demokratik Sol'u Troyka tarafından dayatılan kemer sıkma politikalarından

"aşamalı olarak ayrılacak" bir programı kabul etme noktasına kadar getirdi. Ancak Syriza'yı katılmaya ikna edemediler ve Demokratik Sol, Syriza'nın olmadığı bir PASOK/YD koalisyonunun tutsağı olacağını biliyordu.

17. Yeni seçim ufukta görünürken, olası sonuçlardan biri seçmenlerin YD ve PASOK'a geri dönmesi. Ancak son anketler böyle söylemiyor. Solda kemer sıkma politikalarına karşı tutarlı bir muhalif olarak görülen ve diğer tüm solcu partilerin geleneksel tabanı arasında söyleme ve ivmeye sahip olan Syriza için artan bir destek gösteriyorlar.

18. Soldaki demografik özelliklere baktığımızda şunları görüyoruz:

Yoksullar arasında alternatif bir yaşam süren ve Syriza'dan başkasına oy vermeyecek olan anarşist görüşlü gençlik. (Anekdot vermek gerekirse, bazı "kara blok" üyelerinin bile, "sürekli isyan/karşı kültür"ün beyhudeliğini kabul ettikten sonra Syriza'ya katıldığı söyleniyor.)

Vergi artışları, ücret kesintileri, keyfi kesintiler, kıdem kaybı ve işten çıkarmaların vurduğu birçok memur dahil, orta sınıf ve serbest çalışanlar

Merkez sol sosyal demokratlardan komünistlere ve Troçkistlere kadar değişen bir aralıkta özel sektör sendikacıları

Göçmenler ve kent yoksulları

Eskiden PASOK tabanını oluşturan ancak vergi artışlarının, vergi önlemlerinin ve göstericilerin sürekli olarak polis şiddetine uğramasının radikalleştirdiği ve büyük ihtimalle Yunanistan'daki herhangi bir uzun vadeli yapısal reform tarafından yıkıma uğrayacak olan küçük esnaf.

19. O zaman Syriza'nın başarısı, eski Moskova tarzı KKE de dahil olmak üzere solun neredeyse her partisinden oy kaparak, tüm bu gruplardan seçmenleri ve aktivistleri etkileyebilme becerisine bağlı görünüyor.

20. Geçtiğimiz yedi gün boyunca yapılan müzakerelerde, Tsipras ve yakın danışmanları, anayasal müzakereler oyununu oynuyor görünerek, kemer sıkmanın ekonomik olarak reddedilmesi tutumlarına bağlı kalarak, ancak genel olarak doğal PASOK, Demokratik Sol veya KKE seçmenlerini söylem olarak yabancılaştıran bir yol izlemeyerek, güvenilirliklerini daha da yükselttiler.

21. Tsipras'ın kemer sıkma karşıtı bir sol hükümet oluşturmak amaçlı başarısızlığa mahkûm girişimi sırasında yapılan NET anketinde, Syriza'ya destek, – AB'ye rest çekilmesini isteyen sol seçmenler için bir çekim merkezi olarak ivme yarattığını açık olarak gösterir şekilde – seçimdeki %17 oranına kıyasla %27'de çıktı. PASOK hem Syriza hem de Demokratik Sol'a karşı zemin yitirmişti. Bazı KKE seçmenleri ikinci bir seçimde Syriza'ya oy vereceklerini söylemişler.

22. 2011 yazında Syriza'nın önde gelen üyeleri ile görüştüğümde, hükümet oluşturma olasılığı konusunda çok karamsardılar – PASOK'tan ayrılanlar dahil tüm solun ittifakı halinde bile. O vakitler tek çözümün, siyaset üstü bir sol milliyetçi figür, yani bir "Yunan Kirchner'i" ya da "Yunan Morales'i" olacağını ve böylesi birinin yokluğunun Marksistlerin "işçi hükümeti" – örneğin aşırı solun dahil olduğu ancak parlamenter yollarla sınırlı radikal reformcu bir hükümet – dedikleri şeyi kurmayı imkansız hale getirdiğini söylüyorlardı.

23. Ancak şu anda, Bay Tsipras'ın karizması, aşırı sağ bir ters tepme korkusu, krizin derinliği ve PASOK'un ayağa kalkamayacak gibi görünmesi, Tsipras'ın kendisine Morales rolü kazandırabilir. Sol parti liderlerinin tümü arasında, katı bir ideolojinin en az esiri olanı o, çünkü Syriza yüksek çeşitliliğini ve içeride demokratik yapısını koruyor. Ve net şekilde diğer liderlerden bir jenerasyon daha genç. (PASOK'un bir başka sorunu da genç politikacılarının sosyal demokrasinin teknokratik sağına eğilim göstermeleri.)

24. Syriza sözcüsü ile bu yılın başında görüştüğümde, örneğin NATO karşıtı sol bir partinin, polisinin 2008'den bu yana düzenli olarak parti gençliği ile çatıştığı bir ülkede iktidara gelmesi meselesini ele aldım. Mesaj, amaç açısından bilinçli olarak sınırlı olacakları ve herhangi bir programın özünün,

borçlu yönetiminde kısmi temerrüt, yani kalan borca faiz ödemelerinin askıya alınması ve Troyka'nın aracılık ettiği kurtarma paketlerinin ikisinin de reddedilmesi olacağı idi. Syriza'nın Demokratik Sol ve PASOK ile paylaştığı bir nokta ise, AB toplumsal modeline bağlılık: Sol küreselleşmeciler. Bu yüzden, dünyanın geri kalanı için bu nasıl görünürse görünsün, Yunanistan'ı Avrupa bakışından çıkıp bir Brüksel/Berlin inisiyatifi gibi Yunan nüfusuna dönmeye zorlamak için herhangi bir girişimde bulunabilirler.

25. Önümüzdeki seçimde, Syriza %26 oy alırsa, oy yeniden dağılım kurallarına göre YD'nin bu sefer kazandığı ile aynı sayıda, yani 100'ün biraz üstünde bir sandalye kazanacaklar. Bunun üzerine Demokratik Sol'un oyu ile 20 sandalye daha eklenirse ve Komünistler 26 sandalyelerini korurlarsa, bu, çoğunluk için gereken 150'ye çok yakın olur.

26. Syriza'nın kısa süre içinde kendisini tek partiye dönüştürebileceği ve Antarsia (%1 alan) adında aşırı sol bir grubu ve sandalye elde edemeyen PASOK'tan Louka Katseli grubunu ve anketlerde %3'ün altında görünen Ekolojist Yeşiller'i kapsayabileceği söyleniyor. Bu durumda hem sağına hem de soluna doğru daha da genişleyecek demektir.

27. Çoğunluk olmasa bile, bir Syriza-Demokratik Sol azınlığı, PASOK'un kalan milletvekillerinin çekimserliğine, KKE'nin örtülü "muhalefetsizliğine" ve paradoksal olarak, sağ kanat kemer sıkma karşıtı parti Bağımsız Yunanlar'ın (muhafazakâr milliyetçiler) muhalefetsizliğine bağlı bir yasama programına girişebilirler. Buna tek geçerli engel KKE'nin Syriza'ya ve hatta Yunan solunun tüm geri kalanına karşı tarihsel husumeti.

Sonuç ne olursa olsun, yukarıdakiler, tarihsel faktörlerin, AB'nin pozisyonunun ve gençliğin demografik radikalleşmesinin bir bileşiminin, herhangi bir Avrupalı parlamentodaki en sol partilerden birini hükümet oluşturmaya ve AB ile, Yunanistan'ın Avro bölgesi üyeliğinin askıya alınmasını veya Avro bölgesinden çıkarılmasını göreceği kuşkusuz bir restleşmeyi provoke etmeye birkaç adım mesafeye nasıl taşıdığını açıklamakta.

Aynı zamanda sonuç olarak kurulacak hükümetin, söylemine ve bazı seçmenlerinin radikalizmine rağmen, aslında, sol sosyal demokrat bir hükümetten biraz daha fazlası olabileceğini açıklamakta. Ana akım partileri, merkez seçmenlerin çoğunluğunun iradesini yansıtamadıkları bir pozisyona zorlayarak, AB, 1974'ten beri şekillenmiş olan Yunan parti sisteminin yıkımı ile sonuçlanabilir.

Türkçesi: Serap Güneş

İşte Avrupa Aşırı Sağı

Nick Malkoutzis — 20 Ekim 2012 — Washington Post

Yunanistan'ın göçmen karşıtı Altın Şafak partisi, geçtiğimiz aylarda hızla yükselişe geçti. Ancak göçmen karşıtı ve İslamofobik fikirlerin yükselişte olduğu tek ülke Yunanistan değil.

Avro bölgesindeki ekonomik gerileme ve kemer sıkma önlemleri konusundaki kaygıların yanı sıra, Avrupa'da göç ve ulusal kültürün korunması konusundaki fobik saldırganlık artarken, Yunanistan, Hollanda, Macaristan ve diğer AB ülkelerinde aşırı sağcı gruplar zemin kazanıyor.

Aşağıda Avrupa'nın aşırı sağcı grupları ile öne çıkan özelliklerinin bir bilançosunu bulacaksınız:

Yunanistan – Altın Şafak

Altın Şafak üyelerinin saldırdığı bir göçmen

Geçtiğimiz aylarda, göçmenlere yönelik saldırılarda yaşanan artışla bağlantısı olan ultra sağcı Altın Şafak'a olan destek yüzde 14'e çıktı. Bu oran ırkçı

partiyi Yunanistan'ın en büyük üçüncü partisi yapıyor. Liderleri ise Nikolaos Mihaloliakos.

İtalya – Kuzey Ligi

İtalya'nın mülteci kamplarındaki insanlık dışı koşulları protesto eden göçmelere karşı gündelikleşen polis saldırılarından biri

Kuzey Ligi, İtalya'nın yoksul güney bölgelerinin ayrılmasını ve Padaniya adlı yeni bir devletin kurulmasını savunuyor. Kuzey Ligi'nin parlamentodaki bir mensubu, yakın tarihli bir röportajında "Cami inşa edilmesine karşı olduğumuzu gizlemiyoruz. Kültürümüzü bizimkinden farklı bir kültürle bütünleştirmek istemiyoruz," dedi. Nisan ayında, partinin lideri Umberto Bossi, parti kaynaklarını kişisel harcamalarında kullandığı iddiasıyla koltuğundan oldu. Yolsuzluk tanıdık, ama bizim faşistlerde koltuk kaybeden pek yok!

Fransa – Ulusal Cephe

Fransa'da ırkçılık karşıtı bir yürüyüş

Fransa'daki Ulusal Cephe'nin lideri, 2011'de istifa eden Jean-Marie Le Pen'in kızı olan Marine Le Pen. Partinin ırkçı imajını yumuşatmaya çalışsa da, Fransa'daki Müslümanların varlığını "işgal durumu" olarak tanımlamak gibi yabancı düşmanı görüşler dile getirmeye devam ediyor. Le Pen,

Fransa'daki 2012 başkanlık seçimlerinde yüzde 18 oy aldı, bu oran onu en popüler üçüncü aday yapıyor. Bir röportajında Le Pen şöyle söylüyor: "Yeni gelen yabancılar çok saygısızlar, halkın huzurunu bozuyorlar, küstah ve kabalar." Bu sözlerin ardından, Fransa'ya yeni gelmiş göçmenlerin, çocuklarına Fransız adları vermeleri gerektiğini savunuyor.

Hollanda – Özgürlük Partisi

Hollanda'daki Özgürlük Partisi'nin lideri Geert Wilders, Hitler'in Kavgam kitabına benzettiği Kuran'ın, burkanın ve Helal gıdanın yasaklanması çağrısında bulundu. Wilders'ın partisi, son Hollanda seçimlerinde parlamentodaki 11 sandalyesini kaybetti, ancak kendisi "Hollandalıları Avrupa'ya, kitlesel göçe, Avrupalı süper devletlere karşı korumak için" mücadele etmeye kararlı olduklarını söyledi. Wilders, yakın tarihli bir konuşmasında "Batı'nın temellerinin her yerde saldırı altında olduğunu" savundu. "İslami Mozart, İslami Bill Gates.... bunlar yok. Çünkü özgürlük olmadan yaratıcılık da olmaz," buyurdu.

Macaristan – Jobbik

Macaristan'da faşistlerce öldürülen bir Roman

Jobbik, adi suçlardan sokaklardaki çöplere kadar her meselede Macaristan'daki Roman nüfusu suçluyor ve binlerce Jobbik taraftarı, geçtiğimiz haftalarda Miskolc şehrinde bir yürüyüş düzenledi. Aşırı sağ politika Macaristan'da genel bir yükselişte. Milliyetçiler kendi müziklerini yapıyor, kendi yaz kamplarını düzenliyor, kendi barlarını kuruyor ve hatta nemzeti adlı kendi taksi servisleri var.

Bir Jobbik taraftarı "Bu bölgede artık bu şekilde yaşayamam," diyor. "Midemi bulandıran bir olayın yaşanmadığı tek bir gün geçmiyor. Bu Çingeneler domuz gibiler ve yemin ederim bu durumlarından hoşnutlar. Ama bunu çok da uzun devam ettiremeyecekler."

Ağustos ayında, Jobbik partisinin yükselen güçlerinden biri olan Csanad Szegedi, büyükanne ve büyükbabasının Yahudi olduğunu öğrendikten sonra partiden istifa etti. Bizim faşistler ise, daha çok "etle tırnak gibiyiz" ya da "Kart kurt" edebiyatı yapmayı tercih ediyorlar.

İngiltere – İngiliz Ulusal Partisi

İngiltere'de sokak ortasında ve güpegündüz ırkçı saldırı

İngiliz Ulusal Partisi lideri Nick Griffin, bir süre önce eşcinsel bir çiftin ev adresini Twitter'da paylaştıktan sonra polis soruşturmasına uğradı. "Bir İngiliz Adaleti timi (kendi timlerini kastediyor) adreslerine gelecek... Heterofobiye hayır deyin!" yazmıştı. Türkiye'de faşistlerin sıkça kullandığı "Bir gece ansızın gelebiliriz" tehdidine ne kadar da benziyor! Parti içinde, bazı analistlerin eski üyelerin yeni bir parti kuracağı değerlendirmesini yapmasına neden olan derin ayrılıklar da mevcut. Partinin lideri Griffin bir röportajında şöyle diyor: "Sadece İslam'a karşı olmakla kalmıyorum, aynı zamanda İslam'ın değerleri ile Batı'nın değerleri arasında temel önemde çatışmalar olduğuna da inanıyorum."

***

Peki ya bizim aşırı sağ?

Bunlar da bizim "tepkili vatandaşlarımız"

Irkçılık Türkiye'de siyaset yelpazesinin tümüne sirayet etmiş bir hastalık. Kürt sorununda resmi tavrın inkârcı ve düşmanlaştırıcı tavrı ile medyanın bu tavra yedeklenen ırkçı söylemi de bu hastalığın sık sık ateşlenmesine vesile oluyor. Son olarak Bursa'da, bir siyasal partiyi (AKP) protesto etmek için kapısına siyah çelenk bırakmak isteyen bir başka siyasal parti (BDP) mensuplarının üstüne palalar, sopalar, silahlar, satırlar ve daha da önemlisi polis eşliğinde saldırıldığına tanık olduk. Malum medya barışçıl siyasal eylemi provokatörlükle eş tuttu, satırlı saldırganların ise "tepkili vatandaş" diyerek sırtını sıvazladı.

Türkçesi: Serap Güneş

Sol ve sağın sözde 'aşırılık'ları arasında bir bakışım bulunmuyor

Kolektif — 3 Haziran 2014 — theguardian.com

Syriza lideri Alexis Tsipras'ın partisinin Avrupa seçimindeki başarısının ardından yaptığı konuşma. Fotoğraf: Petros Giannakouris/AP

Yunanistan'da Syriza'nın seçilmesi Avrupa'da toplumsal ve ekonomik demokrasinin geleceği için canlı bir umut ışığı sunmakta. Fakat aynı zamanda ırkçı ve antisemitik hassasiyetlerin ateşlenmesiyle sağ kanat ulusalcılığın yükselişi çoğulcu ve demokratik Avrupa ideallerini tehdit ediyor. Syriza'nın büyüyen seçim desteğinin önemini çarpıtarak sol kanat 'aşırılığın' yükselişi diye temsil eden medya öykülemelerine en güçlü şekilde karşı çıkılmalıdır. Çağımızda sol ve sağın sözde 'aşırılık'ları arasında bir bakışım bulunmuyor.

Hem Yunanistan hem de İspanya'da (Podemos %8 oy aldı) ısrarlı ekonomik adalet çağrılarını 'popülist', 'Avrupa karşıtı' ya da 'kuşkucu' diyerek

savuşturma çabaları, bu çağrıların politik menzil ve önemini yanlış okumaktadır. Bu radikal sol galibiyetler, Fransa'da Ulusal Cephe, İngiltere'de Ukip'in yükselişiyle, Yunanistan ve Macaristan'da antisemitik partilerin güçlenmesiyle, Belçika ve Danimarka'da göçmen karşıtı popülizmin yükselişiyle kıyaslanabilir değillerdir.

'Avrokuşkucu' sağ kanatın yükselişi, açıkça ırkçı zeminiyle, kemer sıkma politikalarının dolaysız bir sonucudur. Solun yükselişi ise kemer sıkma politikalarının doğurduğu toplumsal ve ekonomik eşitsizliklere bir eleştiri ve alternatif sunmaktadır. Avrupa Birliği, şiddet ve çaresizliğin daha fazla yayılmasını önlemek için ulusal sınırları aşan yeni müttefiklere, demokrasi ve ekonomik eşitliğe ulaşabilmek için kurumlarının radikal olarak yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duymakta. AB'nin geleceği üzerine, dayanışma ve toplumsal adaletin rolü üzerine, ve 'Avrupa fikri'nin çağdaş anlamı üzerine büyük bir kamusal tartışma başlatılmalıdır.

Demokratik bir kamusal tartışmanın başarısı, ne var ki, politik hareketler ve taşıdıkları iddialara dair medya temsillerinin hakiki ve şeffaf oluşuna bağlıdır. Kemer sıkma karşısında daha çok eşitsizlik arayan politik karşı çıkışlar ile daha çok eşitlik arayan karşı çıkışlar arasındaki farka olanca dikkatinizi vermenizi talep ediyoruz. Ancak o zaman demokrasinin geleceğinin sözkonusu olduğunu açıkça görebiliriz.

Judith Butler, Étienne Balibar, Costas Douzinas, Wendy Brown, Slavoj Žižek, Chantal Mouffe, Toni Negri, Joanna Bourke, Sandro Mezzadra, Drucilla Cornell, Engin Isin, Bruce Robbins, Simon Critchley, Jacqueline Rose, Eleni Varika, Micael Lowy, Jean-Luc Nancy, Jodi Dean.

Syriza nerede duruyor?

Baptiste Dericquebourg — 7 Temmuz 2013 — Le Monde

Radikal sol koalisyon Syriza birleşmiş bir parti olarak ilk konferansını bu ay düzenleyecek. Syriza, 2012 Mayıs ve Haziran seçimlerinden sonra, troykanın politikalarına karşı sol muhalefetin liderliğini aldı (1). İktidarın eşiğindeki ilerici bir politik parti olarak (2) Syriza artık Avrupa'da benzeri olmayan bir pozisyona sahip. Ancak ne olduğu muğlak atılımı (bir zafer ancak Yeni Demokrasi yüzde 2,8 daha fazla oy aldığı için aynı zamanda bir yenilgi de), artık daha geniş bir seçmen tabanı ile baş etmek ve ittifaklar aramak durumunda olduğu anlamına geliyordu. Bu acil bir gereklilikti çünkü Syriza'nın liderleri üç partili hükümetin yalnızca birkaç ay dayanabileceğini bekliyorlardı – şimdiye kadar çoktan seçim yapılmış olmalıydı.

Seçimlerin hemen ardından, Syriza'nın parlamento lideri Alexis Tsipras yaptığı açıklama ile çalkantıya sebep oldu: "Kriz günlerinde hem direniş hem de dayanışma gereklidir ancak dayanışma daha önemlidir." Böylece partinin, ülke çapında muhtaçlara gıda, ilaç veya barınak sağlama çerçevesinde eylemi öne çıkaran "dayanışma" çizgisi ortaya çıktı. Koalisyondaki en büyük partilerden biri olan Synaspismos (Sol Hareketler ve Ekoloji Koalisyonu), ilaç bankalarının kurulmasına öncülük etti.

Yeni stratejinin birçok hedefi vardı. Syriza yeni üyelerine yapacak bir şey vermek zorundaydı. Görece daha yaşlı bir üye (özellikle de Synaspismos'ta) profiline sahip olan ve işçiler, çiftçiler veya sendikalar arasında güçlü bir varlığa sahip olmayan Syriza'nın gerçek bir militan geleneği veya tabanı yoktu. Ülkedeki üç ana sendikadan biri olan Tüm İşçiler Militan Cephesi'ni (Panergatiko Agonistiko Metopo, PAME) Yunanistan Komünist Partisi (Kommounistiko Komma Elladas, KKE) kontrol ederken diğer ikisine PASOK hakim.

"Geçtiğimiz bahara dek Syriza somut eylemlere hiç öncülük etmemişti," diyor bir militan. "Ama eyleme geçmek istemekle bunu nasıl yapacağını bilmek iki farklı şey." Syriza, dayanışma politikasının, "Yunanlar için" çorba dağıtımları ve "Yunan kanı" koleksiyonları düzenleyerek medyanın epeyce ilgisini toplayan neo Nazi Altın Şafak Partisi ile rekabette işe yarayacağını ve birçok taban dayanışma örgütü ile birlikte çalışmanın krizin politika dışına attığı halka ulaşmasında yardımcı olacağını umdu.

"Krizin çaresi" imajı

Ancak, dayanışmayı çatışmanın önüne geçirmek, partiye, onu PASOK'tan ayırması beklenen radikal profilden epeyce uzak bir "krizin çaresi" imajı getirdi. Parti, parlamento çoğunluğu ümidi ile, Albaylar cuntasının 1974'te çökmesi ardından ortaya çıkan orta sınıfın desteğini nasıl alacağını düşünmeye başladı. Dolayısıyla hedef profil; yaşlı, epeyce muhafazakar biriydi, ev kredisi ödüyordu, turizmle alakalı bir işi vardı, inşaat sektöründeydi veya devlet memuruydu ve mevcut kriz kötü etkilemişti ancak yine de Yunanistan'ı AB'de tutmaya son derece bağlıydı.

Altın Şafak ve Syriza ile ilgili medya yorumları "aşırı uçlar" olduğundan, koalisyon insanlara güven vermenin bir yolunu arıyordu. Tsipras, tüm grevleri açıktan destekledi ancak "radikal" gördüğü eylemlere karşı ölçülü bir yaklaşım benimsedi ve aşırı soldan ve anarşistlerden uzak durdu. Geçtiğimiz Aralık ve Ocak'ta Atina'da Villa Amalias işgaline zorla son verilmesi sırasında polis şiddetini kınamadı.

Syriza merkez solla bir ittifak olasılığını açık tutmak istiyor. Bugüne dek anketlerden hiçbiri partiye tek başına kazanma umudu vermedi, bu yüzden Tsipras bir koalisyon hükümetini güvenilir kılacak müttefiklere ihtiyaç duyuyor. Syriza koalisyonu "tüm sol" arasında birliği savunsa da aslında izole olmuş durumda. KKE, AB kurallarını ve tek para birimini kabul eden "oportünistlerle" görüşmeyi reddediyor. Sağda ise, Syriza'dan ayrılan sosyal demokratlardan oluşan Demokratik Sol (DİMAR), AB ve avronun kararlı

bir savunucusu ve troykanın mutabakat anlaşmasını onaylayan hükümete katıldı (3). Bu koşullar altında oluşacak bir hükümet kendisini iş göremez halde bulabilir.

Parti yönetimi, milliyetçi sağ muhafazakar ancak kemer sıkma karşıtı bir parti olan Bağımsız Yunanlıları dahi içeren, memorandum karşıyı bir cephe oluşturarak, sol-sağ zıtlaşmasının önüne geçmek istiyor. Tsipras Mart'tan beri Syriza ve merkezinde olduğu solla (sağı dışarıda bırakmayan bir çoğunluk) bir ulusal birlik hükümeti kurmak istiyor.

'Mücadeleler Syriza'sı'

Bu strateji koalisyon içinde güçlü bir muhalefete neden oldu. Koalisyonun solundaki kimileri bunu hemen "parlamentarizm" olarak kınadılar. Onlar, birçok insanın krizin kurbanı olduğu noktasından kalkarak seçmen tabanını genişletebilen bir "mücadeleler Syriza'sı" görmeyi tercih ediyorlardı. Sonuç olarak, son birkaç ay içinde ikili bir hareket ortaya çıktı. Koalisyon kendisini birleşmiş bir partiye dönüştürürken, muhalefet içinde bunu sağa kayış olarak algılayan bir "sol kanat" oluşuyordu. Koalisyonun, birleşik bir partinin temellerinin atıldığı geçtiğimiz Aralık'taki Yunanistan Konferansı sırasında, Synaspismos'un sol eğilimli bir kesimi ile İşçilerin Uluslararası Solu'nun (DEA) verdiği bir muhalif önerge oyların yüzde 25'ini topladı. Önerge "yalnızca soldan" oluşan bir hükümet kurulmasını, hem memorandumun hem de borçların iptaline ilişkin net bir tutumu ve "Avro için fedakarlık yok" sloganını talep ediyordu. Şu ana kadarki çoğunluk eğilimi "avro için her fedakarlık mubah değil" demek şeklindeydi.

Kıbrıs krizi ve Syriza'nın kardeş partilerinden Emekçi Halkın İlerici Partisi (Anorthotiko Komma Ergazomenou Laou, AKEL) tarafından yapılan ve troykanın taleplerine karşı avrodan ayrılmayı öneren bir anketin yayınlanması, avro yanlısı tutuma dair içerdeki eleştirileri daha da alevlendirdi. Almanya ve Avrupa Merkez Bankası'nın Yunanistan'a Syriza'nın ekonomi politikalarını Avro bölgesi içinde uygulama şansı vereceğini düşünmek giderek daha gerçek dışı bir hal alıyor. Bu azınlık muhalefet, koalisyonun önümüzdeki aylarda tek bir partiye birleşmesinin önüne geçmeyecek ancak radikal solu politik programını ve stratejisini netleştirmeye zorluyor.

Çift başlılığa ilişkin her türlü ipucu yol edilmeli. Anlatım ve hedefleri itibariyle muğlak olan başlangıçtaki uzlaşma programı, üye partilerden her birine göreli bir yorum özgürlüğü sundu. Bu ise birbirini çelen açıklamalara yol açtı ve birçok seçmenin aklını karıştırdı. 5 Aralık 2012'de Tsipras Yunan-Amerikan Ticaret Konseyi önünde memorandumun feshedilmesi ge-

rektiğini beyan etti. Dört gün sonra, Girit vekili bir Syriza üyesi, daha fazla ayrıntı vermeksizin amacın "borç anlaşmasının yeniden müzakere edilmesi ve tek taraflı yönetilen ülke ekonomi politikalarında değişiklikler yapılması" olduğunu açıkladı (4). 17 Nisan'da Tsipras memorandumun "askıya alınmasından" söz ettiğinde, koalisyonun içinde ve dışında, onu "dil sürçmesi" nedeniyle özür dilemeye davet eden ve "feshedilmesi" isteğinin değişmediğine temin etmesini isteyen öfkeli tepkilere sebep oldu.

Aynı çelişkiler borç meselesinde de ortaya çıktı. Toplam borcun ne kadarlık kısmı uluslararası bir konferans tarafından silinecekti? Bankalara ne olacaktı? Program (parti liderlerinin muğlak olduğunu kabul ettiği ve yeni, daha ikna edici tekliflerle gelmeyi vaat ettiği) bu muğlaklığı gösteriyor. Kapitalizmin ötesine giden bir devrimci arzudan söz ederken, küçük üreticilere, çiftçilere ve esnaflara devlet desteği vererek ekonomiyi canlandıracak Keynesyen bir politikaya daha fazla benzeyen önlemler öneriyor. Stratejik önemdeki şirketlerin kamulaştırılmasını savunuyor ancak yeni özelleştirmeleri dışlamıyor, öte yandan ekolojik hedefleri çok geniş ve çok belirsiz.

Son birkaç ayda Tsipras partisini ülke dışına tanıtma ve ciddi bir politik oyuncu olarak kabul görme konusunda çok aktifti. Seyahatlerinin bazıları, örneğin Arjantin'e olanlar yurtiçinde borcun iptali yönünde ipuçları olarak değerlendirilirken, ABD ziyareti ve Alman maliye bakanı Wolfgang Schäuble ile görüşmesi endişelere sebep oldu.

Ateş altında

Syriza aynı anda hem fazla sol eğilimli hem de fazla sağ eğilimli olmakla suçlanıyor. Seçmenler, özellikle de geçtiğimiz bahar Syriza'yı desteklemiş olan kent gençliği, Syriza'nın yeni PASOK'a dönüştüğünden endişe ediyorlar. PASOK da 1981'de radikal bir programla başa gelmiş ancak programın neredeyse hiçbir amacına ulaşamamıştı. Bugün, krizin, "anne babalarının PASOK'u"na düşman olan birçok genç kurbanı, Syriza'nın dizginlemesi dolayısıyla hayal kırıklığı yaşıyorlar.

Koalisyonun yakın geçmişi, solun esas zorluklarla iktidara yaklaştıkça yüz yüze geldiğini gösteriyor. İlki, Yunanistan'ın ulusal bağımsızlığından bu kadar feragat etmiş olduğu bir bağlamda kararlı bir sol politikanın nasıl izlenebileceği. Yunanistan'ın AB ve Avrupa Merkez Bankası ile ilişkileri ve Avro bölgesi hükümetlerinin zararlarını ülke dışına ötelemek veya bankacılık sisteminde bir çöküşle baş etme konusunda sahip oldukları sınırlı yollar sebebiyle bu bağımsızlığı tekrar kazanmak zor olacak (5). Yunanistan'ın Avro bölgesinde kalmak istediğini öne sürmüş olarak (zorla veya gönüllü

çıkış durumunda karşılaşacağı zorluklar sebebiyle), Syriza artık politikasının ortakları ve muhalifleri tarafından kabul görmesinin bir yolunu bulmak zorunda. Bir yol, Tsipras'ın çağrısını yaptığı güney Avrupa borç krizi üzerine uluslararası bir konferans olabilir.

İkinci zorluk ise, ulusal bağımsızlığın geri kazanılmasını sağlayacak şekilde Yunan halkını mobilize etmek. Latin Amerika'daki politik değişimler, kitlesel taban hareketlerinden epeyce fayda gördü. Peki Syriza'nın mevcut stratejisi bir seçim zaferi durumunda böylesi bir desteğe halen sahip olabilecek mi?

(1) Avrupa Birliği, Uluslararası Para Fonu ve Avrupa Merkez Bankası.

(2) Bkz. Alexis Tsipras, "The Greek revival plan" (Yunanistan'ı ayağa kaldırma planı), *Le Monde diplomatique*, İngilizce baskı, Şubat 2013.

(3) Yunan hükümeti ile troyka arasında imzalanan borç anlaşması.

(4) *Efimerida ton Syntakton (Editörlerin Gazetesi)*, Atina, 9 Aralık 2012.

(5) Haziran 2012'de de olduğu gibi, sadece birkaç gün içinde yabancı bankalara 17 milyar avrodan fazla para transfer edildi.

Türkçesi: Serap Güneş

Roller değişirken

Nick Malkoutzis — 5 Aralık 2013 — InsideGreece

Ne lezzetli bir ironi... Solcular, Pazartesi günü (en azından bir gazetenin SYRIZA'yı "yeni PASOK" olarak manşetine taşıdığı gün), PASOK'un eski önde gelenlerinden Andreas Loverdos'un, sosyalistleri daha da parçalı hale getirecek yeni bir siyasal hareketin veya partinin oluşumunu açıklamasından sadece birkaç saat önce, partiyi merkezi bir vizyonun arkasında birleştirmeyi hedefleyen bir oylamanın sonuçlarını duyurdu.

SYRIZA sayısız fraksiyondan oluştuğu günleri geride bırakmaya ve ortak bir politik çerçeve arkasında daha büyük bir birlik oluşturmaya çalışırken, vaktiyle parti idealinin her şeyin önünde olduğu PASOK, daha da bölünüyor.

Pazar günkü oylama, SYRIZA'nın tek sesli konuşma çabasında bir adım daha ilerlemek anlamına geliyordu. Parti, başlangıcından bu yana siyasal

yelpazenin solundaki çeşitli gruplardan (Avrupa komünistleri, antikapitalistler ve ekolojistler gibi) oluşuyordu. Bu, ender görülen bir çok seslilik ortaya çıkarmıştı (kurtarma paketlerinin aciliyetinin, parlamentonun kuralları, yasal düzenlemeleri ve hatta rolünün bile önüne geçtiği bir dönemde çekici bir özellik). Çoğulculuğun varlığı, partiyi hareketli tutan bir medcezir yaratmış ve ne kadar tartışmalı olursa olsunlar, tüm görüşler için bir platform sağlamıştı. SYRIZA'yı yakından takip eden bir serbest gazeteci olan Matthaios Tsimitakis, süreci "kapsamlı demokrasi" olarak açıklıyor.

SYRIZA'nın son iki yıldaki etkileyici yükselişine rağmen, bu demokrasi şeklinin, partiyi desteklemeyi düşünebilecek bazı Yunanlar için fazla kapsamlı olduğu ortaya çıktı. SYRIZA'nın tüm sesleri uyumlu bir sol kanat korosu şeklinde birleştirme konusundaki başarısızlığı fazla maliyetli gelmiş olabilir.

Cuma günü parti kongresinin açılış konuşmasında, SYRIZA lideri Alexis Tsipras, orta sınıflara kuşkularını bir yana bırakıp partiyle kucaklaşmaları için doğrudan bir çağrıda bulundu. Ancak bu gönülsüzlüğün sebeplerinden biri, geleneksel olarak PASOK'u ve Yeni Demokrasi'yi desteklemiş olan bazı seçmenlerin tek bir görüş duymaya, milletvekillerini bir lider arkasında birleşmiş görmeye ve iktidar olacak partinin daha net mesajlar sunmasına alışkın olması. SYRIZA'da bunu görmemeleri, sola kayışın 17 Haziran seçimlerinde yüzde 26,9'da, yani muzaffer Yeni Demokrasi'nin 3 puan gerisinde kalmasının nedenlerinden biri.

SYRIZA kampının karşı argümanı büyük ihtimalle bu başarının partiye fazla erken geldiği ve iktidara gelmeye henüz hazır olmadıkları şeklinde olacaktır. Son çabalar – Tsimirakis'in adlandırdığı üzere "tektonik kaymalar" – bu durumu düzeltme, SYRIZA'yı bir iktidar partisi haline getirme amaçlı girişimler. Milletvekili Yiannis Dragasakis, partinin fraksiyon yapısından kurtulması gerektiğinin ve kamuoyu yoklamalarındaki lider konumunun altını çizerek, "Ya bir üyeler partisi haline geliriz ya da gruplar partisi olarak kalırız" dedi.

Ancak, tektonik levhalar kaydığında genellikle yaşandığı üzere, işler her zaman olması gerektiği gitmez. Bu hafta sonu yapılan kongrede, parti üyelerinin büyük çoğunluğu Tsipras'ın SYRIZA'yı yekpare hale getirme hamlesini destekledi. Tsipras'ın savunduğu, bahar aylarında düzenlenecek olan ve SYRIZA'nın dönüşümünün son aşamasına gireceği parti konferansına kadar partiyi idare edecek ve kilit önemdeki kararları alacak bir merkez komite oluşturulması yönündeki öneriye yüzde 75'in biraz altında bir oy çıktı. Ancak bu, üyelerin yüzde 25'ten biraz fazlasının, partinin, AB üyeliğinin de

içinde olduğu meseleler karşısında çok daha radikal bir duruşa sahip olan "Sol Platform"u yönünde oy verdiği anlamına geliyor. Dört üyeden birinin partinin yönelişi konusunda kuşku duyuyor olması, göz ardı edilebilecek bir istatistik değil.

Bunun da ötesinde, Tsimitakis'in sözleriyle "politik SYRIZA" ile "toplumsal SYRIZA", diğer bir deyişle partinin politikaları, pozisyonları ve mesajlarıyla ilgili bir strateji oluşturmaya çalışan kolu ile partinin sadece eyleme geçmeye, mülteciler gibi belirli meselelerle uğraşmaya ve tabanda etki yaratmaya odaklanan kesimi arasında bir sürtüşme var. Solcular iktidar olma konusunda samimi olduklarını göstermek istiyorlarsa, bu iki kesimin ortaklaşa çalışması gerekiyor. SYRIZA'nın başı bir şey düşünürken ayakları başka bir yöne gidemez.

Parti zaten PASOK'un geleneksel destek tabanının çoğunu – devlet memurları ve küçük işletme sahipleri – içine çekmiş durumda. Dolayısıyla iktidara giden yol, her ikisi de daha monolitik partilere alışkın olan ve ekstra yüzde 5 ila 10 arasındaki desteklerini almanın fark yaratacağı, kemer sıkma önlemlerinden yalpalayan orta sınıf tabanından ve tereddütlü komünistlerden geçebilir.

Bir inşaat mühendisi olarak Tsipras'ın sağlam bir yapı inşa etmenin ne demek olduğu biliyor ve bunun zaman alacağının ve çok fazla özen isteyeceğinin farkında olması gerekir. Tsipras şu anda, Evangelos Venizelos'un ev sahibi olarak müstakbel alıcıları dairesinin "dar" değil "kutu gibi şirin" olduğuna ve bağlam dışı kalmanın eşiğinde olmayıp "dimdik ayakta" olduğuna ikna etmeye çalıştığı PASOK'un dağılmasının faydasını görüyor.

Hükümetin ayakta kalabilmesi için hayati önemde olmasına rağmen, PASOK koalisyonun sınırları dışında kendi başına bir hayata sahip değil. Kamuoyu, hem krizdeki rolleri hem de yansımalarını bu denli feci şekilde ele aldıkları için sosyalistlere sırtını dönmüş durumda. Bu sert ortamda, Venizelos çadırını açacak ve geri dönüşüne hazırlanacağı bir üs kuracak bir yer bulmaya çalışıyor. Ancak son birkaç gündür yol arkadaşlarının giderek azaldığını gördü. Partisinin milletvekili sayısı, yeni kemer sıkma paketinin ıstıraplı oylaması ardından 33'yen 27'ye indi.

Pazartesi günü, Altın Şafak'ın ve faşizm tehlikesinin üstesinden gelmek için bir girişim başlatmayı umuyordu. Venizelos, bir anayasa uzmanı olarak yetenekleri ile, aşırı sağ partinin yasaklanmasını sağlayacak bir hamleye öncülük edebileceğine inanıyor gibiydi. Ancak kamuoyunun dikkatini üzerinde toplama amaçlı bu girişim, bir zamanlar yakın arkadaşı olan Lover-

dos'un, Venizelos'un basın toplantısından hemen önce kendi siyasal inisiyatifini duyurması üzerine boşa gitti: Sosyal Demokrat İttifak Radikal Hareketi (SDİRH).

Loverdos SDİRH'nin partileştiğini görmek istediğini söylüyor, ancak eski kafalı PASOK'un bir üyesi olarak Venizelos'la aynı yüke sahip olduğu düşünülürse, nereden destekçi bulacağı net değil. Eski Sağlık ve Çalışma Bakanı'nın hamlesi, Venizelos'un kendisini derhal ihraç etmesiyle PASOK'un parlamento grubunu daha da küçülttü. Bu, Yeni Demokrasi ile PASOK'un parlamentoda birlikte sadece 150 sandalyeye sahip olması ve tamamen Demokratik Sol'un ve son birkaç günde iki ana partiden ayrılmış olan bağımsız milletvekillerinin desteğine muhtaç kalması demek.

Yunanistan merkez solu, ümitsiz şekilde yeni bir enerjiye ihtiyaç duyuyor ancak Loverdos'un bunu sağlaması imkânsız. Koşullar eşgüdüm gerektirirken yaptığı bu hamle düşüncesizlik olarak görünüyor. Eski PASOK önde gelenlerinden Theodoros Pangalos SDİRH'yi yersiz bir girişim olarak adlandırdı. Ancak merkez solda kaydadeğer bir değişiklik gerçekleşecekse zaman azalıyor. Venizelos'un rakiplerinin onu koltuktan indirmeyi deneyip denemeyeceklerine karar verecekleri Şubat'taki PASOK kongresi yaklaşıyor.

Belki de Yunanistan sosyal demokrasisi için SDİRH'nin sahneye çıkışından daha da önemlisi, Atina'da birkaç gün önce bir araya gelen çeşitli merkez sol gruplar arasındaki görüş alışverişiydi. Altı grup – Sosyal Antlaşma (Koinonikos Syndesmos), İleri (Brosta), Yeni Reformcular (Neoi Metarithmistes), P80, Politeia 2012 ve B İnisiyatifi (Protovoulia B) – Yunan ekonomisi ve Yunanistan'da merkez sol politikanın durumu hakkında bir tartışma yürütmek üzere altı aydır planlanmakta olan bir toplantıda bir araya geldi. Demokratik Sol'dan Nikos Bistis ve PASOK'tan Yiannis Maniatis de, ülkenin sosyal demokratlarınca ilk kez organize edilmekte olan bu tartışmaya katıldılar.

Söylenenlere bakılırsa, Avrupacı, reformist, kıtasal bir sosyal demokratik model çerçevesinde gelecekteki bir işbirliği olasılığı izlenimi bırakan samimi bir görüş alışverişi gerçeklemiş. Asıl zorluk, farklılıkların üstesinden gelmek ve PASOK'u revize edip onu siyasal etki elde etmenin bir aracı olarak mı kullanacaklarına yoksa yeni bir parti mi oluşturulacağına karar vermek olacak. Belki de Tsipras kendini birkaç ay içinde tavsiye verecek bir konumda bulabilir.

Türkçesi: Serap Güneş

Kapitalizm vs. iktidar seçeneğini parçalamak

John Holloway'le görüşen Amador Fernández-Savater — 29 Eylül 2014 — roarmag.org

İspanya ve Yunanistan'da sol partilerin yükselişte olduğu bir dönemde, John Holloway, 2002 tarihli tezini yineliyor: İktidar olmadan dünyayı değiştirmemiz mümkün mü?

John Holloway, 2002'de İktidar Olmadan Dünyayı Değiştirmek adlı başucu kitabını yayınladı. Zapatistaların '¡Ya basta!' (Artık Yeter) sözlerinden, Arjantin'de 2001-02'de ortaya çıkan hareketten ve küreselleşme karşıtı hareketten ilham alan Holloway, bir önerme ortaya koydu: Otoriter komünizmin çöküşü sonucunda çürütülen şey devrim veya dünyanın dönüştürülmesi fikri değil, iktidarı almak şeklindeki devrim fikri ve partinin mükemmel siyasi araç olduğu fikridir.

Holloway, bu hareketlerde kâr mantığından farklı bir mantığın izlendiği ve genellikle her pratikte (ne kadar görünür ya da görünmez olursa olsun)

geçerli olan bir başka toplumsal değişim konsepti gözlemliyor. Kapitalizmde yarıklar oluşturma mantığı. Yani, reddedilen toplumun kendisi içinde başka bir dünyanın tohumlarının yeşerdiği boşluklar, anlar veya faaliyet alanlarının yaratılması. Ayaklanmalar devam ediyor. Bu perspektiften, örgütlenme fikri artık partininki ile aynı şey değil, daha ziyade kapitalizmin dokusunu çözen farklı yarılmaların birbirini nasıl tanıyabileceği ve birbirine nasıl bağlanabileceği ile ilgili.

Arjantin'in "que se vayan todos"undan Kirchner hükümeti, İspanya'nın "no nos representan"ından ise Podemos çıktı. John Holloway'le Meksika'nın Puebla şehrinde buluştuk ve ona, var olup çoğalmaya dönük özörgütlenme pratiklerinin sorunlarının yanı sıra, Latin Amerika'nın ilerici hükümetlerinden Avrupa'da Podemos ve Syriza'ya kadar, geride bıraktığımız on yılda olan biten onca şeyden sonra, "iktidar olmadan dünyayı değiştirmenin" mümkün olduğunu halen düşünüp düşünmediğini sorduk.

::::::::::::::::::::::::

Öncelikle, John, sana 20. yüzyıldaki hakim devrim fikrinin (yani, iktidarı alarak toplumsal değişim fikri) nereden geldiğini ve neye dayandığını sormak istiyoruz.

Merkezi öğenin, ücretli emek anlamında emek olduğunu düşünüyorum. Yani, yabancılaşmış veya soyut emek. Ücretli emek, sendikal hareketin, bunların siyasi kanadı olan sosyal demokrat partilerin ve ayrıca komünist hareketlerin temeli olageldi ve halen de öyle. Bu konsept işçi hareketinin devrimci teorisini belirledi: Ücretli emeğin sermaye karşısındaki mücadelesi. Ancak mücadelesi sınırlıydı çünkü ücretli emek sermayenin bir tamamlayıcısıydı, olumsuzlaması değil.

Bu emek fikri ile devlet iktidarının alınması üzerinden devrim fikri arasında nasıl bir ilişki olduğunu anlamıyorum.

Bağlantıyı anlamanın bir yolu, şöyle olabilir: Emeğin ücretli veya yabancılaşmış emek olarak tanımından başlarsanız, işçilerin egemenlik sisteminin kurbanları ve nesneleri olduğu fikrinden başlamış olursunuz. Ve (kurban ve nesne olarak görülen) işçilerin yaşam standardını geliştirme mücadelesi veren bir hareket hemen devlete referansta bulunur. Neden? Çünkü devlet, toplumdan ayrı oluşundan ötürü, halk için yararlı bir şeyler elde etmek isteyen biri için ideal kurum. Bu, işçi hareketinin ve Latin Amerika'daki mevcut sol hükümetlerin geleneksel düşüncesidir.

Fakat tek kurtuluş politikası yaklaşımı bu değil...

Elbette değil. Son yirmi veya otuz yılda, başka bir şey talep eden epeyce hareket olduğunu görüyoruz: İnsan etkinliğini, bir şeylerin farklı yapılabildiği, bizim için faydalı, gerekli ve değerli görünen bir şeyler yapılabildiği, kâr mantığına tabi olmayan bir etkinliğin yapılabildiği yarılmalar açarak, yabancılaşmış emekten kurtarmak mümkün.

Bu yarılmalar, mekansal olabilir (başka toplumsal ilişkilerin oluştuğu yerler), geçici olabilir ("Burada, bu etkinlikte, bir araya geldiğimiz şu anda, işleri farklı yapacağız. Başka bir dünyaya pencereler açacağız.") veya belirli etkinliklere veya kaynaklara ilişkin olabilir (örneğin su, yazılım, eğitim vb. için pazar dışı bir mantık arayan kooperatifler veya etkinlikler). Dünya, ve her birimiz, bu yarılmalarla doluyuz.

Yabancılaşmış ve yabancılaşan emeğin reddi, aynı zamanda, kurumsal ve örgütsel yapıların ve bundan kaynak alan zihniyetlerin de eleştirisini gerektirir. Zapatistalardan Yunan veya İspanyol indignados'a (Öfkeliler) kadar birçok çağdaş harekette gözlemlediğimiz, sendikaların, partilerin ve devletin reddini böyle açıklayabiliriz.

Fakat bu eski ve yeni bir politika arasındaki zıtlık meselesi değil diye düşünüyorum. Çünkü ekonomik krizlerden doğan hareketlerde

gördüğümüz şey, bu iki şeyin aynı anda öne çıktığı: Kent meydanlarındaki protestolar gibi yarılmalar ve Syriza veya Podemos gibi yeni partiler.

Sanırım bu kapitalizm içindeki deneyimlerimizin farklı oluşunun bir yansıması. Hem kurbanlarız hem de değiliz. İşçiler olarak yaşam standartlarımızı geliştirmek istiyoruz ve ayrıca bunun da ötesine geçmek, farklı yaşamak istiyoruz. Bir yandan, aslında, hayatta kalmak için işgücünü satmak isteyen insanlarız. Ancak diğer yandan, her birimizin emeğin kapitalist tanımına uymayan hayalleri, davranışları ve projeleri de var.

Zorluk, o zamanlar da şimdi olduğu gibi, bu iki tür hareket arasındaki ilişkiyi tasavvur etmekte. Bu ilişki eski sekterliği yeniden üretmekten nasıl kaçınabilir? İki perspektif arasındaki köklü farklılıkları inkar etmeden nasıl verimli bir ilişki olabilir?

2001 ve 2002'de Arjantin, daha yakın tarihli olarak Yunanistan ve İspanya'da indignados – öfkeliler. Belirli bir noktada, aşağıdan yukarıya hareketler yerinde saymaya başlıyor, bir krize veya çıkmaza giriyor veya ortadan kayboluyorlar. Yarılma üzerine kurulu politikanın dayanıklılık ve genişleme açısından içkin sınırlara sahip olduğunu söyler misiniz?

Bunlara sınırlar değil sorunlar derim. On yıl önce, İktidar Olmayan Dünyayı Değiştirmek kitabını yayınladığımda, aşağıdan hareketlerin başarıları ve gücü daha belirgindi, şimdi ise sorunlar konusunda daha bilinçliyiz. Sözünü ettiğiniz hareketler muazzam ümit vericiydiler ancak sermaye var olmayı sürdürüyor ve giderek daha kötüleşiyor; giderek daha fazla sefalet ve yıkıma yol

açıyor. Kendimizi hareketlere övgüler dizerek avutamayız. Bu yeterli değil.

O zaman devlete odaklanan seçenek bir yanıt olabilir mi?

İnsanların neden o yönde gitmek istedikleri çok anlaşılır. Seneler süren acı dolu mücadeleler verildi fakat sermayenin saldırganlığı değişmedi. Podemos ve Syriza'nın seçimleri kazanmasını samimiyetle ümit ediyorum, çünkü bu toplumsal mücadelelerin gelgitli manzarasını değiştirecektir. Ancak devlet seçeneğine ilişkin tüm itirazlarımı koruyorum.

Bu türden her hükümet, özlemleri ve mücadeleleri düzen içi kanallara kanalize eder, zorunlu olarak, insanların bu hareketlerin ifade ettiği öfke ile sermayenin yeniden üretimi arasında bir uzlaşı aramasına neden olur. Çünkü tüm hükümetlerin mevcudiyeti, sermayenin yeniden üretimini teşvik etmekle ilgilidir (yabancı yatırımları çekerek veya diğer başka yollardan), bunun başka yolu yok. Bu kaçınılmaz şekilde sermayenin saldırganlığının parçası olmak anlamına geliyor. Bolivya ve Venezüella'da halihazırda olan bu ve Yunanistan veya İspanya'da da olacak olan bu.

Peki mesele hareketleri hükümet kurumlarına yönelen bir hareketle aşağıdan birleştirmek olabilir mi?

Sürekli karşımıza çıkan bariz yanıt bu. Ancak bariz yanıtların çelişkileri örtmek gibi bir sorunları var. İşler bu kadar kolay hallolmaz. Yukarıdan, insanların yaşam koşullarını geliştirmek mümkün olabilir ancak insanın kapitalizmden kopuşarak farklı bir gerçeklik yaratabileceğini sanmıyorum. Ve artık tüm içtenliğimle kapitalizm içinde tüm insanlık için uzun vadeli çözümler olmadığına inanıyorum.

Devlet seçeneğini değersiz görmüyorum. Çünkü sunabileceğim bir yanıt yok ama çözümün de bu olduğunu düşünmüyorum.

Yanıtı nerede arıyorsunuz?

Sol partileri düşman görmemekle birlikte, ki durum benim için kesinlikle böyle değildir, yanıtın yarılmaların derinleştirilmesi fikrinde olduğunu söylüyorum.

İnsanlığın yok oluşunu kabul etmeyeceksek, ki benim için bu ihtimal kapitalizmin ajandasında gerçek bir olasılık olarak görünmektedir, o zaman tek alternatif kendi hareketlerimizin başka bir dünya doğuracağını düşünmektir. Yarılmalar yaratmaya ve bu yarılmaların kesişimlerini veya daha da iyisi, müştereklikleri arayarak, bunları tanımanın, güçlendirmenin, genişletmenin, birbirine bağlamanın yollarını bulmaya devam etmek zorundayız.

Devlet ve seçimler açısından düşünürsek, bundan uzağa düşeriz çünkü Podemos veya Syriza bir şeyleri iyileştirebilir ancak sermayenin mantığı dışında başka bir dünya yaratamazlar. Bence mesele bundan ibaret.

Son olarak John, sözünü ettiğimiz iki perspektif arasında nasıl bir ilişki görüyorsunuz?

Farklılıkları ve çelişkileri örtmeksizin sürekli ve saygılı bir tartışmayı devam ettirmemiz gerekiyor. Bir diyalog için temelin şu olabileceğini düşünüyorum: İkisi de çözüme sahip değil.

Şu an için, kapitalizmi yıkmak için yeterince güçlü olmadığımızı kabul etmemiz gerekiyor. Güçlü olmaktan, yaşamın ücretli emeğe dayanmayan yollarını inşa etmeyi kastediyorum. "Bir işim olup olmaması önemli değil, çünkü işim olmasa bile, hayatımı beni ilgilendiren ve bana insanca yaşamaya yetecek geçimi sağlayan diğer şeylere adayabilirim" diyebilmek. Şu anda durum bu değil. Belki de "kahrolsun sermaye" demeden önce bunu inşa etmemiz gerekiyor.

Bu anlamda, Fransız Devriminin önkoşulunun, belirli bir noktada, burjuva ilişkilerinin toplumsal ağının, var olmak için artık aristokrasiye ihtiyaç duymaması olduğunu aklımızda tutalım. Benzer şekilde, "küresel sermayenin İspanya'ya yatırım yapmamasının önemi yok, çünkü insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamamıza yetecek kadar güçlü bir karşılıklı destek ağı inşa ettik" diyebileceğimiz bir noktaya ulaşmak için çalışmamız gerekiyor.

Tam şu anda, bankalara karşı öfke dünya çapında yayılmakta. Ancak, sorunun bankalar olduğunu düşünmüyorum. Sorun paranın bir toplumsal ilişki olarak var olması. Paraya karşı öfkeyi nasıl düşünmeliyiz? Bunun zorunlu olarak parasızlaştırılmış, gayriticarileştirilmiş toplumsal ilişkiler inşa etmeyi getirdiğine inanıyorum.

İster kendi istekleriyle, ister inançları yüzünden, isterse mecburiyetten olsun, gazetelere çıkmasalar da, bu çabaya kendini adamış epeyce insan var. Başka topluluk formları inşa ediyorlar. Yeni bir yaşam yaratmak için başka toplumsallaşma yolları, teknoloji ve insan becerileri hakkında başka fikirler üzerinde çalışıyorlar.

Türkçesi: Serap Güneş

Avrupa'nın yeni sol popülist hareketi

Paul Mason — 2 Ocak 2015 — blogs.channel4.com

Yunanistan ve İspanya'da bu yıl popülist solun seçimlerde zafer kazanma ihtimali gerçekten var. Aslında öyle yüksek ki, 20. yüzyılın eski, popülist olmayan solundan ayakta kalabilenler, şimdiden kıyametin eli kulağında olduğu sonucuna vardılar.

Sosyal medyada her yerde, Podemos ve Syriza kelimelerini arattığınızda, geleneksel soldan da en az sağdan gelenler kadar çok olumsuz değerlendirme bulabiliyorsunuz.

Kendileri pek farkında olmasa da, bu aşırı solcu grupların dertli öfkeleri Avrupa politikasında büyük ve gerçek bir şeyin olduğunun sinyali. Bana göre yeni bir sosyal demokrasi formu doğuyor gibi. Ve bu, 20. yüzyılda İşçi Partisi'ne ve onun sosyalist varyantlarına yol gösterenlerden çok farklı bir öncelikler dizisine sahip bir sosyal demokrasi.

Bunun için bir terim Bloomberg muhabiri Joe Wiesenthal tarafından icat edildi: "Tsiglesias" – Syriza lideri Alexis Tsipras ile Podemos lideri Pablo Iglesias'ın adlarının birleşiminden oluşturulmuş bir kelime. Peki, Tsiglesias gerçekte neye denk düşüyor? İktidara geldiğinde ne yapacak? Ve başarılı olursa, Avrupa çapında yaygınlaşabilir bir model mi?

Iglesias'ın partisi 18 ay öncesine kadar yoktu; 1970'ler yeni solunun daha geleneksel bir ürünü olan Syriza, iktidara gelme olasılığı belirince, hem politikaları hem de yapısı itibariyle hızlı bir evrim yaşadı. Fakat manifestolarına baktığınızda, Avrupa parlamentosundaki 52 sandalyelik grubu Ukip'inkinden dört üye daha fazla olan Avrupa solunun 2014 Avrupa seçim programı çerçevesinde şekillendiğini görebilirsiniz.

Borç yeniden yapılandırması

Ekonomi politikasının merkezinde borç yeniden yapılandırması yer alıyor: Avrupa'daki çevre ülkelerin çoğunun yüz yüze olduğu borç azaltmanın ölçeğinin çok büyük olduğu, öyle ki bir nesil boyunca büyümeyi bastıracağı görüşü. Kemer sıkma politikalarının tersine çevrilmesi, bir miktar mali genişleme ve özelleştirme programlarının geri çevrilmesi veya sonlandırılması, ana listeyi tamamlıyor.

Bu önermeler Avro bölgesi prensiplerine ve kurallarına ters olmasına rağmen, yeni sol popülist partilerin neredeyse hiçbiri Avro bölgesinden ayrılmak istemiyor. Bunun yerine, Avrupa Merkez Bankası'nın, tüketimi canlandırmak ve borç aflarını yönetmek için parasal gevşeme politikaları kullanarak borç konusunda gerçek son başvuru noktası haline gelmesini öneriyorlar.

Yani yeni sol partiler, Avrupa'nın, yüksek bir refah devleti ile, Keynesçi bir mali birlik haline gelmesini istiyorlar. Statüko bu değil ama bu, ekonomi departmanlarını dolduran profesörlerin, 1968'de sokaklardayken hayalini kurdukları şey de değil.

Serbest piyasa yorumcularının, Yunanistan'da Syriza'nın veya sonrasında yine bu yıl İspanya'da Sosyalist-Podemos koalisyonunun iktidara gelmesi olasılığına sanki kıyamet kopacakmış gibi verdikleri tepki, yanıtı Avro periferisini olduğu kadar Britanya'daki politikayı da şekillendirebilecek ilginç bir soruyu öne çıkarıyor.

Kamusal mülkiyete ve açık yaratan büyümeye adanmış bir Keynesçi refah devleti, Avrupa Birliği'nde mümkün mü veya izin verilebilir mi?

Şimdiye kadar, AB karşıtlığına yön veren şey çoğunlukla çeşitli AB ülkelerindeki muhafazakâr seçmenlerin sağ için önemli olan meselelerde kontrolü

geri alma arzusu olmuştu: göç, iş dünyasına yönelik düzenlemeler, suç, tarım ve dış politika. Geleneksel sosyal demokratlar arasında AB projesine çok zayıf bir muhalefet olmuştu.

Yunanistan ve İspanya'dan örnek almak

Fakat Yunanistan'ın ve İspanya'nın seçim mantığı bunu değiştirmek üzere olabilir. Bir ay içinde, Tsipras Yunanistan başbakanı olmak için yarı yarıya şanslı gibi görünüyor. Frankfurt ve Washington ile borç indirimi konusunda uzun süreli bir müzakereye hazır olsa da, Yunanistan'ın kreditörleri tarafından empoze edilen kemer sıkma tedbirlerini daha ilk günden iptal etmeyi vaat etti.

Sonrasında Avrupa Merkez Bankası, komisyon ve muhtemelen Yunan devletinin bazı kesimleriyle bir çatışma, son derece olası. Ve sonuç Avrupa tarafından yakından izlenecek. Çünkü temel Keynesçilik ve genişletilmiş bir refah devleti izin verilebilir değilse ve Avrupa kurumlarının bunları sabote etme girişimlerinde aktif şekilde yer aldığı görülürse, bunu AB konusunda merkez solda bir algı değişimi izleyebilir.

Yeni Avrupa solunun programını incelerseniz, büyük kısmının ekonomik olmadığını görürsünüz. 2011'in Öfkeliler hareketinden binlerce genç aktivisti saflarına kazanan Podemos, manifestosunu protesto karşıtı yasaları feshetme, kürtaj hakkı ve İspanya'da bölgelerin bağımsızlığı gibi taleplerle şekillendirdi.

Syriza'nın 2012 programı, kemer sıkma politikalarının yanı sıra, uyuşturucunun suç olmaktan çıkarılması, polisin silahsızlandırılması, NATO'dan çıkma ve Filistin'in tanınmasını vurguluyordu.

2011-2012'de Avrupa çapında gençliği radikalleştiren ve o zamandan beri sayısız protesto hareketine yön göstermeye devam eden ilkeler, sık sık tekrarlanan bir ifadeyle şöyle özetlendi: "Bir ekonomide yaşamak istemiyorum."

Bolşevizm'in ana akım sosyal demokrasi ile ortak tek yönü, ekonomik programları ile tanımlanmalarıydı. Yeni popülist sol, sosyal adaletin, son 25 yılda yaratılan yüksek oranda piyasalaşmış, küreselleşmiş ve granüler ekonomide, küçük ölçekte ve aşağıdan başladığı kabulünden başladı. Mahrum bırakılmış ve tarumar edilmiş topluluklara tekrar temsil yetkisi sağlamak ve halklara yeniden otonomi kazandırmakla, en az, çeşitli ekonomik tedbirlere karşı yüzdelik puanlar sağlamakla olduğu kadar ilgili.

Gençlerin akın akın yeni sol partilere yönelmesinin sebebi ise, devletin özel hayatlarından çıkması ve uzak durması gerektiği.

Evde işler nasıl?

Britanya'da, tek adam türbülansı Russell Brand'in ötesinde, bu meselelerin önemini anlayan tek politik güç, İskoç referandumundaki Radikal Bağımsızlık Kampanyası idi. İskoçya'nın "İskandinavya'nın sıcak güneyi" olması gerektiği fikrini savundu. Ve bu fikri ele aldığınızda, Podemos ve Syriza'nın gerçekten yapmaya çalıştığının İskandinav modelini Ege ve Akdeniz'e taşımak olduğunu görürsünüz.

Ancak sorun şu ki, neoliberal bir dünyada, en temel refah devleti bile devrimci görünebiliyor. Serbest piyasa kapitalizminin ayakta kalmasına yönelik birçok projeksiyon, daha büyük bir eşitsizlik, daha küçük bir kamu sektörü ve daha düşük ücretli bir işgücünü içeriyor.

O zaman, Yunanistan'da veya İspanya'daki bir sol popülist iktidarın AB egemenleri ve yerel elitlerle çatışma konusunun, uzatmalı bir borç yeniden yapılandırması süreci değil; polisin silahsızlandırılması, kürtaj, işgücü piyasasının yeniden regüle edilmesi veya her iki ülkenin sınırlarına akın yapan yasadışı göçmenlere yönelik temel insani çözümler sağlanması gibi "İskandinav tarzı" meseleler olması daha muhtemel.

On yıldan fazla süredir, radikal göstericiler, "Başka bir Dünya Mümkün" yazılı pankartlar taşıyorlar. Bu yıl bu başka dünyanın bir aşamasının neye benzediğini görebiliriz. Bunun AB kurumları ve bunları yöneten elitler için yarattığı sorun varoluşsal: Başka bir strateji (bırakın mümkün olmayı) tolere bile edilebilir mi?

Yanıt 2015'i daha geniş itibarla Avrupa solu için kritik bir yıl haline getirecek. Avrupa sosyal demokrasisinin 2008 sonrası bütün bir kriz ve düşüşü, kemer sıkmaya alternatif olmadığı görüşünden kaynaklandı. Ed Miliband, Francois Hollande ve hatta Jim Murphy gibi politikacılar için, odaklanmaları gereken şey Syriza'nın kaderi değil, kendi kardeş sosyal demokrat partilerinin kaderi: Yunanistan'da Pasok şu an yüzde 4,6 seviyesinde. İki yıl önce iktidardaydı.

Ancak Avrupa'daki yeni popülist sol deneyimsiz, nahif ve parti disiplininden yoksun olmasına rağmen gündemi belirliyor.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunan Komünistlerini Anlamak

Nikos Lountos — 21 Ocak 2015 — jacobinmag.com

Syriza Yunanistan'daki tek sol parti değil. Peki Komünist Parti nerden gelip nereye gidiyor?

Pazar günkü seçimlerde muhtemel Syriza zaferi büyük bir olay ve uluslararası solun gözü burada. İlgi güzel ama Alexis Çipras'ın seçim mahareti, ülkedeki gerçek politik atmosferle gölgeleniyor.

Syriza Yunanistan'daki tek sol parti değil ve bazı açılardan en büyüğü bile değil. Örgütsel açıdan, Yunanistan Komünist Partisi (KKE) daha büyük. Solun büyük kısmının yapmayı sevdiği gibi bunu bir yana koymak, sendikal harekette önemli köklere ve tüm Yunan partileri arasındaki en uzun tarihe sahip bir gücü göz ardı etmek anlamına geliyor.

Komünist Parti temsilcileri, Yunanistan'ın işçi konfederasyonunda yönetim kurulundaki kırk beş sandalyeden onunu elinde tutuyor ve 2014'teki son öğrenci sendikası seçimlerinde, listesi oyların yüzde 18,5'ini aldı. Syriza ile bağlantılı olanlar ise yalnızca yüzde 6,5 oy aldı.

Dahası, geçtiğimiz yılki işçi mücadelelerinin birçoğu, KKE katılımı olmaksızın anlaşılamaz ve bazı durumlarda – Atina'daki dokuz aylık çelik işçileri grevinde olduğu gibi – mücadeleye öncülük eden KKE'li sendikacılardı. Seçim açısından dahi, Komünist Parti, cuntanın 1974'te yıkılmasından Syriza'nın Mayıs 2012 seçimlerindeki yükselişine kadar, soldaki en yüksek oy oranına sahip partiydi.

Yunanistan'da son yıllarda yaşanan sola kaymanın kanıtı, Mayıs 2012 seçimlerinde, KKE'nin yalnızca Syriza'nın başarısının altında ezilmekten kaçınmakla kalmayıp aynı zamanda son yirmi yılın en iyi oy oranına da (yüzde 8,5) ulaşması oldu. Fakat işler hemen sonrasında, Haziran seçimlerinde değişti ve parti yalnızca yüzde 4,5 oy aldı. Bu modern çağdaki en kötü sonuçtu.

KKE'nin söylemi kesinlikle Syriza'nın solunda. Programı kapitalizmin reforme edilemeyeceğini ve Avrupa Birliği kurumlarını dönüştürmek gibi bir hayale kapılmamamız gerektiğini söylüyor. Yakın tarihli bir konuşmasında, parti genel sekreteri Dimitris Koutsoumbas şöyle diyor:

KKE tek bir amaca hizmet ediyor: İşçi sınıfının iktidarı alması, böylelikle daha iyi günler görmemiz, halkın müreffeh olması. KKE'nin önerileri bu amaca yönelik ve bu ölçütleri takip ediyor. Ekonominin ne kadar iyi olacağını değil. Çünkü bu bir kapitalist ekonomi ve hangi yönetim veya hükümetle olursa olsun, kriz, işsizlik ve yoksulluk üretiyor.

Bu antikapitalist söylem, onu soyut bir ultra solculukla malul "politik fosil" olarak etiketleyenler için Komünist Parti'yi kolay bir hedef haline getiriyor. Bazıları – küçük iç muhalefetinin üyeleri dahil – son seçim başarısızlığını bu radikal söyleme bağlıyor.

Gerçek şu ki, KKE'nin bedelini ödediği şey radikalliği değil sekterliği. KKE yalnızca soldaki diğer politik güçlerle ortak eyleme karşı durmakla kalmıyor, aynı zamanda daha geniş anlamda kitle hareketinden de son yıllarda uzak duruyor.

Bu zihniyetin en adı çıkmış örneklerinden biri KKE'nin Yunanistan'da 2011'de ortaya çıkan bir dizi meydan işgali ve kitlesel toplanmadan oluşan "Meydan hareketi"ne yönelik analizinde görülebilir. KKE'nin 19. Kongresi şöyle yorumluyor: "Sözde 'öfkeliler hareketi', – eğer planlanmadıysa bile –

egemen sınıfın mekanizmalarınca, radikalleşmeyi manipüle etmek ve önlemek amacıyla desteklendi, teşvik edildi."

Son analizlerinde, parti aydınları hem Neonazi Altın Şafak'ın hem de Syriza'nın, Syntagma Meydanı'nda gelişen hareketin sebep olduğu kafa karışıklığının ürünleri olduğunu iddia ediyorlar. Dolayısıyla, herhangi bir aşamaya ihtiyaç görmeyip doğrudan devrim çağrısı yapan partileri anlatmak üzere kullanılan geleneksel anlamıyla, ultra solcu bir parti olmaktan epey uzak haliyle KKE, aslında kaçınılmaz devrim ile hareketin bugünkü acınası hali arasına kapatılamayacak bir uçurum açıyor.

Hareketin seviyesi, elbette, KKE'nin seçimlerde aldığı oyla ölçülüyor. Şu dairesel argüman, kendini gerçekleştiren bir kehanet üretiyor: parti güçlenmezse hareket ileriye gidemez ama parti zayıf çünkü hareketin sınıf bilinci düşük.

Bu argüman, esasında, Syriza'nın, kendi sloganlarının ılımlılığını, sözüm ona mücadelenin düşük seviyesine bağlamasından çok da uzak değil.

Bu, çok da şaşırtıcı olmasa gerek. Ne de olsa iki parti de ortak bir tarihten geliyor. KKE 1918'de Yunanistan Sosyalist İşçi Partisi olarak kuruldu ve şimdiki adını 1924'te aldı. Kuruluşu, Yunan İşçileri Genel Konfederasyonu (GSEE) ile birlikte ikiz bir doğumun parçasıydı.

Büyük Savaş'ın iki yıl önce, 1912'de, Birinci Balkan Savaşı ile başladığı ve dört yıl sonra, 1922'de, Küçük Asya Seferi'nin yenilgisi ile bittiği bir ülkede, savaş karşıtı hareket, yakın zamanda imparatorluktan ayrılan Makedonya'dan uluslararası işçi gelenekleri ve Rus Devrimi'nin ilhamıyla kaynaştı.

Partinin ilk genel sekreteri Pandelis Pouliopoulos, Leon Trotsky'nin Sol Muhalefeti ile saf tuttuğu gerekçesiyle 1927'de liderlikten alındı. 1931'de, Nikos Zachariadis, Stalin'in Komüntern'inin desteği ile, partinin yeni lideri oldu ve bu, muhafazakar bir dönüşün başlangıcı oldu. Yunanistan'ın yarı feodal bir ülke olarak analizi, sosyalist devrim hedefinin "burjuva demokratik" devrim ile değiştirilmesinin dayanağı yapıldı.

Mayıs 1936'da, Halk Cephesi taktiklerinin Komünistler tarafından benimsenen versiyonu, hükümet Selanik'teki bir tütün işçileri ayaklanmasını ve diğer işçi isyanlarını ezdiğinde onu paralize etti. O yılın Ağustos'unda dayatılan cunta, KKE'yi neredeyse tamamen ortadan kaldırdı.

Ancak Komünist Parti, kendisini yeniden var etmeyi başardı ve yıllar içinde, hepsinden çok İkinci Dünya Savaşı sırasında Mihfer devletlerinin işgaline direnme çabasıyla, 1942'de 15.000 olan üye sayısı iki yıl içinde 412.000'e

yükselerek bir kitle partisi haline geldi.

KKE'nin liderliği altında, ulusal kurtuluş amacı toplumsal değişim için dipten gelen itki ile birleşti. Fakat Sovyetler Birliği tarafından eli kolu bağlanmış olan KKE, silahlı güçlerini 1944'te Müttefik devletlerin komutasına verdi, Aralık 1944 ayaklanmasında iktidarı almaya çalışmadı ve iki ay sonrasında hareketi silahsızlandırdı. 1946'da Yunan İç Savaşı patlak verdiğinde, komünistler kendilerini silahsız ve sadece birkaç yıl önce olacaklarından daha hazırlıksız buldular.

Fakat, 1949 yenilgisinden sonra bile, KKE, bir kez daha dayanıklılığını gösterdi. Yoğun baskıya rağmen, yeni bir işçi sınıfı hareketi, Yunan Demokratik Solu'nun (EDA, yeraltına çekilmiş olan KKE'nin cephe örgütü) 1958'deki seçim yükselişine yardım etti. 1960'lardaki mücadele dalgası, Kral Konstantin tarafından antidemokratik bir şekide empoze edilen birbiri ardına gelen hükümetlerin, kitle hareketlerinin basıncı ile düştüğü 1965'in Temmuz Günleri ile zirvesine ulaştı. EDA'nın ve KKE'nin stratejik sınırlılıkları, tüm rejime meydan okumak isteyen bir harekete, ileriye varmak için seçim dışında bir yol sunmuyordu.

1967'de cuntanın geri dönüşü, Yunan egemen sınıfının sahip olduğu gücü gösteriyordu. Bu yenilgi, komünist partilerin uluslararası krizi ile birleşerek, Mayıs 68 ve Sovyetlerin Prag Baharı'na yanıtının yarattığı tepki ile birlikte, KKE'nin merkez komitesinin ikiye bölünmesine sebep oldu. Bunlar sonrasında iki partiye dönüştü: KKE ve KKE İç. Bu ikincisi daha sonra Avrokomünizmi benimseyecek ve Syriza'nın çoğunluğunun kökenini oluşturacaktı.

1970'lerde, KKE iki partiden daha büyüğü olarak ayakta kaldı ve bu pozisyonunu cuntanın çökmesinden sonra pekiştirdi. Fakat diğer Güney Avrupa ülkelerindeki trendi izleyerek, o da ortanın solunun yükselişi ile baş edemedi. Pasok, yani sosyal demokratlar, yedi yıl içinde yüzde 13,6'dan yüzde 48'e yükseldiler.

KKE, 1981'de ilk Pasok hükümetine bir moratoryum önerdi ve sosyal demokratlara karşı işçi ve öğrenci mücadelesini geri tuttu. Parti, seçimlerde hükümetteki küçük koalisyon ortağı olmak için oy istedi. Ancak 1985'te, Pasok kemer sıkma politikalarına keskin bir dönüş yapınca, Komünist Parti işçi hareketi saflarına katıldı ve 1986 yerel seçimlerinde Pasok'a yönelik hoşnutsuzluktan faydalanmayı başardı ancak işçi sınıfının grev üstüne grev yapan birçok militan kesimi ile de arasına mesafe koydu.

İki Yunan komünist partisinin yeni koşullara yanıtı, 1980'ler sonunun değişen küresel politik ikliminin etkisini taşıyordu. Avrupa Topluluğu'na ortak

desteklerini ve özel sektör girişimciliğini kabullerini kutlayarak, daha sonra partileşecek bir seçim koasliyonu şeklinde birleştiler (Synaspismos). Yeni Demokrasi ile (Haziran 1989) ve birkaç ay sonra hem Yeni Demokrasi hem de Pasok ile bir koalisyon hükümeti kurma kararı, yüz binlerce radikali hayal kırıklığına uğrattı.

KKE, gençliğinin çoğunluğunun daha sol bir tercihle ayrılmasını takiben 1992'de Synaspismos'tan ayrıldı fakat KKE'nin bazı tanınmış kadroları ve vekilleri, daha ılımlı oluşumun içinde kaldı. Bu arada, Pasok da neoliberal Yeni Demokrasi hükümetine karşı harekette neredeyse rakipsiz kalmıştı. 1993 seçimlerinin sonucu da bunu yansıtıyordu: Synaspismos, yüzde 3 seçim barajını aşamayarak parlamento dışında kaldı. KKE yeni bir düşüşle yüzde 4,5 aldı.

Ardından gelen yirmi yıl, solun bugünkü gruplaşmasını açıklamada kilit önemdedir. Bir şekilde, bir "Yunan istisnasından" bahsedilebilir: iki radikal parti de, genel bir sola kayışla, engebeli bir reorganizasyon ve güç biriktirme döneminden geçti.

Komünist partilerin 1990'larda gerçek manada sosyal demokrat partilere dönüştüğü diğer Avrupa ülkelerinin aksine, Yunanistan'da bu hareket direndi. Yunanistan farklıydı, çünkü hareketin kendisi yeni bir radikalleşme ortamı yaratıyor ve sol partileri kendisi ile ilişkilenmek için rekabete zorluyordu. Antikapitalist solun o on yıldaki mücadelelerdeki örgütlü varlığı da bu sürecin anlaşılması için olmazsa olmazdır.

1990'lar boyunca, KKE, art arda gelen okul ve üniversite işgalleri üzerinden ve 1999 Yugoslavya savaşına karşı harekete öncülük ederek, gençlik seksiyonunu ve parti aygıtını yeniden inşa etmeyi başardı. 2000'lerin ilk yıllarına kadar, Komünist Parti liderliği, solun geri kalanı ile ortak eylem yapmaktan kaçınsa bile PASOK'tan ayrılan işçi sınıfıyla ilişki kurmaya çalışıyor; hatta, 1999 Avrupa seçimlerinde yüzde 6,85 oy alan, Pasok'tan ayrılma sol kanat Dikki ile bir koalisyona bile evet diyordu.

Ancak Komünist Parti'de katı bir izolasyonculuk çok çabuk hakim oldu. İşçi grevleri sırasında ayrı gösteri çağrıları yapma taktikleri, 2003 Irak Savaşı sırasındaki savaş karşıtı gösterilerde tamamen ayrı eylem çağrılarına kadar vardı. Gerçekten de, KKE, savaş karşıtı hareket etrafındaki aktivizm patlaması ile arasına mesafe koydu ve Pasok kontrolündeki sendika bürokrasisinin savaş karşıtı grevlerin liderliğini almasına izin verdi.

İzolasyonculuk, sola yeni bir dönüş değildi. Tam tersine, radikalleşen hareketlerin basıncı ile partinin seçim eksenli stratejisini birleştirememesinin bir

sonucuydu. Bu dönüş, KKE liderliği tarafından ideolojik bir yeniden konumlanma süreci ile yansımasını buldu. Bu dönüşümün canlı bir örneği, parti tarihinin 1949-1968 arasını kapsayan ikinci cildinin 2012'de yayınlanmasından sonra, merkez komitenin tarihin 1991'de yayınlanan ilk cildini (1918-1949) doğrudan yeniden yazmaya karar vermesidir.

Yeniden yazım kapsamlı ve put kırıcıydı, öyle ki KKE'nin 40'lardaki Halk Cephesi politikasının 1944 ayaklanmasının yenilgisine neden olduğunu kabul ediyordu. Teori ve tarih bahsindeki bu sola dönüşü gerçek hareketteki izolasyoncu taktiklerin prizmasından görmezsek, KKE genel sekreterinin Aralık 2008 ayaklanmasına dair olumsuz yorumları devasa bir çelişki gibi görünebilir.

O zamanki parti genel sekreteri Aleka Papariga, Komünist Parti'nin, bir öğrencinin polis tarafından öldürülmesinden sonra Yunanistan'da patlak veren olayları desteklemediğini söylüyordu, çünkü "gerçek halk isyanında, tek bir cam bile kırılmaz"dı. KKE iç savaşa Yunanistan'da sınıf mücadelesinin doruğu olarak – Nazi işgaline direnişi bile gölgeleyecek şekilde – atıfta bulunabilir ancak öğrencilerin kurduğu barikatları reddedebilir.

Tüm bunlar KKE'nin mücadelenin parçası olmadığı anlamına gelmiyor. Komünist militanlar ve sendikacılar, artık bir noktada, tanınmış neoliberal gazetecilerin (ve onların patronlarının) KKE üyelerini TV tartışmalarına katılmaya davet etmeyi reddetmeye başlamasına sebep olacak bir şekilde öncülük ettiler, çünkü KKE onlar için "yasalara saygı göstermeyen" bir partiydi.

KKE, kendisini izole etmesinin sebebini, en önemli görevin, hareketin öncülüğünün kitle hareketlerini şekillendiren oportünist eğilimlerce ele geçirilmesine izin vermemek olması şeklinde açıklıyor. Sonuç, partinin, iki yönden gelen radikalleşmiş kesimlerin kendisini ifade ettiği bir odak olmayı başaramaması: kendilerini hiç cam kırılmayan bir devrimde göremeyen gençler ve 2011 sonrasında Pasok'a oy vermenin ve kemer sıkma programlarının uygulamaya konmasının hayal kırıklığına uğramış diğer işçiler.

2012'deki son kitlesel mücadele dalgası sırasında, KKE'nin radikal söylemi ile gerçek taktikleri arasındaki uçurum daha da görünür hale geldi. Koutsoumbas, işçi sınıfının iktidarı alması haricinde krize hiçbir hükümet çözümü olmadığını söylemeye başladı: "İşyerlerinde seçilecek işçi temsilcileri ... onları seçenler tarafından denetlenecek, her an geri çağırılabilecekler, üretimin dışına çıkarılamayacaklar, ekstra ayrıcalıklara sahip olmayacaklar."

Bu hat'ta, parlamento dışı solun radikal bir öbeği olan Antarsta ile epey

ortak zemin bulunabilirdi. Ancak Antarsya'nın aksine, KKE, borç ödememek veya Avrupa Birliği ve Avro bölgesinden ayrılmak için verilecek mücadelenin, hareketin mevcut durumunda açıkça ifade edilemeyecek talepler olduğunu, ancak bu "halk iktidarının" uzak gelecekteki ürünleri olacağını söylüyor.

KKE, 2014 Avrupa seçimlerinde kaybettiği seçim zeminin bir kısmını geri kazanmayı başardı – bu kez, Syriza'nın yumuşadığına dair başka bir hayal kırıklığının işareti. Pazar günkü genel seçimlerde bu geri tepme devam edecek. KKE kendisini olası Syriza hükümetine sol muhalefet olarak konumlandırıyor.

Fakat bu sol muhalefet, Syriza'nın uyum stratejisinin başarısızlığa uğramasını beklemekle yetinmek yerine ancak kemer sıkma politikalarından kendi örgütlü gücünü kullanarak kurtulmak isteyen tüm işçi sınıfı kesimleri ile ortak eylemliliğe istekli olduğu sürece faydalı olabilir.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan: Birinci Aşama

Stathis Kouvelakis'le görüşme — 22 Ocak 2015 — jacobinmag.com

Syriza'nın iktidara yaklaşmasıyla birlikte, internet âlemi analizler, görüş yazıları, destek ve ithamlarla dolup taştı. Stathis Kouvelakis ile ayın başında yaptığımız bu röportajda [*İngilizcede yayımlandığı tarih 22 0cak 2015, Jacobin*] bu siyasal oluşumun kökenlerini, gidişatı ve karşılaşacağı olası zorlukları anlamak adına, eleştirel bir mesafe alıyoruz.

Bunu yapmak için de, şaşırtıcı bir çeşitlilik arz eden Yunan Radikal Solu'nun kendi içindeki güçlükleri kurcalamaktan çekinmedik. Zaten partinin iktidara geldiğinde karşılaşacağı somut ve acil zorlukların bazılarından Kouvealakis de bahsetti.

Kouvelakis, Syriza'nın merkez komite üyesi ve partinin Sol Platformu'nun önderlerinden.

Kendisi King's College'da Siyaset Teorisi hocası, Philosophy and Revolution from Kant to Marx'ın yazarı, aynı zamanda da Lenin Reloaded [Yeniden Lenin, çev. Cumhur Atay, Otonom, 2011] ve Critical Companion Contemporary Marxism'in [Çağdaş Marksizm İçin Eleştirel Kılavuz, çev. Şükrü Alpagut, Yordam, 2014] editörlerinden.

Bu mülakat, Sebastian Budgen tarafından Jacobin dergisi için yapıldı. Budgen, Verso Books editörlerinden ve Historical Materialism dergisinin yayın kurulunda yer alıyor.

[Bu çeviri metin, Çeviri Komünü ve Dünyadan Çeviri'nin ortak çalışmasıdır.]

Bize biraz Syriza'dan bahseder misin; radikal sol partilerin bu koalisyonu ne zaman ve nasıl ortaya çıktı?

Syriza, birçok farklı örgüt tarafından 2004'te bir seçim ittifakı olarak kuruldu. En büyük bileşeni Alexis Tsipras'ın partisi Synaspismos'du (ismi başlangıçta Sol ve İlerleme Koalisyonu'ydu, sonradan Sol ve Hareketler Koalisyonu oldu). Synaspismos, komünist hareket içerisindeki bir dizi ayrışmadan sonra kurulmuştu ve 1991'den beridir varlığını ayrı bir parti olarak sürdürüyordu.

Diğer yandan Syriza çok daha küçük oluşumlar da içeriyor. Bunların bazıları eski Yunan aşırı solundan, özellikle ülkenin ana Maoist gruplarından olan Yunanistan Komünist Örgütü'nden (KOE) gelenler. Bu örgütün Mayıs 2012 seçimlerinde meclise giren üç milletvekili vardı. Aynı şey Troçkist bir gelenekten gelen İşçilerin Enternasyonalist Solu (DEA) ve çoğunlukla komünist geçmişi olan diğer birçok grup için de geçerli. Örneğin, eski Komünist Parti (İç) çıkışlı Komünist Ekolojik Sol Yenilenme (AKOA).

Syriza koalisyonu 2004'te kuruldu ve başlarda mütevazi diyebileceğimiz bir başarısı vardı. Buna karşın %3'lük barajı aşıp meclise girmeyi de başardı. Uzun lafın kısası, Syriza Yunan radikal solunun görece karmaşık bir şekilde yeniden harmanlanmasından meydana geldi.

1968'den itibaren radikal sol iki kutba ayrılıyor. İlk kutup, Yunan Komünist Partisi (KKE), ki kendisi de kendi içinde iki bölünme yaşamıştı: İlki 1968'de Albaylar Cuntası zamanında Avrokomünizm eğilimli KKE'nin (İç) ortaya çıkmasına yol açan bölünme, ikincisi de 1991'de Sovyetler'in dağılmasından sonraki.

Avrokomünist parti 1987'de bir bölünme yaşadı. Bu bölünmede, ta en başından Synaspismos'a katılan Yunan Solu (EAR) sağcı, AKOA olarak

yenilenen kesim ise solcu kanadı oluşturuyordu. Bu bölünmelerden sonra geriye kalan KKE oldukça gelenekçi, 1991'deki bölünmelerden sonra daha da bir katılaşan Stalinist bir çerçeveye yapışıp kalmış bir parti haline geldi. Partinin yeniden kuruluşu sekter ve kavgacı bir zemin üzerine oldu. Yine de işçi sınıfı, halk katmanları ve bunun yanı sıra, özellikle öğrenciler olmak üzere gençlik arasında hatırı sayılır bir destekçi tabanına ulaşmayı başardı.

Diğer kutup, Synaspismos, 2004'te Syriza'nın kuruluşuyla genişlemeye başladı; ki zaten kendisi de zamanında KKE'den ayrılan iki farklı grubun birleşmesiyle ortaya çıkmıştı. Synaspismos zaman içerisinde belirgin şekilde değişti. 90'ların başında Maastricht Anlaşması'nı imzalayabilecek bir partiydi ve temel olarak sol yelpazenin ortasındaydı.

Ama işte heterojen bir partiydi ve içinde bir sürü değişik akımı barındırıyordu. Çok çetin geçen iç mücadeleler, partinin sağ ve sol kanatlarını karşı karşıya getirdi ve sağ kanat yavaş yavaş kontrolü kaybetti. Syriza'nın kuruluşu da Synaspismos'un sola dönüşünü bir anlamda resmileştirdi.

Komünist geleneğin Synaspismos'a ne gibi bir etkisi oldu?

Parti kültürünün genelinde, komünist matris açık bir şekilde hissediliyor. Partiyi oluşturan iki parçadan biri, 70'lerden itibaren beliren Yeni Toplumsal Hareketlere açılım yapan Avrokomünist-etkisinde bir eğilimden geliyor. Bu açılım sayesinde parti örgütsel ve teorik referans noktalarını yenilemede, radikalizmin yeni biçimlerini kendi mevcut Komünist yapısına aşılayabilmede yetkin olduğunu kanıtladı.

Syriza, bir yandan sendikal harekete kayda değer müdahaleler yapmaya devam ederken, diğer yandan feminist hareketler, gençlik hareketleri, alternatif küreselleşme ve ırkçılık karşıtı hareketler ile LGBT akımları ile ilişkiye geçme konusunda da rahat bir parti. Diğer parça, 1991'de KKE'den ayrılan kadro ve üyeler katmanından geliyor. Bunların büyük kısmı şimdi Sol Akım içerisinde yer alıyor. Aynı zamanda önderlikteki çoğunluk grubunun üyelerinin ve kadroların da birçoğu bu çizgiden geliyor.

Parti kadrolarının ve aktivist tabanının ana olarak eğitimli ücretliler, diplomalılar olduğunu da belirtmemiz gerekiyor. Çok kentli bir seçmen, aydınlar arasında çok güçlü bağları olan bir parti. 1989-1991 ayrışmalarından bu yana aydın çevrelerle bu türden ayrıcalıklı bir ilişkiyi kaybetmiş olan KKE'nin aksine Synaspismos, çok yakın bir zamana kadar yükseköğretim sendikasında mutlak çoğunluğa sahipti.

Parti önderliği ayrıca komünist damgası taşıyor. Tsipras'ın yaşı seni şa-

şırtmasın: kendisi 1990'ların başında KKE gençlik örgütünde bir aktivist olarak başladı. Eski kadroların ve önderlerin birçoğu yeraltı döneminde yan yana mücadele verdiler ve hapishaneden ve sınır dışı kamplarından geçmiş insanlar.

Tam da bu nedenden dolayı Yunan radikal solunda bir kardeş kavgası atmosferi var, gerçi şu an sadece KKE bunu sürdürüyor (Synaspismos ve sonra da Syriza'yı "hain" diye yaftalıyor ve bu nedenle Syriza onlar için "baş düşmanı" temsil ediyor). Bundandır ki, Syriza Mayıs 2012 seçimlerinden sonra neredeyse tüm partilerle iki ilişkiler kurduğunda — hükümet kurmayı denemeye hakkı olduğu zaman yani — KKE görüşmeyi dahi reddetti.

Peki, Syriza'nın çizgisini nasıl tanımlarsın? Bu koalisyonun da antikapitalist bir hat izlediğini mi söylersin yoksa faaliyeti daha aşamalı, reformist bir yaklaşımın mı parçası?

Programatik ve ideolojik kimliğine bakılırsa, Syriza'nın oldukça antikapitalist bir çizgisi var; ve kendisini sosyal demokrasiden çok keskin bir şekilde ayrıştırdı. Bu nokta, Synaspismos'taki sosyal demokratlarla ittifak eğilimlerinin, gerek yerel düzeyde gerekse sendikal harekette, sosyal demokratlarla hiçbir anlaşmaya ya da koalisyona yanaşmayan eğilimlerce alaşağı edildiği Synaspismos'un kendi içindeki mücadele tarihini düşündüğümüzde daha önemli bir hal alıyor.

2006'da Alekos Alavanos'un başkan seçilmesiyle, Synaspismos'un Sosyal Demokrat kanadı, kontrolü tamamen yitirdi. Neredeyse tamamını Avrokomünist sağ grup çıkışlı EAR'lilerin oluşturduğu ve Fotis Kouvelis önderliğindeki bu sağ grup da nihai olarak Synaspismos'tan ayrılıp Demokratik Sol (Dimar) adında, Pasok ve radikal sol arasında orta yol olduğunu iddia eden bir parti kurdu.

Dolayısıyla Syriza, iktidar meselesini, seçim ittifakları ve sandıktaki başarıyla tabandan gelen mücadele ve seferberliğin diyalektiğine vurgu yaparak ele alan antikapitalist bir oluşum. Bu da şu anlama geliyor: Syriza ve Synaspismos kendilerini sınıf mücadelesi partileri olarak görüyor; yani belirli sınıf çıkarlarının temsilcisi olan bir oluşum olarak.

Yapmak istedikleri şey mevcut sisteme karşı kökten bir karşıtlığı (antagonizmayı) geliştirmek. Adlarının "Syriza" yani "radikal solun koalisyonu" olması da işte bu yüzden. Radikalizm ısrarı da, partinin kimliğinin çok hayati bir parçasını oluşturuyor.

Syriza aktivistleri arasındaki güç ilişkileri ne durumda? Bir de, bu

koalisyonu meydana getiren oluşumların her birinde ne kadar insan var?

2012'de, Synaspismos'un yaklaşık 16.000 üyesi vardı. Maoist KOE ise 1000-1500 civarında aktiviste sahipti. Aynı şeyi üç aşağı beş yukarı AKOA için de söyleyebiliriz.

Synaspismos'un pratiği ve örgütsel formu, ideolojik pozisyon alışıyla bağlantılı olarak gelişti. Geleneğine baktığımızda, bir "aktivistler partisi" olmakla pek alakası yoktu, daha ziyade içinde büyük isimler barındıran ve esas itibarıyla seçim odaklı bir partiydi. Fakat partinin örgütsel varlığı ve eylemliliği, iki farklı düzeyde ciddi bir değişim geçirdi.

İlk olarak, Alternatif Küreselleşme ve Irkçılık Karşıtı Hareketlerde gelişen oldukça dinamik bir gençlik. Bu dinamik, partinin gençlik içindeki varlığını güçlendirdi, özellikle de geleneksel olarak pek varlık gösteremediği bir alan olan öğrenciler arasında. Partinin gençlik örgütünün şu anda binlerce üyesi var. Üstelik Tsipras'ın en yakın çevresinin hatırı sayılır bir kısmını bu genç kanattan gelen kadrolar oluşturuyor. Gerçek ideolojik radikalizmle karakterize oluyorlar ve de kendilerini Marksizm ile özdeşleştiriyorlar; çoğunlukla da Althusserci bir tonda.

İkincisi, sendikacılar 2000'lerde Synaspismos'ta daha fazla rol üstlenmeye ve partinin sol kanadının sözcülüğünü yapmaya başladılar. Büyük oranda KKE'den gelen bu sol kanat, ağırlıklı olarak, görece geleneksel sınıf mücadelesi pozisyonlarını savunan ve Avrupa Birliği'ne eleştirel yaklaşan işçi sınıfı unsurlarından oluşuyor.

Bu, partide bugün hiç ılımlı kalmadığı anlamına gelmiyor. Özellikle önde gelen ekonomi sözcüsü Yannis Dragasakis'i ve Fotis Kouvelis'e yakın olan ama onu Dimar yolunda takip etmeyi reddeden bazı kadroları düşünebiliriz.

Şu ana kadarki bölümde Syriza'nın esas olarak şehirli aktivist bir seçmen kitlesi olduğunu söyledin. Peki bu kitle, Syriza'nın %16,7 oy alıp Yunanistan'da ikinci parti gelerek Pasok'u alt ettiği Mayıs 2012 seçim başarısıyla değişti diyebilir miyiz?

Aynen öyle. 2012'deki Syriza oylarının sosyolojisini anlamak çok çok önemli. Oy veren kitledeki niteliksel dönüşüm, en az oylardaki sayısal sıçrama kadar sarsıcı. Aslında Mayıs ve Haziran 2012'de ne olduğunu anlamak görece kolay. Esas itibarıyla sınıf oylarıydı bunlar. Daha önce büyük oranda Pasok'a oy veren ana kent merkezlerindeki ücretli işçi sınıfı birdenbire Pasok'u bırakıp Syriza'yı seçmişti.

Syriza ilk önce, Yunan nüfusunun üçte birinin yaşadığı Atina'da ve aynı zamanda diğer belli başlı şehir merkezlerinde kendini gösterdi. Şimdi de, Mayıs'taki yerel seçimlerden beri, Atina'nın seçilmiş "bölgesel konsey"ini kontrol ediyor. En fazla oyu da bir zamanlar Pasok ve KKE'nin kalesi sayılan işçi sınıfı ve halk kesimlerinin yaşadığı bölgelerden aldı.

KKE'nin düşüşü işte bu seçim bölgelerinde başladı ve daha da kötüleşecek. Gördük ki KKE seçmeni Syriza'ya geçiyor. Bu hem bir işçi sınıfı oyu, ama aynı zamanda da eğitimli çalışanların — iş piyasasında aktif olan insanların — oyu. Syriza'nın 18-24 ve 24-30 yaş arasından aldığı oy, ortalama oyuna yakındı. Ancak, çalışan nüfusun kalbini oluşturan katmandan (30 yaş ve üstü) ortalamasının üzerinde bir oy aldı.

Seçimde en zayıf olduğu katman da ekonomik olarak durgun taşra nüfusu (köylüler de dahil olmak üzere), emekliler, ev kadınları, kendi hesabına çalışanlar ve serbest meslek erbaplarıydı. Yani Syriza'nın ardındaki desteğin dinamiği daha çok ücretli sınıfın oyları (üst tabaka da dahil), halk katmanları ve Yunanistan'ın ana kent merkezlerindeki işsizlere dayanıyor.

Syriza'nın kamu sektörü çalışanları arasındaki desteği ne boyutta?

Seçim sosyolojisi, Syriza'nın Haziran 2012'de kamu çalışanlarında %33, özel sektör çalışanlarında ise %34 oy aldığını gösteriyor: Haziran 2012 ile geçtiğimiz Mayıs'taki Avrupa seçimleri arasında oyların evrimini düşündüğümüzde, kamu sektöründe bir miktar daha yüksek destekle, az çok aynı oranlar. Fakat en iyi sonuçlar, büyük bir sanayi ve işçi sınıfı bölgesi olan ikinci Pire seçim bölgesinde ve kuzey Yunanistan'da, çoğunluğu Müslüman ve Türkçe konuşanlardan oluşan İskeçe'de alındı. Öyle ki Syriza bu bölgeden parlamentoya Türkçe konuşan Müslüman azınlık arasından iki vekil gönderdi.

Syriza'nın 2012'deki ani seçim başarısını nasıl açıklıyorsun?

Değerlendirilmeye alınması gereken üç faktör söz konusu. İlki Yunanistan'daki sosyal ve ekonomik krizin şiddetinde ve meşum memorandumlar (Yunan hükümetinin ülkenin borçlarını geri ödeyebilmesini sağlama almak için Troyka ile imzaladığı anlaşmalar) kapsamında uygulanan kemer sıkma dalgası ile 2010'dan sonraki gelişme güzergâhında yatıyor.

İkinci faktör, Yunanistan'ın (ve şimdi de İspanya'nın) bu sosyal ve ekonomik krizin politik bir krize dönüştüğü yegane ülke olması. Çok istikrarlı bir iki partili yapıya dayanan eski politik sistem çöktü.

Üçüncü faktör ise, halk hareketleri. Radikal Solun yükselişe geçtiği iki

Avrupa ülkesinin, geçtiğimiz yıllardaki en büyük toplumsal hareketliliğin yaşandığı Yunanistan ve İspanya olması, bir tesadüf değil. Örneğin, İspanya'da, Indignados (Öfkeliler) hareketi, Yunanistan'daysa daha derin, toplumsal olarak da daha çeşitli bir hareket vardı.

Bu güçlerin çoğu, kendilerini siyasal temsiliyet bağlarının geleneksel biçiminden kurtarıp radikal sola döndü. Toplumun bu dinamiğinin dışında kalan bir kısmıysa krizin başlangıcından bu yana belirgin bir şekilde kendi kabuğuna çekildi ya da aşırı sağa — yani Altın Şafağa — yöneldi.

Ama Syriza'nın seçim başarısı, partinin ta en başından beri memorandumlara ve kemer sıkmaya yönelik şok terapisine koyduğu tepkiyle daha net açıklanır. Bu da özellikle Synaspismos içindeki uzun tartışmalardan; Syriza'nın bir koalisyon olarak kuruluşundan bu yana Pasok'la ittifak fikirlerini reddetmesinden ileri gelir.

Ve Syriza "hareketçi" duyarlılığından kaynaklı olarak, somut şekilde ve pratik olarak kendini geçtiğimiz yıllarda Yunanistan'da gerçekleşen toplumsal hareketlere ve kolektif eylemlere adayabileceğini ispatladı. Ve bunu en tuhaf ve kendiliğinden olanları da dahil olmak üzere, bu hareketlerin özerkliklerine de saygı duyarak yaptı. Örneğin 2011'de şahit olduğumuz kent meydanlarının işgali hareketlerini destekledi, KKE ise bu hareketleri "antipolitik" olarak yaftaladı ve onları küçük burjuva ve de anti-komünist unsurların hakimiyetinde olmakla suçladı.

Syriza, travmatik toplumsal krizle ve bunun insanların gündelik yaşamı üzerindeki somut etkileriyle baş etmek amacıyla yerel düzeydeki dayanışma ağları için de epeyce iş yapmış bir parti. Güçler dengesini ulusal politik yaşam düzeyinde dönüştürme kabiliyetine sahip görünen kurumlarda da yeterince görünürlüğe sahip bir oluşum.

Bununla birlikte, Syriza kamuoyu yoklamalarında 2012 seçim kampanyasının ancak son birkaç haftasında yükselişe geçti. Gerçek sıçrama Tsipras söylemini, KKE, aşırı sol, parlamenter sol ve Pasok'un küçük muhalif unsurlarına uzanan bir ittifak teklifi şeklindeki "kemer sıkma karşıtı bir sol hükümet" kurma önerisine yoğunlaştırdığında gerçekleşti.

Bu, seçim kampanyasının gidişatını değiştiren ve yepyeni bir gündem yaratan bir şey oldu. Sarsıntıyı hissetmeye başlamamız (adeta fiziksel bir şeydi) ve Syriza'nın anket rakamlarının yükselişe geçmesi, bundan sonra oldu. Artık o noktadan sonra, diğer partiler, Yunanistan'ın Troyka memorandumlarının boyunduruğundan silkinmesini sağlayacak somut (hatta ulaşılabilir) bir politik perspektifle ortaya çıkan Syriza'nın teklifine yanıt vermek zorundaydılar.

Bu sol için epey eküменik bir yaklaşım...

Evet, aynen öyle. Syriza, toplumsal hareketlerdeki pratiğinden ama özellikle de iç yapısından kaynaklı olarak bu tarz bir öneri için güvenilir bir kaynak. İç yapısı derken, Syriza bir siyasal cephe ve kendi içinde bile farklı siyasal kültürlerin bir arada yaşamasına izin veren pratik bir yaklaşım mevcut. Hatta bana sorarsanız Syriza melez bir parti derim: bir ayağı Yunan komünist hareketinin geleneği içinde, bir ayağı da radikalizmin şu yeni dönemde ortaya çıkan biçimlerinde olan sentez bir parti.

Sence Yunanistan'da kent meydanlarının işgalleriyle gördüğümüz toplumsal hareket ile Syriza'nın sandıktaki başarısı bağlantılı mı?

Kesinlikle. Bazıları bu hareketlerin sadece kendiliğinden olmakla kalmayıp aynı zamanda anti-politik de olduğuna ve siyasetin dışında ve karşısında yer aldıklarına inandı. Ancak onlar, kendilerine sunulan politikayı reddederken bir yandan da farklı bir şey de arıyorlardı. İspanya'daki Podemos deneyimi ve Yunanistan'da Syriza gösterdi ki, radikal solun uygun öneriler ortaya koyması halinde bu hareketlerle bir anlaşmaya varılabilir ve taleplerinin güvenilir bir politik "yoğunlaşması" sunulabilir.

Syriza'nın 2012'den bu yana yerel ve bölgesel hükümetlerde ne gibi somut deneyimleri oldu?

1990-2000'lerden bu yana, radikal sol Pasok'la herhangi bir ittifaka karşı duruyor, bu nedenle de ne Syriza ne de KKE herhangi bir bölgesel hükümete dahil oldu ve yakın zamana kadar da çok az yerel yönetime katıldılar. Şu anda, Syriza'nın ulusal bazda ve Avrupa düzeyindeki başarısıyla yerele etkisi arasında keskin bir fark var.

Parti, yerel ve bölgesel yönetimler için yapılan ankette — 25 Mayıs 2014'te yapılmıştı — ülke ve Avrupa düzeyinde aldığından daha az oy aldı: %27 yerine %18. Ama yine de, nüfusun neredeyse %40'ının yaşadığı Attica da dahil olmak üzere, iki bölgenin Syriza'ya geçmesiyle parti büyük kazanımlar elde etti.

Alexis Tsipras'a Yunanistan'da nasıl bakılıyor?

Tsipras'ın imajının en öne çıkan tarafı, yaşı: Yani en basitinden, genç bir adam. Ancak Yunan radikal solunun kadrolarının ve önderlik gruplarının büyük bir kısmında hala 60'larına merdiven dayamış; hatta Albaylar Cuntası'na karşı mücadeleye dahil olmuş olmanın prestijinin keyfini çıkaran, daha da yaşlı bir kuşak baskın.

Bir ara Synaspismos genel başkanı olan Alekos Alavanos bu tür bir dinozorlaşmadan kopmaya işaret etmek adına Tsipras'ın kontrolü eline almasını örgütledi. Bu gerçekten büyük bir siyasal irade edimiydi. Tsipras popüler, çünkü daha Synaspismos önderliğinden çok önce, partinin Atina belediye seçimleri listesinde başı çekiyordu.

Tsipras'ın tam olarak halkın karizmatik savunucusu olduğu falan söylenemez. Kötü bir konuşmacı değil; ancak kesin olan bir şey var ki bir George Galloway ya da Jean-Luc-Melenchon'un hitabet yeteneğini de haiz değil. Bazı hatalar da yaptı; özellikle de, birçok Yunan radikal solcusu gibi, ilk başta krizin derinliğinin ve kamusal borç meselesinin kemer sıkma önlemlerinin uygulanmasını meşrulaştırmak için ne ölçüde kullanılabileceğini küçümseyerek.

2010 ve 2011 başlarında, olan biteni pek takip edemiyormuş gibiydi. Sonrasında ama, parlamentodaki müdahalelerinde Pasok hükümetine ve özellikle de başbakan George Papandreou'ya muhalefetinde hırçın bir üslup geliştirdi. Bu yolla da "halkın savunucusu" profilini geliştirmiş oldu. 2012 Mayıs'ından önce radikal solu ve kemer sıkmaya karşı olan tüm güçleri birleştiren bir hükümet önerisiyle de başarısını pekiştirdi.

Yunan radikal solunun, şimdiye kadar toplumsal hareketlerin dikkate değer, önemli ve faydalı bir parçası sayılan ancak krizden çıkış yolu önerebilecek tarihsel sorumluluğu üstlenmesi de beklenemeyecek bir güç olarak görülen imajını değiştirdi. Bu, hala 20. yüzyıl komünizminin yenilgisinin travmasını yaşayan radikal sol için gerçek bir dönüm noktası. Ve bugün, radikal sol artık ezeli azınlık olmayı, sadece "direnmekle" lanetlenmiş bir kuvvet olma rolünü geride bırakmak istiyor.

2012'den bu yana Syriza'nın üyelik ve toplumsal ağırlığı açısından, görece gücüne ilişkin rakam verebilir misin bize? Sonra da Syriza'nın iç dinamiklerinden biraz daha bahseder misin — sol platform ve onu oluşturan farklı unsurlar ve bir de muhalif taraf tabii, mesela merkez... Sağ?

2012 seçimlerinden hemen sonra, o zamana kadar bir partiler koalisyonu olan Syriza'nın birleşme süreci başladı. Önce ilk defa yönetici bir organ seçen ulusal bir konferansla, hemen ardından da Temmuz 2013'teki kuruluş kongresiyle. O aşamada, partinin yapısıyla ilgili ve parti formu olarak niteleyebileceğimiz konuda kararlar alındı ancak öncelik sürecin hızla tamamlanmasıydı ki bu da etraflıca bir siyasal tartışmaya zaman bırakmadı.

Bu aynı zamanda da bir açılım süreciydi de; ama öyle bir açılım süreci

ki, ne belirli toplumsal destek gruplarına ne de toplumsal hareketlere dahil olmuş katmanlara hitap ediyordu. Yani denebilir ki, aktivistlerin partisi ya da aktif üyelerin partisi olmaktan çok, üyelerin partisi olmaya iten bir süreç oldu bu. Yani parti de militants'dan (Militanların Partisi) ziyade parti d'adhérents (Üyelerin Partisi). Bu da tabii bir örgüt olarak Syriza'nın — kliyentalizme kadar olmasa bile — belli bir noktaya kadar, Yunanistan'da hala çok güçlü olan yerel ve geleneksel iktidar ağlarının pratiklerine karşı açık vermesine yol açtı.

Sistem partileri ulusal düzeyde çözüldüler. Artık merkezi partiler olarak yok gibiler. Pasok tamamen dağıldı ve tartışmasız Yunanistan'ın en büyük parti mekanizmasıydı. Bir zamanların sağ kanat kitle örgütü olan Yeni Demokrasi de ciddi manada zayıfladı. Ancak bu partilerin yerel düzeyde hala güçlü bağlantıları var. Bunu geçen seçimde Syriza'nın yerel seçimlere olan etkisiyle yerel konsey kazanabilme kapasitesi arasındaki uçurumda gördük örneğin.

Yeni yapılanmanın bir diğer kötü tarafı da Syriza'nın gitgide önder merkezli bir parti haline gelmesi. Parti içi yapıların sayıca çok ve işlevsiz; gerçekten siyaset yapmaktan ve karar alma merkezleri olarak işlemekten epey uzak oluşu bu durumu iyice açığa çıkardı. Önderin oynadığı hayati role bir de bir sürü gayri resmi önderlik çevrelerininki eklenince, tüm karar alma süreci kolektif bir önderlikten — hatta onu da geçtim, sınırlı bir grubun önderliğinden çok — merkezi ve şeffaflıktan çok uzak bir hale gelmeye başladı.

Parti önderliğinin hedeflerinden biri, Syriza'daki sol eğilimi marjinalize etmekti diye düşünüyorum. Ciddi ciddi bizim eski Syriza'da (yani 2012'den önceki) görece güçlü olduğumuzu düşünüyorlardı. Tamam, o zaman Syriza bir koalisyondu; yani bir sürü farklı partinin bir dizilimi, ama partileşme ile birlikte gelen yeni üye akınıyla bizim zaten göreceli olan gücümüz büyük oranda düşerdi.

Sana bir örnek vereyim; bu daha çok Synaspismos'un tartışmasız en büyük bileşeni ile ilgili: Partinin son kongresinde — Dimar'ın partiden ayrıldığı kongre — şimdi Alavanos'un öncülüğündeki sol akım %25 kadar bir oy aldı. Bu yüzden de Syriza'nın Kasım 2012'deki ilk ulusal kongresinde Sol Platform %25 oy alınca, önderliğe bayağı bir sürpriz olmuştu. Hatta Sol Platform'un Syriza'nın kuruluş kongresinde %30 oy alarak ağırlığını daha da artırması daha büyük bir sürpriz olmuştu.

O zamandan bu zamana, Syriza'nın üye sayısı neredeyse iki katına çıktı ve o civarda istikrarlı bir şekilde seyrediyor, 17.000-18.000 üyeden 35.000-

36.000'e. Üye sayısı coğrafi olarak epey bir gelişim gösterdi ama bunun seçime olan etkisiyle örgütsel güç arasında hala koca bir fark var. Parti ve onun ana seçmeni — yani esas olarak şehirli işçi sınıfı — arasındaki bağ ise hala zayıf.

Syriza'da hala entelektüel katman, yani vasıflı ve iyi eğitimli kamu sektörü baskın. Yaşa ilişkin durum da sorunlu: Genç katmanların ağırlığı hala görece sınırlı.

Bir gençlik kanadı var mı?

Evet, Syriza'nın tüm gençlik kanadı bileşenlerinin birleşmesinin sonucu olarak belirli bir gençlik kanadı var. Ancak partinin genç katmanlardan aldığı oy düşünülünce, parti içi aktif gençlik kanadı güdük kalmış diyebiliriz. En cesaretlendirici sonuç muhtemelen Syriza'nın sendikalardaki ağırlığının artması — neredeyse iki katına çıktı. Ancak Syriza'nın sendikalardaki varlığı çok düşük bir seviyede başlamıştı zaten. Bu da şu anlama geliyor ki, toplamda ve özellikle de özel sektörde Syriza'nın sendikalardaki varlığı KKE'ye göre hala cılız kalıyor.

Niteliksel olarak elbette bir şeyler değişti. Çünkü — ki bu oldukça ilginç — Komünist Parti'nin kaleleri, hala en tutarlı ve örgütlü güç olmasına karşın, daha az dinamik sektörlere ve hatta farklı nedenlerle de olsa (bir dereceye kadar özel sektörde yaprak bile kıpırdamamasından) seferberlik namına pek bir hareketlilik göstermemiş yerlere doğru kayıyor.

Seferberliğin önemli bir rol oynadığı birçok dinamik sendikada, Syriza sadece daha güçlü olmakla kalmıyor (bu zaten önceden de böyleydi), buralar, partinin en çok geliştiği yerler aynı zamanda. Mesela, Syriza şu anda Yunanistan sendikal hareketinde kilit rol oynayan bir sendika olan Ortaöğretim Öğretmenleri Ulusal Sendikası'nın öncü gücü. Syriza'dan ve Antarsya'dan gelen insanları bir arada görebileceğiniz bu sektörlerde aşırı solun ve sendikal cephelerin ağırlığının bir parça arttığı epey belirgin.

Son dönemde sendikal harekette gelişen işte böyle bir radikal çevre var. Bu, radikal solun konumunu geliştirdiği, aşırı sol ondan da fazla geliştirdiği, üniversitelerde de böyle (KKE bile bir parça konumunu iyileştirdi). Syriza üniversitelerde gerilemişken — Yunanistan'da öğrenci seçimlerine katılım büyük olduğundan bu uygun bir gösterge — ilginçtir, öğrenci seçimlerinde belkemiğini Antarsya aktivistlerinin oluşturduğu listelere oy veren radikalleşmiş sol kanat öğrenci çevresi, üniversite dışında; ulusal seçimlerde falan, Syriza'ya gitgide daha fazla oy vermeye başladı.

Bu iki yönlü siyasal ifadenin onaylanmasını diğer seçimlerde, özellikle yerel seçimlerde, ya da bölgesel seçimlerle Avrupa seçimleri arasındaki farkta da gördük. Bölgesel seçimlerde aşırı sol koalisyon Antarsya tarafından sunulan listeler %2 kadar bir oy aldı, oysa bir hafta sonraki Avrupa seçimlerinde sadece %0,72 oy aldı.

Yani açık ki, toplumsal hareketlere ve seferberliklere ciddi şekilde katılım sağlamış kesimler yerel ya da sendikal düzeyde aşırı solun öncülüğündeki yapılar etrafında toplanıp onlara destek veriyorlar. Ama iş politik temsile gelince, Syriza tüm bu toplam güçler diziliminin politik temsilcisi olarak hareket ediyor.

Sonuçta ortaya çıkan tablo şu: Son dönemin en kayda değer evrimlerinden biri, Yunan radikal solundaki ayrımın, artık oldukça katılaşmış, son derece sekter ve epey de izole olmuş KKE ile diğerleri (Syriza, Antarsya vb.) arasında kalması oldu.

Bize Sol Platform'un 2012'den beri yaşadığı gelişimden biraz daha bahsedebilir misin? Bileşenleri nedir, nasıl büyüdü, kendi içinde ne derece kaynaşmıştır gibi?

Sol Platform'un iki bileşeni var. İlki, bir çeşit geleneksel komünist akım olan Sol Akım, ki esas olarak sendikacılardan oluşur ve Syriza içindeki sendikal kesimin çoğunluğunun kontrolüne sahiptir. Bu insanların büyük çoğunluğu KKE içinde 1991'de yaşanan bölünmeden ayrılarak gelmiştir. İkinci olarak, Troçkist bileşen var: DEA (Uluslararası İşçiler Koalisyonu) ve Kokkino, ki yakın dönemde birleştiler.

Sol Platform, gerek parti önderliğinin, gerekse partinin işleyişinin ve yapısının birleşme sürecindeki ve sürecin sonrasındaki şekillenme tarzının, yoğun baskısı altındaydı. Partideki çoğunluğun platform üzerindeki baskısı, parti formunun geçirdiği evrim ve son dönemde Yunanistan'daki hareketlerin ve seferberliklerin düşüşe geçmesinden kaynaklanan daha yapısal sebeplerle birleşti.

Tüm bu etkenler, Sol Platform'un göreli ağırlığı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip oldu ya da olmuş olabilir. Ancak Sol Platform genel olarak bu baskılara oldukça sağlam bir şekilde direndi. Platform içindeki nispi çeşitlilik kendisine güç kattı. Bu anlamda diyebiliriz ki, Sol Platform iki farklı siyasi kültürden meydana gelmiş olsa da içteki kaynaşmışlığı, çok daha heterojen olan siyasi kültürlerin yeniden gruplaşmalarından hasıl olmuş partinin çoğunluk bloğununkinden daha kuvvetliydi.

Çoğunluk içerisinde ana akım sosyal demokrasiden gelenleri, aşırı sola yakın hisseden aktivistleri, yeni toplumsal hareketler denen gruba yönelen hareketçileri, ya Avrokomünist ya da KKE bir arka plandan gelen oldukça geleneksel reformist figürlerin yanında ekseriyetle Pasok'tan gelen sol milliyetçileri de, milliyetçiliğin en uç karşıtlarını, yani neredeyse anti-Alman fenomeninin Yunan versiyonunu da bulabilirsiniz.

Ve tabii ki Maoistler (KOE) de var!

Maoistler kuşkusuz o ilk sol milliyetçi kutba daha yakın, böyle denebilir. Dolayısıyla genel heterojenlik düzeyi çoğunluktakinden çok daha yüksektir.

Kanımca, 2012 seçimleriyle kurucu kongre arasındaki dönemde Sol Platform'un kotardığı şey, kendini ne Sol Akım ne de Troçkist olarak tanımlayan ve bu ayrımları pek de takmayan daha geniş aktivist tabakasını etkileyebilmiş olmasıdır.

Bu aktivistlerin hakikaten ilgilendikleri şey, ülke içindeki sol bir muhalefeti ya da Syriza içindeki daha bariz şekilde radikal olan bir sol perspektifi desteklemektir. Parti çoğunluğunun kurucu kongre sırasındaki oldukça manipülatif taktiklerinin geri tepmesinin ve bu taktiklerin kongrenin daha ilk günlerinde bile Sol Platform'un ağırlığının artmasıyla sonuçlanmasının sebebi işte budur.

Böylelikle parti içinde aldığımız oylarla karşılaştırıldığında delegelik açısından yetersiz temsil ediliyor olsak da delege oylarının %30'dan fazlasını kazanmış olduk. Bu oranın yanına (Allan Woods taraftarları ve Uluslararası Marxist Eğilim tarafından kurulan) "Komünist Platform"dan aldığımız %1,5 da eklenebilir.

Kurucu kongreden beri yaşanan evrim sadece Sol Platform için değil, daha genel anlamda Syriza içindeki güçlerin iç dengesi için de olumlu oldu, zira parti çoğunluğu son yerel ve Avrupa seçimleri sırasında çatladı. Daha açık olmak gerekirse, çoğunluk içinde solda yer alanlar (ki büyük oranda hareketçilerden ve Tsipras'ın Synaspismos'daki akımından ayrılan bir sol gruptan mürekkeptiler) kendileriyle diğerleri arasına bir sınır çekti. Bu süreç alışılageldik Yunan tarzda nihayetlendi: şimdilerde Tsipras çevresinde Solun Sol Birliği ile Sağın Sol Birliği var.

Çoğunluğun solundakiler, Avrupa seçimlerinden hemen sonra, merkez komitenin 53 üyesi ve birkaç milletvekili tarafından Haziran 2014'te imzalanan "53 Platformu" etrafında bir araya geldi. Bu platform, Tsipras'ı düzen siyasetçilerini kendisine çekmeye girişmekle, toplumsal seferberlikler ve ha-

reketlere yeterince önemli bir rol vermeyen bir kampanya düzenlemekle, PR teknikleri ve hileleri etrafına örülmüş ve onu tek bir kişi olarak merkeze alan bir kampanya tarzı geliştirmekle ve ayrıca programın bazı can alıcı keskinliklerini (borç, bankaların ulusallaştırılması, vb meseleleri) yumuşatmakla sert şekilde eleştirdi.

Öyleyse, Sol Platform kuruluş kongresindeki oyların %30'dan fazlasını (artı Wood'culardan %1,5) topladıysa, o zamandan beri Sol Platform'un parti içindeki nüfuzunu ölçme şansı oldu mu? Solun Sol Birliği grubunun büyüklüğü konusundaki tahminlerin nedir?

Bana göre — ki bu en azından merkezi komite düzeyinde kendisini gösteriyor — Sol Platform, çoğunluk bloğundaki sol kanattakilerle birlikte esasında parti içindeki çoğunluktur ve son dönemde mesela ittifaklar gibi yakıcı bir meselede bunu gördük. Parti önderliği Dimar'la bir ittifak için çok diretti, ancak başarılı olamadı. Başarısızlığın sebebi parti içindeki tepkinin çok kuvvetli ve o tepkinin itici gücünün bu iki sol bileşen olmasıydı.

Bu yüzden, Avro sorununun parti içinde genel sol diyebileceğimiz kesim içerisinde daha ahenkli bir tavrı engellediği olgusuna rağmen önderliğin alavere dalavere yapacağı alan yine de çok daha daralmış oldu.

Ne yazık ki, önderliktekilerin çoğunluğu partiden daha da uzaklaşarak kendi içlerinde özerkleşti ve parti kararlarını görmezden gelir oldu. Burada parti ve taban arasındaki basit bir ayrımdan da bahsetmiyorum — bir bütün olarak partiden özerk hale geldiler. Ve tabii ki bu da gelecek için çok ciddi bir risk.

Merkezi komite çok seyrek olarak bir araya geldi ve durum gitgide can alıcı kararların hiç de şeffaf olmayan bir yoldan, kendi görüşlerini dayatmaya çabalayan muhtelif grupların ve lobilerin biteviye pazarlık etmelerinin bir sonucu olarak alınır hale geliyor.

Senin tahminince Sol Platform ne kadar sağlam? Yani, neye karşı olduklarını bildikleri aşikar — çoğunluğa — ama ne derece birlik halindeler ve özellikle ufuktaki hükümet olma bağlamında ve dolayısıyla bununla beraber gelecek devlet kadroları, resmi görevler konusunda nerede duruyorlar?

Bence, daha önce de söylediğim gibi, Sol Platform'un tutarlılık düzeyi, sadece olumsuz olarak değil olumlu olarak da parti çoğunluğununkinden çok daha üstün. Programa yönelik müdahale açısından bile çok daha birbirine bağlı ve tutarlılar. Burada Costas Lapavitsas'ın ve onun iktisadi cephedeki

müdahalelerinin oynadığı rol, çok sayıda iktisadi mesele hakkında spesifik uzman görüşü vermesiyle oldukça hayati oldu.

Çoğunluğu ayırt eden bir özellik de görüşlerinin hiç de daha tutarlı olmaması. Mesela, bazı insanlar borç konusunda çok katı bir tavır benimsiyor. Borcu ödememenin kesin olarak bir seçenek olmasını ve borcun büyük bir kısmının silinmesini talep etme konusunda çok sağlam durmamız gerektiği fikrindeler.

Ne var ki, "Tamam, peki temerrütten sonra ne yapacağız?" sorusuyla birlikte bu seçeneği Avro'dan çıkmadan gerçekleştirmenin ne kadar uygulanabilir olduğu sorulduğunda — ki Avro'dan çıkmak bir seçim meselesi değil, neredeyse doğrudan bir sonuç — bir cevap vermekten kaçınır halleri var ve meselenin Avrupa'daki güçlerin genel dengesine bağlı olacağını söyleyerek geçiştiriyorlar. Buna kıyasla Sol Platform'un daha net cevapları var.

Sol Platform'daki iç ayrımları oluşturan esas sorun, jeopolitik meselelerle dış politikayı ilgilendiren konular üzerindeki anlaşmazlıklardır — ki bu anlaşmazlıklar bir arada var olan iki siyasi kültürün neredeyse otomatik veya doğal veya kaçınılmaz sonucudur. Sol Akım'ın dünya siyaseti ya da dış politika hakkında daha geleneksel manada komünist ve antiemperyalist bir görüşü var; bunun yanında ulusal referanslara karşı değil, hatta daha doğrusu bu referanslardan, ya da ulusal ve sınıfsal referansları harmanlamaktan yana.

Buna karşılık, DEA daha enternasyonal — ya da kendisinin daha enternasyonal olduğunu düşündüğü — bir kültüre sahip. Bu da şu anlama geliyor: Kıbrıs veya Türkiye'yle ilişkiler gibi meselelerde, Ukrayna veya bu türden konularda, konudan konuya değişen farklılıklar ve düşülen şerhler var.

Peki Sol Platform Syriza'nın olası zaferi meselesine nasıl yaklaşıyor? Hükümetin bir parçası olmamak, bakanlıklardan uzak durmak konusunda ya da ne türden seferberlik — parlamento dışı mı, toplumsal seferberlik mi — meşgul olacakları hususunda ortak bir çizgi var mı?

Bana kalırsa, yalnızca Sol Platform'u değil, Syriza içindeki çoğunluk bloğunun hatırı sayılır bir kısmını da kapsayan geniş solu tanımlayan şey, devlet iktidarına erişmeyi toplumsal hareketlere zemin hazırlama aracı olarak görmeleri. Ve hakikaten de bunu amaçlıyor, çünkü seferberliğe yönelik olan bir tip pratik içindeler tümüyle.

Kısacası, partinin ve siyasi sürecin ne olduğu hususundaki kavrayışları aktivizm çerçevesinde şekillenmiştir. Çok açık ki Tsipras'ın veya önderlikteki

çoğunluğun son dönemde ortaya koyduğu siyasi yaklaşım, toplumsal hareketlere ve seferberliklere çok daha kısıtlı bir rol verdi.

Sadece bir örnek vereyim: 2012'de Tsipras bakış açısının sadece bir Syriza hükümeti değil, bütünüyle kemer sıkma karşıtı solun oluşturacağı bir hükümet olduğunu oldukça sağlam bir şekilde vurguladı — ki bu halen geçerlidir; ne var ki artık bunun pek bir anlamı kalmadı, çünkü ne aşırı solun ne de KKE'nin bu türden bir işbirliğini kabul etmeyeceği besbellidir.

Ama bunun yanında — ve en az bunlar kadar önemli biçimde — kemer sıkma karşıtı solun ve toplumsal hareketlerin hükümeti olacaktı. O sıralarda Tsipras özel olarak Bolivya deneyimini baz alıyordu; Mayıs ve Haziran 2012 seçimleri arasında Syriza'nın ön ayak olduğu en önemli inisiyatiflerden biri, hareketlerin Syriza önderliğiyle bir diyalog içinde olacağı bir tür genel kurul çağrısı yapmak oldu. Hakikaten de tümüyle olağanüstü bir olaydı.

Kampanya, sendika önderlerinin ve o tip şeylerin Tsipras ve önderliğin diğer üyeleriyle diyaloga iştirak etmesi, Syriza'nın o dönemde savunduğu türden siyasal ve toplumsal perspektifin çok güçlü bir imgesini vermişti. Son dönemde bununla kıyaslanabilecek hiçbir şey olmadı.

Diğer taraftan, o zamandan beri Yunanistan'daki genel atmosferin çarpıcı biçimde değiştiğini belirtmeliyiz: toplumsal hareketlerde düşüşün yanı sıra siyasi atmosfere görece bir moral bozukluğu ve hareketsizlik hakim oldu — tabii ki, mühim sektörel mücadeleler olmasına rağmen.

Kuşkusuz şerhlerle birlikte, ülkedeki genel atmosfer, bilhassa toplumsal hareketlerin düşüşüyle ayırt edilebilecek şekilde, 2012'dekinden oldukça farklı. Dolayısıyla o bakış açısından Syriza çizgisi daha ziyade başat trende adapte olmak şeklinde seyrediyor.

Öyleyse Sol Platform için model, Fransa'daki Halk Cephesi gibi bir şey olacak: Sol hükümet dışarıdaki sınıf mücadelelerini ve toplumsal hareketleri hareketlendiren kaldıraç olacak ve ardından bunlar da hükümet üzerinde baskı oluşturacak? Yani bir ayağı içeride, bir ayağı dışarıda olacak?

Aslında bu konuda öngörüde bulunmak güç. Halk Cephesi hükümetinden bahsediyoruz ama Halk Cephesi durumunda toplumsal hareketlerin talepleri Halk Cephesi'nin kendisinin oldukça sınırlı programından tümüyle farklıydı. Dolayısıyla Halk Cephesi'nin zaferleri, elde ettikleri, başarıları dosdoğrudan kitle hareketinin baskısından geliyordu.

Bence, şu an Syriza örneğinde, onun zaferini bir tetikleyici işlevi yerine

getirmesi olarak görmek daha uygun olacak, zira Syriza güven tazeliyor ve son dönemde hakim olan teslimiyet atmosferini dağıtıyor. Üstelik toplumsal hareket için bir alan açacak tedbirler de alacak. Bu sonuncu söylediğime ilişkin olarak, asgari ücreti memorandumdan önceki seviyesine geri çekme ve muhtemelen daha da önemlisi toplu sözleşmeleri ve emek mevzuatını içeren, son dört yılda bütünüyle darmadağın edilen tüm sistemi yeniden kurma tekliflerinin en can alıcı sorunlar olduğunu düşünüyorum.

Bunlar sadece mücadeleler için değil, Yunanistan'da şimdilerde korkunç durumda olan sendikal hareketin yeniden inşası için de bir alan açacaktır.

Ama bakanlık meselesi ve hükümet içinde bir görev alma konusunda ortak bir çizgi yok, değil mi? İnsanlar zamanı geldiğinde mi karar verecek?

Hayır, kesinlikle yok. Bana kalırsa Sol Platform şu konuda çok net: safi hükümet düzeyine ne kadar dahil olacağı tam da o hükümetin içinde baskın gelecek stratejik seçimlerin hangi çizgide seyredeceğine bağlı olacak. Bu meseleye tümüyle böyle yaklaşıyor, tam tersi açıdan değil.

Ve bana öyle geliyor ki, bu da muhtemelen diğerlerinin siyasi pratikleriyle aramızdaki farkların bir göstergesidir: bakanlık meselesini değil, hükümetin izleyeceği çizgi ve alacağı aciliyetli temel stratejik kararlar meselesini ilk başa koyuyoruz. Yani her şey hangi çizginin hakim olacağına bağlı. Ve şu an konuşurken bile her şey net değil, değil mi? Nazikçe söyleyecek olursam: Syriza'nın programında açıklığa kavuşturulacak pek çok şey var.

Ancak, genel anlamda çizgimiz şu şekilde: Syriza'nın mevcut halinde kesin olan temel taahhütlere bağlı kalmalıyız.

Şu anki programa mı, yoksa 2012 programına mı?

Şu anki mevcut programı kast ediyorum. Hatta Selanik Kongresi'nde sunulan ve sonradan daha geçenlerde Tsipras'ın nispeten güncellediği asgari parti programından bahsediyorum. Bu programa bağlı kalmak bile büyük bir çarpışma anlamına geliyor, ki bu da tabii ki bir yandan halk seferberliklerinden destek almayı ve onları teşvik etmeyi, öbür yandan da bütün bu süreçte partiyi ve diğer toplumsal ve siyasi özneleri harekete geçirmeyi beraberinde getiriyor.

Bana öyle geliyor ki, Sol Platform'un görevi tam da bu: hükümet düzeyinde olacaklarla toplum düzeyinde olacaklar arasında bu türden bir diyalektikte katalizör olmak. Sol Platform'un tarihsel misyonu da her şey yolunda giderse muhtemelen bu olacak. Sarf edilen gayretler arasında katalizör olarak

hareket edecek ve tabandaki hareketleriyle hükümet düzeyinde olup bitenler arasında bir uçurumun açılmasını önleyecek daha ahenkli bir kuvvete sahibiz parti içinde.

Çok iyi bildiğin gibi, bilindik dalavere sola çalışma bakanlığıyla spor ve kültür bakanlığını teklif ederken önemli bakanlıkları partinin sağ kanadı için ayırmak olacak...

Evet, doğru. Fakat aslına bakılırsa şu anda tehlike bu değil. Bana kalırsa şu anki tehlike tam da bunu yapmayacak olmaları. Stratejik konumdaki bakanlıkları sunacaklar, ama bunu muhtemelen siyasi çizgi konusunda net olmaksızın yapacaklar. Bu da elimizi kolumuzu peşin olarak bağlayacakları anlamına geliyor.

Bu yüzden bence asıl can alıcı mesele, gerek ülke içinde ve tabii ki gerekse AB ve Avrupalı güçlerle çarpışmalara hazır bir yaklaşımın baskın çıkmasıdır. Şayet o doğrultuda ilerlersek, o savaş hem Syriza içinde, hem de geniş anlamda Yunan solu içerisindeki çok ciddi şeyler açığa kavuşturulmaksızın kazanılamayacak.

Benim ümidim (ki bence gerçekçidir de) böyle bir bakış açısının Syriza ötesindeki yeni hizalanmalara neden olacağı ve daha genel anlamda Syriza konusunda hâlen şüpheci ve kararsız olan kesimlerin o tür bir konjonktürde daha kararlı bir tavır alma ihtimalinin doğacak olmasıdır. Bana kalırsa işte o durumda birleşik cephe gibi bir şey elde etmiş olacağız. Stathis Kouvelakis

Stathis Kouvelakis

Sol Platform'un sözcüsü Panagiotis Lafazanis'ten bahsedebilir misin biraz?

Tabii, Lafazanis hakikaten de önemli bir figür ve bu da Platform için hem güçlü bir yön hem de bir zayıflık. Syriza da bu türden önder merkezli bir parti, daha doğrusu öyle bir parti olmaya meylediyor. Ve korkarım ki, Sol Platform, özellikle de en büyük bileşeni olan Sol Akım, oldukça kişi merkezli bir örgüt. Şüphesiz ki, Antonis Davanellos (DEA önderi) da epey öne çıkan bir kişi, ancak ulusal siyaset düzeyinde Lafazanis daha mühim bir rol oynuyor.

Lafazanis cuntaya karşı verilen mücadele sırasında ön saflara çıkan aktivistler neslinin temsilcisidir. Komünist gençliğin, bütün cunta dönemi sırasında tutukluluktan kaçabilmiş nadir — Yunanistan genelinde on kişiden azdır — çekirdek kadro elemanlarından biridir. Dolayısıyla Lafazanis o jenerasyondan gelir.

Lafazanis, 1970'ler ve 80'lerde KKE hiyerarşisinin basamaklarını tırmandı ve partinin yönetim kurulu üyesi oldu, ancak KKE'nin 1973-89 arasındaki tarihe mal olmuş genel sekreteri Harilaos Florakis'a özellikle daha yakındı. Önde gelen bir figürü olduğu bu partiden birçok üst düzey üyeyle birlikte 1991'deki bölünmede ayrıldı.

Ama onu asıl özgün kılan şey, diğerlerinin kabaca sağa kaydığı ve pek çoğunun da Synaspismos veya Syriza'dan fiilen ayrıldığı, veyahut bazılarının (mesela Dragasakis) daha da sağ pozisyonlara kaydığı sıralarda, Lafazanis sadakatle Marksist ve kendi içinde çok tutarlı olarak kaldı, ama bunu Stalinizm'den kararlı bir şekilde koparak yaptı. (Bununla birlikte, onun daha 1970'lerin sonları ve 1980'lerde KKE önderliğinin kapalı kapıları ardında halihazırda Sovyetler Birliği'ne oldukça eleştirel yaklaşanlardan biri olduğunu da belirtmeliyiz.)

O dönemde KKE içindeki pek çok insan onun kripto bir Avrokomünist olacağından şüphelendi; Gramsci'yi derinlemesine okuduğu ve bunun gibi şeyler epey biliniyordu, ancak tabii ki bunların hepsi çok gizli tutuldu — bunlar yalnızca parti içerisindeki çevrelerce biliniyordu, o da herkesin önündeyken kendinden beklenene göre davranıyordu.

Lafazanis artık Yunan medyası tarafından teşhis edildi ve hedef alınıyor, çünkü sabit fikirli olarak görülüyor. Medyanın ve tabii ki sağ ve düzen yanlısı güçlerin nefret etmekten çok hoşlandıkları ve sürekli olarak yaftaladıkları bir Syriza figürüdür Lafazanis. Syriza içindeki "Bay Avro Karşıtı" ve "Bay AB'den Kopmacı" olarak lanse ediliyor. Güncel bir örnek vermek gerekirse, Syriza ile Dimar arasındaki müzakerelerin çökmesinden hemen sonra Yunanistan'ın önemli bir gazetesi (Ta Nea) ilk sayfasında oldukça çığırtkan bir

baş makale yayınladı: "Yunanlar, açın gözünüzü: Tsipras'a oy verirsiniz, ama aslında Lafazanis'tir partiyi yöneten."

Şu anlaşılmalıdır: Medyanın, siyasi seçkinlerin ve egemen sınıfın Syriza'ya düşmanlığının temel sebeplerinden biri, Syriza içinde çok güçlü sol akımların olmasıdır. Tsipras bunu hesaba katmalıdır. Ve "Tsipras! Yap bir Papandreou!" gibi, iç muhalefetin kökünü kazıyıp gerçek bir lider ol diyen manşetlerin sebebi de budur. "Bu bunak solculardan ve sabit fikirlilerden falan kurtul" diyorlar.

KKE'den bahsettiğimize göre onu da çabucak aradan çıkarabiliriz. Onun ne olduğu epey merak ediliyor. Sence çizgisi bir tür rasyonaliteye ne ölçüde sahip, yoksa sadece kendi kendini yok etmeye mi eğilimli?

İkisi de. Bence KKE'nin tek meşgalesi partinin fiilen işlemesini ve batmamasını sağlamak. KKE'nin rüyasının halen radikal sol içinde baskın güç olduğu 2009'daki duruma dönmek olduğu açık. KKE'nin gerçekten istediği şey bu. Seçmenlerden %7-8 oy alan, belli kesimleri idare eden bir parti olmak istiyor.

KKE, çok muhafazakâr tipten bir aygıt, ki bu KKE'nin iç doğası ile onun görünürde hararetli bir şekilde konuştuğu Üçüncü Dönem retoriği arasında büyük bir uçurum oluşturuyor. Söylem düzeyinde devrimci retoriğe, sosyalizme, işçi sınıfına, işçilerin iktidarına ve benzer şeylere başvuruyorlar, ama esasında parti tüm bu yıllar boyunca fazlasıyla pasif kaldı.

Parti daimi olarak taban hareketliliklerine düşmanca yaklaştı. Meydanlardaki hareketi (2011 ilkbaharında) tümüyle balatayı sıyırmış bir şekilde komünist karşıtı bir komplonun parçası olarak suçladı. Bu yüzden KKE kökten değişimlerden hoşlanmayan, son derece muhafazakâr bir partidir.

Ama bu organik bir dünya görüşü mü? Önderlikteki otoriter güçler tarafından dayatılmıyor mu?

Dayatılıyor, ama çok güçlü bir aygıtları var ve ziyadesiyle tutarlı bir parti inşa ettiler. Yıllar geçtikte bütün muhalefeti amansızca bertaraf ettiler ve partinin idaresini ellerinde tutmakta başarılı oldular. Kuşkum o ki, önümüzdeki seçimlerde alacakları kötü sonuçlar muhtemelen bir tesir yaratacak.

Nisan 2013'te yapılan son KKE kongresinde, içeride ciddi anlaşmazlıkların olduğunu, ama önderliğin karşıt görüşlülerin çoğundan kurtulmayı becerdiğini gördük ve kanımca her şey durumun nasıl gelişeceğine bağlı olacak. KKE'nin ve aşırı solun bir kısmının tüm dünya görüşü, Syriza'nın yenilgisi

ve ihaneti üzerine bahis oynamaktan ibaret. Kehanet kendi kendini gerçekleştirse diye hesap yapıyorlar.

Bu bakış açısının hakikaten bir etkisi oldu, bunu hesaba katmamız lazım — ve bunu da Syriza önderliğini sorumluluklarından muaf tutmak için söylemiyorum. Bu güçlerin Syriza'yı radikal sol içindeki diğer kuvvetlerden izole etmek için ellerinden geleni yapmaları, kesinlikle partinin çizgisini ve yaklaşımını yumuşatma girişimlerine olanak tanıdı.

Bahis de şuydu: Syriza'nın eli kulağındaki fiyaskosu kitlelerin radikalleşmesine ve reformcu yanılsamalarından özgürleşmelerine yol açacaktı. Ne var ki, Yunan toplumunun, bunu olduğu gibi, yani tamamıyla sorumsuz ve bayağı kafayı sıyırmış bir çizgi olarak gören ve sayıları gitgide artan kesimlerince bu fikir kategorik olarak reddedilmiş bir şeydir. Sonuç ise güç kaybıydı, ki bu ancak önümüzdeki dönemde durum biraz daha ısınırsa değişebilir.

İkinci Dünya Savaşı'ndan beri Avrupa'da ilk defa radikal sol bir parti anketlerde sosyal demokratları geçti. Syriza, Pasok'u hem kendi atılımı sayesinde, hem de sosyal demokrat oyların düşmesi sebebiyle geride bıraktı. Sence hakimiyeti devam edebilir mi?

Yunanistan'da uygulanan şok tedavisi, daha önce uygulandıkları Güney ülkelerindekine benzer siyasi sonuçlar doğurdu. Eski siyasi düzen çöktü ve bu çöküşün savaş sonrası dönemde batılı bir Avrupa ülkesinde gerçekleşmesine ilk kez rastlanıyor.

İki ana parti bundan darbe aldı: evet, biri Pasok, ama bir de daha az derecede de olsa Yeni Demokrasi var. 2012'de desteğinin %20'sini kaybetti, Yunanistan bağımsız bir devlet olmasından beridir sağın aldığı en düşük oyu aldı.

Pasok'un niteliksel çöküşü ulusal düzeyde sayıların ortaya koyduğundan çok daha ciddi. Pasok büyük şehir merkezlerinde altıncı veya yedinci sırada geldi. Eskiden kalesi olan işçi sınıfı mahallelerinin çoğunda Altın Şafak'ın Neonazilerine yenildi. 18-24 yaş aralığındakilerden yalnızca %2,6 oy toplayabildi ve seçmenlerinin çoğunu emeklilerle kırsal alandaki ve küçük taşra kasabalarında yaşayanlar oluşturdu (seçimlerde toplamda %13,4 aldı).

Öyleyse Yunanların gözünde Pasok'un bütünüyle gözden düştüğünü söyleyebiliriz.

Parti düpedüz helak oldu. Hatta Pasok'tan geriye sadece eski devlet-parti hamilik ağlarının kalıntıları kaldı. Albaylar Cuntası'nın düşmesinden sonra arka arkaya iktidara gelen iki parti de kitle partileriydi, ama aynı zamanda

devlet partileriydi; yani, devletle içli dışlı olan ve iş dağıtımına, devlet aygıtını kontrol altında tutması sayesinde kontrol edebildiği kaynaklara göbekten bağlı olan partilerdi.

Pasok ve Yeni Demokrasi hamilik ağları aracılığıyla iş gördüler; ve bu da sadece var olan seçkinler arasındaki eski usulde yürüyen iltimaslar değil, sendikal hareket içindekiler dahil büyük bürokratik aygıtlara dayalı bir kayırmacılık da demek oluyor. Yeni Demokrasi hakikaten de bir tür "Sağın halk partisi" idi, Alman Hıristiyan Demokratlarla kıyaslanabilecek bir Volkspartei'ydi (halk partisi). Nispeten kayda değer orandaki sendikal kanadına bel bağlayabilecek bir partiydi.

Bugün Syriza ile Pasok arasında hiçbir ilişki yok...

Yunanistan'ın dışındakiler için, Pasok'u yalnızca radikal soldan değil, Yunan toplumunun kendisinden ayıran uçurumu tahayyül edebilmek zor. KKE için 1990'lardan beri, Syriza içinse 2000'lerin ortalarından beri, hiçbir düzeyde Pasok ile radikal sol arasında olanaklı veya arzu edilen bir ittifak olmadı.

Öyleyse Pasok etrafında emniyet kordonu olmasının sebebi Yunan solunun geri kalanının artık onu solun bir parçası olarak görmemesi.

Yunan solunun dili hakkında bir şey anlamanız lazım. 1974'e kadar Yunanistan'da hiçbir sosyalist parti yoktu ve bizim siyasi sözlüğümüzde "soldayım" demek, "Pasok'un solundayım" anlamına gelir. Hakikaten de Pasok hiçbir zaman Yunanların kast ettiği anlamda solun bir parçası olmadı. Yunanistan'da sol, kelimenin geniş anlamıyla komünist gelenekle akrabadır. Ve bu da Pasok gibi sosyal demokratları içine almaz.

Geçen yıl Syriza'nın çizgisinin yeniden merkeze gelmesinden bahsedelim biraz. Neler olup bitiyor?

Aslına bakacak olursak, partinin "yeniden merkeze gelmesinden" bahsederken partinin söyleminin iki hatta üç katmanlı bir söyleme dönüşmesinden bahsediyoruz. Tsipras ya da parti önderliği birçok söylem katmanı geliştirdi.

Partinin iki ana iktisatçısı — Syriza'daki en sağcı eğilimlerin gerçek temsilcileri olan Giannis Dragasakis ve George Stathakis'ten söz ediyorum — ekonomiyle ilgili konularda kendilerine özgü yaklaşımlar geliştirdiler — Stathakis bunu çok daha açık şekilde, Dragasakis ise taktiksel açıdan çok daha dolambaçlı şekilde yaptı. Onların bu yaklaşımları, parti kongrelerinde alınan kararlardan ya da partinin resmi konumundan sistematik şekilde farklıydı.

Tsipras bir tür denge kurmak için sık sık devreye girmek durumunda kaldı, ama bu süreç ilk konumun — 2013 kongresinde benimsenen konumun — yumuşatılmasına tekabül etti. Dragasakis ve Stathakis, sözgelimi, Syriza iktidarının borç konusunda asla tek taraflı hamle yapmayacağı yolunda açıklamalar yaptı, fakat parti kongresinde alınan kararda, alacaklılar Syriza hükümetine şantaj yaptığı takdirde tüm silahların masada olacağı, yani tek tek hepsinin göz önünde bulundurulacağı belirtiliyor.

Memorandumların iptal edilmesi meselesinde veya Syriza'nın borcunu tümünün ya da sadece bir kısmının mı reddedileceği hususunda ikisi de zaman zaman kararsız kaldı, karşılarındaki muhataba ya da seyirci kitlesine göre konuştu.

İkincisi, Tsipras son sene boyunca epey seyahat etti. Buna mecburdu çünkü yakın zamana kadar oyların %5'ini almış bir partinin önderiydi sonuçta ve bir devlet başkanı olarak inandırıcılıktan yoksundu. Uluslararası sahneye dair bilgisini artırması bir yana, inandırıcılığını artırması gerektiriyordu.

Dolayısıyla, ana akım oligarşinin ve hatta ekonomik oligarşinin hamiliğini yaptığı yerlere ve kurumlara gitti, mesela Ambrosetti Forumu'na. İşletme ve finans dünyasından çok önemli kişilerin toplanıp tartıştığı, dışarıya son derece kapalı kulüplerdir bunlar. Partinin yaklaşımının çok daha yumuşak bir versiyonunu sunduğu yönünde bir intiba bıraktı buralarda.

Mesela New York'a gidip Brookings Enstitüsü'nde konuştuğunda, Yeni Anlaşma'ya ve Franklin Roosevelt'e tekrar tekrar atıfta bulundu. Texas eyaletindeki Austin'e gittiğinde Syriza'nın Avro'yu asla terk etmeyeceğini belirtti; halbuki partinin konumu — ve daha sonra bunu bizzat kendisi de söylemişti — Avro'da kayıtsız şartsız kalmak istemediğimiz yönündeydi.

İşte tüm bunlar, gayet can alıcı, stratejik meselelerde Syriza'nın tam olarak net olmadığı, farklı söylem katmanları olduğu izlenimini yarattı ve bu izlenim Syriza'nın gerçek niyetlerine dair, aklı başında herkesin Syriza hükümetinin ister istemez karşı karşıya geleceğinin farkında olduğu baskıya direnmek için ne kadar kararlı olduğuna dair şüphelerin uyanmasına sebep oldu.

Bu durum parti içinde mütemadiyen tartışma ve ihtilaflara yol açtı — bazen can sıkıcıydı bunlar, ama yine de bazı sonuçları ortaya çıkardı. Bu bence zorunluydu, ama dediğim gibi, bazen basbayağı can sıkıcıydı. Nihayetinde bunun bir bedeli oldu, fakat en azından Syriza temel bağlılıklarından alenen caymadı.

Bunu şimdi fiilen de görüyoruz. Bu bağlılıklara ulaşmanın araçlarının ne olduğu hususunda bir belirsizlik olsa da, Syriza'nın önerdiklerinin mevcut herhangi bir Avrupalı sosyal demokrat partinin gündemiyle pek alâkası olmadığını herkes açıkça gördü. Syriza'nınki neoliberalizmden ve kemer sıkma politikasından gerçek kopmaya yönelik bir gündem. Syriza öyle bir siyasi kültürü meydana getiriyor ki bu kültür partinin genetik kodlarında halen kazınmış halde duran toplumsal, siyasal ve hatta ideolojik bir radikalizme bağlanıyor.

Sürprizler olamaz demek değil bu; işlerin kötü sonuçlanmayacağına dair bir tür garantimiz var demek hiç değil. Ama sınıf güçleri dengesinde tayin edici bir değişim ihtimali olduğu anlamına geldiği kesin. Yunanistan'da insanlar mevcut güç yelpazesinin hayli geniş bir kısmı açısından, bunun gerçek bir ihtimal olduğunun ve şayet yenilirsek, bunun sonraki tüm tarihsel dönem için bir yenilgi olacağının farkında.

Son dönemde bu sürecin yan sonuçları mı oldu yani? John Milios İngilizcenin konuşulduğu ülkelerde, yazdığı kitaplarla ve şimdilerde, Guardian'a verdiği röportajla tanınıyor ve önderliğe mesafe almış gibi görünüyor?

Yakın zamanlara kadar iktisat ekibinde Milios'un çok özgül bir stratejik konumu yoktu (ön plandakiler Dragasakis ve Stathakis'ti). Onun rolü, AB'den ve daha özgül olarak, Avro meselesinde bir kopuşu, açık bir kopuşu savunanlara karşı bir tür Marksist muhakeme sağlamaktı.

Milios çok sayıda Marksist ve radikal argüman sağladı ve Avro'dan kopmanın emeğin değersizleşmesi, milliyetçi konumlara geri dönülmesi anlamına geldiğini belirtti. Avro'dan kopma, 1970'lerin o eski "kalkınmacı" merkez ve çevre yaklaşımını, gerçek siyasi projeleri olarak ulus merkezli bir Yunan kapitalizmini temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp yeniden öne sürenleri, on yıllar boyunca oluşturmaya gayret ettiği kendi teorik çerçeveden hareketle az ya da çok suçladı.

Bu bakışa göre, ne pahasına olursa olsun Avro'dan kopmak enternasyonalist ve sosyalist perspektif için neredeyse mitsel bir garanti işlevi görüyordu. Somut tercihler açısından bakarsak, Milios'un Dragasakis ve Stathakis'in bir parça reformist konumlarını savunduğu anlamına geliyordu.

Milios buna iki düzeyde mesafe almaya başladı. Birincisi, siyasi müttefikler meselesinde şerh düşerek, Pasok'tan ya da eski düzen unsurlarından kesimlere açılmayı istemediği aşikârdı. Programın neoliberalizm karşıtı yanlarının yumuşatılmasını da reddediyor ve (üzerinde durduğu ana temalardan biri

olan) mali reform, yani gözü pek yeniden bölüşüm politikaları, zenginlerin vergilendirilmesi, vs. konusunda Syriza'nın en nihayetinde ayrıntılı bir haritasının olmamasının onu bir hayli hayal kırıklığına uğrattığını düşünüyorum.

Bankalar ve özelleştirmeler konusunda Syriza'nın ne yapacağı pek açık değil. Kamu mallarının tamamen gülünç fiyatlarda satılması gibi rezil vakalardan en azından bazılarını iptal edeceği kesin. Ama Dragasakis ve Stathakis'in bankalar ve özelleştirme konusunda yaptığı son açıklamalar hiç ümit verici değil, zira bu açıklamalarda kongrenin kararları ve bağlılıklarından açıkça geri çekiliniyor.

İşte bunlar Syriza hükümetinin uzun hatta ortada vadede bile değil, hemen yüzleşmek zorunda kalacağı çok mühim meseleler.

Önümüzdeki seçimlerden önce çoğunluk tarafından atanmış adaylar hakkında bir şeyler söyleyebilirsin belki?

Bunun yine parti içindeki çok önemli bir mesele olduğunu düşünüyorum. Parti şubeleri düzeyine ve bölgeler düzeyinde, bu eski siyasi elitten kişilerin — gerek yerel gerekse ulusal ölçekte — sızmaya, mevki ya da makam edinmeye yönelik neredeyse tüm çabaları başarısız oldu. Ezici çoğunluklar tarafından reddedildiler ve bu durum Sol Platform'un ve partideki "geniş sol"un birbirinden yalıtık kesimler olmadığının, bilakis çok hayati meseleler söz konusu olduğunda kendi görüşlerini dayatmaya gerçekten muktedir olduğunun bir göstergesi aynı zamanda.

Tsipras ve önderliğin buna tepkisi, merkez komitenin toplantılarını sistematik şekilde geciktirmek ve böylece bu karar verme düzeyini felce uğratmak oldu. Bu suretle, önderlik 450 aday arasından 50'si için bir tür kayıtsız ve şartsız yetki gibi bir şey edinmiş oldu (toplamda 300 milletvekilliği var, ama 450 aday var) — bu da tüm listelerin son halini ancak şimdi bildiğimiz anlamına geliyor.

Dimar'la işbirliği yapma fikri karşılaştığı tepkiden dolayı boşa çıktı. Yerel düzeydeki birçok aday yerel federasyonlar ve şubeler tarafından da reddedildi. Ve şimdi gayet tepeden, deyim yerindeyse paraşütle indirilecek kişiler hakkında bir tartışma yürüyor.

Öte yandan, Costas Lapavitsas'ın aday olarak kabul edilmiş olması büyük bir gelişme. Daha Avrupa seçimleri sırasında bile bunun hakkında bir tartışma vardı ve en sonunda adaylığı parti önderliğinin çoğunluğunca reddedilmişti.

Bu çok önemli çünkü Lapavitsas sadece bir birey değil — krizle, Av-

rupa'yla, borçla, tüm ekonomi meseleleriyle nasıl başa çıkılacağı konusunda gayet özgül ve gayet kararlı bir yaklaşımın bir sembolü o gerçekten. Bir milletvekili olarak listede olması, "tüm seçenekler masada duruyor" derken partiyi çok daha inandırıcı kılıyor, partinin blöf yapmadığını ortaya koyuyor.

Syriza meclis seçimlerinde birinci gelirse, parlamenter çoğunluk kurmak zorunda olacak. Bu mümkün mü, mümkünse de nasıl?

Syriza'nın ezici bir seçim galibiyeti alma ihtimalini yok saymıyorum doğrusu. Anketlere göre %35 oyu var, yani bu mutlak bir çoğunluktan uzakta değil, zira Yunan seçim sistemi birinci partiye fazladan elli koltuk veriyor. Demem o ki Syriza'nın mutlak bir çoğunluğa ulaşması mümkün ve hatta olası.

Partinin net müttefiklerinin olmadığı doğru: KKE hiçbir şekilde ittifak yapmayacağını belirtti; bir yıl önce iktidar koalisyonunun parçası olan Dimar ise silinip yok oldu. Yani partinin karşısındaki zorluklardan biri bu ama bunun kendi başına hayati bir siyasi meseleyi ifade ettiğini unutmamalıyız: Ne de olsa bazıları Syriza'nın konumlarını ılımlılaştırmaya çalışıyor ve bunu yaparken partinin ittifaklar inşa ederken vermek zorunda kalacağı tavizlere bel bağlıyor.

Yunan seçmenleri bunun farkında ve bu durum Syriza'ya pekâlâ açık bir çoğunluk sağlayabilir ve parti bu sayede mecliste çoğunluğa ulaşmak için taviz vermek zorunda kalmadan kendi programını uygulamaya koyabilir.

Sırtını "kızıl dehşet"e ve Syriza kazandığı takdirde ortaya çıkacak kaos korkusuna yaslayan Yeni Demokrasi'nin tavrı hakkında ne düşünüyorsun?

Şunu anlamak gerekir ki dört yıl süren memorandumlardan sonra hem Sağ hem de merkez-sol — veya ondan geriye ne kaldıysa artık — son derece otoriter oluşumlardır, demir yumruk politikasının partizanlarıdır.

Şimdiki [eski] başbakan olan Yeni Demokrasi lideri Antonis Samaras bu partinin milliyetçi kanadından geliyor ve etrafında çoğu aşırı sağdan gelen zevat bulunuyor. Yunan nüfusunun derin anti-komünist reflekslerine oynayan, ölümüne bir sağ kanattan bahsediyoruz.

Hasılı, hükümet bir korku retoriği kullanıyor: Başka argümanları yok. Ve bu durum otoriter, "güce dayalı" siyaset vizyonlarının bir parçası. Syriza kaybederse ülke çok gerici ve otoriter bir ortama savrulacak.

Syriza'nın Yunanistan için öncelikleri neler?

Üzerinde çalışılacak dört temel iş var — ve bunları belirli bir sırayla anlatmayacağım. Birincisi, son yıllardaki felaketin en sarsıcı veçheleriyle başa çıkmayı sağlayacak acil tedbirler: tüm okullara yeniden elektrik sağlanması, okullarda tüm çocuklara yemek tedarik edilmesi ve adına yakışır bir sağlık-bakım hizmetinin yeniden oluşturulması — halihazırda, nüfusun üçte biri sağlık-bakım sisteminden dışlanmış durumda.

İkincisi, memorandumların çekirdeğini ezip parçalamak. Bu ise asgari ücreti 2010'daki düzeyine getirmeyi, büsbütün yok edilmiş kolektif pazarlık anlaşmalarını ve toplumsal mevzuatı yeniden yürürlüğe sokmayı gerektirecek. Bu sayede emek için bir eylem alanı açılmış olacak ve böylece hemen bazı iyileşmeler sağlanacak. Devletin birkaç yıldır halktan zorla aldığı saçma mülkiyet vergisinden de kurtulmak istiyoruz. Tüm bunlar müzakere bile edilemez mevzular.

Üçüncüsü ise borç konusu ve bu noktada bir müzakere olacak. Ülkeyi feleğin çemberinden geçirmeye devam eden memorandum rejiminin altında borç ödendiği müddetçe Yunanistan'ın çözüme kavuşmasının mümkünatı yok.

Borcu ödemek ve borcu finansa etme ihtiyacını sağlamak için bütçe fazlası sağlamak amacıyla, kamusal ve sosyal harcamalar âdeta tırpanlandı. Bu yapılamaz. Bütçe fazlaları, GSYH düştükçe artmış olan (şu an GSYH'nin %177'sine ulaşmış) borcu ödemenin getirdiği maliyetleri gidermek için asla yeterli olamaz.

Buna bir çözüm bulmamız gerekiyor. Syriza Almanya'da 1953'te talep edilene benzer bir çözümde ısrar edecek; yani, borcun büyük kısmını iptal etmek ve geri kalanı bir büyüme şartı çerçevesinde ödemekte ayak direyecek.

Peki ama Avrupalılar bunu reddederse ne yapacağız? Yine tüm seçenekler masada olacak, fakat Syriza geri çekilmeyecek ve 2013 baharında AB'nin önerdiği kurtarma paketini ülkesinin meclisi oybirliğiyle reddederken sağcı Kıbrıs başkanı Anastassiades gibi kendisine şantaj yapılmasına izin vermeyecek.

Dördüncüsüyse, Yunanistan'ın şu an yaşadığı devasa işsizliği (genelde %26, gençler arasında %50) çözmek için, mahvedilmiş ekonomiyi canlandırmak. Bunu yapmada ancak kamusal yatırım işlev görebilir. Bu çok alengirli bir mesele ama ekonomiyi toplumsal ve çevresel ihtiyaçlara uyacak şekilde, yani şimdi yapılanın tersine, yeniden işlerliğe sokmamız gerekiyor.

Seçimlerin yapıldığını ve Syriza'nın güvenilmez bir müttefike bağlı

kalmak zorunda olmadan çoğunluğa ulaştığını, ezici bir galibiyet aldığını varsayalım. Bildiğin gibi, Paul Mason yazdığı bir yazıda böyle bir olaydan sonraki ilk birkaç haftada Syriza'nın karşısına çıkabilecek tehlikeleri ve gerek piyasalardan gerekse AB'den gelebilecek devasa baskılardan bahsetmişti.

Halihazırda, Tsipras çizgisi AB'nin blöfüne karşılık vermek ve bunun yeterli olacağını ummak yönünde; yani Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nde yol açacağı krizin durumun sakinleşmesine yeteceği yönünde. Bu stratejiyi nasıl görüyorsun ve Syriza böyle bir baskı karşısında ne kadar hazırlıklı durumda?

Evvela, Yunanistan'da genel siyasi iklimin ve seçim kampanyalarının ne kadar şiddetli olduğu pek anlaşılmıyor galiba. 2012'de de böyle olmuştu. Açıkçası, bir Avrupa ülkesinden ziyade bir Latin Amerika ülkesindeki seçim kampanyasına çok daha fazla benziyor yaşananlar.

Gerek mevcut hükümetin gerekse medyanın geliştirdiği tüm yaklaşım, retorik türleri ve söylem, Syriza'yı esasen gayrimeşru bir güç olarak resmetmeye yönelik. Bunun altında yatan anlam şu: Syriza iktidara geldiğinde tam bir kıyamet yaşanacak; Yunanistan Avro Bölgesi'nden atılacak, süpermarketlerin rafları bomboş olacak. Venezüella ve Arjantin'deki boş veya sözüm ona boş rafları gösteren fotomontajlar bile yapıp "İşte Yunanistan'da da böyle olacak" mesajını veriyorlar.

Özellikle de son dönemde AB'li yetkililerin yaptığı birçok açıklama sayesinde bu gözdağı bir bakıma hayli etkili oldu. Hepsi Syriza'ya son derece düşmandı, hepsi bir tür gözdağında bulunuyordu. Syriza'nın buna karşı koyması, bu duruma cesaretle karşılık vermesi gerekiyor. Taleplerimizi gözden geçirmeyeceğiz, onları sulandırmayacağız.

Öte yandan, Syriza seçmenlere Avrupa'da müzakereye ve bazı türden tavizlere daha açık insanlar ve güçler olduğunu temin etmeyi istiyor. Örneğin Tsipras çok talihsiz bir makale yazarak, İtalya ve Fransa hükümetlerinin kemer sıkma politikaları karşısında bir mesafe aldığını iddia etmişti.

Şimdilerdeyse Alman Sosyal Demokratların yaptığı açıklamalara veya Bloomberg'de Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden çıkma ("Grexit") ihtimali olmadığını iddia eden bir makaleye dikkat çekiyorlar — bu mümkün bir senaryo değil, kimse bunu düşünmüyor. Fakat aslında Syriza'nın hâkim Avrupa medyasınca sunulma şekli son haftalarda ve günlerde kesinlikle değişti.

Peki bu değişim ne anlama geliyor? Eskiden, "bunlar katı solcular ve bir

tehdit oluşturuyorlar, o yüzden onlara karşı durmalı, onları ezmeli" filan deniyordu. Dosdoğru hasmane tutum alınıyordu yani. Şimdiyse "aslında göründüklerinden daha makûller ve her halükarda değişen pek bir şey olmayacak" gibi bir ton tutturuluyor.

Demek istiyorlar ki, ne yaparsanız yapın, mevcut çerçevenin içinde kalmak zorunda olacaksınız ve bazıları iyi polisi oynarken, bazılarıysa kötü polisi oynayacak sadece. Fakat aslında demir kafes hâlâ ortada duruyor ve içinde hareket edebileceğiniz bir alan yok.

Partideki ılımlı konumun bir dereceye kadar anlaşılabilir olduğunu düşünüyorum — zira bazı durumlarda bir tür savunma söylemi gerekli olabilir — ama sorun şu ki bu konum, Syriza zafer kazandığı takdirde kaçınılmaz şekilde ortaya çıkacak duruma hazırlanmıyor; yani partinin kendi programını tamamen uygulamak için alacağı kararların gerek ülke içinde gerekse AB içinde büyük çarpışmalara sebep olacağından ve bu konumun böyle bir çarpışmaya halkı hazırlamadığından bahsediyorum.

Kampanya sırasında bile Syriza'nın solunun, programa son derece sadık kalmak, ama işlerin kolay olmayacağını, ciddi bir muharebeye hazırlanmamız gerektiğini vurgulamak suretiyle oynayacağı bir rolü olduğunu düşünüyorum yine ve bunu çoğunluktaki konumların momentlerine ve zayıflık türlerine bağlı olarak vurgulamalıyız.

Fakat Tsipras bazen bu kartı da oynuyor, yani bu muhtelif çelişkileri dengelemek için devamlı oynanan bir oyun var. Meseleleri belli bir mesafeden hareketle göz önünde bulundurursanız, çelişkilerin durumun bizatihi içinde yattığını görürsünüz, yani, mevcut durumda bu tür çelişkilerin olmaması zor olurdu.

Toplumsal hareketliliğin kayda değer bir süredir hayli düşük bir düzeyde olduğu bir durumdan söz ediyoruz ve bir isyan değil, seçim bağlamından bahsediyoruz. Uluslararası güç dengeleri ise, son zamanlarda İspanya'daki gelişmelere rağmen, Syriza'nın aleyhine. Genel olarak bakıldığında, Avrupa'da, bir Syriza hükümetinin epey izole kalacağı gayet açık.

Dolayısıyla, önümüzde duranın ya çarpışmak üzere ileri gitmek ya da yılıp teslim olmak gibi bir tercih olduğu hususunda kafamızın net olması şartıyla, bu tereddütler, müphemlikler ve gidip gelmeler kısmen kaçınılmaz. Teslimiyet ve çarpışma arasında bir orta yol olduğunu düşünmüyorum.

Radikal solda bölünmelere sebep olan asli bir meseleye, borç ve Avro sorunuyla nasıl başa çıkılacağı meselesine gelelim. Syriza'daki

Sol Platform ve ayrıca Antarsya bu meseleleri kısmen ele aldı.

Çoğunluk tarafından yeterince ele alınmadığını veya hakkında kesin bir tavır almaktan kaçınıldığını iddia ettikleri kilit meseleler bunlar. Syriza'nın zafer kazandığını varsayarsak, bunun sembolik önemi ve daha somut olarak, stratejik önemi konusunda bir şeyler söyleyebilir misin?

Bu noktada birçok soru var. Sembolik düzeyle başlayalım: İdeolojik hegemonya açısından Yunanistan'daki hâkim sınıfın ideolojik hegemonyasının Avrupa projesine, yani, Avrupa'yla bütünleşme sürecine girmek suretiyle, Yunanistan'ın "modern" bir ülke, "gelişmiş bir Batı Avrupa ülkesi" olacağı ve en gelişmiş ve ileri Batı Avrupa cemiyeti kulübüne kesinkes ve geri çevrilemez şekilde gireceği fikrine dayandığına hiç şüphe yok.

Ben bunun bağımsızlıktan bu yana Yunan ulusunun bir tür longue durée fantezisi olduğunu düşünüyorum; tabiri caizse, Batı Avrupa dünyasının her açıdan kabul edilmiş bir parçası olma fantezisidir bu. Avro'ya girdikten sonraki ilk on yıl içinde bu fantezi gerçek olmuş gibiydi.

Avro'nun sembolik gücünü asla hafifsememeliyiz elbette: Bu bağlamda Marx'ın paranın ve para biriminin oynadığı role ve buna atfedilen sembolik değere ilişkin analizini düşünebiliriz. Ve bu işe yaramıştı. Krizden önce, memorandumlardan önce, Yunanistan'ın — ayrıca Avrupa'nın çevresini oluşturan diğer ülkelerin — gerek Avrupa projesi gerekse ortak para birimi açısından en üst derecede onay gördüğü herkesin malumu.

Bunun bir madun ülkeye özgü bir zihniyet olduğunu kanaatindeyim. Bu destek düzeyleri kriz sırasında elbette çarpıcı bir şekilde düştü, ne var ki gerçeklik bundan çok daha ikircikli aslında: Bir yanda, AB'ye itimat edilmiyor, çünkü memorandumu ve troyka yönetimini dayatan onlardı.

Diğer yandaysa, bir çaresizlik anında, insanlar eski sembolik statülerinin son kalıntılarına tutunuyor gibi. Yani en ileri Avrupa ülkeleri "kulübü"nün tam üyeleri şeklindeki statülerini veya sözüm ona statülerini kaybetme konusunda bazen daha da çaresiz oluyorlar. Bu aklıselim düzeyinde işler bir hayli karmaşık.

Siyasi stratejilere gelelim: Syriza içindeki akımlar ve daha somut olarak, Avrokomünist geçmişi olan akımlar (ve daha küçük bir derecede, daha hareketçi bir geçmişi olan akımlar) Avrupa projesinin kendisine güçlü bir destek sunuyor.

KKE'nin solundan gelen akımlarsa (yani esasen Sol Akım) Avrupa'yla

bütünleşmeye geleneksel olarak çok daha hasmane yaklaşıyor ve krizin başından beri Avro, genel strateji ve bir kurum ya da kurumlar dizisi olarak AB konusunda çok daha olumsuz bir tavır takınıyor.

Bunu sol milliyetçi bir perspektiften mi yaptılar peki?

KKE'den gelen akımların sol milliyetçi akımlar olduğunu söylemek hata bence. Mesela, antifaşist zaman dilimiyle yoğun bir şekilde bağlantılı olan bir sol yurtseverlik geleneği vardır. Ama örneğin Makedonya'yla yaşanan çatışmayı ve hatta Türkiye'yle ilişkileri ele alırsanız, KKE ve KKE matrisinden gelen insanların Türkiye konusunda son derece ılımlı görüşleri vardır; veya Makedonya örneğinde, KKE doksanların başlarında Makedonya'nın bir ulus olarak tanınmasını karşısına alan "ulusal mutabakat"ın parçası olmayan yegâne partiydi.

Syriza içinde, Sol Platform güçleri AB'nin kendisine dair ilkeli bir eleştiri geliştirdi ve Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nin bir parçası olmasını, sorunun kilit boyutlarından biri olarak görüyorlar. Avro Bölgesi'nden kopmaya hazır değilseniz, Kıbrıs'ta olana benzer bir şantajın karşısında tek sol seçeneğin bu olduğu ortaya çıkarsa, elleriniz önceden bağlanmış olacaktır.

Syriza'nın çoğunluğu bu yaklaşıma kuvvetle itiraz etmiş ve ilk bakışta çok solcu gibi görünen argümanlar öne sürmüş, böyle bir yaklaşımın ulusal çözümlere doğru geri çekilmeye yol açtığını belirtmiştir. Eleştirilerine göre, burada ne enternasyonalizm vardır ne de bir anti-kapitalizm, zira onların nazarında, bu projenin temelinde milliyetçi kapitalizme geri dönüş yatmaktadır. Ve bu görüş Avrupa radikal solunun geri kalan kısmının söylediklerıyle oldukça uyumluydu.

Antonio Negri'nin veya buna benzer konumların etkisi altında mı?

Syriza'nın çoğunluğu açısından bunun Negri olduğu kanaatinde değilim. Negri daha hareketçi unsurlar açısından etkide bulunmuş olabilir, ama Syriza'nın çoğunluğu açısından esas rolü oynayanın Die Linke ve Rosa Luxemburg Vakfı olduğunu düşünüyorum. AB'nin içeriden yeniden oluşturulması, krizin anlaşılması ve krizden çıkmanın aslında bir yeniden bölüşüm meselesi olması gibi bir sürü temanın yayılmasında rol oynuyorlar.

Bunun arkasında yatan fikirse şu: Güç dengesini doğrudan AB düzeyinde değiştirmeliyiz, ulusal düzeyde tek taraflı bir hamlede bulunmaktan kaçınmalıyız. Bundan başka herhangi bir stratejinin bir gerilemeye tekabül edeceği, zira eski ulus-devlete yönelik bir nostaljiyi temsil ettiği filan söylenir. Tartışmanın çerçevesi böyleydi yani. Avro meselesi ayrılık yaratan bir husus

oldu.

En az bir o kadar önemli olan diğer meseleyse borç meselesi. Burada tartışmanın geometrisi veya çerçevesi aynı değil. Avro'dan kopmayı savunmayan insanlardan bazıları borç konusunda radikal bir tavır benimsemeyi savunuyor. Borcu ödememeyi cidden kaçınılmaz bir şey olarak düşünüyor veya hiç değilse Yunanistan'ın borcunun yeniden yapılandırılması etrafında yapılacak müzakerede bir silah olarak hesaba katılması gerektiğini ileri sürüyorlar.

Syriza'daki çoğunluk, bu iki meselenin birbirinden ayrı tutulabileceğini ve sürecin borç tartışması çevresinde başlatılabileceğini düşünüyor. Bu mantığa göre, kemer sıkma politikalarından ve memorandumlardan kopmak müzakere edilemez olduğu için, tersten şantaj konumundasınızdır; güçlülere karşı zayıflar. Kemer sıkma politikasından tek taraflı koparsınız ve bu durumda, Merkel'in ve diğerlerinin borcun borçlu ülke lehine olumlu şekilde yeniden yapılandırılmasını kabul etmekten başka seçeneği olmaz.

Tartışmadaki bu terimlerin aslında bir bakıma döngüsel olduğunu düşünüyorum. Esas mesele aslında şu: Kemer sıkma politikasından kopmanın ve memorandum konusunda tek taraflı hareket etmenin mevcut durumdan tek çıkış yolu olduğu konusunda herkes mutabık. Ve bu konuda Yunan toplumunun ekseriyetinin desteğini alabiliriz, yani meselenin tayin edici bir veçhesi budur.

Bu durumda aklıma şöyle bir soru geliyor: Peki bu Avro Bölgesi çerçevesinde yapılabilir mi, yapılamaz mı? Bunun hâlâ ucu açık bir soru olduğunu ve etkili bir cevabın ancak pratikle verilebileceğini düşünüyorum.

Bana ve Sol Platform'a göre, bu meseleler bu soru yanıtlanmadan çözülemez. Borç ve memorandum meseleleri Syriza'nın çoğunluğunun yaklaşımı açısından turnusol kâğıtlarıdır.

Öte yandan KKE'nin tavrı çok hızla ve hatta neredeyse hemen, şöyle bir şey oldu: "Bu sahte bir tartışma, biz para birimini umursamıyoruz." Resmi slogan şu: "Ne Avro ne drahmi; kapitalizmin içindeysek, AB yandaşı olup olmamamız önemli değil." Avro'dan kopuş çağrısında bulunanların aslında çok daha tehlikeli olan düşmanlar olduğunu, zira bunun dikkatlerin sınıf mücadelesinin gerçek hedeflerinden uzaklaşmasına sebep olduğunu söylüyorlar.

Ne drahmi ne Avro, ama ruble ve enternasyonal sosyalizm!

Rubleyi denklemden şimdilik çıkarabiliriz, ama evet, bir tür mitsel işçi iktidarı. Bu hemen reformcular ve devrimciler arasındaki bir ayrım çizgisine dönüştürülür ve öncelikle, Yunan toplumundaki güçler dengesi ve aslında

radikal solun konumu tamamen hafife alınmış ve ayrıca daha stratejik bir hedef geçiş hedefleri ve talepleriyle karıştırılmış olur.

Her tür radikal veya müşterek bir siyasi yaklaşımın önkoşulu olarak bu soruyu öne çıkaran bu nihaicilik mevcut konjonktürde kesin bir şekilde reddedildi. Gerçekliğin imtihanının eli kulağında. Kemer sıkma politikasından kopmanın ve Avro Bölgesi'nde kalmanın mümkün olup olmadığını göreceğiz. Şimdiye kadar her şey bunun mümkün olmadığını gösteriyor.

Gerek yakın geçmişte İrlanda ve Kıbrıs'ın maruz kaldığı şantajdan gerekse "Tamam, mevcut çerçeve içinde kalmanız şartıyla Grexit'ten kaçınılabilir. Göründüğünüz ya da iddia ettiğiniz kadar tehlikeli değilsiniz belki de, dolayısıyla Fransa başta olmak üzere, çeşitli Avrupa ülkelerinde diğer sol hükümetlerin geçmişte izlediği yolu siz de çabucak izleyeceksiniz" diyen Avrupa hükümetlerinin şimdiki yaklaşımından çıkan mesaj budur.

Yaşayıp göreceklerimizle Sol Platform'un haklı çıkacağını düşünüyorum, ama meseleyi ele almanın doğru yolu sırf Avro'ya bir önkoşul olarak bakmaktan değil, aynı zamanda Avro Bölgesi'nde kalmak için fedakârlıkta veya tavizde bulunmayı kabul etmemiz gerektiğini fikrini hepten reddetmekten geçiyor.

Peki ama söz konusu meselede çoğunluk ve Sol Platform arasındaki fark sahte bir tercihe indirgenmiş olmuyor mu böylece? Bu ayrım çok önemli değil gibi görünüyor ve epeyce kamusal açıklamalara dayanıyor gibi: blöf, yüzleşme, Merkel'in ve şürekasının blöfüne meydan okumak. Pek temelli gibi görünmüyor bu.

Bunun senin göründüğünü iddia ettiğinden çok daha temelli olduğu kanaatindeydim. Kâğıt üzerinde, böyle bir tavizi yansıtan bir metniniz olabilir: "Avro için fedakârlıkta bulunmayacağız", "tüm seçenekler masada, ama bizim tercihimiz Avro'nun kendisinden çıkmak değil" ve partinin kilit önemi haiz tüm belgelerinde tam da buna benzer ifadeler görürsünüz. Fakat bu taviz hiç istikrarlı değildir ve yaşanmış olanlar bunu nihayet ortaya koymuştur.

Bir yanda "Avro'ya bağlı kalmalıyız" diyen bir görüş var, diğer yandaysa "kendimizi tüm inisiyatiflere ve hedeflere hazır tutmalıyız" diyen bir görüş. Bunun somut neticesi şu ki Syriza hazırlıklı değil. Bir B planı yok. Partinin, Yunan toplumunun, halkın siyasi hazırlığı olmadı. Ve bu olgu hâlâ Yunan halkına şantaj yapmanın bir yolu olarak kullanılıyor ve gelecekte Syriza'nın başında olduğu bir hükümete şantaj yapmak için de hiç kuşkusuz kullanılacaktır.

Netleştirmek için soruyorum: Avrupa Birliği'nden değil Avro Bölgesi'nden çıkıştan, buradan olası bir çıkıştan bahsediyoruz değil mi? Syriza'da AB'den çıkmayı önerenler var mı?

Tam olarak doğru değil. En azından Sol Akım AB'nin kendisine karşı hasmane yaklaşıyor.

Ama yine de Yunanistan AB'nin Avro Bölgesi'nden yer almayan bir üyesi olarak tahayyül edilebilir değil mi?

Evet, ama bu durum Avrupa antlaşmalarının kendisine ve bunların alternatif bir yolu izlemeyle ne derece uyuşup uyuşmadığı sorusunu da gündeme getirir. Bu açıdan bakıldığında, Fransa'daki Sol Cephe'nin, en azından kâğıt üzerinde, Avrupa antlaşmalarına uymamam konusunda aldığı konumun bu bağlamda bizi ilgilendirdiğini söyleyebilirsiniz. Gerçi, yakın zaman önceki seçimlerde gördüğümüz üzere, bu her ne kadar programda yer alsa ve kâğıt üzerinde bir konum olarak benimsense de, kamusal olarak hiç desteklenmedi, geliştirilmedi ve savunulmadı.

Tartışmanın durumu Yunanistan'da daha ileri seviyede çünkü bunlar toplumun daha geniş bir kısmında yapılan bir tartışmanın gerçek bahislerine dönüştü, gayet dar düşünsel veya aktivist çevrelerle sınırlı kalmadı. Şahsen Avrupa solunun genelinin bundan çıkaracağı kıymetli dersler olduğunu düşünüyorum.

Peki tüm bunlarla NATO nasıl ilişkili?

Bence NATO karşıtlığı hâlâ Yunan radikal solunun genetik kodunun bir parçası. Ne var ki, krizin başlangıcından beri troyka yönetimine karşı muhalefet diğer tüm itirazların yerini aldı. Öyle ki, birçokları, hatta soldakiler bile Obama'nın ABD'sini Merkel'in Almanya'sından daha insaniyetli buluyor.

Syriza'nın içinde ABD'yi Merkel'in hâkimiyetindeki Avrupa Birliği'ne karşı muhtemelen dengeleyici bir unsur olarak gören bir kesim olduğunu düşünüyorum. Ben buna katılmıyorum, bence bu tür seçimlerin bedeli ağır olur. Yunanistan'da bu tür şeyleri söyleyen kişiler Yunanistan devletinin ve siyasi elitlerin çizgisinde bir dış politikayı, yani İsrail ile müttefikliği ve İsrail'i Türkiye ile ilişkilerde bir koz olarak kullanmaya çalışmayı, böylelikle de Yunanistan ile Arap dünyası veya onun bir kısmı arasındaki ittifakı ya da geleneksel ekseni tersyüz etmeyi desteklemeye meyilliler.

Ben bunlara hepten karşıyım, ancak kabul etmek gerekir ki, asıl çelişkinin Avrupa içinde ve Almanya'yla ilgili olduğu algısı b Amerikan emperyalizmi sorununu bir şekilde yerinden etti.

Yani NATO'dan çıkış programın bir parçası değil?

Bu da gene Syriza içindeki tartışmalardan biri. Sol Platform NATO'dan tek taraflı çıkma yanlısı, ancak radikal sol içinde hakim olan formülasyonlar "NATO'nun lağvedilmesi" çağrısında bulunuyor. Borç konusunda da aynı tutum geçerli. Biz borçları müzakere edeceğiz, ama ya diğer parti bizim önerimizi kabul etmezse ne olacak? "NATO'nun lağvedilmesi" ne anlama geliyor? Gerçekten bilmiyorum.

Gene de bunun Yunanistan hükümetinin bir numaralı önceliği olmadığına katılıyorum. Tüm cephelerde aynı anda savaşamazsınız. Ve şu an masaya yatırılması gereken konu kesinlikle troyka ve Avrupa Birliği'ne hükmeden güçlerdir.

Borç konusunda, hatalıysam düzelt ama Sol Platform'un — en azından Heiner Flassbeck ve Lapavitsas en son yazılarının, borcun bir kısmının silinmesinden bahsettiği — ve vatandaşların borçları bizzat denetlemesi hususuna pek önem vermedikleri izlenimini alıyorum. Halbuki vatandaşların devlet kayıtlarını açıp tüm yolsuzlukları ve yanlış dağıtımı inceleyip devletin mali kontrolünü yeniden üzerlerine almaları vaktiyle Attac (Mali İşlemlerin Vergilendirilmesi ve Yurttaş Eylemi Derneği) çevresinde ve Ekvador sürecinde çok popüler olan katılımcı bir süreçti.

Bu özellikle ön planda değilmiş gibi gözüküyor, yani kitlesel politik bir süreç olarak görülmüyor. Yanılıyor muyum?

Burada bir sürü konu var. Borçların denetlenmesi Syriza kongresinde onaylanan taleplerden biriydi ve nihai metinde de aynı şekilde belirtildi. Ama o zamandan beri çoğunluk tarafından susturulan kararlardan oldu.

Daha endişe verici olansa, krizin ilk iki yılında bu konu etrafında bir kampanya başlamış olmasına rağmen bu talebin ciddi bir şekilde gerilere düşmesi ve artık kamusal tartışmalarda göze çarpan bir konu olarak gözükmemesi.

Lapavitsas'ın metinlerinde bu konuya çok vurgu yapılıyor. Ne zaman Flassbeck ile birlikte bir yazı kaleme alsalar, uzlaşmalı bir çizgi takip etmek zorunda kalıyor ve bunun gibi belli başlı bazı temaları kenara koyuyor. Halbuki düzgün bir uluslararası kampanya yürütülebilecek ve yürütülmesi gereken bir konu bu, çünkü çevresinde farklı kesimlerden güçleri potansiyel olarak harekete geçirebilecek ana bir tema.

Ama tabii"Diğer taraf hayır derse ne yapacaksınız?" sorusuna cevap vermeden borç konusunda ciddi bir tartışma yapılamaz. 2012'den beri süren

tartışmaların büyük bir kısmı, karşı tarafın taviz vermesini kaçınılmaz farz ederek bu soruyu muğlaklaştırıyor. Ama durum hiç de böyle değil.

Temmuz 2015'te olduğumuzu farz edelim. Syriza genel seçimleri kazandı, Sol Platform'un durumu kesinleşti; Avro Bölgesi'nden çıkıldı, Memorandum iptal oldu, bankacılık sistemi en azından kısmen ulusallaştırıldı, özelleştirmelere son verildi, vs. Temmuz 2015'te karşımızda nasıl Yunanistan toplumu olacak?

Biliyoruz ki tek ülkede sosyalizm yürümüyor. Uluslararası kredilere erişimi olmayan, Avro Bölgesi'nden dışlanmış, geri kalmış ve yoksul bir Avrupa ülkesinde sol sosyal demokrasi bir şeyleri ne derece değiştirebilecek? Bu toplum neye benzeyecek?

Öncelikle, çizdiğin tabloda, yani 2015 yazında tarif ettiğin durumu göz önüne alırsak, Yunanistan borçlarını ödememeye başlayacak. Çünkü o yaz büyük ödemelerin yapılması gerekiyor ve Yunanistan borçlarını ödemediğinde ve bunu Avro Bölgesi'nden çıkış takip ettiğinde, bir sürü zorlukla yüzleşilecek.

Ama şimdiye kadar toplumsal dönüşümün tarihindeki tüm deneyler düşmanca bir uluslararası ortamda gerçekleşti. Ve burada, zaman mefhumu ve zamansallık kesinlikle çok önemli. Siyaset esasında belli bir âna müdahale etmeye ve egemen zamansallığı yerinden ederek yerine yenisini icat etmeye dair bir iştir. Stratejik olarak tek ülkede sosyalizm uygulanabilir değil elbette. Ve Avrupa'da toplumsal dönüşüm ancak bunun etrafında genişleyen bir dinamik varsa mümkün olabilir.

Yani soruna cevabım şu olacak: muhakkak ki Yunanistan için zor olacaksa da hükümetin siyasi düzeyde koyduğu hedefler güçlü seviyede toplumsal destek görürse bu halledilebilir.

Yunanistan, bu yönde ilerleyen sol görüşlü hükümeti ile Avrupa kamuoyunda geniş kesimlerden inanılmaz bir destek dalgasını tetikleyecek ve güçlü bir müdahale potansiyeli taşıyan ülkelerdeki radikal solu hayal edemeyeceğimiz derecede canlandıracak.

İspanya, Yunanistan tarzı bir senaryonun büyümesi için en bariz aday. Kaldı ki, bence şu an için olası gözükmese de, rüzgâr güneyden yeterince güçlü eserse Fransa da AB içindeki olası bir zayıf halka durumunda.

Ama önümüzde aynı Yunanistan gibi kapitalist toplumsal düzen içinde müstakil burjuva sınıfı olan ve radikal derecede reformist hatta devrimci bir hükümet tarafından yönetilen bir toplum deneyimi var;

öyle ki petrol rezervlerinden yararlanmada inanılmaz avantajlı ve hatta kıtanın geri kalanında — daha iyi niyetli veya hatta Chavez yanlısı hükümetlerden — belli derecede destek görüyor.

Yunanistan'daki durum Bolivar Devrimi'nden çok daha kötü — daha az avantaja ve daha az uluslararası desteğe sahip. Bugün Venezüella'da da durum pek iyi değil. Yani, Yunanistan tecrübesinin daha iyi sonuçlanacağına dair dayanaklarımız neler?

Bir kere Venezüella'da 15 yıl süren bir toplumsal dönüşüm deneyimi var. Orada güçlü bir radikal sol geleneği yoktu, hatta Yunanistan'la ve Latin Amerika'nın geri kalanı ile karşılaştırıldığında toplumsal mücadele geleneği de yoktu. Venezüella, Dubai veya Latin Amerika'da bir emirlik gibi görülüyordu. Yakın zamanda Alejo Carpentier'in The Lost Steps ("Kayıp Adımlar") romanını okudum; orada anlıyorsunuz, geri kalmış bir ülke olağanüstü kısa sürede toplumsal dönüşüm geçirdiğinde nasıl çabucak Suudi Arabistan veya Arap Emirlikleri gibi bir şeye benzediğini.

Hem siyasi, hem toplumsal, hem de kültürel olarak Yunanistan Venezüella'dan çok daha gelişmiş kapitalist bir ülke; toplumsal yapısı, siyasi geleneği, anayasası, toplumsal sınıfların biçimlenişi ve toplumsal güçleri ortalama bir batı Avrupa ülkesine daha yakın.

Ve ama geniş bir küçük burjuvazisi var...

Evet, geniş bir küçük burjuva kesimi var ama kesinlikle Venezüella ile karşılaştırılamaz, orada özellikle neoliberal reformlardan sonra nüfusun neredeyse %50'si kayıt dışı ekonomideydi. Üstelik petrol rezervleri güçlü bir silah ama aynı zamanda Venezüella'nın ekonomik yapısının dönüşümünü engelledi. Yani bir nevi iki ucu keskin bıçak gibi.

Benim Yunanistan'la ilgili görüşüm şöyle, bir kere eğer biz hiç niteliksel başarının olmadığı ama toplumsal bir dönüşüm yaşadığımız 15 senelik bir dönem geçirsek, bu harika olurdu; Yunanistan elbette çevre ülkedir ama merkezin iç-çevresinde yer alır, bu demek oluyor ki Yunan deneyinin istikrar sağlama potansiyeli Venezüella'dan daha fazla; ayrıca Yunanistan'da toplumsal ve siyasal güçlerin birikmiş siyasi deneyimi — tabii burada Venezüella'da olanların muazzam önemini yadsımaya çalışmıyorum — kesinlikle karşılaştırılamaz.

Yunanistan'da çok zengin bir toplumsal mücadele geleneği var. Şu an Yunanistan'la dayanışmanın daha önceki dayanışma biçimlerinden farkı, bunun sadece coğrafi olarak çok uzakta olan, toplumsal yapısı ve gelişmişlik dü-

zeyi bakımından farklılık gösteren ülkelerle dayanışma göstermekle alâkalı olmaması.

Yunanistan çevre bir ülke ama Avrupa'nın çevre ülkesi. Yunanistan'da gelişen politik sürecin yayılma kapasitesi var, ki bu dünyanın bu kısmında Latin Amerika ülkelerinde olduğundan daha üstün ve daha dolayımsız çünkü Yunan krizi Avrupa kapitalizminin daha genel krizinin bir parçası. Ve Avrupa, güncel durumuna rağmen — ki bu geçmişteki durumundan oldukça farklı — hâlâ dünya kapitalist sisteminin ana merkezlerinden biri

Peki ya ülke içindeki muhalefet? Eğer AB'den gelen baskı yetersiz olursa, Şili tarzı bir senaryo ne kadar inandırıcı olur?

Şili hakkında çok okuyorum, yakın zamanda diğer birçok şeyin dışında Frank Gaudichaud'un Unidad Popular (Halk Birliği) döneminde işçi mücadeleleri ve toplumsal hareketler hakkındaki müthiş kitabına denk geldim.

Şili ile Yunanistan arasındaki büyük fark, Şili'de tabandan yükselen bir işçi sınıfı hareketinin ve sosyalist/ komünist solun halk kitleleri ile derin bir bağının olması. Yunanistan'da bizim bu tür toplumsal ve politik öznelerimiz yok ve Syriza kesinlikle o zamanki Unidad Popular'ı oluşturan partiler veya Şili'deki aşırı sol ile karşılaştırılabilecek şekilde işçi sınıfı ve köylü yığını ile bağı olan bir kitle partisi değil.

Diğer yandan, muhalifler her zamanki gibi acımasızlar. Açıkça görülüyor ki, ekonomik sabotaj, yani Yunanistan'da sol görüşlü hükümeti boğazlamak bir opsiyon. Diğer ihtimal ise gerginlik stratejisi. Bunu ciddiye almak lazım.

Esas tehlike ordudan gelmiyor. Güncel olaylar gösterdi ki şimdiye kadar ordu içinde bir tür darbeye dönüşebilecek şekilde kısa süre içinde hareket geçirilebilecek şebekeler mevcut değil. Aksine bu tür şebekeler çok belirgin bir şekilde polis, yargının bir kısmı ve derin devlet diyebileceğimiz mekanizma içinde var.

Ve bunu Altın Şafak'ın ortaya çıkardığı malumunuz. Unutmamalıyız ki, Altın Şafak'ın lider kadroları tutuklandığında çekirdek kadrolardan iki Yunan polisi ve Yunan istihbaratından bir kişi örgütle bağlantıları sebebiyle tutuklanmıştı.

Sanıyorum bu Syriza açısından en önemli tehdit olacak. Bu ve medya. Yunan medyasının Venezüella medyasından bir farkı olmadığı ortada. Kullandıkları retorik — Syriza'ya karşı olağanüstü saldırgan — uyguladıkları sözel ve sembolik şiddet daha sert ve somut bir şeylerin temelini hazırlıyor.

Bir yanda devletin bu güçleri diğer yanda anarşistler, otonomcular veya aşırı sol unsurlar arasında doğabilecek muhtemel negatif diyalektikten bahsedebilir misin? Yani provokatör ajanlar ve benzerlerine karşı savunmasız olan parlamento ötesi güçlerin direnişinin devlet tarafından polisin baskı ve gücünün arttırılması ve sonra olayları kendi menfaatine çevirecek şekilde provoke etmesi ihtimalinden söz edebilir miyiz?

Tabii ki, bu ihtimali göz ardı edemezsiniz çünkü hiç şeffaf olmayan tarzda bir senaryo bu. Ne var ki, anarşist çevrenin Yunanistan'da çok sahici bir akım olduğunu söyleyebilirim. Belirli bir grubu, özellikle de etkin bir şekilde gençleri temsil ediyor. Elbette birçok farklı şeyin kümelenmesinden oluşuyor ve çoğu da henüz tam olgunlaşmamış durumda; akımlardan, trendlerden filan bahsetmek biraz güç.

Gelgelelim bu çevrenin kayda değer bir kısmı Syriza konusunda oldukça olumlu. Syriza devlet otoriterliğine karşı çok iyi bir duruş aldı, tutuklanan insanları ve anarşistleri çok defa savundu. Polisle olan çatışmalarda mahkemeye çıkarılan insanların haklarını savundu.

Belli bir yapı var partiye yakın, Toplumsal ve Siyasal Haklar Ağı. Bu oluşum aktif bir şekilde 17 Kasım silahlı mücadelesindeki kişiler ve kent gerillası tarzında hareket eden anarşistler de dahil olmak üzere polis tarafından zulme uğramış insanların haklarını savunuyor. Parti içinden birçok insan suçlanan kişilerin lehinde ifade verdi, vermeye de devam ediyor.

Yani bu demek oluyor ki, en azından anarşistlerin politik olarak bilinçli (ki sayıları da hatırı sayılırdır) bir kesimin Syriza'ya karşı olumlu bir tavrı var. Nikos Romanos meselesinde olanlar da bayağı açıklayıcı. Syriza'nın bu olayda çok net ve olumlu bir pozisyonu vardı, hatta Tsipras açlık grevinden olumlu sonuç çıkması için bizzat müdahale etti. Bu tür çatışmaların tam da siyasi düzeyin kendisinde kazanılması ve bu çevrenin bir kısmıyla siyaseten ilişki kurabileceğimiz bir alan bulmamız gerekiyor.

Şimdiye kadar andığımız tüm isimler erkekti sanıyorum. Syriza içindeki toplumsal cinsiyet politikaları nedir?

Siyasi kültür olarak Syriza, Yunan standartlarında en az maço akım. Feminizm ve LGBT hareketi ile tarihsel bağları olan ve eşcinsellerin partisi olduğu ve azınlıkların savunusunu yaptığı için düzenli olarak yaftalanan bir siyasi mekândan bahsediyoruz.

Çok güçlü birkaç kadın figür var. Herhalde en göze çarpanı başarılı bir

avukat olan ve sağdan inanılmaz cinsiyetçi saldırılara maruz kalan Zoe Konstantopoulou. Sanıyorum ki gelecekteki hükümetlerde yargıda rol oynayacak, çok karizmatik biri.

Bir de Nadia Valavani var, cuntaya karşı mücadelede diğer bir tarihi figür, zamanının Komünist gençlik üyesi, şimdiyse dış politikada çok aktif. Attica bölgesinin valisi olarak seçilen Rena Dourou da var. Syriza grubu toplumsal cinsiyet açısından Yunan parlamentosundaki açık ara en dengeli grup ve bu durum yeni parlamentoda da devam edecek.

Fakat toplumsal cinsiyet uçurumu hâlâ mevcut ve çok şey yapılması gerekiyor. Syriza'da kota uygulaması söz konusu. Merkezi komite için %35-40 kota var, sanıyorum seçimdeki adaylar seviyesinde de cinsiyet eşitliğine yönelik çok güçlü bir kararlılık var. Yani tüm seviyelerde bu konuda sürekli kafa yoruluyor.

Şimdi burada bu söylediklerimle fiilen seçimle gelen kişiler arasında tutarsızlık var ama sahiden vurgulamak istiyorum ki siyasi kültür bakımından Syriza — toplumsal cinsiyet, azınlık sorunları ve LGBT hakları konularında — kültürel olarak özgün bir şeyi, Yunan siyasetinin geri kalanının zıddı bir pozisyonu temsil ediyor.

Uluslararası dayanışma ile alâkalı olarak, Syriza'nın ne derece ana akım kanallarının dışına erişebileceği çokça konuşulacak. Radikal sol güçlerin şu anda Avrupa'da hiçbir yerde devlet gücüne sahip olmadıkları düşünülürse, bu dayanışma net olarak nasıl şekillenir? Ve, sınıf mücadelesi dışında — ve Avrupa ötesinde, Jacobin'in bulunduğu Amerika'da — dayanışma açısından ne tür imkânlar var?

Burada üç konuya değinmek gerekiyor. Birincisi toplumsal hareketlerin dayanışmasına ihtiyacımız var. 25 Ocak sonrasında Syriza hükümetinin kurulduğunu varsayarsak, Syriza'nın izolasyonunu kırmak ve diğer Avrupa hükümetlerinin şantajlarını engellemek için hareketlerin dayanışması gerekli. Borç meselelerinde, kemer sıkma politikalarına karşı alınacak önlemlerde ve diğer konularda somut desteğe ihtiyacımız var. Bir boyutu budur.

Yani Bourdieu'nun Avrupa toplumsal hareketler meclisi kavramı gibi bir şey mi?

Oraya geleceğim. İkinci boyutu, bu şekilde bir siyasi izolasyonu kırmanın hayati önem taşıması, yani Yunanistan'la en iyi dayanışma kendi ülkenizde siyasi güç kazanarak güçler dengesini değiştirmekten geçiyor. Bu cephede elbette Yunanistan'la ilgili çok fazla beklenti var ama aşırıya kaçma olmadan

da insanları harekete geçiremezsiniz ve hayal güçlerine erişemezsiniz.

Gerçek siyasi başarıları tetiklemek için bu gerekli olan bir boyut. Podemos'un ("Yapabiliriz") yükselişi Syriza için olası en güzel haber. İspanya'da politik sahnenin düpedüz çok hızlı bir şekilde değişmesi ve belki de görece kısa zamanda Yunanistan ile kıyaslanabilir bir hal alması bizim için bir soluk temiz hava almak gibi.

Üçüncü şey ise, uluslararası düzeyde yeni politik araçlara ihtiyacımız olduğu konusunda sana katılıyorum. Avrupa Solu partimiz var, kampanyalarımız ve Alter Summit (Alternatif Zirve) gibi şemsiye yapılarımız var; sosyal forumlardan kalanlar var. Hiç yoktan iyidir tabii ama gene de çok yetersiz, hatta güncel durumun gerektirdiğinin çok altında.

İhtiyacımız olan uluslararası ilişki ağları bakımından daha sağlam yeni bir uluslararası form. Megaloman veya Helen-merkezci olmadan söylüyorum ki, Syriza hükümeti sayesinde Atina, Avrupa düzeyinde ve uluslararası düzeyde siyasi süreçlerinin merkezi olabilir. Syriza hükümeti açısından gerekli olan Atina'da, sadece Syriza'yı desteklemek için değil, mevcut siyasi araçların — ki pek fazla değiller — ötesine nasıl geçeceğimizi ciddi bir şekilde tartışmak üzere büyük bir toplantı yapmak olabilir.

Ve Syriza'yı uluslararası bir parti olarak inşa etmek mi? Çünkü şu anda partinin uluslararası kolları diaspora Yunanlar tarafından yürütülüyormuş gibi gözüküyor.

Aslında Syriza'yı her yere uyan bir model olarak görmüyorum. Yurtdışında kolları var çünkü Yunan halkı yurt dışındaki ülkelere dağılmış durumda. Yani bu yapıların farklı yerlerde rolü olabilir ama özünde gerekli olan şey, radikal solun parçalanmış güçlerini her bir ülkede birleştirmek, stratejik ve programatik konularda ilerleme sağlamak.

Son soru biraz daha teorik. Yıllardır okuyup tartıştığımız radikal düşünürlerin fikir ve teorilerinin — ki bunların çoğu kitap ve dergilerdeki soyut tartışmalar — güncel politik gündem haline geldiği tuhaf bir dönemde yaşıyoruz.

Negri ve Halloway'in fikirlerinin canlı güçler haline geldiği bir dönem oldu (alternatif küreselleşme momenti), şimdilerde bunların başarısı veya başarısızlığı hakkında fikir yürütebiliyoruz. Şu an ise Güney Avrupa'da iki ana akım politik gücün; İspanya'da Laclau modelinin, Yunanistan'da Poulantzas modelinin kabaca ama isabetli bir şekilde belli modellere denk düştüğünü söyleyebiliriz.

Öncelikle bu düşünceye katılıyor musun ve böyle bir durum hakkında ne söyleyebiliriz? İkinci olarak, Poulantzas ve Laclau temelli politik oluşumlar hakkında ne düşünüyorsun? Ve üçüncü bir çerçeve var mı?

Her şeyden önce, katılıyorum, durum hakikaten de böyle. Kişisel olarak son dört yılda siyasi kültürümün ta başından beri temelinde olan Gramsci ve Poulantzas'ı yeniden okuyorum.

Yunanistan krizinin özgüllüklerini, ekonomik krizin tümüyle politik veya — Gramsci terminolojisini kullanmak gerekirse — "organik" krize nasıl dönüştüğü ve başta çok açık görünen ama aynı zamanda oldukça kaotik olan bu duruma siyasi düzeyde müdahalenin rolünü anlamak için epey bir Gramsci okudum. Gramsci'nin tipik "mevzi savaşı" yaklaşımı ile Yunanistan'ın durumu arasındaki farkları düşünmek açısından da faydalı oldu.

Bir yanda, Gramsci-Poulantzas seçeneğine dair tavrın onaylandığını görüyoruz. İktidarı seçimler aracılığıyla ele geçirmeye çalışıyor ama bunu toplumsal seferberlik ile birleştirmeye ve ikili iktidar olgusunu yıkarak devlete karşı dışarıdan isyanı örgütlemeye çalışıyoruz;devletin hem içeriden hem dışarıdan, hem yukarıdan hem aşağıdan ele geçirilmesi gerekir.

Ama diğer yandan, Gramsci'nin geleneksel yaklaşımındaki "mevzi savaşı"nda eksiğimiz, uzatmalı karşılaşma durumlarında birlikte savaşabileceğimiz güçlü ve istikrarlı madun sınıf örgütlenmelerinin, yani güçlü pozisyonlarımızın olmayışı. Yunanistan'daki sendikal hareket halihazırda çok güçsüz ve krizle birlikte iyice dağıldı; soldaki partiler — Syriza da dahil olmak üzere — geçen yüzyılın işçi hareketlerinin kitlesel örgütlenmeleri ile kıyaslanamayacak durumda. Yani, bir şekilde ilerlememizi ve karşı hegemonya kurmamızı sağlayacak güçlü ve örgütlü bloklar mevcut değil.

Ama toplumsal karşılaşmalar cephesinde durum biraz daha hareketli. Özellikle 2011 Haziran ve Ekim ayları arasında büyük patlamalar oldu, isyanın eşiğine gelindi. Fakat Yunan Tahriri'nin yaşanacağını düşünenler çabucak olayların öyle gelişmeyeceğini anladı. Siyasi düzeyde ve seçim odaklı stratejik tavır sürdü. Tabii bu da Syriza'nın kemer sıkma politikaları karşıtı hükümetinin ruh halini nasıl yakaladığını açıklıyor.

Bayağı bir Poulantzas da — bilhassa Poulantzas'ın son dönemki metinlerini — okudum, sadece "sosyalizme giden demokratik yol" meselesi stratejisi üzerine değil, ama özellikle Syriza'nın bir parti biçimine evrilmesi riskini ve bilhassa Syriza'nın "devletleşme"sini engelleme ihtiyacını anlamak için. Bu tür bir stratejinin riski şudur: İktidara erişmeden veya eriştikten he-

men sonra, devlet tarafından çoktan emilmiş olursunuz. Ve, tabii biliyoruz ki devlet nötr değil, kapitalist üretim ilişkilerini yeniden üretir, vesaire...

Yani bu durumları stratejik olarak anlayabilmek için de bayağı bir okuma yapıyorum. Bu okumaları ayrıca Solun stratejik düşünme şekline yeniden yön verme ihtiyacı üzerine yazan Daniel Bensaïd'in metinleri ile birleştiriyorum.

Şimdi sorduğun soru hakikaten yerinde, çünkü gerçekten İspanya'nın durumu Yunanistan'a benziyor. Bensaïd'in sözleriyle anlatmak gerekirse, İspanyollar Indignados'un (Öfkeliler) tek başına yeterli bir teklif sunmadığını anladılar ve durumu sadece Indignados hareketi ile değiştirebileceklerini düşünmeleri bir "toplumsal yanılsama"ydı. Diğer yandan, Podemos gerçekten nevi şahsına münhasır: kendinin çok farkında olarak Laclau çizgisinde popülist bir yaklaşımı izliyor.

Bu konuda benim anlayışım şöyle, Laclau'nun düşüncesindeki gelişmeler kronolojik olarak Poulantzas'dan sonra gelmiş bile olsa — söz konusu gelişmeler, gündeme gelen meseleler, Poulantzas'ın gündeme getirdiği sosyalizme geçiş ve devlet iktidarının ele geçirilmesi meselesinden epey uzaklaştığı bir zamanda yaşanmıştı — esasen Poulantzas'ı Laclau'nun ilerisinde görüyorum.

Bununla demek istediğim şey çok basitçe şu: Podemos'un parti olarak yüzleşmesi gerekenler henüz yeni başlıyor. Bir örgüt olarak, bir müdahale türü ve strateji olarak, siyasi düzeyde, program düzeyinde parti, devletle ilişki, uluslararası gerçeklikler düzeyinde, hepsinin daha henüz başındalar. Yani bir bakıma onları çok ciddi — ve çok can sıkıcı — şeyler bekliyor.

Bana kalırsa tüm bu meselelere göğüs germek için Laclau'nun ötesine geçmeleri gerekiyor. Ve biraz kötümser olacak ama eğer Syriza başarısız olursa ve baskıya direnemezse, Podemos gibi daha az yapılanmış bir oluşumun benzer baskılara karşı koyma ihtimali konusunda pek iyimser değilim.

Türkçesi: Arda Çiltepe, Ceren Deniz, Erkal Ünal, Onur Zanan Akın, Serap Güneş

Yunanistan'ın dayanışma hareketi: 'tamamen yeni bir model – ve işe yarıyor'

Jon Henley — 23 Ocak 2015 — theguardian.com

Atina aşevi Çorba mutfağı gönüllüleri Atina'da servis yapmakta. Lefteris Pitarakis/AP

"Uzun bir zaman önce öğrenciydim" diyor Olga Kesidou, Peristeri Dayanışma Kliniğinin bekleme odasının tekli külüstür koltuğuna çökmüş, "Kendimi dayanışırken düşünürdüm. Bilirsiniz, Afrika'da bir yerde, yoksul bir ülkede hasta insanları tedavi ederken. Bunu Atina'nın kenar mahallelerinde yapacağımı hayal bile etmemiştim." Yunanistan'da çok az kişi, beş yıl öncesinde bile, gerilemenin ve kemer sıkmanın harap ettiği ülkelerinin bugünkü duruma geleceğini hayal etmiyordu: 1,3 milyon kişi, işgücünün yüzde 26'sı, işsiz (ve birçoğu sosyal yardım kapsamında değil); ücretler 2009'da yüzde 38 düştü, emekli maaşları yüzde 45, GSMH ise dörtte bir oranında; ülke nüfusunun yüzde 18'i gıda ihtiyaçlarını karşılayamıyor; yüzde 32'si yoksulluk

sınırı altında. Ve neredeyse 3,1 milyon kişinin, yani nüfusun yüzde 33'ünün, sağlık sigortası yok. Dolayısıyla, pratisyen hekim de dahil bir düzine sağlık görevlisi, üç beş eczacı, bir pediatr, bir psikolog, bir ortopedi cerrahı, bir jinekolog, bir kardiyolog ve bir ya da iki diş hekimi ile birlikte bir kulak, burun, boğaz uzmanı olan Kesidou, haftada bir günü, Atina merkezine yarım saat araç mesafesindeki bu meşgul ama neşeli klinikte, aksi halde doktora gidemeyecek olan hastaları tedavi ederek geçiriyorlar. Grubun diğer üyeleri, sigortasız hastaları kendi özel muayenehanelerine kabul ediyorlar.

https://embed.theguardian.com/embed/video/world/video/2015/jan/23/g
elections-young-broke-voting-eurozone-change-video

Yunanistan seçimleri: genç, beş parasız ve değişim için oy veriyor

"Bir köşede durup bunca insanın, bütün olarak ailelerin kamu sağlığından dışlanmasını izleyemezdik," diyor Kesidou. "Yunanistan'da artık bir yıldan beri işsizseniz sosyal sigortanızı kaybediyorsunuz. Bu, temel hak olması gereken sağlığa erişemeyen çok fazla sayıda insan olması anlamına geliyor. Harekete geçmeseydik aynada kendi yüzümüze bakamazdık. Bu dayanışmak demek." Peristeri, Yunanistan'da 2011'deki kitlesel kemer sıkma protestolarının bitiminden bu yana açılan 40 sağlık merkezinden biri. Bağış yapılan ilaçları – devletin sağlık tazminatları yarıya indirildi ve bu yüzden sigortası olan hastalar bile artık ilaçları için yüzde 70 daha fazla ödemek zorunda – ve tıbbi ekipmanları kullanarak (Peristeri'nin ultrason tarayıcısı bir Alman yardım grubundan geliyor, çocuk aşıları Fransa'dan), yalnızca Büyük Atina bölgesindeki 16 klinik bir ayda 30.000'den fazla hastayı tedavi ediyor. Klinikler, Yunanistan'ın neredeyse çökmüş durumdaki sosyal devletine yanıt olarak ortaya çıkan ve son üç yıl içinde iki kattan daha fazla artış gösteren, yurttaşlar tarafından çalıştırılan 400'ün üzerindeki gruptan (gıda dayanışması merkezleri, sosyal mutfaklar, kooperatifler, taze gıdalar için "aracısız" dağıtım ağları, hukuki yardım merkezleri, eğitim sınıfları) oluşan daha geniş ve alenen siyasi bir hareketin parçası. "Çünkü sonuçta, biliyorsunuz" diyor Christos Giovanopoulos, harekete lojistik ve idari destek sağlayan Herkes için Dayanışma'nın yedinci kattaki afişlerle dolu, döküntü haldeki Atina ofislerinde, "politika tek tek insanların öyküleri haline gelir. Bu ailenin yetecek yiyeceği var mı? Bu çocuk okul için ihtiyaç duyduğu doğru kitaba sahip mi? Bu çift evden atılmak üzere mi?" Dardaki insanlara yardım etmenin yanı sıra, Giovanopoulos'un söylediklerine göre, Yunanistan'ın dayanışma hareketi "politikanın ne olması gerektiğine dair neredeyse başka bir algıyı – tabandan yükselen, gerçek insanların ihtiyaçlarından başlayan – teşvik ediyor. Boş, yukarıdan aşağıya, temsili politikanın pratik (uygulamalı) bir

eleştirisi. Aslında tamamen yeni bir model. Ve işe yarıyor." Kamuoyu yoklamalarının önümüzdeki haftadan itibaren Syriza öncülüğünde bir hükümete işaret ettiği Yunanistan'ın geleceğinde de daha resmi bir rol oynama yolunda gibi görünüyor. 2012'de ilk seçildiklerinde radikal sol partinin 72 milletvekili maaşlarının yüzde 20'sini Herkes için Dayanışma'yı finanse etmeye yardımcı olacak dayanışma fonuna vermek yönünde oy kullandılar. (Çoğu daha fazla da yardım etti; birçoğu ücretsiz telefon haklarını yerel bir projeye yapılacak aramalara aktardılar.) Parti hareketin yaratmak istediği sosyal değişim için örnek teşkil edebileceğini ve bir platform oluşturabileceğini söylüyor.

Syriza destekçileri Atina'da seçim öncesi mitingde. Yannis Kolesidis/EPA

Başarılı bir mimarken kullandığı sarı ahşaptan şık bölmesiz ofisinde Syriza merkez komitesinin üyesi Theano Fotiou, bir düzine kadar aşırı coşkulu genç gönüllünün yardımıyla, kampanyanın son günü için bildiri paketliyor. Başkentin ikinci seçim bölgesinde yeniden seçilmeyi amaçlıyor. "Bu krizden çıkışın tek gerçek yolu, insanların bunu kendileri için yapması," diyor. "İnsanlar katılım göstermezse, ülke olarak kaybedeceğiz. Bu pratik bir şey, teorik değil. Yeni bir toplumsal ideoloji, yeni bir paradigma. Eski pasif, bağımlı, tüketici, bireyci modelin zıddı. Ve sahip olduğumuz dayanışma projeleri de bunun kuluçkası." Fotiou, Syriza'nın hükümet programının ilk aşamasının büyük kısmının (hiçbir ailenin su veya elektriksiz kalmaması (2013'te dokuz ay içinde 240.000 hanede ödenmeyen faturalar yüzünden kesinti yapıldı); kimsenin evsiz bırakılmaması; asgari emekli maaşının yükseltilmesi ve Yunanistan'da artık yüzde 40'a dayanmış olan çocuk yoksulluğunu ortadan kaldırmak için acil adımlar atılması) büyük oranda partinin dayanışma hareketine katılımından öğrendiklerinden ilham aldığını söylüyor. "İnsanların bulduğu yeniliklerden o kadar çok şey kazandık ki," diyor. "Yoksulluk konu-

sunda gerçekten de uzmanlık kazandık. İnsanların gerçek ihtiyaçları, makul fiyatlı gıda dağıtımı, ilaç gibi şeylerin nasıl israf edilmeyeceği gibi konularda daha fazla bilgiye sahibiz. İnsani bir krizin ve ekonomik çöküşün ortasındaki bir ülkede nasıl çalışılacağına dair devasa bir bilgi birikimi elde ettik. Yunanistan yoksul; bu, kritik bir bilgi." Harekete katılanların ilk içgüdüsü sadece yardım etmekti, birçoğu ayrıca bunun Yunanistan'ın krizini politikleştirmeye de yaradığına inanıyordu. Atina'nın batısındaki Egalio'da bir temizlikçi olan Flora Toutountzi, bir paketleyici olan Antonis Mavronikolas ve ilkokul öğretmeni olan Theofilos Moustakas, süpermarketlerin dışındaki dükkanlardan gıda bağışı toplayan ve ayda iki kez 50 yerel aileye temel ihtiyaç malzemesi paketleri (pirinç, şeker, uzun ömürlü süt, kuru gıda) dağıtan bir grubun üyeleri. "Bir ailede altı kişi büyükannenin 400 avroluk emekli maaşı ile geçinmeye çalışıyor," diyor Mavronikolas. "Bir başkasında, iki aydan fazla suları kesik yaşamışlar. Onlara yardım ettik, evet, ama şimdi kendileri de kampanyamıza katılıyor ve başkalarına yardım ediyorlar. İnsanlar bu krizde aktifleşti. Artık daha az yalıtılmış durumdalar." Atina merkezde Exarchia'da, artık büyük oranda işsiz olan bir mimar olan ("Şu anda mimarlar için pek iş yok," diyor) Tonia Katerini, bir yıl önce açılan ve şu anda undan portakala, zeytinyağından ekmeğe, makarnadan kurutulmuş sebzeye kadar 300 ürün satan bir sosyal market kooperatifini çalıştıran 15 kişiden biri. İşleri hızla büyümüş ve kolektifin üyeleri artık kendilerine 3 avroluk saatlik ödeme ayırabiliyor.

Bir adam Atina'da kapalı marketin önünden geçiyor: Michael Kappeler/dpa/Corbis

Atina'ya yayılmış 30 taneden ve Yunanistan'daki yüzlercesinden biri olan ve çiftçilerin ürünlerini süpermarketlerden alacaklarından yüzde 25 daha yükseğe sattıkları ve tüketicilerin yüzde 25 daha aza aldıkları yerel "ara-

cısız" market, yalnızca ayda bir kuruluyor ve grup, benzer şekilde yüksek kalitede gıda ürünlerini doğrudan küçük üreticiden makul fiyata sunan küçük bir mahalle bakkalı açmak istiyor. Mağazanın sattığı ürünlerin yüzde 90'ı "aracısız" diyor Katerini ve yüzde 60 kadarı süpermarkettekinden belirgin şekilde daha ucuz. Birçokları diğer dayanışma projelerinden – örneğin mağazanın sabunu Galatsi'deki 10 işsiz insanın oluşturduğu bir kolektif tarafından yapılmış – geliyor. "Tüm bu projelerin, yalnızca muhtaç insanlara yardım etmekle kalmaması, aynı zamanda neredeyse yeni tür bir toplumun başlangıcını da temsil etmesi, benim için çok önemli," diyor Katerini. "Hiyerarşi olmadan doğrudan demokrasi şeklinde işliyorlar. İnsanların kendi hayatlarının sorumluluğunu üstlenmesi, yeteneklerini devreye sokması, tekrar üretken hale gelmesi ile ilgili bu." Katerina Knitou son birkaç yılı insanların evlerini kaybetmesini engellemeye çalışarak geçirmiş. Epey tepki toplayan "acil ev vergisi" ile mücadele etmek için bir araya gelen bir avukatlar grubunun üyesi olarak dikkatini (bankalara ya morgıç veya diğer borç geri ödemeleri olan 320.000 aileden ya da son vergilerini ödeyememiş 2,45 milyon Yunan'dan biri oldukları için) evinden olma veya zorla tahliye edilme korkusu ile yaşayan her üç Yunan hanesinden birine yöneltmiş. Bir Syriza üyesi olan Knitou, bu harekete katılan neredeyse herkes kişi gibi, ipotekli evin haczi veya zorla tahliyesinden nasıl kurtulunacağı konusunda ücretsiz hukuki danışmanlık veriyor. Geçtiğimiz yılın ilk yarısında 700 ev ya bankalar tarafından ya da Yunan devlet tarafından ödenmeyen vergi veya sosyal güvenlik faturası yüzünden haczedilmiş. (Meslektaşları ile birlikte Knitou da sık sık daha doğrudan eylemlerde yer alıyor; haczedilen evlerin satış sunulduğu müzayedeleri engellemeye çalışıyor.) "Tüm bunlar," diyor, "birçok insanı yalnızca neyle yüz yüze oldukları konusunda değil, aynı zamanda ne yapabilecekleri ve yapmaları gerektiği konusunda da bilinçli hale getirdi. Pazar gününden sonra beklentiler yüksek olacak ancak Syriza hükümetinin neler yapabileceğinin elbette sınırları var. Bir şeyleri değiştirmek bizim, hepimizin elinde. Ve açık konuşayım mı? Sanki iyi bir başlangıç yaptık gibi."

`https://www.youtube.com/watch?v=thuwwWjEUoI`

Türkçesi: Serap Güneş

Çipras Başbakanlık Yolunda

Yiannis Baboulias — 23 Ocak 2015 — Newsweek

Muhalefet lideri ve radikal sol parti Syriza'nın başkanı Alexis Çipras Atina'dak bir seçim mitinginde destekçilerini selamlıyor, 22 Ocak 2015

Saat gece on bir. 12 Ocak. Ve radikal sol Syriza partisinin başkanı Alexis Çipras, Yunan televizyonunda canlı yayında. Kamuoyu yoklamalarında, iktidardaki muhafazakar parti Yeni Demokrasi'den en az yüzde 3,5 daha önde olan bir adamın özgüveniyle konuşurken, 25 Ocak'taki gerçek seçimden iki hafta önce, ilk başbakanlık röportajını veriyormuş gibi görünüyor.

"Yeterince fedakarlık yaptık. Avro içinde adalet, dayanışma ve demokrasi ile kalmak. Hak ettiğimiz ve istediğimiz şey bu. ... Başka bir 'alternatif' yok, 'başka yol' yok," diyor. Yunanistan'da birçoklarının artık politikacıları dinlemeye tahammülünün kalmadığı bir zamanda, o gece röportajı 650 bin kişi izledi. İki gün sonra, Çipras Twitter'da sorular aldı ve o gün #AskTsipras Yunanistan'da birinci, dünyada ise üçüncü hashtag oldu.

Syriza marjinal bir politik güçken anaakıma giriş yaptığı Avro karşıtı bir maceracıdan artık uzak imajıyla Çipras, Avro bölgesinde kalmaya devam ederken, kemer sıkma politikalarına son vermeyi ve Yunanistan'ın (şu anda ülke GSMH'sinin yüzde 170'inden fazlasını oluşturan) devasa borcunu yeniden müzakere etmeyi vaat ediyor. Ancak halen keskin bir tavırla, Yunan oligarkları ile mücadele etme sözü veriyor ki bu, yolsuzlukla dolu bu ülkede geleneksel siyasetle bağları koparma arzusunun şiddetini gösteren bir niyet.

Oyların ancak yüzde 4,6'sını kazanabilmiş küçük bir partinin lideri olduğu eski günleri hatırlayanlar için, Çipras'ın geçmiş ve bugünkü imajı arasında devasa bir karşıtlık var. Bir mühendisin devlet okulunda okumuş oğlu olarak 2006'da Syriza'nın (o zamanlar Synaspismos) başına geçtiğinde, ülkedeki en genç politik lider olmuştu.

2013'te, New Statesman için onunla bir arabanın arka koltuğunda röportaj yaptığımda (en genç oğlu kucağında, Tottenham Hotspur maçına gitmek üzere Londra'dan geçerken), kendinden fevkalade emin bir izlenim bırakmıştı. Sadece bir hafta içinde iki büyük konuşma yapmış ve solcu İngiliz basını ondan saygı ile söz etmişti.

Şimdi, 2015'te, Avrupa solunun yüzü haline geliyor ve yine de hakkında bu kadar az şey biliniyor olması şaşırtıcı. 1978 doğumlu Çipras, okul aşkı ile evli ve iki çocuk babası, halen onları her sabah okula bırakmaya çalışıyor. Aile Atina merkezinde, birçok kişinin zor bulacağı bir yerde – son yetmiş yıldır Yunan siyasi hayatına yön vermiş siyasi ailelerin oğul ve kızlarının millerce uzağında – yaşıyor.

Yunan siyasal yaşamına ilk adım atışı, 1990'larda Yunanistan'ı sarsan okul işgalleri dalgası döneminde, erken yaşlarda oldu. Ardından uzun saçlı öğrenci ve komünist parti gençliğinin bir üyesi olarak Çipras, bir grup okulun temsilcisi oldu ve kısa sürede politika oyununa ısındı.

Komünist partideki bir ayrışmadan sonra Synaspismos gençlik hareketine katıldı ve 1999'dan 2003'e kadar sadece 500 kişilik bir grubun liderliğini yürüttü. Ancak yıldızı 2006'da Atina belediye başkanlığına adaylığını koyduğunda ve oyların yüzde 10'unu aldığında parladı. Partinin lideri Aleksos Alavanos, onu halefi olarak belirledi ve 2008'de parti üyelerince yüzde 70'lik bir oranla Synaspismos lideri seçildi. Bir yıl sonrasına, yani 2009'daki seçimlere kadar milletvekili seçilmemişti.

Gelgitli üç yıl içinde 35 yaşındaki Çipras şimdi Syriza olan (Radikal Sol Koalisyon) partiyi 2009'daki yüzde 4,6'dan 2012'de yüzde 26,7'ye getirdi ve de-facto muhalefete dönüştürdü.

Ancak bugün Çipras'ın başka bir boyutu daha var, İspanya'nın Podemos partisinin lideri Pablo Iglesias ile bağları. Bloomberg'den Joe Weisenthal tarafından ikisinin isminin birleşiminden türetilen "Tsiglesias" ile anılan ikili, Avrupa solunun yeni yüzü olarak gösteriliyorlar. Podemos aktivistleri, Çipras'ın İspanya ziyaretinde kahraman muamelesi gördüğünü söylüyorlar.

Çipras'ın sosyal harcamalarda 12 milyon Avro artırım öngören kemer sıkma karşıtı politikası, Yunanistan'ı Avrupa Birliği ile çatışma içine sokacak ancak kamuoyu yoklamaları Yunanların yüzde 70'inin ülkenin tek para birimi içinde kalmasını istediğini gösteriyor. Bu satırların yazıldığı esnada, anketlerde muhtemel sonuç hiçbir partinin çoğunluğu kazanamayacağı yönündeydi. Çipras hızla yükselen merkez sol To Potami ile bir koalisyon olmayacağını kamuoyuna açıkça duyurduysa da bir iktidar paylaşımı anlaşması Syriza'nın enerjik liderine radikal önerilerini yumuşatması ve Avrupa Birliği ile açıktan bir çatışmadan kaçınması için geçerli bir sebep verecektir.

Türkçesi: Serap Güneş

Syriza Üzerine Bir Not: Borçlu Evet, Ama Suçlu Değil!

Slavoj Žižek — 20 Şubat 2015 — potemkinreview.com

Jeroen Dijsselbloem ve Yanis Varoufakis bir basın toplantısında

Medyamıza bakılırsa Yunanistan'daki Syriza hükümeti "akıldışı" ve "sorumsuz" popülist tedbirler öne süren bir kısım popülist aşırılıkçıdan oluşmaktadır. Hakikatten daha uzak bir şey olamaz. Açıkça akıldışı olan ve olmaya devam eden, aksine, AB politikalarıdır. Yunanistan 2008'den beri sert kemer sıkma tedbirlerini yasalaştırarak mali durumunu düzene sokmaya zorlanmaktadır; ama bugün, altı yıl sonra, ülkede korkunç bir gerileme yaşandıktan sonra, Yunanistan'ın mali durumu daha bile büyük bir düzensizlik içindedir. Gerçekten, ülkenin borcu GDP'nin %100'ünün biraz üstündeyken %175'e yükselmiştir ve şimdi 320 milyar avroda durmaktadır. Artık bu da akıldışı değilse, akıldışı sözcüğünün hiçbir anlamı yoktur. Peki AB neden Yunanistan'a bunu yapmaktadır?

Hepimizin bildiği gibi AB, Yunanistan gibi ağır borç altındaki ülkelere "uzat ve numara yap" politikası uygular — geri ödeme süresi uzatılır, bütün borçların sonunda ödeneceği numarası yapılır. Peki yeniden ödeme kurgusu neden bu kadar inatçıdır? Bunun sebebi yalnızca borç uzatımının Almanyalı seçmenlere bu kurgu yoluyla daha kabul edilebilir kılınması değildir; ne de Yunanistan'ın borcunun olası iptalinin Portekiz, İrlanda ve İspanya'da benzer talepleri tetikleyeceğindendir. Esas sebep, iktidarda bulunanların borcun tam olarak yeniden ödenmesini *aslında istememelerinden* ibarettir. Borçluya borç para vermenin esas gayesi borcu bir miktar kazançla birlikte geri almak değildir, daha ziyade borçluyu kalıcı bağımlılık ve itaat içinde tutan bu borcun sınırsızca devam ettirilmesidir. On yıl kadar önce, Arjantin IMF'ye olan borcunu (Venezuela'dan mali yardım alarak) zamanından önce ödemeye karar verdi, ve IMF'nin buna tepkisi şaşırtıcıydı: parasını geri aldığına sevinmek yerine, IMF (ya da onun tepesindeki temsilciler) Arjantin'in bu yeni özgürlüğünü ve uluslararası mali kurumlardan mali bağımsızlığını kullanarak sıkı mali politikaları terk edebileceğinden ve düşüncesiz harcamalara angaje olabileceğinden duydukları endişeyi ifade ettiler.

Yunanistan'ın kemer sıkma tedbirleri uygulamasına dönük süregiden AB baskısı psikanalizin *süperego* dediği şeye kusursuzca uymaktadır. Süperego düzgün bir etik ajanlık değildir, sadist bir ajandır, özneyi imkansız taleplerle topa tutarken öznenin onlara uymaktaki başarısızlığından müstehçen bir keyif duyar. Süperegonun paradoksuna göre, Freud'un açıkça gördüğü gibi, onun taleplerine ne kadar itaat edersek, o kadar suçlu hissederiz. Öğrencilerine imkansız ödevler veren, sonra da kaygı ve paniklerini görünce sadist kahkahalar atan kötücül bir öğretmen hayal edin. AB taleplerindeki/emirlerindeki korkunç yanlışlık işte budur: Yunanistan'a hiçbir şans tanımazlar — Yunanistan'ın başarısızlığı oyunun bir parçasıdır.

Sanki yeterince acı çekmemişler gibi, Yunanistanlılar en alçak egoist içgüdüleri harekete geçiren bir kampanyanın kurbanlarıdırlar. Borcun bir kısmını iptal etmekten bahsettiklerinde, medyamız bunu vergisini veren sıradan vatandaşa zarar verecek bir tedbir gibi sunmakta, tembel ve yolsuz Yunanistanlıları diğer ülkelerdeki çalışkan sıradan insanlarla yarışa sokmaktadır. Benim ülkem Slovenya'da Syriza'ya sempati duyanlar ulusal ihanetle bile suçlanmaktadırlar... Yani 2008 mali çöküşünde olduğu gibi, büyük bankalar battıklarında devletin onların kayıplarını (tabi ki verilen vergilerden) trilyonlar harcayarak kapatması makbuldür, ama bütün bir halk sefalet içinde kaldığı zaman, o borç ödenmelidir.

Borç ve suçun bu cehennemi çemberinden dışarıya nasıl adım atacağız?

Syriza hükümeti bunu yaptı. Borç verenler ve borç bekçileri Syriza hükümetini temelde yeterince suçlu hissetmemekle suçlamaktadır; hükümet masum hissetmekle suçlanmaktadır. AB müessesesinin Syriza hükümetinde bu kadar rahatsız olduğu şey budur: hükümet borcu kabul etmektedir, ama suçu değil. Syriza süperego baskısından kurtulmuştur. Yunanistan maliye bakanı Yanis Varoufakis, Brüksel ve Berlin'le olan ilişkilerinde bu tutumun kişileşmesidir: borcun ağırlığını tamamen kabullenmekte, AB politikası açıkça işe yaramadığına göre, başka bir seçeneğin bulunması gerektiğini oldukça akılcı olarak tartışmaktadır. Paradoksal olarak, Varoufakis ve Tsipras'ın tekrar tekrar belirttikleri nokta, borç verenlerin paralarının en azından bir kısmını geri alabilmeleri için tek şanslarının Syriza hükümeti olduğudur. Bizzat Varoufakis bankaların neden Yunanistan'a para dökerek bu kayırmacı devletle işbirliğini sürdürdükleri bilmecesine hayret etmektedir, nasıl işlerin böyle olduğunu çok iyi biliyor olsa da. Yunanistan, Batılı müessesenin müsamahası olmasa asla bu kadar ağır borç altına girmezdi. Syriza hükümeti ana tehditin Brükselden gelmediğinin çok iyi farkındadır. Esasen bu tehdit Yunanistan'ın kendisinde —bu tam anlamıyla kayırmacı yolsuz devlette— bulunur. Yunanistan'ı yolsuzluk ve verimsizlikle eleştiren Avrupa (AB bürokrasisi), bu yolsuzluk ve verimsizliği bizzat bedenlendiren politik kuvveti (Yeni Demokrasi) desteklemiş olduğu için suçlanmalıdır.

Bu nedenle, bütün hakiki Solcuların bugün ana görevi Yunanistan'la tüm-Avrupacı bir dayanışmaya angaje olmaktır, ve sadece Yunanistan'ın kaderi Avrupanın elinde olduğundan değil. Biz Batı Avrupadakiler Yunanistan'a uzaktan gözlem yapmayı, bu yoksullaşmış ulusun talihsizliğini merhamet ve sempatiyle izlemeyi severiz. Böyle rahat bir bakış açısı, ne var ki, talihsiz bir yanılsamaya dayanmaktadır. Yunanistan'da bu geçtiğimiz haftalarda olup bitenler hepimizi ilgilendirmektedir — Avrupanın geleceği sözkonusudur. Yani bu günlerde Yunanistan üzerine okuduğumuzda, şunu hep aklımızda tutmalıyız: eski deyişteki gibi, *de te fabula narratur*.

Avrupanın her yanında solcular bugün neoliberal dogmayı bozmak için kimsede cesaret olmadığından şikayet ederler. Sorun gerçektir elbette: kişi bu dogmayı ihlal ettiği anda, hatta, kişi böyle bir bozuşun imkanlı bir ajanı gibi algılandığı anda, muazzam kuvvetler ortaya çıkmaktadır. Bu kuvvetler nesnel ekonomik etkenler gibi görünseler de, esasında yanılsamaların, ideolojinin kuvvetleridir. Fakat maddi güçleri yine de tamamen yok edicidir. Bugün "düşman propagandası" dememiz gereken şeyin muazzam baskısı altındayız. Alain Badiou'yu alıntılayayım: "Tüm düşman propagandasının gayesi, varolan bir kuvvetin imha edilmesi değil (bu işlev genelde polis kuvvetlerine bırakılır), daha ziyade *duruma ait fark edilmemiş bir imkanın* imha

edilmesidir." Diğer bir deyişle, düşman propagandası *umudu öldürmeye* çalışır: bu propagandanın mesajı, içinde yaşadığımız dünyanın, bütün imkanlı dünyaların en iyisi olmasa bile, en az kötüsü olduğuna, dolayısıyla herhangi bir radikal değişimin ancak onu daha da kötüleştireceğine dair itaatkar bir kanıdır.

Birinin ilk hamleyi yapması ve neoliberal dogmanın kördüğümünü kesmesi gerekir. Hakikaten, unutmayalım ki bu dogmayı telkin edenler —ABD'den Almanya'ya— işlerine geldiğinde onu özgürce ihlal etmektedirler. Syriza'nın mücadelesi basit bir refah mücadelesi olmanın çok ötesine gider. Bütün bir yaşam yordamı için bir mücadeledir bu, hızlı küreselleşmenin tehdidi altındaki *dünyanın* direnişidir, yahut, tarih-sonrası metalaşmanın tehdidi altındaki bir *kültürün* kendi günlük ritüel ve tarzlarıyla direnmesidir. Bu direniş muhafazakar mıdır? Ana akımda bugün kendine politik ve kültürel muhafazakar diyenler aslında muhafazakar değildirler. Kapitalizmin devamlı kendini-devrimlemesinin bütünüyle arkasında dururlar, yalnızca onu daha verimli kılacak bazı geleneksel kurumlar (din, vb.) ekleyerek toplumsal yaşamdaki yok edici neticelerinin sınırlanmasını ve toplumsal kohezyonun sürmesini isterler. Bugünün hakiki muhafazakarı, küresel kapitalizmin antagonizma ve çıkmazlarını tamamen kabullenen bir kişidir, basit ilerlemeciliği reddeden ve ilerlemenin karanlık yüzüne dikkat eden bir kişidir.

İşte bu yüzden Syriza'nın mücadelesine derin bir saygı duyuyorum. Sadece ısrarcı olmaları bile hepimizi özgür kılıyor: hepimiz biliyoruz ki Syriza orada bulunduğu sürece, hepimiz için bir şans vardır.

Türkçesi: Işık Barış Fidaner

Kobane için kutlama ve dayanışma mesajı

Sevgili mücadele kardeşlerimiz,

Geride bıraktığımız aylar boyunca karanlığa karşı bize ışık oldunuz.

Korkuya karşı umut oldunuz.

Karabasana karşı hayal oldunuz.

IŞİD terörüne karşı verdiğiniz yiğit savaş ve eşi görülmemiş mücadeleniz, tarihin en büyük onur ve direniş hikâyelerinden biri. Rojava ve Kobane'nin yiğit Kürt savaşçıları, cesur erkek ve kadınları; bizlere, tüm şartlar aleyhimize olduğunda bile asla teslim olmamamız gerektiğini öğrettiniz.

İnşa ettiğiniz toplumun tüm değerlerinden; özgürlük, demokrasi ve adaletten nefret eden IŞİD canilerine karşı mücadelenin sembolü oldunuz. Sizler, tüm insanlık adına bir görev üstlendiniz. Sadece askeri açıdan muzaffer olmadınız. Politik olarak da zafer kazandınız. Günden güne, onurunuz, yoldaşlığınız ve özgürlüğe olan tutkunuz, füzelerin, kurşunların ve silahların üzerinde yükseldi.

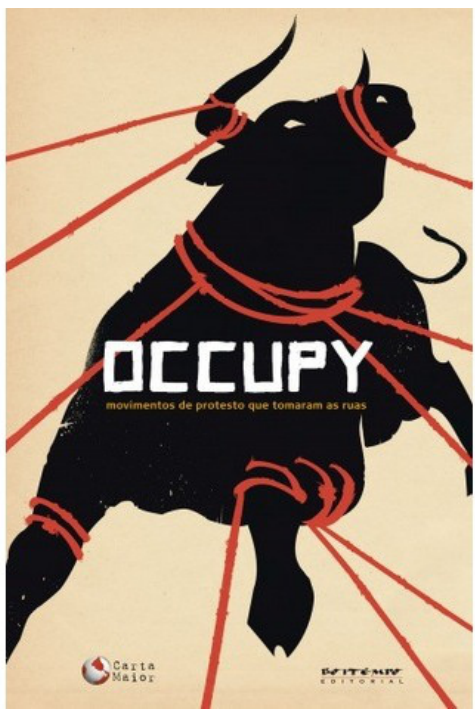
Muazzam zaferinizi selamlıyoruz. Bizler, Yunan halkı olarak, bir sonraki büyük mücadelenizde, yani şehrinizi, evlerinizi, toplumunuzu ve yaşamlarınızı yeniden inşa etme mücadelesinde, sizlerle omuz omuza olacağız.

Sevgili kardeşlerimiz, her zaman Hikmet'in sözlerini hatırlayın: "Yani, nasıl ve nerede olursak olalım, hiç ölünmeyecekmiş gibi yaşanacak"

SYRIZA, Şubat 2015. Türkçesi: Serap Güneş

Syriza ve Podemos üzerine

David Harvey ile görüşen Mike Watson — 19 Mart 2015 — versobooks.com

Marksist coğrafyacı David Harvey il manifesto'ya kapitalizmin içsel çelişkileri, bunların çözülmesine dair ihtimaller ve Syriza ile Podemos'un kapitalizme karşı muhalefette nerede durduğu üzerine konuştu.

79 yaşında ve yeni kitabını (Kapitalizmin 17 Çelişkisi ve Sonu, Sel Yayıncılık) henüz yayınlamış olan David Harvey, halen bir gözü Marx'ta diğer gözü toplumsal hareketlerde toplumsal değişimi okuyor.

Profesör Harvey, son kitabınızda, Marx'ın teleolojik dogmatizme karşı devrimci hümanizmi seçtiğini söylüyorsunuz. Söz konusu devrimci hümanizmin hayata geçebileceği politik alan neresi olabilir?

Bu, yaratmak zorunda olduğumuz bir şey değil – dışarda, yaşadıkları dünyaya dair sıkıntısı olan, yabancılaşmadığı bir varoluş arayışında, yaşamlarına yeniden anlam kazandırmak isteyen epeyce insan var. Sorunun, dünyayı gerçekten değiştirebilecek tek güç olan tarihsel solun bu hareketi kavrayamamasında olduğunu düşünüyorum. Şu anda bu anlam arayışı dinci hareketlerin (evangelistler gibi) etkisi altında ve politik olarak bu, tamamen farklı bir şeye dönüşmüş olabileceği anlamına geliyor. Burada yolsuzluğa karşı yükselen öfkeyi, Avrupa'da yükselişteki faşizmi ve ABD Çay Partisi'nin radikalizmini kastediyorum.

Kitap üç tehlikeli çelişki (sınırsız büyüme, çevre sorunu ve total yabancılaşma) ve bir dizi değişim vektörü üzerine bir tartışma ile sona eriyor. Bu bir tür program mı yoksa isyan farklı muhalefet formlarının bir çeşit esnek koalisyonuna mı dayanmalı?

Farklı muhalefet türlerinin birleştirilmesi daima temel önemde olacak ve bunu İstanbul'da Gezi Parkı'nda veya Dünya Kupası sırasında Brezilya sokaklarında gördük. Aktivizm temel önemde ve yine burada da, sorunun solun hiçbir şeye nüfuz edememesinde olduğunu düşünüyorum. Bunun bir dizi sebebi var fakat en önemlisi, solun, gündelik yaşamın politikası lehine, geleneksel olarak üretime odaklanmayı terk edememesi. Bana göre gündelik yaşamın politikası, devrimci enerjilerin birikeceği bir pota ve yabancılaşmamış bir yaşamın neye benzeyebileceğini tanımlayan faaliyetleri görebileceğimiz bir yer. Bu faaliyetler, çalıştığımız yerden ziyade yaşadığımız mekânların meselesi. Syriza ve Podemos, bize bu politik projenin ilk ipuçlarını sunuyorlar. Katışıksız devrimciler değiller ama çok büyük bir ilgi uyandırdılar.

Syriza kelimenin klasik anlamında trajik bir rol oynuyor. Sınıf şiddetinin bir aracı rolünü oynamış olan Avroyu etkili bir şekilde kurtarıyor, on yıllardır solun sloganlarından biri olmuş Avrupa fikrini savunmak adına da. Yeterli politik alanı bulacağını düşünüyor musunuz? Yoksa sonunda başarısız mı olacak?

Bu durumda başarının veya başarısızlığın ne olacağını söylemenin kolay olmadığını düşünüyorum. Syriza kısa vadede birçok açıdan başarısız olacak.

Fakat uzun vadede zafer kazanmış olacağını düşünüyorum çünkü masaya artık görmezden gelinmeye devam edilemeyecek sorular koydu. Şu an demokrasi konusunda ve Angela Merkel tüm Avrupalıların yaşamlarına hükmeden otokrat haline gelmişken demokrasinin ne anlama geldiği konusunda soru işareti var. Kamuoyu otokratik hükümetlerin gitmesi gerektiğini haykırdığında zaman gelmiş olacak. Sonunda, Merkel ve Avrupalı liderler silahlarını bırakmaz ve Yunanistan'ı Avrupa'nın dışına iterlerse (muhtemelen yapacakları gibi), şu anki tablodan çok daha ciddi sonuçlar olabilir. Politikacılar sık sık ölümcül muhakeme hataları yapıyorlar ve bu noktada meselenin bu olduğunu düşünüyorum.

Kitapta yeni bir isyan dalgası öngörüyorsunuz. Yine de son birkaç yılın bir değerlendirmesi yapılacak olsa, Occupy kendisini etkili bir siyasi güce dönüştürmeyi başaramazken Arap Baharı'nın felaketle sonuçlandığı söylenmeli. Yanıtın 15-M hareketinin politik ifadesi olabilmeyi başaran Podemos gibi bir şey olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Syriza ve Podemos, politik bir alan açtılar çünkü yeni bir şey oluyor. Nedir bu? Söyleyemem. Elbette antikapitalist solda bunları reformist olmakla suçlayanlar çıkacaktır. Bu doğru da olabilir ancak bazı politikalar önerebilen ilk güçler de onlar oldu ve o yola bir kez çıktıklarında, yeni olasılıklar da açığa çıkacak. Sonunda kemer sıkma söyleminden ayrılmanın ve Troyka'nın gücünü ezmenin, yeni bakış açılarına alan açacağı inancındayım ki bu sonrasında daha da ön açıcı olabilir. Bu aşamada, Avrupa'da görmekte olduğumuz bu tür partilerin, ümit edebileceğimizin en iyisi olduklarını ve şu anda eksikliğini hissettiğimiz sol alternatiflerin tanımlanmaya başladığını düşünüyorum. Muhtemelen popülist olacaklar – popülizmin tüm sınırlamaları ve tehlikeleri ile birlikte – fakat dediğim gibi, bu bir hareket: alanlar açıyor ve bu alanları ne için kullanabileceğimiz, 'Pekâlâ, bu noktaya kadar geldik, şimdi ne yapmalıyız?" sorusunu sorabilme kapasitemize bağlı.

Neoliberalizmin sadece bir değişim momenti olduğunu ve kriz sonrası sermayenin krizi aşarak kendisini reorganize edebileceğini mi düşünüyorsunuz yoksa neoliberalizm yeni bir gayretle bir daha mı dayatılacak?

Hiçbir zaman şu an olduğu kadar güçlü olmadığını söyleyebilirim: öyle ki, kemer sıkma, zenginliğin alt ve orta sınıflardan üst sınıflara aktarılması değilse nedir? 2008 krizinden bu yana devlet müdahalesinden kimin fayda sağladığına ilişkin verilere bakarsak, bunun yüzde 1 olduğunu görürüz, hatta binde 1'lik kısım. Elbette sorunuzun yanıtı neoliberalizmi nasıl tanımladığımıza bağlı ve benim tanımım (bu bir kapitalist sınıf projesi) diğer düşünür-

lerden belki biraz farklı.

1970'ler sonrası konan 'oyunun yeni kuralları' nelerdi?

Örneğin, kolektif selametle bankaları kurtarma arasında bir çelişki varsa, bankaları kurtarırız. 2008'de, bu kurallar dosdoğru uygulandı: bankaları kurtardık. Fakat evlerinden atılanların sorunlarını insanların barınma ihtiyacına yanıt vererek kolayca çözebilirdik ve ancak ondan sonra finansal krizi çözmeye devam edebilirdik. Aynı şey, doğrudan Alman ve Fransız bankalarına giden bir çuval dolusu paranın borç verildiği Yunanistan'da da oldu.

Yunanlar, hükümetler ile bankalar arasındaki transferde neden zorunlu bir aracı?

Oluşturulan yapı, Almanya'nın Alman bankalarını veya Fransa'nın Fransız bankalarını doğrudan kurtarmasını engelliyor: arada Yunanistan olmaksızın, ne yaptıkları çok bariz görülür. Oysa bu şekilde, çok büyük paralar akıtılarak aslında bu fonlar doğrudan bankalara gidiyorken Yunanistan'a alicenaplık yapılıyormuş gibi görünüyor.

Yüzde 1'den söz ettiniz. Bir Marksist olarak, bunun sadece kullanışlı bir slogan olduğunu mu düşünüyorsunuz, analitik bir değeri var mı yoksa dikkatimizi sınıf mücadelesinden saptırıyor mu?

Tarihsel-coğrafi materyalizmi gerçekten benimsiyorsak, çelişkilerin, dolayısıyla kategorilerimizin de daima gelişip değiştiğini kabul etmek zorundayız. Bu nedenle 'yüzde 1'den söz ederek, Occupy bu kavramı gündelik dile soktu. Ve Piketty ile diğer birçok verinin gösterdiği üzere, yüzde 1'in zenginliğini ciddi şekilde katladığı çok açık. Bunu farklı terimlerle ifadelendirmek, bir yüzde 1'den söz etmek, kapitalist sınıfla aynı şey olmayan ama onun merkezinde yer alan küresel bir oligarşi yarattığımızı kabul etmek demek. Bu, küresel oligarşinin ne yaptığını, söylediğini ve düşündüğünü anlatmaya hizmet eden bir tür anahtar sözcük.

Türkçesi: Serap Güneş

Syriza stratejisinin sonuna gelindi

Costas Lapavitsas ile görüşen Elisa Simantke ve Nikolas Leontopoulos — 30 Nisan 2015 — thepressproject.net

Syriza milletvekili ve ekonomist Costas Lapavitsas, Alman gazetesi Der Tagesspiegel ile ThePressProject International'a verdiği ortak mülakatta, Yunanistan ile partnerlerinin, boşa kürek çektiklerini anlama zamanlarının geldiğini söylüyor.

Londra'daki SOAS'da profesör olan Costas Lapavitsas, Grexit'i (Yunanistan'ın Avro'dan çıkışını) eskiden beri aktif şekilde savunuyor. Ancak bunu Ocak 2015'te Syriza milletvekili seçildiğinden bu yana ilk kez açıktan yapıyor. Ve yine, görüşlerinden yalnızca siyasi muhalifleri değil, kendi partisinin bakanları da sakınıyor.

Oysa Lapavitsas'ın para birimi konusundaki fikirlerine katılmasanız bile, geride kalan birkaç haftada yaşanan gelişmelerle doğrulanan değerlendir-

melerine kulak vermek zorundasınız: Avro bölgesi, kemer sıkma ile Grexit arasında gerçek hiçbir orta yola izin verecek gibi görünmüyor.

Almanya'nın Bild gazetesi ile ABD'deki Jacobin dergisine verdiği mülakatlar, Yunanistan'da bir dizi telaşlı tepkiye neden oldu: "Drahmalı ve gaz karneli ahmak bir plan!" manşetini attı ılımlı gazete TOC. Ülkedeki birçok medya kuruluşu da benzer şekilde işledi konuyu.

Dünya gazetelerinin sütunlarını ve kıta parlamentolarının oturumlarını dolduran bir tartışmanın, en çok ilgilendirdiği ülkede bir tabu olması ne derece akıllıca? Grexit nihayetinde yıkıma yol açacak bir strateji mi olacak yoksa mantıklı tek çözüm bu mu sorularından bağımsız olarak, bu ortak mülakatta ortaya çıkan şey, en azından samimi bir kamuoyu tartışması yapılması gerektiği.

***

Müzakerelerin şu ana kadarki kısmı konusunda fikriniz nedir? Hükümet ne durumda?

Syriza'nın stratejisi, Yunanistan'daki veya genel olarak Avrupa'daki politik güçler saflaşmasındaki bir değişimin, Avro bölgesinde bir katalizör işlevi göreceği şeklindeydi ki hala öyle. Bu stratejinin artık sonuna gelindi. Sorun, insanların bunu anlaması ne kadar sürecek.

Ben hep şüpheciydim. Daima bunun sadece bir politik saflaşma meselesi olmadığını, aynı zamanda parasal birliğin kurumsal mekanizmaları ve mantığı olduğunu söyledim. Ve basit bir politika değişiminin bu konuda dönüşüm için yeterli olduğuna inananlar yanıldılar, ben haklı çıktım.

Avro bölgesinin kurumsal çerçevesinin ve buna bağlı ideolojik mekanizmaların, seçimle bağlantılı yeniden saflaşmalara dayanan argümanlara hassas olmadığını gördük. 20 Şubat tarihli Avro Grup anlaşması bunu yansıtıyor.

Parti üyeleriniz bu stratejinin sonuna gelindiğinin farkında mı?

Syriza hızla büyümüş büyük bir örgüt. Toplumu yansıtıyor. Geleneksel bir sol parti değil ve bu yüzden farklı görüşler ve farklı politik bilinçler var.

Parti liderliğinin, önünde zorlu bir seçim olduğunun bilincinde olduğunu düşünüyorum: Yunan halkına vaat ettiğimiz programı koruyor muyuz? Yoksa kurumların, Brüksel Grubunun, troykanın, ne derseniz deyin, bizden istediklerini kabul mü edeceğiz? Bu iki şey uzlaşmaz nitelikte.

Yani bir orta yol yok?

Orta yol yok. Avro bölgesi buna izin vermeyecek. Peki liderlik buna şaşırdı mı? Bence evet, bir ölçüde şaşırdılar. Durumu şöyle okuyorum: Liderlik politik saflaşmaları değiştirebileceğine, seçim aritmetiğini değiştirebileceğine ve bu temelde Avrupa'yı, Avrupa politikasını değiştirebileceğine samimi bir biçimde inandı.

Peki buna göre sizce Yunan hükümeti ne yapmalı?

Yunanistan'ın gerçekten alternatif bir yolu, bu başarısız parasal birlikten ayrılmayı düşünmesi gerekiyor. En başından beri tek yol olduğu, bunun da esasen çıkış olduğu açıktı. Syriza'nın vaat ettiği gibi bir program uygulayacaksanız, ki bu program radikal değil, sadece ılımlı bir Keynesçilik, Avro bölgesinin sınırları dışına nasıl çıkacağınızı ciddi ciddi düşünmeniz gerekir.

Syriza'nın buna mecbur olduğuna mı inanıyorsunuz?

Buna doğrudan cevabım hayır. Syriza kendi programını yerine getirmek zorunda. Doğrudan değil dolaysız olarak, ülkeyi Avro bölgesinde tutmak zorunda. Fakat bu soru Yunan halkına asla doğrudan yöneltilmedi.

Çözüm bir referandum mu?

Yapılacak ilk iş, aslında referandum fikri etrafında değil alternatif bir strateji konusunda tartışmak. Sonunda samimi bir kamuoyu tartışması olmalı. Bu kolay bir şey değil çünkü beş yıldır bu ülke en akıl almaz yanlış bilgilendirme ve göz korkutma kampanyalarına maruz kaldı. Dolayısıyla atmosfer çok kötü zehirlenmiş durumda. Bu tartışmayı yapmak imkansız değil fakat birkaç yıl önce olduğundan çok daha zor.

Benim görüşüm, şu an en iyi stratejinin karşılıklı anlaşmaya dayalı düzenli bir çıkış olduğu. Kavgalı bir çıkış değil.

Biraz açar mısınız?

Yunanistan'ın, kopma olmaksızın, dışa düşme olmaksızın, tek taraflı olmayan, kavgasız bir çıkış müzakeresini hedeflemesi gerektiğini düşünüyorum. Bu ise şu demek: Çıkış yaşanır ve Yunanistan borç yeniden yapılandırması ister.

AB partnerleri neden kabul etsin ki bunu? Bu çıkış Avro bölgesinin istemediği iki unsur içeriyor: Çıkışın kendisi ve borç yeniden yapılandırması.

Avro bölgesinin çıkış istemediğinden o kadar da emin değilim. Bence ister. Ve bence eğer bir ülke anlaşmalı bir çıkış yolu isterse bunu pekâlâ alabilir. Almanya, Schauble, 2011'de anlaşmalı çıkıştan yanaydı.

Avro bölgesi için bedel borç yeniden yapılandırması olmalı. Fakat iki tane daha çok önemli unsur var: Döviz kurunun korunması ve bankaların korunması. Aslında Yunanistan küçük bir ülke olduğu için bunlar AMB açısından esasen maliyetsiz.

Bundan Avrupa'nın çıkarı ne?

Huzur ve sessizlik. (Duruyor...) Bir süre için.

Neden bir süre için?

Çünkü parasal birlik, bana göre tarihi bir başarısızlık. Avrupa'nın on yıllardır yaşadığı en büyük başarısızlık. Ve sürmeyecek. Fakat Yunanistan için onu öldürecek kadar yaşayabileceği açık. Elbette Avro bölgesi yandaşları sonsuza dek yaşayacağına inanıyorlar. Bu tarihi bir aldanma. Parasal birlikler bu kadar uzun sürmezler. Bırakın inansınlar. Ne yapalım.

Parasal birlikten ayrılan ülkeler olursa AB'nin bir siyasi yapı olarak ayakta kalması mümkün mü?

Parasal birlik Avrupa'da AB'nin yarattığı tüm iyi niyeti 15 yılda olmamışa çevirdi. Avrupa ülkelerindeki ilişkilerin durumu, bugün belki on yıllardır olduğundan daha kötü. Almaya ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin hali içler acısı, kesinlikle çok fena. Ve bunun nedeni Avro.

Bu, bu paranın dayanışma yaratmadığının kanıtı, bu para ayrışma yaratıyor. Ve bu yine başarısızlığının en büyük kanıtı. Şimdi son 5 yıldaki bu başarısızlığını kabul etmeme konusundaki bu inatçılık, bu isteksizlik, işleri daha da kötüleştiriyor. AB'nin son 5 yılda yapmış olduğu şey, kendisini kapsamlı olarak yeniden yapılandırmak yerine ortak para birimi etrafında daha da sıkı kenetlenmek oldu. Bu, durumu daha da zorlaştırdı. Dolayısıyla evet, şimdi ortak para birimi başarısız olursa, ki öyle olacağını düşünüyorum, AB de sorgulanır hale gelecek, ortak para birimi tarihi hatası için ödenen bedel bu.

Öyleyse Yunanistan için Avro bölgesinden ayrılmak AB'den ayrılmak mı demek?

En önemli mesele AB ile Avro bölgesini ayırmak. Bu ülkede ve birçok Avrupa ülkesinde, yıllardır devam eden bir kafa karışıklığı var. Birinin üyesi olmak diğerinin de üyesi olmaya eşitleniyor. Bu elbette absürt çünkü Avrupa parasal birliğinin üyesi olmayan AB üyeleri var. Yunanistan Avro'dan ayrılırsa, AB'den ayrılmak zorunda değil. Yunan halkı AB'den ayrılmak istiyorsa ayrılsın. Fakat bu ayrı bir mesele. İki şeyin bu şekilde birleştirilmesi ölümcül

bir hata ve ideolojik olarak kullanılıyor.

EN KABAHATLİ ÜLKE ALMANYA

Parasal birliğin öncesinde bile bağlayıcı [ekonomik] mekanizmalar vardı...

Önceki rejimler de başarılı değildi fakat ortak para biriminin dönüştüğü felakete kıyasla, onlar başarı örnekleri sayılırlar. Sonuç olarak: Avrupa'ya parasal esnekliğe izin veren bir parasal sistem gerek. Parasal olarak esnek olmayan bir sistem dayatırken aynı anda emek piyasaları ve özel sektör üzerinden esneklik yaratmak tamamen saçmalık. Fakat Avro'nun başarısızlığının en büyük nedeni, tabi ki Alman politikası.

Neden?

Avrupa'daki en kabahatli ülke Almanya. Yunanistan değil, İspanya değil, İtalya değil. Ve elbette Fransa da değil. Fransa, kitaba Almanya'dan çok daha fazla uyuyor. Almanya ise kurallara uymuyor. Size çok basit bir örnek verebilirim: Almanya– Schauble örneğin – ayağını yorganına göre uzatmadığı, kazandığından çok harcadığı gerekçesiyle Yunanistan'ı sık sık suçlar. Bu doğrudur. Fakat Almanya da kazandığından fazlasını harcama konusunda sınırlarını sürekli olarak aşıyor ve ihracatlarını bu şekilde sağlıyor; teknolojisi sayesinde değil, üretkenliği sayesinde hiç değil. Bu kadar başarılı olmasının sebebi bu.

Fakat parasal bir birlik içindeyseniz, kazandığınızdan fazlasını harcamak kötü bir şey, azını harcamak da iyi bir şey olamaz. Gerçek kural ayağını yorganına göre uzatmak olmalı. Dolayısıyla Almanya kurallara uymuyor ve bunun bedelini Alman halkı ödüyor. Alman halkının nasıl yaşadığını çok iyi anlıyorum. Yıllardır ücretlerin artmadığını, işgücünün üçte birinin güvencesiz koşullar altında yaşadığını çok iyi biliyorum. Güvencesiz istihdam, üretkenliğin altında kalan ücretler...

Yani diyorsunuz ki Avro Alman halkı için de iyi olmadı...

Bu Alman halkının yurtdışına para gönderme, başkaları yerine ödeme yapma konusunda neden rahatsız ve öfkeli olduğunu da açıklıyor. Elbette, o konumda ben olsam ben de öfkeli olurdum: darlık içinde yaşıyorsunuz, lokmalarınızı sayıyorsunuz ve sonra biri gelip size ödeme yapmanız gerektiğini söylüyor.

Öte taraftan, Alman ihracat şirketleri, Alman bankaları, o ayrı bir hikâye. Çok iyi iş yaptılar. Fakat bu Alman halkının değerlendireceği bir mesele.

Almanların bilerek mi korku içinde tutulduğunu düşünüyorsunuz? Bir Alman olsaydınız size "işler kötüleşecek" derlerdi. Almanya – bize söylendiği üzere –önceki kadar performans göstermiyor, Avrupa önceki kadar performans göstermiyor, Çin var, Hindistan var, küreselleşme...

Küreselleşme, hem her şey demek olan hem de hiçbir anlama gelmeyen o kelimelerden biri. Almanya'da düzen Alman kamuoyunu ve Alman işçilerini korkutmak, onları gelecek ve özellikle de işsizlik korkusu içinde tutmak için tutarlı bir politika izledi. Buna şüphe yok. İşsizliğin yüksek olduğu 1998-1999'daki orijinal fikir, parasal birliğin kısıtlılıkları içinde istihdamı iyileştirmek için düşük ücretleri kabul ettiğimiz şeklindeydi. Şimdiki argüman ise "Çin'le rekabet edebilmek için düşük ücretleri kabul ediyoruz" gibi görünüyor. Bunun sonu yok. Gerçek şu ki düşük ücretler Almanya için iyi değil. Almanya'nın iç talebi güçlendirecek bir politikaya ihtiyacı var. Bu da neo-merkantilizmdir, büyümenin yalnızca yurtdışından geleceği, tek refahın ihracat olduğu inancıdır.

YUNANİSTAN İÇİN ÜÇ AŞAMALI BİR PLAN

Yunanistan için de aynı şeyi mi söylüyorsunuz? Büyümeyi geri getirecek anahtar, iç talep mi? Yunanistan nasıl tekrar ayakları üzerinde durmalı?

Üç aşama söz konusu. Birincisi, dediğim gibi, müzakere ederek, karşılıklı anlaşarak, düzenli bir çıkış.

İkinci aşama iyileşme ve bu da büyük oranda bu ülkede ağır şekilde bastırılmış olan iç talepteki düzelmeye bağlı olacak. Kullanılmaksızın kenarda bekletilen çok geniş kaynaklar var. Küçük ve orta ölçekli işletmeler yeniden etkinleştirilecek, Yunan ekonomisini gerçekten yeniden başlatacak şey bu. İhracat değil, bu ihracat tapıncı saçmalık.

Fakat açık ki sürdürülebilir büyüme için gerçekten de bir yol yok. Yunanistan'ın bunun sonrasında ihtiyaç duyacağı şey, üretim temelini yeniden yapılandıracak, kendisini dünya ekonomisi ile farklı bir temelde entegre edecek bir sanayi politikası olacaktır. Bu birkaç yıl alacaktır.

Fakat Yunanistan yine de ortak pazarın bir parçası, bir AB üyesi olacak. Dolayısıyla iç talebe ve KOBİ'lere geri dönmek o kadar da kolay değil çünkü halen daha ucuza satabilen büyük şirketleri tekmelemesi gerekecek.

Yunanistan'ın ithal mallarla kolayca rekabet edebileceğine inanıyorum. Ne

yazık ki ücretler son 5 yıldır kemer sıkma politikaları ile yıkıma uğratıldı. %15-20'lik bir devalüasyon (ama dediğim gibi AMB döviz kurunu savunacağından daha fazlası değil), muazzam bir rekabet avantajı sağlayacaktır. Ücretler sonrasında aşamalı olarak yeniden yükselecektir.

Peki bunlar ne kadar mümkün? Yunanistan'ın bu yolu seçme şansı nedir?

2010'da, üç olası çözüm var demiştim: kemer sıkma, 'iyi Avro' ve çıkış. En olası çözümün kemer sıkma olduğunu ve bunun bir felaket olacağını söylemiştim. İyi Avro stratejisine gelince (örn. Avro'nun kısıtlılıkları dâhilinde Keynesçi politikaya ulaşmak ki Syriza'nın stratejisi bu), bunun gerçekleşme olasılığının sıfıra yakın olduğunu söylemiştim. Mantıklı olan tek seçenek, çıkış stratejisi. Mesele, kavgalı mı olacak yoksa düzenli mi? Bunu bilmiyorum. Fakat bir noktada çıkış yaşanacak.

'AVRUPACILIK' ZEHİRLİ İDEOLOJİSİ

Müzakerelerin iyi gitmediği iması bile şimdiden panik ve banka kaçışı korkusu yaratırken, çıkış nasıl düzenli gerçekleşebilir ki?

İlk iş AB ve Yunanistan'ın boşa kürek çektiklerini anlaması. 5 yıllık işkencenin ardından, buna bir son verme zamanı geldi. Bu stratejinin sonuna gelindi. Lütfen biraz makul olalım. Dolayısıyla stratejik bir hedef derken bunu kastediyordum. İnsanların bunu kabul etmesi gerekiyor. Bunu görmeyi reddedenler ise, ideolojik sebeplerle reddediyorlar çünkü bu ideoloji tartışmayı zehirliyor.

Nedir bu ideoloji?

Bu, neoliberalizm değil Avrupacılık. Hepimiz için iyi olan ve hepimizin ait olduğu üstün bir varlık olarak Avrupa fikri. Dominant ülkelerde ortaya çıkan ve zayıf ülkelere de sirayet etmeye başlayan harika bir kurgu.

Ben bir sosyalistim, eski tarz bir sosyalist ve kelimenin eski anlamı ile Avrupa Birleşik Devletleri ve Avrupa dayanışması fikri sosyalist bir fikir ve bunu paylaşıyorum. Açık ki bu aynı zamanda Hitler tarafından kullanılan bir Nazi fikri de oldu. Hiç kimse birleşik Avrupa fikrinin tekeline sahip değil.

Tek bir Avrupalı halk fikrine inanmıyorum, bir Avrupa halkı yok ve olmamalı. Avrupa çoğulluk demek, birçok farklı dil, kültür demek. Hepimizin sadece Avrupalı, tek bir şey olması ne zamandan beri arzu edilir bir şey oldu?

Bunlar illüzyonlar ve ideolojiler. Siyasi bir yakınlaşma görmüyorum, fa-

şizmin yükselişini görüyorum, aşırı sağın yükselişini görüyorum, yüksek bir gerilim görüyorum. Fransa'da Ulusal Cephe'nin oy oranı %30'larda ve işlerin gidişatına göre, Fransa'nın bir sonraki başkanı bir faşist olursa şaşırmam.

Avro bu kadar kötü bir fikirse, sizin de dediğiniz gibi, Avrupa genelinde bunu desteklemeye dönük bu inat niye? Fikrin ardındaki çıkarlar neler?

Para ekonomik olmayan ilişkilerin de cisimleşmiş hali. Toplumsal ilişkiler parada cisimleşiyor, kendisine bağlı bir kimliği var. Bu sık sık ulusal kimlik anlamına geliyor. Amerikalılar dolardır, İngilizler pound. Almanlar eskiden Alman Markıydı. Avro özellikle çevre ülkeler için Avrupalılık anlamına gelmeye başladı. Bunu Baltık ülkelerinde de görebilirsiniz. Dolayısıyla bir kimlik unsuru ve bir uluslararası politika unsuru söz konusu.

Fakat AB'nin çekirdek ülkeleri neden ortak para birimi fikrine bu derece sarılıyorlar?

Çekirdeğin bundan nasıl kurtulacağını bilemediğini düşünüyorum. 15 yıl önce kötü bir karar alındı ve bundan dönmenin çok yüksek riskler taşıdığına inanılıyor. Aynı zamanda, bazı özel çıkarlar var, ihracat sektörü, bankacılık sektörü, bu fikri güçlü bir şekilde savunuyorlar çünkü onların stratejisine hizmet etti.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan: İkinci Aşama

Costas Lapavitsas ile görüşen Elisa Simantke ve Nikolas Leontopoulos — 30 Nisan 2015 — thepressproject.net

Yunan milletvekili Costas Lapavitsas'la Syriza'nın önündeki engeller ve avrobölgeden çıkışın zorlukları üzerine

Sebastian Budgen'ın Jacobin için Yunan milletvekili Costas Lapavitsas'la Syriza'nın önündeki engeller ve avrobölgeden çıkışın zorlukları üzerine yaptığı röportajını [İngilizcede yayımlandığı tarih 15 Mart 2015] sizlere sunuyoruz.

Yunan milletvekili Costas Lapavitsas'la Syriza'nın önündeki engeller ve avrobölgeden çıkışın zorlukları üzerine yapılan Jacobin röportajını konuştuk.

Yunan Maliye Bakanı Yanis Varoufakis ve Avrupa Birliği'yle yürütülen geçen ayki müzakereler üzerine gazetecilere özgü bir tarzda, yarım yamalak şekilde çok (haddinden çok) fazla şey yazıldı çizildi. Ama şimdi hatların pekişmesiyle ve hepimizin görebileceği kadar netleşmesiyle birlikte yeni bir durum imkânı belirdi.

Yunanistan'ın avrobölgesinden çıkması senaryosunun ("Grexit") Syriza hükümetinin seçim vaatlerinden yüz üstü bırakmaması için izlenmesi gereken tek yol olmasından gitgide daha sıklıkla ve açık olarak söz ediliyor.

Bu soruyu daha derin olarak tartışmak için Syriza Parti Meclisi üyesi Costas Lapavitsas ile konuştuk. Lapavitsas, yalnızca üslup ve kişisel seyir bakımından değil, daha da mühimi siyasal çizgisi açısından da Varoufakis karşıtı. Lapavitsas, Syriza önderliğinin "iyi avro" politikasından net ve açıksözlü bir kopuşun en çok anılan figürü haline geldi.

Önceleri Londra'daki SOAS'ta ikamet eden Lapavitsas, Syriza'nın bir üyesi olmamasına rağmen partiye seçilerek parlementer siyasete yeni bir adım atmış durumda. Ama hayatının çoğunda sosyalist bir aktivist oldu ve para, kredi ve finanssallaşmanın siyasal iktisadı üzerine yaptığı keskin ve meydan okuyan kuramsal çalışmalarıyla tanınıyor (çalışmalarına Japon Marksizmi üzerine çalıştığı sıralarda Makoto Itoh ile çalışarak başladı).

Lapavitsas ayrıca Avrupa krizinin kökleri ve seyri üzerine somut analizler üretmek için Londra'daki Para ve Finans Araştırması grubuyla da çalıştı. Yakın zamanda Alman neo-Keynesçi iktisatçı Heiner Flassbeck'le birlikte avrodan radikal bir kopuş öneren bir çeşit manifesto yayımladılar.

Mülakatı Jacobin için Historical Materialism'in kurulunda yer alan Verso editörü Sebastian Budgen gerçekleştirdi. Nantina Vgontzas, Félix Boggio, François Chesnais ve Bue Hansen'e yorumları için, Jonah Walters'e görüşmenin transkripsiyonu için teşekkürler.

Sizin gibi bir geçmişe sahip biri için, bir anda milletvekili seçilip siyasi bir fırtınanın ortasına düşmek nasıl bir geçiş oldu? SOAS'taki [Londra Üniversitesi Şark ve Asya Çalışmaları Bölümü] bölüm toplantılarına oldukça zıt olmalı.

[Gülüyor] Ne demezsiniz! Bununla ilgili söyleyecek iki sözüm var. Birincisi, seçim döneminin kendisi – seçim kampanyası vesaire – inanılmaz bir süreçti çünkü siyaset yaşamımda ilk defa samimiyetle halk diyebileceğimiz bir kesimle, belirli bir bölgenin, Yunanistan'ın halkıyla temas etmiş oldum.

Köylerde, kasabalarda küçük ve büyük gruplara bizzat seslendim ve görüşlerimin – ve şahsımın! – bu insanlarda karşılık bulduğunu gördüm. Benim için yeni bir deneyimdi bu çünkü siyasi katılımım hep Sol'dan yana olmuştu ve Sol'un etki alanı hep dardı. Bu birincisi.

Milletvekili seçildiğimden beriki tecrübem – nasıl diyeyim? "Heyecanlı" demekten çekiniyorum çünkü birçok açıdan heyecan değil bu – nefes kesici

ve alışılmadık bir şeydi. Çünkü kendinizi siyasi olayların ve sürecin ortasında buluyorsunuz; deneyim kazanıyorsunuz, müesses konumdakilerle temas ediyorsunuz, siyasi yaşamın en tepede nasıl işlediğini görüyorsunuz ve onun parçası oluyorsunuz. Benim gibi bir siyasi arkaplandan gelen biri için bu yeni ve alışılmadık bir şey.

Açıklığa kavuşturmak için soruyorum: Yunanistan'ın ailenizin memleketi olan bölgesinden seçildiniz değil mi?

Evet. Makedonya bölgesinin iç kesimlerindeki Imathia ilinden seçildim. Ailem buralı.

Yunanistan siyasetinin önemli bir veçhesi bu değil mi?

Şüphesiz. Soyadımın bu yörede tanınıyor olması, bu ilden seçilmemde önemli rol oynadı.

Seçimden bu yana gelişen olaylarla başlayalım. Daha özel olarak işin iktisadi tarafından başlayalım, sonra siyasete geçeriz. Sanırım tartışmamız gereken ilk şey, hükümetin kurulması meselesi – yani ANEL ile yapılan koalisyon ve bakanlık atamaları. Özellikle de Varoufakis ve milletvekilleri Georgios Stathakis ve Panagiotis Lafazanis.

Bu sürecin üzerinden biraz vakit geçti. Koalisyonun ve hükümetin kurulma sürecini nasıl betimlersiniz?

Birçok açıdan gelenekseldi. Denge siyaseti. Hem toplumun geneli bakımından hem de Syriza'nın iç dinamikleri bakımından bir denge siyaseti. İlk olarak, hükümet ANEL ile birlikte koalisyon kurdu. O dönemde uluslararası basında yazıldığının aksine bu bir "kızıl-kahverengi" ittifakı değil. Durumun tamamen yanlış yorumlanmasıydı bu.

ANEL, Altın Şafak'ın yumuşak versiyonu değil. Yumuşak faşistler değiller. Saçmalık bu. ANEL bizim Yunanistan'da popüler sağ dediğimiz bir parti. Geleneksel olarak devletçi, büyük şirketlere şüpheyle yaklaşan, milliyetçi ve küçük "m" ile muhafazakâr.

Radikal sol bir hükümetin tabii ortağı değiller elbette, bu çok bariz. Fakat şartlar altında yapılacak seçim apaçık ortadaydı. Ya hiç hükümet kurmayacaksınız – yeniden seçimler yapılacak, kargaşa çıkacak vesaire – ya da en azından bankaları kurtarma anlaşmasına istikrarlı şekilde muhalefet etmiş olan, işçiden, küçük ve orta boy işletmelerden yana olan bu insanlarla birlikte hükümeti kuracaksınız.

O zaman azınlık hükümeti kurmak mümkündü diyen savı reddedi-

yorsunuz?

Safsata bunlar. Şartlar altında başka hiçbir yol yoktu. Tabii ki asıl kabahat Komünist Parti'nin (KKE). Tarihin taleplerine bir kez daha kulak asmadılar ve Syriza'ya ve Syriza'nın temsil etiklerine tam muhalefet ve tam husumet hattını seçtiler. Ve dolayısıyla Syriza'yı ANEL ile koalisyon kurmak zorunda bıraktılar.

Sonuca bakarsanız bu hiç de kötü olmadı çünkü geçmiş boyunca muhafazakâr sağa yönelmiş olan toplumun yoksul kesiminde Syriza'ya gösterilen desteği sağlamlaştırdı ve bu kesim bir anda radikal sol bir hükümete destek verir oldu.

Fakat hükümet bileşenleri bakımından bu bir denge siyasetiydi. En önemli şey, verilen asıl mesaj şu: Syriza, geçen birkaç haftadaki müzakerelerle yıllardır önüne koyduğu ve Syriza'ya seçimi kazandıran siyasi hattı koruyarak baş etti ve önümüzdeki dönemi de bu hattı izleyerek karşılayacak.

Bir başka deyişle, Syriza parasal birliği bozmaksızın ve Avrupa Birliği'yle topyekûn bir çatışmaya girmeksizin kemer sıkma politikalarını kaldırmayı, borcu azaltmayı (borcu yeniden yapılandırmayı veya reddetmeyi) ve Yunanistan ve daha genel olarak Avrupa'daki toplumsal, iktisadi ve siyasi kuvvetler dengesini değiştirmeyi deneyecek. Bu hükümetin mesajı açıkça budur.

Hem Syriza'nın daha sağdaki kesiminin temsilcilerini (mesela Stathakis) hem daha soldaki temsilcilerini (Lafazanis) hem de partiyle organik bir ilişkisi olmayan Varoufakis gibi figürleri içermesi bakımından da bir denge siyaseti değil mi?

Evet, işaret ettiğiniz gibi, tam da partinin bütün kanatlarının temsil ediliyor olması açısından bir denge siyaseti. Ve Varoufakis eğer belirli bir hattı temsil ediyorsa bu hat biraz önce özetlediğim hattır. Yani bütün bunları avroda kalarak başarabiliriz tutumudur. Bu şu anda Varoufakis'in kamusal pozisyonu. Taşıdığı ve savunduğu pozisyon bu.

Biraz Varoufakis hakkında konuşalım. Ne kadar konuşabilirseniz, tabii. Elbette Varoufakis'in etrafında muazzam bir medya balonu oluştu; kişiliği, tarzı ve saire hakkında. Onun hakkında daha ciddi yazılar da çıktı. Mesela Michael Roberts'ın "Marxist Değil Delibozuk" başlıklı yazısı. İlk olarak, Syriza seçilmeden önce Varoufakis Yunanistan solunda nerede duruyordu?

Varoufakis ve yaşam tarzı ve temsil ettikleri hakkında çok sayıda yazı çıktığını biliyorum ve bu konuda yorum yapmayı gerçekten istemiyorum.

Bu başkalarına kalsın. Şimdilik yapmayacağım – belki daha sonra (bunun siyasete ne gibi etkileri oldu vesaire).

Marksist mi radikal mi vesaire konusunda ise "Marksist" terimini biraz daha ihtiyatlı kullanmayı öneririm. Özellikle de Marksist sıfatıyla ünlenen kişiler için, çünkü bazı sözcükleri kullanıyorlar ve Marksizm hakkında bol bol konuşuyorlar fakat tahlillerinin içeriği akla gelebilecek en yavan iktisat ve siyasetten oluşuyor. İnsanlara "Marksist" deyip dememek konusunda biraz daha dikkatli olalım, lütfen. Artık üniversite amfi siyasetinde değiliz. İşler ciddiye bindi. Anlaştık?

Varoufakis'e gelince: Bir iktisatçı olarak Varoufakis'i uzun süredir tanıyorum elbette. Bence onun için radikal sol veya devrimci sol açısından Sol'da biri diyemezsiniz. Bu terimlerin bu ülkedeki anlamı açısından diyemezsiniz, fakat şüphesiz merkezin solunda birisi.

Hep öyleydi. Yaptığı iktisat hep heteredokstu ve eleştireldi. Çalışmalarında neoklasik iktisadı ve neoklasik kuramı reddeden bir adamdı hep. Ve geçmişten beri her zaman kalıplara uymayan siyaset önerileri getirdi ve alternatif yollar hakkında düşünmeye her zaman hazırdı.

Benim kitabımda bunların hepsi artılarıdır. Fakat geçtiği yollara bakarsanız, George Papandreou'nun hükümetine de danışmanlık yaptığını görürsünüz ki bankaları kurtarma politikalarını Yunanistan'a ilk getiren hükümetti ve Varoufakis uzun süre onlara bağlıydı. Yani bu açıdan bakıldığında bence ona sistematik anlamda Solcu demek mümkün değil.

Ayrıca Varoufakis açık açık kendisini bir tür Keynesçi olarak konumlandırıyor ve açıkça Keynesçi olan James Galbraith gibi insanların müttefiki.

Şimdi eğri oturup doğru konuşalım. Ne yazık ki Marksist bile olsak, bugün buradaki politika meseleleri ile baş etmek için Keynes ve Keynesçilik elimizdeki en güçlü araç. Marksist gelenek orta ve uzun vadeli sorularla uğraşmak için, iktisadın ve toplumun toplumsal boyutlarını ve sınıf boyutlarını anlamak için elbette çok kuvvetli. Bu alanlarda kıyas bile götürmez.

Fakat bugün buradaki politika ile baş etmek için Keynes ve Keynesçilik çok önemki bir fikirler, kavramlar ve araçlar kümesi olmaya devam ediyor. Marksistler için bile. Gerçek bu. Bazı kimselerin birtakım fikirleri kullanıp bu fikirlerin Keynesçi olduğunu teslim etmiyor olmaları ise yorum yapmak istemediğim bir konu, ama böyle şeyler oluyor.

Demek istediğim, Varoufakis'in Keynesçilere yakın olmakla suçlayamam

çünkü ben de açık açık Keynesçilerle ilişkilendim. İşler başka türlü nasıl yapılacak, varsa öneriniz çok mutlu olurum. Fakat sizi temin ederim ki, 20-30 yıldır Marksist iktisat teorisiyle uğraştıktan sonra söylüyorum, şu anda elde başka yol yok. Evet, Varoufakis Keynesçilerle çalıştı. Fakat bu kendi başına bir eleştiri konusu değil.

Tabii burada bir analiz aracı olarak Marksizm ile politika aracı olarak Keynesçilik arasında bir ayrım yapıyorsunuz fakat ikisinin farklı hedefleri var ve Varoufakis, hedefinin kapitalizmi kendisinden kurtarmak olduğunu açık açık söyledi. İkisi arasında uçurum olduğunu düşünmüyorsunuz o zaman?

İkisi arasında dağlar var, tabii ki! Keynes ile Marx, Keynesçilik ile Marksizm aynı şey değil. Arada elbette dağlar var. Üç aşağı beş yukarı sizin söylediğiniz gibi. Marksizm kapitalizmi devirip sosyalizme doğru gitmekle ilgilenir. Her zaman böyleydi ve böyle olacak. Keynesçilik bununla ilgilenmez. Kapitalizmi iyileştirmek ve hatta kendinden kurtarmakla ilgilidir. Kesinlikle haklısınız.

Fakat maliye politikası, kur politikası, bankacılık politikası vesaire gibi politika meseleleri söz konusu olduğunda, çok geçmeden fark edeceksiniz ki sevsek de sevmesek de Keynes'in kullandığı ve Keynesçiliğin yararlandığı kavramlar strateji geliştirmekte elzemdir, ki bu strateji hâlâ Marksist olabilir. Marksist sol eğer ufak odalarda oturup dünyayı topa tutmak yerine cidden siyaset yapacaksa bu politika meselelerinde kendisine mutlak bir mevki bulmak zorunda.

Demek istediğim bu. Maalesef bunun başka yolu yok. Marksistler bunun farkına ne kadar erken varırlarsa, aldıkları konum o kadar yerinde ve gerçekçi olacaktır.

Müzakerelere gelelim. Müzakereler birkaç aşamada gerçekleşti. Bu konuda iki yorum olduğunu söylemek yanlış olmaz, bilmem katılır mısınız.

Hem Marksist eleştirel solda hem de iş dünyası basınında (Paul Krugman ve Galbraith gibileri hariç) hâkim olan ilk yoruma göre Yunanistan (Varoufakis ve diğerleri) elinde iyi kart olmaksızın poker oynamaya çalıştı, stratejileri desteksizdi ve AB'ye ve özellikle Almanlara yenildiler.

Varoufakis yanlısı ve Syriza önderliğini destekleyen medyadan gelen diğer yorum ise Yunanistan'ın aslında müzakere oyununu çok zekice

oynadığını ve Almanları kısmen de olsa savunmaya iterek, başka türlü sahip olamayacakları bir soluklanma zamanı kazanarak, borcun ödenemeyeceği ve kemer sıkma tedbirlerinin etkisiz olduğu hakkında bir söyleme meşruiyet kazandırarak akıntıyı tersine çevirdiğini söylüyor.

Bu iki hâkim yorum resmine bilmem katılır mısınız? Eğer katılırsanız, yaşananlar hakkında sizin yorumunuz nerede duruyor?

Dediklerinizin çoğunu anlıyorum. Size katılmadığımı söyleyemem ama bu iki yaklaşıma göre konum almak istemiyorum. Size düşündüklerimi söyleyeyim, hangi tarafa daha yakın olduğuma karar vermek okurlara kalsın.

Esas noktam şu ve onunla başlayayım. Hükümet, onu oluşturan bileşenler için ve oluşumunda kilit rol oynayan bir yaklaşımla gitti müzakerelere. Yani şöyle düşündüler: müzakere odasına girer, kemer sıkma politikalarını kaldırılması veya borcun silinmesi gibi ciddi değişiklikler talep edebilir, bu taleplerimiz için mücadele edebiliriz ama bunları parasal birliğin sınırları içinde kalarak yaparız.

Kilit nokta buydu. Çalışmalarımda "iyi avro" yaklaşımı dediğim şey bu. Siyaseti değiştirerek, seçimleri kazanarak, ortaya koyduğumuz siyasi kozları kullanarak Yunanistan ve Avrupa'daki siyasi güç dengelerini değiştirip müzakere edeceğiz, parasal birliği ve bütün Avrupa'yı dönüştüreceğiz. Müzakerelere böyle gittiler. Ve müzakere stratejilerini bu yaklaşım belirledi.

Burada tabii ki tecrübesizlik faktörü var, ki bu kaçınılmaz bir şey; kişilik faktörü var, bu da kaçınılmaz bir şey. Varoufakis'i konuşurken bunlara değindik. Bunlar önemli faktörler. Fakat kilit faktörler bunlar değildi. Kilit olan stratejiydi ve bunun iyi anlaşılması gerek çünkü poker, blöf falan filan derken asıl mesele arada kaynayabilir.

Hükümetin bir stratejisi vardı ve bu strateji yukarıda tarif ettiğim şekildeydi. Ve hükümet gerçekleri keşfetti. Bu gerçeklik bana göre bu stratejinin tükendiğidir. İşe yaramadı. Evet, Yunanistan'daki siyasi denge değişti, baştan aşağı değişti. Mesele hükümetin oyların yüzde 40'ını alması da değil sadece, bütün anketlerin gösterdiği üzere halkın yüzde 80'ininin desteğini aldı. Fakat müzakerelerde bu pek bir şeye yaramadı.

Neden? Çünkü parasal birliğin sınırları var, bu kadar basit. Bu tarz savlar o sınırlara işlemiyor. Parasal birlik çok katı bir kurumlar tertibi, çok yerleşik bir ideolojisi ve yaklaşımı var. Ufak bir ülkede solcu bir hükümet seçildi diye karşı taraf öyle kolay kolay taviz vermeyecekti.

Yunanlar yüksek beklentilerle gittiler ve o kurumların onlara kurduğu tu-

zağa düştüler. Bu tuzak şunlardan oluşuyordu: (a) likidite açığı ve (b) hükümet için finansman açığı. Kurumlar, Yunanlara karşı ellerinde olan yapısal üstünlüğü bu iki maddede ifade ettiler.

Yunanların seçeneği yoktu. Bununla baş edemediler. Syriza bununla baş edemedi çünkü avronun sınırlarını kabul ettiler. Avronun sınırlarını kabul ettiğiniz müddetçe etkin bir yanıtınız olmayacak. Müzakerelerin bu şekilde sonuçlanmasının sebebi buydu.

Denediler, farklı bir yol için çabaladılar. Fakat karşı taraf, özellikle Almanlar ayak diredi. Ve müzakerelerin sonuna doğru öyle bir noktaya gelindi ki, birkaç gün sonra bütün bankaların kapanması gerekecekti. Bu şartlar altında Yunanlar, elleri bağlı, kötü bir tavizi kabul ettiler.

Bence Syriza içindeki hükümet çizgisinin stratejisi hakkında iki tür eleştirel yorum var. Biri şu: avro mutlak doğru gibi, sapılamaz bir ilke gibi alınıyor. Ya kendi içinde "iyi bir şey" olduğu düşünüldüğü için ya da Yunan toplumu için meşru olduğu ve hâkim fikirlere karşı gelinmemesi gerektiği için. İkinci yorum ise şöyle bir analize dayanıyor. Farklı AB güçleri arasındaki farkları belirginleştirmek ve mesela Mario Draghi ile Wolfgang Schaüble'yi birbirinden ayırmak, Matteo Renzi ve François Hollande'ı Yunanistan'ın durduğu yere çekmek, Obama'nın Merkel'e baskı yapmasına bel bağlamak ve saire mümkün.

Bence Yunanistan'da olmayan birçok insanın anlamakta zorluk çektiği şey, avroya ilkesel olarak veya bir iman meselesi gibi bağlı kalınması. Anlaması zor olan bir başka şey de sosyal liberal hükümetlerin – veya Obama örneğinde neoliberal hükümetlerin – şu veya bu şekilde Almanlara karşı müttefik olacakları ve kendi fikirlerine sıkı sıkıya bağlı kalacakları şeklindeki naif fikir. Bu konudaki fikirleriniz nedir? Bu stratejiyi oluştururken kullanılan analitik çerçeve en hayırhah şekilde nasıl yorumlanabilir?

Bir siyasal iktisatçı olarak bu analitik çerçeve hakkında tamamen aleyhte bir yorumum var. Bunu açık açık söyledim. Aslında bunu yıllar önce söylemiştim ve son haftalardaki olayların en baştaki konumumu doğruladığını düşünüyorum. Marksistler olarak siyasi güç dengelerinden değil, durumun siyasal iktisat boyutundan başlamamız gerektiğine inanıyorum. Maalesef Yunanistan solu ve Avrupa solunun çoğu bunun tersini yapıyor.

Siyasal iktisat yerine jeopolitikten mi başlıyorlar?

Jeopolitikten ve iç siyasetten. Siyasi güç dengelerinden başlıyorlar. Maalesef Marksizm buna indirgendi. Ve bunu yaptığınızda, siyasetten başladığınızda – ulusal veya uluslararası güç dengelerinden başladığınızda – atıp tutmak kolay. Eninde sonunda herşeyin siyaset olduğunu düşünmek ve dolayısıyla siyasi güç dengelerini değiştirdiğinizde her şeyi başarabileceğinizi düşünmek çok kolay.

Kusura bakmasınlar ama bu doğru değil. Bu Marksizm de değil. Marksistler olarak biz siyasetin son kertede iktisadi ve sınıf ilişkilerinin maddi gerçekliğinden türediğine inanırız. Adamakıllı anlaşıldığı zaman, mekanik olmadığı müddetçe Karl Marx'ın çok çok temel bir beyanıdır bu. Bu ifadenin temel anlamı, siyaset ile her şeyin mümkün olmadığıdır.

Gördüğümüz tam olarak buydu. Neden? Çünkü parasal birliğin siyasal iktisadı en tepede duruyor. Sevsek de sevmesek de Avrupa ve Yunanistan bugün parasal birliğin kısıtları içindedir.

Maalesef Marksist solun büyük çoğunluğu böyle değilmiş gibi davrandı veya paranın buradaki önemini yanlış anladı. Şaşırtıcı değil bu çünkü Avrupa solu paradan ve finanstan anlamıyor. Anlıyormuş gibi yapıyor ama anlamıyor.

Tekrar ediyorum: neyin yapılabilir neyin yapılamaz olduğunu parasal birliğin siyasal iktisadı belirliyor. Belirleyici olan kapitalizm – elbette Avrupa kapitalizminin sınırları içinde. Syriza işte bunu keşfetti. Ve işleri gözden geçirmenin, siyaseti ve siyasi yaklaşımı bu sınırlar içinde nasıl şekillendirmek gerektiğini düşünmenin vakti geldi.

Eğer Syriza siyaseten başka şeyler elde etmek istiyorsa, kurumsal çerçeveyi değiştirmeli. Başka yolu yok. O çerçeveyi değiştirmek için bir kopuşu göze almak zorundasınız. Kırılmayı göze almak zorundasınız. Avro sistemini reform edemezsiniz. Parasal birliği reform etmek imkânsız. Apaçık ortaya çıktı bu.

Peki, aşırı solun bazı kesimlerinin söylediği gibi kapitalizmi devirmediğiniz sürece hiçbir şey yapamazsınız mı demektir bu? Hayır, bu saçma bir aşırı solculuk. Ufak şeyler yapabilmek için ille de sosyalist devrime ihtiyacınız yok, her an kapitalizmi devirmek zorunda değilsiniz. Amacımız elbette kapitalizmi devirmek ve sonunda elbette sosyalist bir devrim görmeyi isteriz. Fakat şu an için masada bu yok.

Yunanistan'ın sosyalist devrime ihtiyacı yok, kemer sıkma politikalarından kurtulmak için kapitalizmi devirmeniz gerekmiyor. Gerekmiyor. Fakat avronun kurumsal çerçevesinden mutlaka kurtulmak gerekiyor. Bu basit ko-

num Syriza içinde ve Avrupa solu içinde anlaşılmıyor – veya geniş kabul görmüyor. Yılların trajedisi bu.

Ve bunun nedeni, bu konumun üç aşağı beş yukarı Antarsya'nın ve Yunanistan Komünist Partisi'nin konumu olması değil mi? İç siyasetteki güç dengesi yüzünden, Syriza'yı soldan eleştiren bu savları kabul edip ödün vermek mümkün değil sanırım.

Bu işin bir yüzü. Diğer bir deyişle, Yunanistan solunda çok eski olan bir hastalık var ve bu açıdan fesat davranıyorlar – İngiliz solu da dahil buna, İngiliz solundan geriye ne kaldıysa artık.

Ama daha derin bir şey daha var: hastalıklı hizipçilikten falan ibaret değil. Syriza dışındaki solun asıl meselesi iktidar korkusu. Büyük lafların arkasına saklanıyorlar. Komünist Parti'nin ağzından çıkan tek laf işçi iktidarı. Antarsya'nın her lafı kapitalizmi devirip komünizmi kurmakla alakalı. Bunların gizlediği şey aslında derin bir iktidara gelme korkusu. Derin bir iktidar korkusu!

Halkın bunu anlamayacağını sanıyorlar ama bu insanların ve örgütlerin mesuliyetten ve iktidara gelmekten iliklerine kadar korktukları gün gibi ortada. O aşırı sol konumları bu yüzden alıyorlar.

Yunanistan'da "evlenmek istemeyen adam nişanlanıp durur" diye bir laf vardır. Maalesef Komünist Parti'nin yaptığı şey bu. Şimdi ve buradaki durumla baş etmek istemedikleri için devrimden bahsediyorlar.

Böyle yapınca avro meselesiyle yüzleşmekten kurtuluyorsunuz. Avro meselesi önemsiz bir meseleymiş veya tali bir meseleymiş gibi davanıyorsunuz. Veya bahisleri yükseltiyorsunuz: yok Avrupa Birliği'nden çıkmadan olmaz yok NATO'dan çıkmadan olmaz ondan çıkmadan olmaz bundan çıkmadan olmaz...Yani her şeye bir cevabınız olduğu için aslında spesifik meselelere hiçbir cevabınız yok.

Daha iyimser bir okumayla şöyle diyebiliriz: tarihsel deneyime bakarak iktidara gelmenin sol hükümetlere yaptığı etkilerden endişe duyuyorlar. İktidara gelmekten ziyade, iktidarın toplumsal hareketlerin özerkliğini yok eden etkilerinden korkuyorlar.

İngilizce bir deyim kullanabilirim burada: ateşten korkuyorsan mutfaktan uzak dur. Siyaset böyledir. Kuramlaştırmakla olmaz, ufak sınıflarda ders vermekle falan olmaz.

Siyaset toplum neyse onunla ilgilenir. Bugün Yunanistan toplumu derhal

gerçek cevaplar bekliyor. Maalesef bu cevapları sadece Syriza sunuyor ve kendi bildiği şekilde sunuyor. Bugün Syriza'nın bu noktada olmasının, diğer örgütlerin oldukları yerde olmalarının sebebi budur.

Şimdi dört aylık bir nefes alma süresi açıldı. Hükümetin önerdiği çeşitli reformların nasıl hayata geçirileceğine dair birçok belirsizlik var. Hem seçim kampanyasında vaadedilen yeniden dağıtım reformları açısından hem kırmızı çizgilerden olan özelleştirme meseleleri açısından.

Ayrıca geçen haftasonu yapılan merkez komite toplantısı sonrası, herkesin gördüğü Syriza içindeki bölünmeler var. İçinde bulunduğumuz, bugünden yaza kadarki aşamayı nasıl görüyorsunuz?

Bu hükümet ve Syriza için çok çok zor bir dönem olacak. Çok zor bir dönem. Elbette bu müzakerelerde verilen tavizin sonucu. Alacaklılar ve AB Syriza'yı o anda mümkün olan en katı şekilde köşeye sıkıştırdı. Hükümetin üzerinde sürekli mali hedefleri tutturma ve şartlara uyma baskısı olacak.

Mart'ta çok ağır borç ödemeleri var ki bunlar şimdiden büyük sorun yaratıyorlar çünkü vergi sistemi çökmek üzere. Nisan'da hükümet süregiden süreç hakkında teftiş edilecek ve bu cehennem gibi bir süreç olacak çünkü parasal kurumlar elbette ödün vermeyecek.

Sonra Mayıs'ta hükümetin yeni ve daha uzun vadeli bir anlaşma için Haziran'da yapılacak müzakerelere hazırlanması gerekecek. Bu yeni anlaşma borcun finansmanı ve Syriza'nın Yunanistan halkına söz verdiği şekilde borcun azaltıması meselesini ele almak durumunda. Bugünden Haziran'a kadar olan süre su gibi akacak. Bu dönem krizle baş edilen bir dönem olmayacak. Daha ziyade, sürekli bir krizi önleme çabası ile geçecek ve günbegün sürtüşmelerin yaşandığı bir dönem olacak.

Bu bağlanda bana göre hükümet hayatta kalmak istiyorsa ve yapmak için seçildiği şeyleri yapacaksa iki gerçek seçeneği var.

Birincisi, olabildiğince parti programını uygulamaya geçirmek. [Kurumlarla yapılan] anlaşmanın sınırları içinde bile olsa, belki bazen bu sınırları esneterek, vatandaşa sözlerimizin arkasında olduğumuzu ve vaatleri yerine getirebileceğimizi gösterecek yasaların parlementodan geçirilmesi birinci derecede önemli

Hükümetin yapmak zorunda olduğu ikinci şey ise elbette Şubat'ta yapılan kirli anlaşmaya yol açan başarısız stratejiden ders çıkarmak ve Haziran'daki müzakerelere farklı bir yaklaşımla hazırlanmak. Zira o müzakerelere de aynı stratejiyle gidilirse sonuç aynı olacaktır.

Öyleyse size göre hükümetin ilerleme kaydedebileceği kilit meseleler, insanlara tekrar elektrik bağlamak, belki emeklilik maaşlarının ve sağlık sigortasının değerlerini yeniden belirlemek gibi meseleler olacak. Anlaşmanın dışında kalan asgari ücret zammı, işten çıkarılan kamu personelinin yeniden işe alımı ve özelleştirmeleri yeniden masaya yatırmak veya tersine çevirmek gibi maddeler değil?

Burada dikkatli ve gerçekçi olmalıyız. Tartıştığımız nedenlerden ötürü hükümet darboğazda. Dört ay kısa bir süre. Ayrıca hükümet tecrübesiz, devlet mekanizması yavaş işliyor ve genellikle bu yeni solcu hükümete muhalifler. Bu düzen kısa vadede çarpıcı değişimler yapmaya elverişli değil. Solcu bir hükümetin yapmasına hiç değil.

Dolayısıyla, halk desteğini sağlamlaştırmak ve insanlara diğer çetelerden farklı olduğumuzu göstermek gibi hedefleri göz önünde bulundurarak, bu kısa vadede ne yapıp ne yapamayacağımıza dair öncelikler belirlememiz gerek. Önümüzdeki dört ayda vaatlerin hangilerini gerçekleştirebileceğimiz bir muhakeme meselesi.

Şüphesiz, insani krizle baş etmek için yasalar çıkarmak başat önem taşıyor ve bunlar çıkarıldı bile. Kamu sektörüne olan borçlar ve vergi meseleleri ile mücadele edecek yasalar da çok önemli. Kredisi ödenemeyen evlere gelen hacizleri yasaklayan, bankaların alacaklarını tazmin etmeye yönelik yasalar da çok önemli. Asgari ücret zammı dört ay bekleyebilir. Evet verdiğimiz bir sözdür ve arkasında durmalıyız ama bekleyebilir. Dünyanın sonu değil.

Sizin de belirttiğiniz hatlar doğrultusunda öncelikler dikkatlice belirlenmeli. Fakat bu tedbirlerin bile bazılarını hayata geçirmememiz için AB ve diğer kurumlar baskı yaparsa o zaman onlara karşı sağlam durmalıyız ve karışmayın demeliyiz. Aksi takdirde sonumuz gelir.

Kurumlarla yolları ayırmaktan bahsedelim o zaman! Heiner Flassbeck'le beraber, şu ankinin yerine geçebilecek alternatif bir strateji için elzem gördüğünüz çeşitli aşamaları tek tek anlatan bir kitap yayımladınız. Bu aşamalarla ilgili benim de sorularım var, ayrıca insanlar da bana pek çok soru gönderdi. İtirazlardan bazıları son derece aşikar. Fakat zannedersem en acilen atılması gereken adım AB üyeliğiyle de uyumlu olan sermaye kısıtlamaları, değil mi?

Bence bundan önce bir adım daha atmalı, alternatif bir stratejinin (neyin yapılabilir neyin yapılamaz olduğu ve nasıl bir yaklaşım edinmek gerektiği konusunda berrak bir anlayışa sahip olmanın) müzakereler için de önemli olduğunu söylemeliyiz.

Şuna eminim: Hükümet Şubat ayındaki müzakarelerde kurulan tuzağın farkında olsaydı ve bununla da kalmayıp bu tuzağa düşmemek için gereken hazırlıkları yapmış olsaydı müzakereler çok farklı sonuçlanabilirdi.

Eğer karşı taraf alternatif bir planınız olduğunu fark ederse ve gerekirse bu planı hayata geçirmeye kararlı olduğunuzu görürse, müzakereler çok farklı sonuçlar verecektir.

Gerekirse atom bombasını kullanırız mı demek lazım?

Aynen! Bu çok önemli bir nokta. Çünkü eğer onlara sizin deyişinizle atom bombası kullanmaya hazır olmadığınızı söylerseniz kendinizi çok açık bir şekilde güçsüz göstermiş olursunuz. Bu ilk adım. Peki, eğer iş bu raddeye gelirse ve Yunanistan bunu yapmak zorunda kalırsa...

Ki siz dört ay içinde bunun olacağını düşünüyorsunuz?

Öyle düşünüyorum, evet. Veya şöyle söyleyeyim: Kaydadeğer bir alternatif kolay kolay bulunamayacak.

Şunu açık seçik söylemek istiyorum ve burası bunun için çok uygun: Bir siyasal iktisatçı olarak baktığımda, şu anda Yunanistan için bariz çözüm, [hiç değilse] optimum çözüm, anlaşmalı çıkış olacaktır. İhtilaflı bir çıkış olmak zorunda değil, anlaşmalı bir çıkış da olabilir. Bence Yunanistan müzakerelere giderken anlaşmalı (müzakere edilecek) bir çıkışın kavgasını vermeye ve müzakereli bir çıkışı kabul etmeye hazır olursa makul bir şansı olacaktır.

Anlaşmalı/müzakereli çıkış, mesela borcun yüzde 50'sinin silinmesinde anlaşmak (şu manada müzakereli: pazarlığın diğer ucunda borcun daha büyük miktarının silinmesi olacak ki yüzde 50 parasal birliğin kabul edebileceği bir bedel olacak). Ve, bu çok hayati, bu çıkış Avrupa Merkez Bankası'nın [ECB] gözetiminde olacak; yani ECB yeni para biriminin devalüasyonunun yüzde 20'nin altında olmasını ve bankaların batmamasını garanti edecek.

İki şartın da (döviz kurunun korunması ve bankaların ayakta tutulması) maliyeti neredeyse sıfır. Parasal birlikten bu işe para yatırması ya da önemli bir maliyeti sırtlaması isteniyor gibi bir durum yok. Parasal birliğe etkin maliyeti sıfır olacak bir düzenleme Yunanistan için muazzam bir fark yaratabilir. Parasal birliğe tek maliyet silinen borçlar olacak.

Bu bağlamda parasal birliğin bu anlaşmayı kabul etmesi için makul sebepler var zira bu Yunanistan sorununa son verecek. Bana göre şu an için optimum çözüm bu, çünkü ihtilaflı çıkışın getireceği zorlukların farkındayım. Fakat o raddeye gelirse, yine de ihtilaflı çıkış bile şu anki programı

sürdürmekten daha iyi.

Anlaşmalı çıkış üzerine bir soru: Bazıları Almanya Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble'ın bu çözümden yana olduğunu ve onu tek engelleyenin Alman Başbakanı Angela Merkel olduğunu söylüyor. Schäuble'ın anlaşmanın diğer tarafını kabul edip etmeyeceği elbette şüpheli. Siz bu durumu nasıl görüyorsunuz?

Schäuble'ın 2011'dee Yunanistan'a yardımlı bir çıkış önerdiğini biliyoruz ya da en azından Yunan bakanlardan bunu duyduk. Almanya'daki güç dengeleri düşünüldüğünde bu fikrin onları neden cezbettiğini anlayabiliyorum ve açık nedenlerden ötürü, bunun bir sol Yunan hükümeti tarafından da uğrunda mücadele etmeye değer bir amaç olduğunu düşünüyorum.

Bu konuda Almanya'da fikir ayrılıkları olup olmadığını gerçekten bilmiyorum, Alman siyasetinin detaylarına vakıf değilim. Fakat genel olarak bu sav beni makul ölçüde iyimser kılacak kadar ikna edici.

Eğer Yunan tarafı bunun için savaşır ve kabul etmek istediklerini ortaya koyarsa, sadece Yunan elitinin değil Yunanistan'ın emekçi kesiminin de çıkarlarına uygun bir anlaşmaya ulaşılabilir, zira bu sayede ihtilaflı çıkışın getireceği zorluklardan kaçınılmış olacak.

Bunun için savaşmaya kesinlikle değer. Bence önümüzde dönemde Syriza hükümeti [anlaşmalı çıkışa] yönelik hazırlık yapmalı. Fakat tekrar ediyorum, bunun imkânsız olduğu anlaşılırsa ihtilaflı çıkış bile şu anki programın devam etmesinden iyidir.

Diyelim ki imkânsız değil. O zaman daha önce konuştuğumuz üzere, hem nesnel hem de öznel olarak, ortaya çıkacak panikle başa çıkmak açısından, acil sermaye kısıtlamaları muhtemelen atılacak ilk adım olacak değil mi?

Tekrar diğer taraftan bir bakalım. İhtilaflı çıkışı ele alalım. Eğer bu gerçekleşirse, olacak ilk şey borçların ödenmemesi [temerrüt] olacaktır. Eğer Yunanistan borç yükümlülüğünü yerine getirmezse, borçların yeniden yapılandırılması için pazarlık süreci başlayacak. (Çünkü borç yükümlülüğün yerine getirilmemesi borçları ortadan kaldırmaz; ödemeyi reddedetmiş olursunuz, o kadar.)

Eğer parasal birliğin sınırları içinde kalmazsa, yeniden yapılanma çok daha kolay olacaktır. Çok çok daha kolay! Örneğin IMF, borcun yeniden yapılandırılması gerektiğini biliyor. Yunanistan'daki yeniden yapılandırmayı durduran asıl güç Avrupa Birliği ve parasal birlik. Yani eğer Yunanistan birlikten de

çıkarsa borçların yeniden yapılandırılması çok daha kolay ve yapılabilir hale gelecektir. Bu bir. Borç bekleyebilir. Yunanistan borcu ödeyemeyecek. Borç durabilir, acelesi yok.

Demek ki asıl sorunlar bugün acilen karşı kaşıya olduğumuz sorunlardır. Bu acil sorunlar bir dizi acil eylemi gerektiriyor. Bunu Kıbrıs deneyiminden biliyoruz, orada AB bunları kendisi dayatmıştı. Soracağın pek çok sorunun önüne geçmek için söylüyorum, AB'nin sermaye kısıtlamalarına olanak verdiğini ve gerekli olduğu zaman uyguladığını biliyoruz.

Yani hükümet acilen sermaye kısıtlamalarını uygulamaya koymalı ve banka kısıtlamalarına da derhal başlamalı. Bunu söylemeye bile gerek yok. Avrupa Birliği Kıbrıs meselesinde ne yaptıysa o da aynısını yapmalı. Bu kısıtlamaların ne kadar süreceği ve ne şekilde uygulanacağı ise gelişmelere bağlı. Şüphesiz, kısıtlamalar önemli bir süre devam edecektir. Ve tabii ki sermaye kısıtlamaları da kalıcı olacak, olması gerektiği gibi.

Durumun makul bir süre sonra düzene sokulacağını farz edersek, banka kısıtlamaları bir kaç ay sonra kaldırılabilir. Fakat bu ikisi [sermaye ve banka kısıtlamaları] vakit kaybetmeden alınması gereken acil ve öncelikli önlemlerdir.

Daha sonra tek tek her şeyin yeni para birimine çevrilmesi gerekecek. Bu bir sürü hukuki sorun çıkaracak. Dolayısıyla bir avukatlar ordusuna ihtiyaç duyacağız çünkü her şeyi yeni para birimine çevirmenin en kolay yolu bire bir çevirmektir.

Yeni para birimine çevirme işi mevzubahis sözleşmeleri yöneten kanuna bağlı olacak. Sözleşmeler yabancı hukuka tabi ise bu sorun yaratacaktır. Yabancı hukuka bağlı olan bu sözleşmeleri bazı özel hesaplara geçirmek gerekecek ve bunların çözümü zamana yayılacak. Yunanistan hukukuna tabi olanların büyük çoğunluğunu ise acilen yeni para birimine çevirmek gerekecek. Ve elbette bu mevduatlar, banka borçları ve diğer yükümlülükler demek. Yani Yunanistan egemenliğine giren, Yunanistan devletinin ve hukuk sisteminin altında olan her şeyi, her ne olursa olsun, acilen yeni para birimine çevirmek gerekecek.

Yeni para birimine çevirme işi bankalar için problem yaratacaktır ve bankaların kamulaştırılması acilen zorunlu olacaktır. Özel bankacılık sistemi ya da genel olarak bankacılık sistemi çöktüğü için bankaların kamulaştırılması şu anda Yunanistan ekonomisi için hayati bir adım.

Bankaları kamulaştırdıktan ve bilançoları yeni para birimine çevirdikten

sonra devletin müdahele ederek bankaları yeniden yapılandırılması gerekecek. Hangi bankaların ne şartlarda devam edeceği görmek için bankaların yeniden yapılanması gerekir. Bu süreç zaman alacak ve kolay olmayacaktır.

Peki siz bu kamusallaştırmayı tamamen yukarıdan aşağı işleyen bir süreç olarak mı yoksa aynı zamanda halk denetiminde ilerleyecek bir süreç olarak mı görüyorsunuz?

Kesinlikle daha fazla halk denetimi ve işçi katılımıyla olacak! Banka çalışanlarının sendikaları çok etkinler ve olanlara olumlu bir katkıda bulunmak istiyorlar. Yeni bankaların işletilmesinde ve yeniden yapılandırılmalarında tabii ki onların da rolleri olacak. Bu sadece yukarıdan aşağı dayatılan bir şey değil.

Fakat yukarıdan aşağı da gerekli. Bankacılık sistemi için bir kamu görevlisi atamamız gerekecek. Yönetimi derhal değiştirmemiz ve nihayet sağlıklı bankaların kurulabilmesi için bankaların yeniden yapılandırılma sürecini başlatmamız gerekecek. İstihdam ve üretim artacak.

Bir dahaki adım tabii ki bazı yönlerden en zor, en tuhaf olanı olacak: belirli piyasalarla ve çıkışın bu piyasalar üzerindeki etkisiyle başa çıkmak. Şu an burada üç anahtar piyasa var: temelde benzin demek olan enerji, gıda ve ilaç.

Bu açıdan Yunanistan'daki durum 2010'da olduğundan çok daha iyi çünkü ülkenin dengesizlikleri büyük ölçüde aşıldı. İhracatını güvenceye almakta 2010'da olduğundan daha başarılı. Fakat buna rağmen, ihtiyaçlara öncelik verilmesini güvence altına almak için bu üç alana aktif olarak müdahale etmek gerekecek ki öncelikle acil gıda ve ilaç ihtiyacı karşılansın.

Bu bazı insanların düşündüğü kadar zor olmayacak. Hoş bir dönem olmayacak, fakat [bunu söylemek] yetmez. Çıkışın teşviklere desteklenmemesi gerektiğini söylemek kendi başına yeterli değil. Uzun vadeli düşündüğümüzde birkaç aylık zorluğun maliyeti devede kulak kalır. Ve eğer biraz planlama yapılırsa bu maliyet ciddi ölçüde azaltılabilir.

Somut olmak gerekirse, karneye bağlamaktan söz ediyoruz değil mi?

Evet, bir karne sisteminden bahsediyoruz.

Ve siz bunu adil ve verimli bir şekilde yürütmesi konusunda Yunan bürokrasisine güveniyorsunuz?

Maalesef evet. Fakat siz bana diğer seçeneği anlatın ve ben de size uyayım.

Sadece bu da değil, önümüzde dört ay var. Bu dört ay içinde hazırlanabilmek için gereken her türlü adımı atabiliriz.

Size bir kaç şey söyleyeyim. Yunanistan insani bir krizin ortasında. Ülkede zaten karneyle dağıtım sistemi var, tek fark bunu cüzdanlarımızla yapıyoruz. Toplumun geniş bir kesimi, sadakalara ve "toplum bakkalları"na (yani gıdanın çok düşük bağlı olan yerlere) bel bağlamış durumda.

Bunlar karne sisteminden farksız ve şu an halihazırda uygulanıyor. Ve insani krizle baş ederken bu tarz sistemleri genişletmek gerekecek. Arz darlığına çözüm getirebilecek mekanizmaları halihazırda devreye sokuyoruz. Yani bunları uygulamak 2010 yılında olacağından daha zor olmayacaktır.

Ve sanırım kayırmacılık ve yolsuzluğun önüne geçmek için halkın önemli ölçüde denetim sahibi olmasını sağlayacaksınız?

Her zamanki gibi. Ve Syriza'nın yapabileceği ve yapması gereken de bu. Bir sol hükümetin yapabileceği ve yapması gereken bu.

Ayrıca, ilaç konusunda, Yunanistan ilaç ihraç ediyor. Ciddi bir ilaç üretme kapasitesi var. Problem insanların zannettiği kadar ciddi değil. Enerji konusu da aynı şekilde, önemli miktarda elektrik üretme kapasitesi mevcut. Neredeyse kendi kendine yetebilecek seviyede. Sıkıntı taşımada olacak; bu noktada karne usülü gerekli olacak. Karne usülü zaten şu an yaşadığımız şey, tek fark karnelerin yerinde cüzdanlarımız var. Pek çok insan artık masrafını karşılayamadığı için arabasını kullanmıyor. Çok sayıda insan için değişen bir şey olmayacak.

Rusya, Venezuela, Çin, İran gibi ülkelerle ittifak kurmak bu süreç için ne kadar hayati?

Kesinlikle çok önemli. Ve bu güçlerden olumlu cevaplar beklemek mantıksız değil. Eğer Yunanistan bu noktaya gelirse, AB'deki sözümona ortakları Yunanistan'ı bu açmaza sürüklerse Yunanistan tüm seçenekleri kısıtlanmadan değerlendirmekte özgür olmalıdır. Eğer halkını ve toplumunu bu tarz ittifaklar ve anlaşmalarla kurtarabilecekse bunları yapmalıdır.

Bu konuda söylemek istediğim son bir şey var, jeopolitikten ziyade iç politikayla ilgili. Geçtiğimiz dört ya da beş yıldır Yunanistan ve diğer ülkelerde uygulanan kemer sıkma politikalarının en temel özelliklerinden biri toplumun atomizasyonu ve bireyselleşmesi oldu.

Bu politikalar çok güçlü sınıf unsurları ve atomlaştıran öğeler barındırıyor. Halka aşıladıkları ve topluma yerleştirdikleri düşünme biçimi "her koyun

kendi bacağından asılır" veya "sona kalan dona kalır" şeklinde. Toplum dayanışma yaratmak için kendisine karşı mücadele etmeli ve yaptığı da bu; bu politikalarca beslenen hakim akıma karşı gelmek zorunda.

Bahsettiğim hatta bir çıkış bence tam tersi sonucu yaratacaktır. Bir can-kurtaran sandalı gibi görünecek. Toplumun bu zorlukları atlatabilmesi için bir birliktelik, toplumsal kaynaşma ve toplumsal dayanışma görünümü yaratacak. Bu da, tabii ki, çalışan kesimin ve genel olarak yoksulların çıkarları doğrultusunda bir çıkış politikası izleyen sol bir hükümetin çıkışı yönetmesi ve idare etmesi durumunda mümkün olabilir.

Böyle olması halinde karşılacağımız görüntünün şimdiye kadar gördüğümüzden büyük ölçüde farklı olacağını düşünüyorum. Ve bu toplumun uzun vadede dönüşümüne katkı sağlayacak bir manzara olacaktır – ki asıl hedefimiz elbette bu. Çıkışın kendisi Solun nihai hedefi değil. Toplumsal dönüşüm için çıkışın gerekli fakat kendi başına yetersiz bir adım olduğunu düşünüyoruz.

Bence insanların çıkış stratejisi hakkında kuşkucu olmasının bir nedeni geçmişten verilen örneklerin her zaman cesaret verici olmaması, en azından politik düzeyde. Temerrüt ve yeni para birimine geçiş konusunda verilen emsallerden biri Arjantin. Politik sonuçları açısından ya da herhangi bir toplumsal dönüşüm açısından bakıldığında hiç de yüreklendirici bir örnek değil. Kıbrıs çözümü de ilerici değildi; bir acil durum önlemi olarak alındı ve Sağın iktidarı ele geçirmesine yaradı. Ve tarihten olumlu diyemeyeceğimiz başka bir çok örnek sayabiliriz.

İrade meselesi ve öznel soruların ötesinde, size göre çıkışın gerici ve düpedüz tepkisel sonuçlar değil de ilerici sonuçlar doğuracağını temin eden tarafı ne?

Bu elbette çok iyi bir soru. 2010'daki krizin en başından beri meseleydi bu. Çünkü çıkışın pek çok farklı yolu var.

Hemen şunu eklemek isterim ki Arjantin olayında (ki Arjantin'in Sol için bir kılavuz olduğunu kesinlikle iddia edecek değilim) pek çok iftira atıldı ve bir çok yanlış anlaşılma yaşandı. Temerrüt ve çıkış sonrasında Arjantin'de elde edilenler, eğer çıkış yolu seçilmeseydi yaşanacak olanlardan kat kat daha iyiydi. Çalışan kesim için daha iyiydi. Bunu vurgulamamıza izin verin: çalışan insanlar için. İstihdam ve gelir açısından bakarsanız kıyas bile götürmez.

Yani evet, tabii ki Yunanistan'ın Arjantin'in yaptıklarını tekrarlaması gerektiğini söylemiyorum. Fakat Sağın ve alacaklıların Arjantin hakkında an-

latıp durdukları bu ideolojik zırvaya inanmayalım.

Gerçi bana göre şu anda ilerici bir çıkış için hayat önem taşıyan şey, hükümetin daha önce yaptığı gibi halkı, yani taban örgütlenmelerini her adıma dahil etmedeki kararlılığıdır. Arjantin'de böyle olmadı. Temerrüt, yönetici seçkinler hakimiyetini kaybettiği için meydana geldi. Sonrasında bir dönem boyunca kaos yaşandı.

Bizim için burada anahtar nokta şu: Hükümet benim dilediğim yolu takip ederse ve Sol da bu yolun izlenmesini dilerse, halk her açıdan buna dahil edilmeli. Hükümet halkı bilgilendirmeli. Halka seçenekler sunulmalı. Ne olursa olsun halkın onayı alınmalı. Ve halkın harekete geçmesini istemeli.

Çünkü sol bir hükümetin sahip olduğu tek güç budur. Başka bir şey değil. Teknik uzmanlık gerektiren bir şey değil, ki bizde ondan da var. Halkın desteğinden bahsediyorum. Benim görmek istediğim bu; çıkışın ilerici ve değişim yaratıcak bir yön almasını sağlayacağını düşündüğüm şey bu. Maalesef bunlar son zamanlarda çok yoktu.

Jacobin geçtiğimiz günlerde çıkış ve kopuş hakkında Nantina Vgontzas imzalı bir yazı yayınladı. Yazıda Yunan sermayesinde Syriza hükümetinin bazı bakımlardan disiplin altunda tutarak daha üretken faaliyetlere sevk ettirilebileceğini gönlünün istediğine göre davranamayan bir kısmının (havayollarından, emlaktan, vs. kast ediyor) mevcut olmasının analitik bağlamına oturtuluyordu. Dolayısıyla Syriza'nın sermayenin bir kesimiyle bu türden bir müdahaleci rol oynayabileceği gibi bir fikir de var. Sermayenin tüymek isteyecek başka bir kesiminin olduğu aşikar, ancak bunu yapamayacak ve yapmayacak bir kesim de var.

Vgontzas'ın sorusu şuydu: Bu mesele hiç tartışıldı mı? Syriza'nın Yunanistan içindeki yatırımcılarla ilişkisine dair özellikle Sol Platform ne diyor? Sizin bu konudaki düşünceleriniz nedir? Sermayeyi disiplin altına alarak daha üretken faaliyetlere yatırım yapmaları için uğraşma sorusuna nasıl müdahale edebilirler?

Genel itibariyle, sol bir hükümetin özel sermayeyi disipline etmesine ve bu sermayeyi daha fazla iş, daha çok büyüme, daha yüksek gelir gibi şeylerle uyumlu olacak bir yatırım ve büyüme stratejisi sağlamaya zorlamasına açık kapı bırakan bir opsiyonu da elinde bulundurması gerektiğini söyleyen bir stratejiye karşı değilim. Marksizmde veya temel iktisatta buna karşı olan hiçbir şey yoktur. En azından bir geçiş dönemi olarak. Marksizm hiçbir zaman her bir düğmeyi ve her bir ipliği devlet teşebbüsü aracılığıyla üretmeyle

ilgili olmadı. Dolayısıyla böyle bir şeye karşıyım.

Ancak şu an Yunanistan bağlamında bundan tam emin değilim. Büyümeden yüzünden değil, daha ziyade Yunan ekonomisinin ihtiyaçlarının bundan çok daha acil olmasından ötürü. Bunlar orta vadeli sorular. Bu sorular ancak borç, mali baskı ve parasal birlik meseleleri çözümlendikten sonra odaklanılması ve üstüne gidilmesi gereken sorular.

Ülke için orta vadeli bir gelişme stratejisini masaya koymaya başladığımızda, evet, bu türden bir yaklaşımın anlamını görebiliyorum. Ve bir ulusal gelişme planı bağlamında bunu tartışmaktan fevkalade mutluluk duyarım. Ancak acil meseleler çözümlemeden önce bu meseleler ilginç olan ama acil cevaplar sunmayan alıştırmalar gibi görünüyor.

Ama Yunan sermayesinin çıkıştan ötürü paniklemeyecek bir kesiminin olmasının olası olduğunu düşünüyor musunuz?

Böyle olduğundan eminim.

Buna büyük sermayede de dahil mi?

Doğrusu, onun daha iyi analize ihtiyacı var. Ama işverenlerin ve üreticilerin içinde çıkıştan zerre kadar paniklemeyecek, çıkışı doğrudan ve açık açık göğüsleyecek bir kesim olacağını biliyorum. Ve bu kesim, çıkıştan kaynaklanacak kalkınma beklentilerinin ne olacağını duymak isteyecektir.

Bankacılık sisteminin kamulaştırılması ve millileştirilmesi ile kamu hizmeti şirketlerinin azaltılmasının yanında, diğer hangi büyük firmalar kamulaştırma/millileştirme çağrısı yapacaktır?

Bu soru şu an için belirmiş değil. Çok yerinde bir soru. Ancak bazı açılardan bir önceki sorunun kapsamına giriyor.

Şu an için Syriza'nın büyük ve geniş çaplı bir millileştirme programı ortaya koyması gerektiğini düşünmüyorum. Tabii ki elzem olan şey bankaları millileştirmek ve enerji özelleştirmelerinin (özellikle elektrik özelleştirmelerinin) durmasını sağlama almak. Bunlar durur, diğer önemli varlıkların özelleştirmelerine de son verilir. Avro dışındaki bir büyüme ve iyileşme stratejisini acilen yürürlüğe koyulur ve ancak sonrasında orta vadeli bir kalkınma planına girişilir.

Ekonominin hangi alanlarının kamu denetimi altında girmesi gerektiğini ve bunun nasıl yapılacağını tam da bu bağlamda değerlendirmeliyiz. Çünkü millileştirme kendi başına cevap değil. Burada kamu denetiminden bahsediyoruz ve bu denetim pek çok değişik biçime bürünebilir. Ve sonrasında da

ekonominin hangi kesimlerinin basitçe sermayenin disiplin altına alınmasına ve özel teşebbüsün kendi işini yapmasının izin verilmesine ihtiyacı olduğunu değerlendirmeliyiz.

Orta vadeli bir tartışma bu, aciliyetli değil.

Ve öyle sanıyorum ki, sizin ve arkadaşlarınızın mal ve hizmetlerin ihracat ve ithalat yapısı, drahminin yeniden yürürlüğe konmasının yanı sıra dış ticarete yönelik alınabilecek sanayi politikası tedbirleri hakkında çalışmada bulunup bulunmadığınızı irdeleyen Vgontzas'ın ikinci sorusuna da cevabınız aynı olacak.

İhracat ve ithalat yapısının kesinlikle farkındayız ve diyebilirim ki, ihracatın ve ithalatın yapısı ile ticaretin GSYH artışındaki oranı geçtiğimiz birkaç yıldır Yunan kapitalizminin başarısızlığına işaret ediyor.

Kesinlik hizmet sektörünün ağırlığını düşürmeye ihtiyacımız var, bu çok net. Çünkü Yunanistan servis sektörüne haddinden fazla önem verdi, birincil ve ikincil sektörlerin küçülmesine müsaade etti. Yani Yunanistan sanayisizleşti. Ve otuz yıldır sanayisizleşiyor, birincil sektörünün yetersiz ve küçük hale gelmesine geçit veriyor. Dolayısıyla bunu dengelememiz gerek.

Ve bu da size ticarete dair bir yanıt vermiş oluyor, çünkü hizmet sektörüne verilen önem, Yunanistan'ın uluslararası alanda rekabet konusunda güçten düşmesi anlamına geliyor, zira hizmetler pek de rekabet edememeleriyle ünlüdürler –İngiltere'nin bu meselede bir bildiği var! Bu yüzden, Yunan ekonomisi, hizmet sektörünün üstünde fazlasıyla durarak, ticareti yapılabilir ürünlerle ticareti yapılamayan ürünler arasında bütünüyle sorunlu bir denge yarattı.

Dolayısıyla orta vadeli stratejinin bu dengeyi değiştirmeyi hedeflemeli. Yunanistan'ın birincil ve ikincil sektörleri yeniden kuvvetlendirmeye ve bu şekilde daha fazla ticareti yapılabilir mal üreterek dünya ekonomisine entegrasyonunu pekiştirmeye ihtiyacı var. Bunun nasıl yapılacağı da yine orta vadeli bir stratejinin meselesi.

Flassbeck'le beraber yazdığınız kitapta, yüzde 50'lere varan bir devalüasyondan bahsediyorsunuz. Bu da ithal ürünlerin fiyatının ikiye katlanması demek. Orta vadeli planları kısa vadede etkili hale getirmenin yokluğunda, hele ki Yunan sanayisinin durumunu düşünecek olursak, ihracat da çok çetrefil olacak. Dolayısıyla bir sermaye sorunu doğacak.

Finans piyasalarının büyük olasılıkla yalnızca belli şartlar altında

borç vermeye hazır olacağı göz önünde tutulursa, bu sermaye nereden gelecek? Ve bu giriş bizi başladığımız yere geri götürebilecek ne tür zorlukların içine sokar?

Şayet çıkış üzerinde hemfikir olunursa ve teminat altına alınırsa, bir de birim düzeyinde maliyetlerin Yunanistan'da nerede ve nasıl olduğunu gözlerimizin önüne getirirsek –başka bir deyişle, burada emeğin tahribatı var, bunun tabii ki tersine döndürülmesi gerekiyor; ancak başladığımız yere geri dönemeyiz çünkü bu mümkün değil. Öyleyse Yunanistan'ın maliyetlerin yeniden düzenlenmesi için yalnızca yüzde 15 ile 20 devalüasyona ihtiyacının olacak olması mümkün. Yine tekrarlıyorum: ücretler artmak zorunda, ancak artsalar bile önceden olduğunuz seviyeye geri dönmeyeceksiniz. Şu an için onun oluru yok. Öyle bir şey için bir büyüme stratejisine ihtiyacımız var.

Şu anda yüzde 15 ile 20 arasındaki bir devalüasyon ülkenin hızla yol almaya başlaması için yeterli olabilir. Eğer ihtilaflı çıkış durumunda yüzde 50 gibi bir devalüasyon olsaydı, elbette ki ithalat için sorunlar daha fazla olurdu. Yine de hakkını teslim etmeniz gereken bir şey var: devalüasyon basitçe veya çoğunlukla ihracat aracılığıyla işe yaramaz. İhracattan ziyade iç piyasayla işler.

Şu sıralarda Yunanistan'da kullanılmayan çok kaynak var. Sermaye o bakımdan güdük değil. Sermaye elinde bankadaki nakitten çok daha fazlasını tutuyor. Tam bu noktada Marksistler olarak fikir yürütmeliyiz. Sermaye bir ilişkidir. Ülke genelinde kullanılmayan dünya kadar kaynak var! Bir devalüasyon olsa, küçük ve orta boy işletmeler anında filizlenecek. Bunun olması için yeterince küçük ölçekli sermaye mevcut. Ekonominin canlanması, talebin ve üretimin dönüşü çok hızlı olacak ve bu da öncelikle bu yolla vuku bulacak.

Lenin ve Bolşeviklerin Yeni Ekonomi Politikası [YEP] kabilinden bir şeye tekabül ediyor bu. Küçük ve orta boy işletmelerin Yunanistan'ı çok kısa bir zaman içerisinde, birkaç yılda makul bir üretken vaziyete dönüşünü sağlayacağından şüphem yok, ki gördüğüm ekonometrik çalışmalar da bunu doğruluyor. Bu da orta vadeli strateji için sermaye ve tasarruf doğuracaktır.

Dolayısıyla sermayenin nereden geleceği sorusunun dinamik olarak ele alınması ve statik olarak bakılmaması gerek. Ülkede sermaye var ama şu an için boşta duruyor. Onu harekete geçirmeliyiz ve devalüasyon tam da bunu yapacak.

Duyduk duymadık demeyin! Lapavitsas Bukharinci bir geçiş stratejisi istiyor!

Bununla hiçbir sorunum olmaz. Yunanistan şu an öyle mahvolmuş vaziyette ki bir YEP'e açık olarak ihtiyacı var. Madem ki Bukharin YEP'i akıl edecek ve YEP'in ateşli bir destekçisi olan Lenin'i ikna edecek kadar zekiydi, ben de böyle bir şeye neden karşı olmam gerektiğini göremiyorum. Bu yüzden bence ilk etki ona benzer bir şey olacak. Ve bu da bizim daha ötesine gitmemize olanak sağlayacak yeterlilikte bir canlanmayı oluşturacaktır.

Anlaşmalı bir çıkış bağlamı içerisinde Avrupa parasal sistemine dönüşten de söz ediyorsunuz. Bu da dövizler ve avro arasında belli bir döviz kurunu oranını garantiye alacak ve böylelikle drahmi üzerindeki spekülasyona mani olunacak. Ama apaçık ki böyle bir şey diğer Avrupa güçlerinin buna olumlu bakması gibi büyük bir bahise dayanıyor. Fazlaca gözünü karartmak olmuyor mu bu?

Dediğim gibi, olanları analiz etmek için varsayımlarda bulunulmak zorundadır. Ben buna gözünü karartma demezdim. Bunların bizim uğruna mücadele verilecek değere sahip müzakere amaçlarımız olduğunu söylerdim. Zorlukların farkındayım ve bu güçlerin son birkaç haftada sol hükümete yönelik düşmanlığına şahit oldum. Dolayısıyla bunların kolayca elde edilmeyeceğini biliyorum. Ama nihayet Avrupa solu da buna bir katkı sunmaya başlayabilir. Ki bu da tartışmaya değer, çünkü bu düzen Avrupa'da bir bütün olarak işlemiyor.

Bu yüzden umduğum ve önemli farklar yaratacak şey, Avrupa'da denetim altındaki döviz kurlarına dayalı bir sistemle kol kola hüküm süren bu gülünç düzeni nasıl değiştirebileceğimize dair nihayet Avrupa solundan gelecek birtakım ciddi teklifler olurdu. Böyle bir şey Yunanistan ve sene sonuna doğru gündeme gelecek İspanya için hakikaten büyük bir fark yaratırdı.

Solun politik değişiklikler ve parasal birlik içinde kemer sıkmanın kalkması ve buna benzer şeyler için tartışmaktansa (ki bunların basbayağı oluru yok) denetim altına alan sermaye akışlarına dayalı bir düzen içindeki denetim altına alan döviz kurları konusunda gerçekten destek çıkacak politikalar önermeye başlaması çok daha iyi olur. Avrupa'da şimdilerde ihtiyacı hissedilen budur, var olması mümkün olmayan iyi bir parasal birlik hakkındaki peri masalları değil.

Kitapta işletmelere, bankalara, Merkez Bankası'na ve hanehalklarına yeni para biriminden de bahsediyorsunuz. Ayrıca avro ve drahmi arasında farklı sektörlere, borçluluk ve zenginlik derecelerine göre değişiklik gösterecek bir oran kullanılmasından ve böylelikle bu oranın salt teknik bir tedbir değil, yeniden dağıtıma yönelik bir önlem olaca-

ğından söz ediyorsunuz. Bunun nasıl işleyeceğinden, nasıl uygulanacağından ve bu fikrinizi hangi türden deneyimler üzerine kurduğunuzdan biraz bahsedebilir misiniz?

Bu bir dereceye kadar 2001-2'de Arjantin'de yapıldı.

Ama kaotik bir tarzda.

Evet, kaotik bir tarzda. Ama tamamen uygulanabilir bir şey. Çok da basit. Kamunun bankalardan alacaklarının, ister bireylerin ister işletmelerin mevduatları isterse de tasarruf mevduatları olsun, yeni döviz kuruna dönüştürülmesi gerekecek. Bu dönüşüm basitlik ve paraya yeniden değer biçmenin kolaylığı için bire bir olarak gerçekleşecek. Ama farklı oranlarda da gerçekleştirilebilir.

Hükümetin amacı zenginliğin bir nebze yeniden dağıtımını getirmekti. Böylece bankada daha az paraya, daha az mevduata sahip insanlar paralarını kazançlı bir oranla, sözgelimi 1'e 1 değil ama 1'e 1.2 oranıyla değiştirebilecekti. Daha büyük meblağlara sahip olanlar ise mevduatlarını 0.8'e 1 oranıyla dönüştürebilecekti. Böylelikle aslında zenginden fakire para aktarıyor olacaktınız.

Sorun şu ki, 2010'da, mevduatlar Yunan bankalarında hâlen fazlayken oldukça etkili olmuş olabilecek şey, artık marjinal hale geldi, çünkü zenginler paralarını çekti. Son beş yılda izlenen politikalar paçalarını kurtarmalarına olanak verdi.

Dolayısıyla yeniden dağıtımcı politikanın alanı, yok değilse bile, eskisi gibi değil. Sol hükümet, şayet bir miktar desteği harekete geçirmek istiyorsa, bir dereceye kadar bunu hesaba katıp bu politikaları uygulamaya koyabilir. Ancak dediğim gibi, Yunan bankalarının şimdiki mevduat vaziyetini düşünecek olursak, bu türden yeniden dağıtımcı politikalar için çok da alan yok.

Yine kitapta avronun bir dünya parası, bir dünya parası biçimi olması rolünden söz ediyorsunuz. Bunun Yunanistan'ın çıkışıyla nasıl etkileneceği konusunda ne düşünüyorsunuz?

Hasar alacaktır. Parasal birliği idare edenlerin bakış açısından gerçek sorun budur. Kaldı ki, bu ABD'nin de bir endişesidir. Basitliğe kaçan Marksist yorumların sıklıkla iddia ettiği gibi ABD ile Avrupa arasında basit bir çekişme yok. Hem çatışmanın, hem de karşılıklı desteğin olduğu simbiyotik bir ilişki var.

Eğer bu gerçekleşirse avronun rolü zedelenecek, bir güven kaybı yaşana-

cak, muhtemelen bazıları kaçacak, buna finansal istikrarsızlık eşlik edecek ve tüm bunların yankıları da ABD'yi (yani doları) ve dolar üzerine kurulu finansal sözleşmeleri etkileyecektir. Ve bu da ABD'nin pek de görmeyi arzu etmeyeceği bir şey.

Solun bakış açısından bakacak olursak, bu hiç dert değil. Ne avroyu ne de doları dünya parası olarak kurtarmak bizim işimiz değil. Tamamıyla bu işle meşgul diğer insanlar var. Bizim daha farklı bir hedefimiz var.

Para ve döviz kuru sorusu çok önemli. Yunanistan'da avroyu terk etme korkusu daha radikal ilerlemeleri durduruyor. Ve sterlin dışındaki bir gelecek korkusu İskoçların referandumda "hayır" demelerinin bir sebebiydi. Dolayısıyla, Syriza içindeki Sol için, her B planı yeni bir döviz kuru için somut ve ikna edici bir planı içermek zorunda.

***Financial Times'*da Wolfgang Münchau'nun avro içinde belli amaçlar için kullanılabilecek, hükümet tarafından çıkarılacak bir borç aleti olacak paralel bir döviz kurunu uygulamaya koymaya yönelik önerisi hakkındaki fikriniz nedir? Münchau, Robert Parento ve John Cochran'ın yazdıklarına başvuruyor, ki bu ABD'li iktisatçılardan ikisi de Yunan devletinin vergi beklentisi bonoları (gelecekteki vergi gelirine dayalı borç senetleri) çıkarmak zorunda olduğunu önerdi.**

Bu bonolar bir değişiklik mekanizması olarak işlev görür, devletin onları vergi ödemeleri olarak kabul etmesi ve çıkardığı borç senetlerine vergi ödemesi olarak vergi indirimi vererek tedavülünü teşvik etmesi oranında da güvenilirdi. Kemer sıkmanın avroda kalırken de mümkün bir sonu olabileceği konusunda Münchau ile hemfikir misiniz?

Ama ben de kitapta benzer bir şeyi savundum: borç senetlerinin zorunlu bir tedavül sahip olması ve vergileri ödeyebilecek devlet tarafından çıkarılması, ki bu da basitçe bahsettiğiniz fikir. Dünyanın pek çok farklı tarafında değişiklik biçimlerde beliren bir fikirdir.

Ne var ki, bunun kemer sıkmaya karşı uzun vadeli bir yanıt olduğuna katılmıyorum. Hüsnükuruntudur bu. Olsa olsa, asıl likiditenin musluklarını kontrol edenlerin (diğer bir deyişle, Bay Draghi ve Avrupa Merkez Bankası) Yunanistan'ı baskı altında tuttuğu sırada likidite yaratmak için tamamlayıcı bir tedbir olabilir.

Paralel tedavül gibi bir adım, anında gerçek avro ile Yunanistan'ın yaratacağı keyfi avro arasında denklik sorunları doğuracaktır. Çünkü tabii ki

gerçek avro diğerinden daha değerli addedilecektir ve ikisi arasında da bir döviz kuru olacaktır. Bu da parasal tedavülün ve genel itibariyle paranın birliğini bozacaktır. Sürdürülebilir bir düzenleme değildir. Yalnızca geçici bir tedbirdir. Ve sonunda çıkışa doğru gidecek bir geçici tedbirdir esasında. Böyle anlaşılması gerekir.

Bu yüzden, evet, bundan yanayım. Aslına bakılırsa bunun hükümetin Haziran müzareketlerinde elindeki cephanesinin bir parçası olarak ciddiyetle değerlendirmesi gerek. Ancak, bunun kalıcı ve istikrarlı bir çözüm olabileceğiyle aldanmayın. Çünkü olamaz.

Daha da taktiksel bir soru: Troyka önümüzdeki dönemde Syriza'nın uygulamaya koyacağı herhangi bir politikayı veto etme hakkına sahip olacak gibi görünüyor. Bunun Syriza'yı güçlendirebileceğini düşünüyor musunuz? Şöyle ki, Syriza halktan destek toplayabilecek ve oluru olan bir şey önerir, bu öneri kurumlar tarafından boşa çıkarılırsa, aradaki bu husumet hattı Yunan halkı için her seferinde daha net hale gelmez mi?

Ve Syriza'nın iradesi, popülaritesindeki artış ve avrobölgesinde eylemde bulunamaz hale gelmesi böylelikle kanıtlanacaktır. Yunanistan'ın çıkışına yönelik halk desteğini paradoksal tarzda inşa edecek bir strateji olabilir mi bu?

Bence o yönde olabilir, evet. Her zaman için orada olacak şu "kurumlar"ın deneletiyici bir nüfuzu olacak. Mali içerimleri olabilecek ve Şubat'ın 20'sinde üzerinde anlaşılan şeyin ruhuna aykırı olan tedbirlerin uygulanması ve yasaların geçmesi konusunda Syriza'ya dalaşacaklardır.

Ama bu kurumlara karşı verilecek mücadele, şimdiden başlayarak Haziran'a kadar yürütülecek en mühim politik mücadele olacak. Syriza bununla açık açık meşgul olmalı. Halk desteğini devam ettirmenin tek yolu bu, çünkü insanlar bunu görmek istiyor. İnsanlar ferahlatan tedbirleri ve bu troyka tiplerine karşı muhalefeti görmek istiyorlar. Ne var ki, bu kendi başına yeterli değildir. Müzakerelerin gelecek oturumunda bir plan elzemdir, çünkü tuzak orada kurulmuş bekliyor.

Öyleyse mecburi çıkış ve sonuçları hakkında bir soru: Flassbeck'le birlikte detaylıca tarif ettiğiniz B planı oldukça devletçi görünüyor. Devalüasyon ve ekonomik bağımsızlık şokuna karşı koymak için yeterli olacak mı sadece bu?

Eğer olmayacaksa, devletin halkın ihtiyaçlarını karşılayamadığı top-

lumsal yeniden üretimi örgütleyecek bir dayanışma, müşterekler, dirençlilik planı olarak adlandırabileceğimiz C planını ilerletmek için Yunanistan'daki hareketler ve Syriza neler yapıyor?

B planının bir parçası bu. Evet, gayet onun bir parçası. Aşikar ki, B planı, bizim burada bahsettiğimiz haliyle, benim ve Flassbeck'in bahsettiğimiz haliyle, ilk başta yüksek politikanın düzeyinde vuku bulan ve orada gerçekleşmek zorunda olan bir plan. Çünkü kriz o seviyede gerçekleşiyor. Ve yüksek politika ve devlet düzeyinde müdahaleye ihtiyacımız var.

Şüphe yok ki, emekçilerin çıkarına olan herhangi bir plan (herhangi türden bir geçiş stratejisi) tam da C planı dediğinizi kapsamalıdır. Ve kamudan, devletten ve bunun gibi şeylerden bahsettiğimizde aklımda genel itibariyle kolektif ve kamu sektörü var. Devletin her şeyi devralması fikri, Doğu Bloku'nun çökmesiyle yitip gitmiş eski kafalı bir fikirdir. Bunu olması artık pek olası değil.

Burada kamusal ve kolektif çözümlerden bahsediyoruz. Evet, hakikaten müştereklere ihtiyacımız var. Evet, hakikaten aşağıdan gelen bir faaliyete ihtiyacımız var. Evet, hakikaten toplulukların katkılarına ve eylemlerine ihtiyacımız var. Ancak ilk olarak makro soruları, devlet meselelerini halletmeliyiz. Ne yazık ki, topluluklar bu düzeyde onu yapamazlar.

Olumlu, ilerlemeci bir çıkış hakkında söylediğiniz pek çok şey, halk seferberliklerinin iş ciddiye bindiğinde hükümeti ileriye iteceği ve ona gereken desteği vereceği gibi bir rol üzerine dayanıyor. Yunanistan'daki toplumsal seferberliğin şu sıradaki dirençliliği konusunda iyimser misiniz? Şu yüzden soruyorum: Geçtiğimiz birkaç yılda Yunan toplumunu etkileyen bir güçten düşme, ümitsizlik ve teslimiyet havası hakkında laflar dolaşıyor.

Şahsen seçimden beri sıradan insanlar arasında hükümet için yükselen oldukça güçlü destek dalgasında cesaret buluyorum. Çok da seferberlik görmüş değiliz, doğru. Ancak destek muazzamdı. Olan bitenden yana olarak bu hükümetle ittifak kurmak ve onun eyleme geçmesini kolaylaştırma ruhu muazzamdı. En olumlu şey bu.

Peki, bu eyleme dönüşecek mi? Bilmiyorum. Hiç kimse bilmiyor. Ama iyi niyet bir kenara itilemez. İnkar etmenin bir anlamı yok. Bunun üzerinde çalışmalıyız. Bunu radikal çözümler ve cevaplar için harekete geçirmeliyiz.

Yunanistan'ın dışında böyle bir ilerlemeci çıkıştan yana olan insanların rolü konusundaki fikriniz nedir? Çünkü Syriza'nın yaptıklarının

eleştirilmemesi gerektiği, uçurumun kenarında olmayan ülkelerde yaşayanların sıcak koltuklarından eleştirmenin çok kolay olduğu, falan filan gibi şantajımsı laflar döndü.

Gelgelelim, aynı zamanda dikkate alınması gereken büyük değişimlerin olmakta olduğu açık. Eleştirel olmayan destek ile olumlu dayanışma arasındaki doğru türden pozisyon sizce nedir?

Şu an Syriza için eleştirel olmayan destek saçma sapandır. Solun ben ve pek çoklarının artık geride kaldığını düşündüğümüz en kötü hastalıklarının bir tekrarıdır bu. "Eleştirme, destekle, vır vır vır!" Eski kötü günlerde Solun yaptığı şeylerdir bunlar. Ve bu, tabii ki çok değişik bağlamlarda, canavarların belirmesini olanak sağlayan şeydir.

Elbette ki Syriza'nın durumunda bu gerçekleşmeyecek, ama "Takımımız sahada! Bizim ekibi destekleyelim ve eleştirel olmayalım" görüntüsü ve tavrı hiç de Solun tavrı değil. Tabii ki destekliyoruz. Ama eleştiriyoruz da. Eleştirmedikçe hiçbir olumlu şey gerçekleşmeyecek. Biz tam bu noktadayız.

Yurtdışındaki ve dışarıdaki Solun eleştirme görevi ve yükümlülüğü var ve bunu da sıklıkla yapmalılar, çünkü Yunanistan'da olup bitenler dışarıdan daha net görünüyor. Yurtiçinde uygulanabilecek görüşler dışarıda tutmayabiliyor, dolayısıyla dışarıdakilerin bir yükümlülüğü var. Ülke dışındaki Solun doğruya doğru eğriye eğriye deme gibi yükümlülükleri var.

Bu cephede Solun verebileceği en ciddi ve olumlu destek, eyleme geçmek gibi şeylerin yanında, tartışma başlatmak, Avrupa Parasal Birliği'ni bir bütün olarak en baştan değerlendirmeye başlamak. Bunu ne kadar tekrarlasam az.

Geçtiğimiz birkaç yıldır Avrupa'daki Solun kafası yerinde değil. Sanki eleştirel duyularını kaybetmiş gibiler. AB'nin çemberinden geçen Avrupa entegrasyonu ve Avrupa Parasal Birliği'ni (APB) kurma sürecini her nedense bizzat Solun anladığı tarzda enternasyonalizm olarak tahayyül etti.

Değil. Kusura bakmayın ama hiç de değil! Hiç öyle olmamasını bırakın, birtakım küçük kısımları değiştirilerek, reforme edilerek, geliştirilerek sahici enternasyonalizme evrilebilecek bir şey de değil. Saçma sapan bir şey bu! Sol eleştirel imkânlarını ve tavrını yeniden keşfetmek ve sınırları aşan her şeyin ilerlemeci olmayabileceğinin farkına varmak zorunda. Bu durum için AB ve APB ne olduklarını açıkça gösterdi.

Sol uzun gecikmeden sonra Avrupa'da bu kapitalist entegrasyon biçimlerini reddecek hakiki enternasyonalizm hakkında fikirler ortaya atmak başlamak zorunda. Onları geliştirmemeli, reddetmeli. Sol için gerçek radikal

gelecek budur, böyle yapmalıdır.

Bir şey daha var, söyleyeceğim, ama ne kadar etki bırakacağını bilmiyorum. Özellikle Marksist sol, geçtiğimiz birkaç on yılda, modern kapitalizmin siyasal iktisadını analiz etme becerisi bakımından ne yazık ki geriledi. Basitçe Marksizmin ve kapitalizmin Marksist analizinin büyük ölçüde kâr oranının düşme eğilimine özetlenebileceğini düşünen ve buna inanan bir çeşit ikinci kalite iktisadı soğurdu ve özümsedi.

Avrupa ve başka yerlerdeki pek çok insan için Marksist siyasal iktisadı her şeyi kârların geliştirilen sermayenin oranı bakımından yorumlama anlamına gelir oldu hemen hemen. O oran bazı insanlar için kapitalizmin geçmişi, şimdisi ve geleceği hakkında bilmek isteyeceğini her şeyi anlatıyor.

Tabii ki bu Karl Marx değil ve büyük Marksistlerin yaptığı da bu değil. Günümüzde Avrupa'da olup biteni kâr oranının düşme eğilimine göre yorumlamaya uğraşan insanlar var. Saçmalık. Ayan beyan bir saçmalık. Hiçbir çıkara veya amaca hizmet etmiyor. Hiç kimseye yardımcı olmuyor.

Yunanistan kâr oranının düşme eğiliminden dolayı krizde değil. Kâr oranının düşme eğilimi önemli, ama Yunanistan'da olup bitenler düşen kâr oranının sebep olduğu dönemsel bir kriz değil.

Bu yüzden sol (ondan ne kaldıysa) klasik dönemin yaratıcı Marksizmindeki unsurların bazılarını yeniden keşfetmeye başlamak zorunda: biraz Lenin, biraz Hilferding, biraz Bukharin, biraz büyük Alman Marksistleri. Ve modern kapitalizmi karmaşık, zengin ve aklı başında bir yoldan yeniden yorumlamak zorunda.

Kâr oranının düşme eğilimi önemlidir, ama korkunç bir iktisattır ve bir fetiştir. Her şeyi kâr oranını düşme eğilimiyle özetleyemezsiniz. Bu sadece kötü Marksizm ve kötü iktisat olur. Solun önümüzdeki dönemde avrobölgesi krizinden çıkabilmek için faydalı bir şekilde bir şey yapmaya bundan başlayabilir.

Bir bakımdan bizi konuşmaya başladığımız kişisel meselelere bizi geri götüren son bir soru soru: Para ve kredinin Marksist analizinle ünlüsünüz. Ve şimdi işte burada yeni bir döviz kurunun, yeni parasal sistemin, yeni kredi sistemlerinin yaratılması konusunda somut olarak tartışmak zorunda olduğunuz bir durumdasınız.

Aslında iki sorum var. Bir tanesi, bir çeşit ukala bir soru: ekonomik politikalara dönüş, bir anlamda neo-Chartalizm'in teorik bir zaferi değil mi? Siz onunla teoride bizzat mücadale ettiniz ama pratikte

doğrulanan şey bu olmadı mı?

İkinci sorum, daha çok teori ve pratik bağlantısı hakkında olacak: sizin finansallaşma, para ve kredi üzerine çalışmanızın Yunanistan'ın şu anki mevcut durumunda ne türden hazırlık babında ve pratik anlamda ne gibi faydası var?

İlk soruyu cevaplaması birçok açıdan daha kolay. Neo-Chartalizm'in olup bitenle pek de ilgisi yok. Daha önce tartıştığımız acil likidite ihtiyaçlarının hakkından gelmek için devlet parasının borç senetlerinden farklı şekilde yaratılmasından bahsediyoruz. "Modern para teorisi", yani bu çeşit neo-Chartalizm zayıf bir para teorisidir. Avrobölgesini ve genel itibariyle modern kapitalizmi anlamak için sunabileceği çok az şey vardır.

Bence ikinci soru uğraşması çok daha zor ve pek çok açıdan daha çaba istiyor. Avrupa'da olup biteni, Avrupa'da ortak döviz kurundan ötürü özel bir biçim alan finansallaşmanın bir örneği olarak kavrıyorum. Ortak kurdan dolayı özel olarak patolojik ve hastalıklı bir biçim aldı. Avrupa ülkelerinin finanssallaşması ortak kurdan dolayı saptırıldı. Yıllardır yaptığım kendi çalışmam bana esasında oldukça yardımcı oldu ve sonuçlar geçtiğimiz birkaç yıl süresince iyice bariz hale geldi.

Şayet avrobölgesinin krizine saf olarak parasal bir şey olarak, para teorisinin bakış açısından yaklaşacaksak, çözmesi beş dakika alırdı. Tamamıyla bariz, tamamıyla basit olurdu. Aslında neredeyse ıvır zıvır olurdu. Evet, para teorisinin bir problemi olarak tırıvırıdır. Ve aslına bakılırsa, 2010'da rakamlarla ilk olarak uğraşmaya başladığımda bu meselenin bariz bir hale gelmesi bir haftasonumu almıştı.

Kötü yapılandırılmış, ayakta kaldığı süreçte de kötü evrilmiş ve bu yüzden de sürdürülemez olan bir parasal birlik meselesidir bu. Para teorisi eğitimi almış, paradan ve finanstan anlayan biri için iktisadın ve siyasal iktisadın diğer alanlarında çalışmış diğerlerine göre çok daha açık olacaktır.

Çalışmalarımın bu açıdan bana faydası oldu. 2010'da kriz patladığında, parasal sistem göz önünde bulundurulduğunda şunlar benim için açıktı: (a) kemer sıkma en yüksek ihtimalli sonuçtu, bu da felaketvari bir şey olacaktı, ki bunları ben ve Para ve Finans Araştırması'ndakiler (the Research on Monetary and Finance) savunduk; (b) çıkış parasal birliğin yapısından ötürü kalıcı olarak masada kalacaktı, ki bu halen böyle, beş yıl geçti ve çıkışı halen konuşuyoruz; (c) iyi bir avro fikri gülünç, ki hakikaten de komik olduğu ortaya çıktı. Dolayısıyla, kendi çalışmalarım geçtiğimiz yıllarda bu anlamda benim için çok yararlı oldu.

Yıllardan beri yürüttüğüm çalışmalarımın önemli olan bir kısmı daha var. Bu kısım, daha kapsamlı bir toplumsal kategori olarak parayla ilgili: paranın ve finansın ekonomik olmayan toplumsal boyutu, ki bu da bildiğiniz gibi, derinlemesine dert edindiğim bir şey oldu.

Bu kriz, paranın bir ekonomik fenomenden daha fazlası olduğunu su götürmez bir şekilde kanıtladı. Tabii ki, temelde ekonomik bir fenomendir. Ama çok daha fazlasıdır. Birçok toplumsal boyutu vardır ve bu boyutların önemlilerinden biri de kimlik boyutu.

Para, burada şimdilik açamayacağım ama çalışmamda ilerlettiğim sebeplerden ötürü inançlarla, âdetlerle, görünümle, ideolojiyle ve kimlikle içli dışlı. Para kapitalizmden daha fazla kimlik haline geliyor. Ve avro, periferi ülkelerinde ve her yerden daha da fazla olarak Yunanistan'da inanılmaz bir şekilde kimlik haline geldi.

Çıkış sorusu ve Yunanlar arasında yarattığı korku (ya da kaygı) her ne kadar keskin olsalar da sırf ekonomik içerimlerle ilgili değil. Kimlikle de alakası var.

İnsanların Yunanlar için şunu değerlendirmeleri gerekiyor: parasal birliğe katılmak ve Batı Avrupa'nın geri kalanıyla aynı parayı kullanmak da kimlikte yapılan bir sıçramaydı. Ve bu değişim, halk bilincinde ve Yunanistan'ın tarihini düşünecek olursak, Yunanların "gerçek Avrupalılar" haline geldiklerini düşünmelerine olanak tanıdı. Balkanların güneydeki sonunda yer alan, Osmanlı dönemi başından sonuna kadar ve sonrasında olanlar itibariyle oldukça çalkantılı bir tarihe sahip küçük bir ülkede bu çok çok önemli bir şeydi.

Geçtiğimiz birkaç yılda bunun önemi ortaya çıktı çıktı. Kriz derinleştikçe parasal birlikteki üyelik daha da absürd hale geldi, halkın bazı kesimleri arasında avroya bağlılık daha da katmerlendi. Sebep kimlikti. İnsanlar Avrupa fikriyle, Orta Doğu'nun ya da Yakın Doğu'nun bir parçası olmama fikriyle temaslarını sürdürmek arzusundaydılar.

Beyaz olmak?

Evet. Bu çok çok önemli ve hafife alınmaması gerekiyor. Ve bizim için, Yunanistan'daki Sol için ve aynı zamanda Avrupa'daki Sol için, alternatif bir anlatı hayatidir. Çünkü aynı kimlik sorunu Batı Avrupa'da da su yüzüne çıktı. Başka bir tarzda.

Orada mesele Avrupalı hale gelmek değil. Orada bir enternasyonalizm meselesi. "Bu parayı kullandığımızdan ötürü tüm ayrılıkları aştık. Gerçek

Avrupalılar haline geldik. Eski milliyetçi görüşlerimizin ötesine geçtik, gibi gibi." Şüphe yok ki saçmalık bu. Ama çok güçlü bir saçmalık.

Dolayısıyla, gerek Yunanistan'daki gerekse başka yerdeki Sol, bu hastalıklı kavramlarla ve finans kapitalizminin yarattığı bu hastalıklı fenomenlerle (ki bunlar arasında en öne çıkanı tabii ki ortak döviz kurudur) köprüleri atacak alternatif enternasyonalizm, Avrupalı-lık, dayanışma anlatılarını acilen geliştirmeye başlamak zorunda.

Türkçesi: Arda Çiltepe, Can Evren, Hannan Musabaşoğlu

Çipras-Juncker ortak açıklamasına yanıtımız

PAME[1] — 6 Mayıs 2015 — indefenseofgreekworkers.blogspot.com

İşçi ve sosyal güvenlik meselelerini ilgilendiren ve bir ilerlemeymiş gibi sunulan bugün (6 Mayıs) yayınlanan Çipras-Juncker ortak açıklaması, işçi ve halk karşıtı yeni tedbirlerin geldiğini gösteriyor. Ortak açıklama, halk için giyotin benzeri yeni bir anlaşmanın habercisi: yeni bir "memorandum".

Tıpkı "Troyka"nın "Kurumlar" olarak aklanmasında olduğu gibi, emek ilişkilerinde ve sosyal güvenlikte işçi ve halk hakları adına kalan ne varsa yok edilmesi de "modern ve etkili bir toplu sözleşme sistemi" ve "emeklilik sisteminin modernleştirilmesi" olarak sunuluyor.

Buna kanmayın! Ortak açıklama ile ilan ettikleri şey, tüm o önceki yıllar boyunca işçi haklarına ve sosyal güvenliğe yönelik saldırıların dayandığı yasalara dayanacak yeni bir saldırı. Hükümetin "bunlar bizim kırmızıçizgilerimiz!" dediği her şeyin hava cıva olduğunu pratikte gördük!

[1] Tüm İşçilerin Militan Cephesi

Şirketlere karlarını korumak ve katlamak için bahşedilecek yeni ayrıcalıklar işçi karşıtı bir çerçevenin daha da katılaşmasına ve güçlenmesine sebebiyet verecek.

Bu süreçte sahnelenen "toplumsal diyalog"un amacı belliydi: bir yandan işçileri kandırmak ve yeni tedbirler ve yeni Memorandumlar için halkın rızasını almak, öte yandan hükümetin ve büyük sermayenin yeni bir anlaşmanın imzalanmasına engelsiz ve dirençsiz ilerleyebilmesi için zaman kazanmak.

Buna izin vermeyelim! AB'ye, IMF'ye ve hükümete, büyük sermayeye, devlet ve işveren odaklı yeni sendikacılığa birlikte yanıt verelim.

Sesimizi daha yüksek ve net çıkarma vakti geldi! Kitlesel bir militan yanıtla, dehşet ve korku tacirliğinin umuda üstün gelmesine bir son verelim. Son beş yıl boyunca halk aynı ikilemler ve aynı şantajlar kullanılarak bastırıldı.

Yalnızca kitlesel ve uzun erimli, öncelikli olarak da işyerlerinde verilecek bir halk ve işçi mücadelesi, bu saldırıyı geri püskürtebilir.

İşçi sınıfını ve sendikaları militan kararlar almaya, yeni anlaşmayı-Memorandu reddetmeye çağırıyoruz.

Bizim yolumuz, yoksulluk ve işsizliğin olmadığı memorandumsuz bir yol

Türkçesi: Serap Güneş

12. Tarihsel Materyalizm Konferansı: "Eski Ölüyor, Yeni Doğamıyor"

Devletler, Stratejiler, Sosyalizmler

School of Oriental and African Studies, Londra, 5-8 Kasım

Tüm zayıflıklarına, kararsızlıklarına ve çelişkilerine rağmen, diğerleri ile birlikte Güney Avrupa'daki ışık huzmeleri, Marksistleri bütün bir 'eski' stratejik ve teorik sorunlar dizisini yeni giysiler ve yeni konfigürasyonlar içinde sunmaya, ama belki de aynı zamanda, kıymetli fetişlerimizden ve sloganlarımızdan bazılarını bir kenara bırakmaya ve mevcudumuza uygun formları ve stratejileri denemeye zorlayacak.

Kemer sıkma politikaları Avrupa halklarının boğazını sıkmaya devam edip Brezilya ve dünyanın başka yerlerinde çirkin başını kaldırırken, bu durumun yalnızca "ekonomik krizin" bir yan ürünü olmayıp aynı zamanda, amacı, neoliberal kapitalizmin en keskin formlarını derinleştirmek ve konsolide etmek olan, kendi çapında bir siyasi proje olduğunu da kabul etmek durumunda kalıyoruz. Bu projenin şimdiye kadar pasifçe karşılandığı söylenemez, toplumsal direniş hareketleri ilerlemesini durdurma gücüne sahip olmaktan çok uzak olsa bile. Yine de belki değişmeye başlayan bir şey var, esasen de politik – hatta seçim veya hükümet – düzeyinde boy veren, kemer sıkma karşıtı projelerin ortaya çıkışı. Tüm zayıflıklarına, kararsızlıklarına ve çelişkilerine rağmen, diğerleri ile birlikte Güney Avrupa'daki ışık huzmeleri, Marksistleri bütün bir 'eski' stratejik ve teorik sorunlar dizisini yeni giysiler ve yeni konfigürasyonlar içinde sunmaya, ama belki de aynı zamanda, kıymetli fetişlerimizden ve sloganlarımızdan bazılarını bir kenara bırakmaya ve mevcudumuza uygun formları ve stratejileri denemeye zorlayacak. Gündeme geri dönen temalar arasında şunlar var: radikal sol hareketlerin ve partilerin devletlerle ve hükümetlerle ilişkileri; sınıf iktidarının, eksenlerinde cinsiyet, ırk, emperyalizm veya cinsellik olan egemenlik formları ile nasıl iç içe olduğuna

yönelik politik bir yanıt verme ihtiyacı; muhtemel "sosyalist" gelecekler ve bunların ima ettiği "geçiş" dolayımları; sol düşünceye yön veren yol gösterici ikilikler: reform ve devrim, devrim ve isyan, devlet ve hareket, partiler, sınıflar ve kitleler; sermayenin sınırları ile politikanın sınırları arasındaki bağlantı.

Bu yılki Tarihsel Materyalizm Konferansı'nda, bu ve başka konulardaki makaleleri, özellikle bu deneyim ve tartışmaların laboratuvarları olan Yunanistan, İspanya ve Latin Amerika'ya odaklananları bekliyoruz. Üzerinde durmak istediğimiz konular şunları içeriyor:

- İkili İktidar ve Sosyalist Geçiş
- Komünikasyon, Aselerasyonizm ve bunların sınırları
- Geçiş Programı Geri mi Döndü?
- Bir Sınıf Projesi olarak Avrupa Birliği
- Değişimin Laboratuvarları olarak Yunanistan ve İspanya
- Latin Amerika – Sola Dönüşten Sonra Ne Geliyor?
- Krizin Kültürel ve Estetik Temsilleri
- Popülizm Nedir?
- Reformist Hipotez
- Krizde Sağ Stratejiler

Diğer konular:

- Nietzsche ve Marksizm (Domenico Losurdo'nun Nietzsche üzerine kitabının HM Kitap Dizisi içinde yayınlanmasını kutlamak için)
- Komünist Enternasyonal'in ilk dört kongresinin Tarih ve Güncelliği
- Toplumsal Yeniden Üretim
- Irk ve Kapitalizm
- Kapitalizm, Lojistik ve Deniz
- Nicos Poulantzas ve Sol Avrokomünizmin Mirası

- Kapitalizm ve Küresel Eşitsizlik: Keynes mi Marx mı?
- Arap Dünyasında Marksist Düşünce
- Çin: Mucize Çökmek Üzere mi?
- "Leninizm" ve Yetmezlikleri
- Karşı Devrim Stratejileri
- Kültür ve Devlet İnşası
- Toplulukları Yeniden Kurmak ve Barınma Mücadeleleri
- Teknoloji ve Kültür

(Bu liste kapsamın tamamı değildir – başka konular da elbette kabulümüzdür. Önceden oluşturulmuş paneller kabulümüzdür ancak bunların bileşimini değiştirme ve konuşmacı önerileri ile yeni paneller örgütleme hakkımızı saklı tutuyoruz.)

Aşağıdaki konularda da ayrıca makale çağrıları vardır:

1. Marksist Feminizmi Derinleştirme: Çağdaş Meseleler ve Teoriler
2. Umut laboratuvarları olarak Yunanistan ve İspanya
3. Krizdeki emperyalizm – emperyalizmin krizi
4. Kemer Sıkma Tablosu içinde Marksist Coğrafyalar

Bu boyutta bir konferans örgütlemenin karmaşıklığı düşünüldüğünde, konuşmacıların belirli bir gün ve saatte konuşabileceğini garanti edemiyoruz. İptallerden kaynaklı olarak konferans programında son dakika değişiklikleri gerekli olabilir. Dolayısıyla konuşmacıların bir makale veya oturumun programdan çıkarılmasını anlayışla karşılamasını rica ediyoruz. Son olarak da, katılımınıza dair gerçekçi bir ihtimal olmadığı müddetçe makale sunmayın lütfen – gelmemek sonu gelmez beklemelere ve strese sebep olmaktadır.

Konferans sırasında Marksizm ve Feminizm gibi konularda ayrıca makale çağrıları yakında dolaşıma sokulacak.

Özetler için kayıt son tarihi: 15 Mayıs 2015

Türkçesi: Serap Güneş

GCAS Demokrasi Yükseliyor Konferansı

16-19 Temmuz'da Atina'da yapılan konferans bilgileri ile kabul edilmiş bir özettir.

Tasarlayan: Stavroula Drakopoulou

SERBEST & KAMUYA AÇIK

Gelişmiş Çalışmalar için Küresel Merkez İlk Dünya Konferansımızı Duyurur: "Demokrasi Yükseliyor"

Tarih: 16-19 Temmuz 2015, Atina, Yunanistan

Konferans Selamları: Alain Badiou (GCAS Başkanı) Gabriel Sakellaridis (Yunanistan Hükümeti Merkezi Sözcüsü) Aristides Baltas (Yunanistan Eğitim Bakanı).

Genel Konuşmacılar: Tariq Ali, Maria Aristodemou, Bruno Bosteels, Jodi Dean, Costas Douzinas, Stathis Kouvelakis, Paul Mason, Maria Nikolakaki, Leo Panitch.

Özel Konuşmacılar: Athena Athanasiou, Peter Bratsis, Alex Callinicos, Aris Chatzistefanou, Creston Davis, Paolo Gerbaudo, Stathis Gourgouris, Sigrid Hackenberg, Srecko Horvat, Azfar Hussain, Athina Karatzogianni, Kostis Karpozilos, Theodore Koulouris, Claudia Landolfi, Spyros Marketos, Sandro Mezzadra, John Milios, Aamir R. Mufti, Rodrigo Guimaraes Nunes, Neni Panourgia, Julie Resche, Jerome Roos, Gabriel Sakellaridis, Lola Sánchez, Helena Sheehan, Lenart Skof, Angeliki Spiropoulou, Stavros Stavrides, Igor Stiks, Bhaskar Sunkara, Kenneth Surin, Peter Thompson, Giovanni Tusa, Kees van der Pijl, Leonidas Vatikiotis, Christoforos Vernadakis, Katarina Peović Vuković, Hilary Wainwright, Vio.Me İşçileri, Syriza ve Podemos'tan özel konuklar.

Tarif: Margaret Thatcher'ın "Hiçbir alternatif yok" sloganı, demokratik ve kamu-temelli projeleri 30 yıldan uzun süre aşındırmış ve sistemlice boşa çıkarmış neoserbestici politika dehşetlerini kuran bir savaş beyanıydı. 2008 yılındaki küresel mali kriz, zirvedeki 80 kişisi bugün dünyanın yarı nüfusundan zengin dokunulmaz oligarşik sınıfın yükseliş yolunu açan neoserbestici politikaları ifşa etmiştir. Bugün apaçıktır: neoserbesticilik hem radikal eşitsizliği ivmelendirmiş, hem de başımıza daha büyük felaketler gelecek diyerek dünyayı kendi sorgulanmaz anti-demokratik politikalarına uyumlanmaya zorlamıştır. Hiçbir alternatif bulamayanların bir dizi ayaklanması 2011'de Occupy hareketinden Tunus'a, Mısır, Bahreyn, Yemen, İspanya'ya, İrlanda ve Yunanistan'a kendi koşulları içinde ortaya çıkmaya başlamıştır. Syriza'nın

yakın tarihsel zaferiyle, yurttaşların kendi geleceklerini kararlaştırma zorunluluğu mesajı öne çıkmıştır. Politikanın önceliğinin tekrar savlanması böylece dünyada yeniden gerçekleşmektedir. Syriza'nın zaferi ve dünyaya göre ifadelendirdiği umudun şafağında, demokrasinin doğum yeri Atina'dan (Yunanistan) akademisyenler ve aktivistlerle bir konferans önermekteyiz. Konferansın amacı demokrasi ve geleceği üzerine düşünmek ve stratejik alternatifler önermek için entelektüel ve aktivistleri biraraya getirmektir.

Temalar: Kapitalizm Altında Feminist Mücadeleler; Uzam ve Kapital; Latin Amerikada Sınıf Mücadeleleri; Müşterekler İçin Mücadeleler; Hapsetme, Kapitalizm ve Irk; Prekerler ve Prekarya; Çevreci-sosyalizm, Küresel Adalet ve İklim Değişimi; Marksist Tarihler ve Kuramlar; Kapitalist Kriz: Kuramlar ve Deneyimler; Neoserbesticilik ve Tutumsallık Tedbirleri; Felsefe ve Politik Mücadeleler; Küresel Borç Krizi; Kapitalizm & Eğitim; Demokrasi & Aktivizm; Avrupa Birliği & Avro-Bölge; Avrupada Faşizmin Yükselişi; Neoserbesticilik ve Küreselleşme; İşçileri Entelijansiya ile Birleştirmek; Sol Yönetişim Umudu; İspanyada Podemos'un Yükselişi; Yerelce & Küreselce Örgütlenmek; Eşitsizlik & Demokrasi.

Netice: Columbia Üniversitesi Yayınlarında Ayaklanmalar Dizisi Editörleri bildirilerin yayınlanmasını desteklemeyi düşüneceklerdir. Bazı makaleler GCAS Yayınları aracılığıyla GCAS'ın yeni Dergisi için ve ayrıca Bilgi Kültürleri Dergisi için de düşünülecektir.

Örgütlenme Komitesi: Creston Davis, Maria Nikolakaki, Anghelos Palioudakis, George Souvlis, Bob Drury, King Evi Zevgiti, Steven A. Panageotou, Michael D Wassell, Salim Nabi, Katerina Anastasiou, Kimon Markatos.

Bilimcil Komite: Alain Badiou (GCAS Başkanı), Azfar Hussain (GCAS asbaşkanı ve profesörü), Maria Nikolakaki (Peloponnese Üniversitesi & GCAS profesörü), Creston Davis (Yönetmen). gcas3Özel Faaliyetler: Atinada yapılacak özel turlar Demokrasi için mücadele olaylarını izleyecektir, diğer seyahat şansları da olacaktır. Bu olaylar zaman içinde gönderilecektir.

Barınma: Her katılımcı kendi konaklamasından sorumludur.

Harcamacılar: InfoWar Productions, RedNotebook, Roar Magazine, Solidarity4All, The Jacobin Magazine, University of Primorska: Institute for Philosophical Studies, E-Dromos, To Periodiko, Institute Nikos Poulantzas, Barikat.GR, Vio.Me.

Niteliklerin Koşullu Sayılması

Bilindik iki mahpus tertipi iki farklı mantığı temsil eder:
1) Oyun Kuramında Mahpusun İkilemi (Mİ)
2) Jacques Lacan'ın incelediği Üç Mahpus (ÜM)
Aradaki farklar Nicelik ve Nitelik diyalektiği ile ilgilidir: Mİ'de nitelikler sabit bir düzenlemeye sahiptir ve nicelikler Oyun Kuralları olarak ön-belirlenmiştir; ÜM'de ise nicelikler ancak niteliklerin koşullu sayılması yoluyla ortaya çıkar. Mİ sabit bir yapı altında "puan" sayar; ÜM ise koşullu varoluşları sayar. Bağlamları nadiren kesişir: Google'da aratıldığında Mİ 507000, ÜM 345000 sonuç verirken Mİ+ÜM birlikte sadece 1310 sonuç vermektedir. Aralarında açıkça mantıksal bir ayırı bulunmaktadır. Burada geliştirdiğimiz biçimleştirme bu iki tertibi saymanın iki şekli olarak temsil etmek içindir.

Yapısal sayma olağan küme kuramı temsillerinden oluşur:
$0 = \{\}$
$1 = \{0\} = \{\{\}\}$
$2 = \{0,1\} = \{0,\{0\}\} = \{\{\},\{\{\}\}\}$
$3 = \{0,1,2\} = \{0,\{0\},\{0,\{0\}\}\} = \{\{\},\{\{\}\},\{\{\},\{\{\}\}\}\}$
Artırımlar: $n \cup \{n\} = n + 1$

Koşullu sayılar bunların "açılması" ve "noktalanması" ile elde edilir:
$0' = \cdot$
$1' = \cdot\{\cdot\}$
$2' = \cdot\{\cdot\}\{\cdot\{\cdot\}\}$
$3' = \cdot\{\cdot\}\{\cdot\{\cdot\}\}\{\cdot\{\cdot\}\{\cdot\{\cdot\}\}\}$
Artırımlar: $n'n = (n+1)'$

"Açıklık"ları saymanın henüz tamamlanmamış olduğunu, varsayımlardan oluştuğunu belirtir. "Nokta"ları ise imkanları dağıtarak belirsizliklerini temsil eder. Bu koşullu sayıların her birisi farklı bir nicel durumu imler:
$0'$ birselliktir: Slavoj Žižek'in ünlü kitabındaki "hiçten az"ı imler.
$1'$ bağımsız tekil bir varoluştur: "birden az"ı, olmak ya da olmamak'ı imler.
$2'$ bir ikilemdir: "ikiden az"ı, bu veya o veya başka'yı imler.
$3'$ "üçten az"dır ve sayma sonsuza kadar sürer.

Bu makalede koşullu saymanın biçimsel yordamını tarif etmekte ve bu yordamı kullanarak ÜM'yi temsil etmekteyiz, böylece ÜM'nin (Mİ'nin kabul görmüş "kanonik örnek" statüsü karşısındaki) "paradoksal" statüsünü çözümlendirmekteyiz.

Türkçesi: Işık Barış Fidaner

HDP'nin Parlamento Seçimlerindeki Büyük Başarısını Kutluyoruz!

SYRIZA, Türkiye'nin geleceği açısından büyük önem arz eden gelişmeleri büyük bir ilgiyle izlemekte ve Türkiye'deki siyasi istikrar ve demokrasinin, hem iki ülke ilişkileri hem de bölge açısından özel öneminin altını çizmek istemektedir.

Bu vesileyle, HDP'nin Türkiye'de dün (7 Haziran) gerçekleştirilen parlamento seçimlerindeki başarısını da kutluyoruz.

Türkiye halkı, tercihini giderek artan şekilde farklılıkları, insan haklarını, inançlar ve kişisel yaşam konusundaki çeşitliliği destekleme, ve otoriterlikten ve kökene, dile, cinsiyete ve dine dayalı ayrımcılıktan uzak bir toplum inşa etme yönünde kullanmakta.

Milliyetçi parti MHP'nin oy oranındaki artış bir endişe kaynağı olarak görülebilir ve çağımızın anlaşmazlıklarına vurgu yapabilir ancak HDP'nin TBMM'ye bu dinamik girişinin, demokrasiyi derinleştirmeye, milliyetçilikle ve her türden köktencilikle mücadeleye yardımcı olacağından, barış sürecini derinleştireceğinden ve sol ve demokrat güçlerin Akdeniz ve Avrupa'da bir bütün olarak mevcut yükselişini güçlendireceğinden eminiz.

Atina, 8 Haziran 2015, SYRIZA Basın Merkezi

Türkçesi: Serap Güneş

Nobel ödüllü ekonomist Stiglitz, Yunanistan krizinde Troyka'yı suçladı

Simon Shuster — 29 Haziran 2015 — TIME

Nobel ödüllü Stiglitz, TIME'a, Yunanistan'a harcama kesintileri dayatan kuruluşların ve ülkelerin "suç işlediklerini" söyledi

Birkaç yıl önce Yunanistan henüz ekonomik bunalıma girişinin başlangıcındayken, Nobel ödüllü ekonomist Joseph Stiglitz, Yunan görevlilerle kriz meselesini nasıl tartıştığını hatırlıyor. İstedikleri şey büyümeyi tetikleyecek ve istihdam yaratacak bir teşvik paketiydi ve Birleşmiş Milletler için küresel finans krizi ile nasıl başa çıkılacağı konusunda etkili bir raporu henüz yazmış olan Stiglitz, bunun ilerlemek için en iyi yol olduğu konusunda onlarla hemfikirdi. Yunanistan'ın yabancı kreditörleri, bunun yerine katı bir kemer sıkma

programı empoze ettiler. Yunan ekonomisi 2010'dan bu yana %25 küçüldü. Harcama kesintileri çok büyük bir hataydı, diyor Stiglitz, ve kreditörlerin bunu kabul etmesinin zamanı geldi.

"Suç kreditörlerde", diyor, Yunan ekonomisini 2010'da mali yardımla kurtaran finans kuruluşlarından oluşan troykayı, yani IMF, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Merkez Bankası'nı kastederek. "Büyük bir gerilemeye sebep oldukları için bir tür cezai sorumlulukları var," diyor Stiglitz TIME'a bir telefon mülakatında.

Stiglitz, giderek sayıları artan dünyanın en etkili ekonomistleri ile birlikte, troykayı Yunanistan'ın 300 milyar dolar tuttuğu tahmin edilen borcunu silmeye ve önceki iki Yunan hükümetinin talep ettiği teşvik parasını vermeye çağırıyor.

Stiglitz, bunu yapmamanın, Yunanistan'daki gerilemeyi (ki hâlihazırda ABD'deki Büyük Buhran'dan daha derin hale gelmiş ve daha uzun sürmüş durumda) kötüleştirmekle kalmayıp, Avrupa'nın ortak para birimi Avro'nun kredibilitesini de kötü etkileyeceğini ve küresel ekonomiye sirayet edeceğini savunuyor.

Şu ana dek Yunanistan'ın kreditörleri bu riskleri pek umursamadılar. Böyle bir sonuçtan kendilerini izole etmek için epeyce zamanları olduğundan, Avrupa bankalarının ve küresel piyasaların Yunanistan'ın Avro'dan ayrılmasından ciddi şekilde etkilenmeyeceğini son yıllarda sürekli tekrarlayıp durdular. Fakat 1997 ile 2000 arasında Dünya Bankası baş ekonomisti olarak görev yapmış olan Stiglitz, olaylar ve kuruluşlar arasında ne gibi bir bağlantı olduğunu tahmin etmenin çoğu zaman imkânsız olduğu küresel ekonomide, böyle bir güvenlik duvarının var olmadığını söylüyor. "Tüm bağlantıları bilmiyoruz," diyor.

Örneğin Doğu Avrupa'da birçok ülke, halen büyük ölçüde Yunan bankalarına bağlılar ve bu bankalar çökerse Avrupa Birliği, küresel ekonominin geri kalanına kolayca yayılabilecek bir zincirleme mali çalkantı tepkimesi riski ile karşı karşıya. "Mali piyasalarda, sonuçların tam olarak ne olacağını kestirmeyi imkânsız hale getiren bir şeffaflık sorunu var," diyor Stiglitz. "Bildiğini söyleyen varsa da ne dediğini bilmiyordur."

Hafta sonunda Yunan hükümeti ile kreditörleri arasındaki görüşmeler kesilince Yunanistan'ın Avro'dan ayrılması hiç olmadığı kadar olası hale geldi. Ocak'ta kemer sıkmaya son verme vaadi ile seçilen Başbakan Alexis Tsipras, Cumartesi günü, troykanın "hakaret anlamına gelen" ve daha fazla vergi artışı ve sosyal harcama kesintisine yönelik taleplerini kabul edemeyeceğini

duyurdu ve 5 Temmuz'da seçmenlerin hükümetin müzakereleri nasıl sürdüreceğine karar vereceği bir referandum yapılması çağrısında bulundu. Yunan seçmenlerin çoğunluğu troykanın yardımın devam etmesi için öne sürdüğü şartların reddi yönünde oy verirse, Yunanistan borcu konusunda iflasa zorlanabilir ve para birliğinden çıkarılabilir.

Stiglitz bu senaryoya iki olası sonuç öngörüyor ve bunların hiçbiri Avrupa Birliği için hayra alamet değil. Yunan ekonomisi Avro'dan çıktıktan sonra toparlanırsa, bu "kesinlikle Avro karşıtı politikalara güç kazandıracak" ve zor durumdaki diğer ekonomileri de ortak para biriminden ayrılıp kendi yollarına gitmeye cesaretlendirecek. Öte yandan Yunan ekonomisi Avro olmadan çöktüğü durumda da "Avrupa'nın kenarında batan bir ülke var diyecekler" diyor Stiglitz. "İşte jeopolitik o zaman nahoş hale gelecek."

Bunun ardından Rusya ve Çin mali yardım sağlayarak Yunanistan'ın AB ile ittifakının ve dış politika kararlarının altını oyabilecek ve Stiglitz'in "içimizdeki düşman" olarak tanımladığı bir durum ortaya çıkacak. AB'nin siyasi birliğinde böylesi bir kırılmanın uzun vadeli sonuçlarını öngörmek mümkün değil ancak bunun Yunanistan'ı borçları konusunda rahatlatmanın maliyetinden çok daha pahalı olacağı muhtemel, diyor.

"Kreditörler son beş yıldır dayattıkları politikaların hatalı olduğunu kabul etmek zorundalar," diyor Columbia Üniversitesi profesörlerinden Stiglitz. "İstedikleri şey uzun vadeli etkileri olan derin bir bunalıma yol açtı ve Avrupa'nın ve Almanya'nın kendilerini bundan sıyırmasının mümkün olmadığını düşünüyorum. Bence suçlarını kabul etmeli ve 'Bakın, geçmiş geçmiştir. Hatalar yaptık. Şimdi nasıl devam edelim?' demeliler."

Stiglitz'in en makul bulduğu çözüm, Yunanistan'ın borcunun silinmesi veya en azından gelecek 10-15 yıl için ödeme gerektirmeyen bir anlaşma yapılması. O süre içinde, Yunanistan'a ekonomisini baştan ele alacak ve büyümeye yönlendirecek ek yardım verilmeli. Ancak ilk adım troykanın acı verici de olsa aşikâr olanı kabul etmesi: "Kemer sıkma işe yaramadı," diyor Stiglitz.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan kaosta: Syriza'nın son hamlesi işe yarayacak mı?

Paul Mason — 29 Haziran 2015 — theguardian.com

Gönüllüler tarafından işletilen klinikte çalışan Nineta insanların korktuğunu ama kendisinin sonuna kadar Syriza'nın arkasında olduğunu söylüyor. Korkunun ilacı dayanışmadır, diyor. Ama bankalar kapalı kalmaya devam ederse ayakta kalmak için ne kadar dayanışma gerekecek, kimse bunu bilmiyor.

Yunanlar Avroda kalmak için kemer sıkma yönünde oy kullanır ve Pazartesi günü her şey sona ererse, modern Avrupa'da iktidara gelen ilk sol parti başarısız olmuş sayılacak

Referandum çağrısı yaparak Syriza alacaklılar ile müzakerelerde elini güçlendirebilecek bir kumar oynadı. Fakat kurtarma programına uzatma verilmediği ve Avrupa Merkez Bankası'nın (ECB) acil durum fonları da bıçak sırtında olduğu için, bu hamlenin sonucu bu hafta bankaların tatil edilmesi ve ATM'lerden para çekmeye kısıtlama konması oldu.

Muhalefet ve iş dünyası ekonomik çöküş uyarısında bulunurken, "radikal sol koalisyon" anlamına gelen Syriza'yı gergin bir hafta bekliyor. 20 bin üyeli bu parti, Yunan toplumunun sol yarısını alacaklıları müzakereye zorlamak için yeterince uzun süre bir arada tutabilecek mi yoksa halk öfkesinin basıncı altında ezilip toz mu olacak? Öte yandan kazanırlarsa, Avrupa'daki kemer sıkma karşıtları tarafından kahraman olarak görülecekler.

Fakat kazansın ya da kaybetsin, Syriza iktidarı, bırakın ılımlı Marksizm içinde alt kategoriler olduğundan habersiz insanları, Yunanistan'ı tanımayan insanlar için bile okunması zor ve henüz bitmemiş bir deneyim.

Kemer sıkma politikaları ile Yunanistan hummalı bir hal aldı. Atina şu anda terden yapış yapış; her kamusal alan hormonal gerilimle ve siyasi anlaşmazlıkla dolu. Sabah ekmek aldığınız fırın bile. Politika zalim. Geçtiğimiz hafta eli sopalı anarşist gençler, bedava girmeleri gerektiğini düşündükleri bir müzik festivalinde onlardan para almaya çalışan solcu bir antikapitalist parti olan Antarsya'nın merkezine saldırdı.

Bohem Exarchia mahallesinde, siyahlar içindeki 15'lik gençler, Cumartesi gecesi tamamı bohem kafe müşterileri ile dolu olan bir sokağı sırf olay çıkarmış olmak için Molotof kokteylleri ile ve çöpleri yakarak ayağa kaldırdılar.

Kısacası Atina kendini göstermeye dönük gösterişli eylemler için bir sahne halini almış durumda: arada bir patlak veren olaylar, kamusal öpüşmeler, sokak tiyatroları ve kötü kaykaycılar... Huxley'in bir zamanlar Şangay için kullandığı ifade ile, "kapağı açılmış yaşam" ve aynı sebeplerle: "çok fazla yaşam, dikkatle kanalize edilmiş, öylesine hızlı ve güçlü akan..."

Durham Üniversitesi'nde 2008'den bu yana tekrarlanan ayaklanmaların etkisi üzerine çalışmış bir coğrafyacı olan Antonis Vradis, gençlik ağlarının Avrupa Merkez Bankası ile bu haftaki kopuşa nasıl hazırlandığını anlatıyor: "Borçlu hale getiremeyeceğiniz yapılar inşa ediyorlar. Kendi kendine örgütlenen klinikler, sosyal merkezler görüyorsunuz her yanda. Bunlar, ayakta kalmalarını sağlayacak yapılar."

Vradis ile Exarchia meydanının köşesindeki bir kafede buluştum. Şimdi virane haldeki binanın bir Bauhaus baş eseri olduğunu söyledi. Daha da

önemlisi, İngilizlere karşı 1944 ayaklanmasında komünistler çatıya keskin nişancılar yerleştirmiş.

Burada yaşayan gençlerin aklı, daima bir parça geçmiştedir. Exarchia veya Syntagma'dan veya meclisin yanından Alexis Tsipras'ın şimdi oturduğu başbakanlık konutuna ilerlerken direnişçilerin öldüğü; 1974'te öğrencilerin bir tankı durdurduğu yeri görebiliyorlar.

2011'de meclisin önüne kamp kuran gençleri radikalize eden manzara işte buydu. Birçok yabancı gazetecinin görmediği bir hareket örgütlediler: şehir boyunca küçük meydanlarda ve kenar mahallelerde genç annelerin, mültecilerin ve öfkeli emeklilerin sözlerini söyleyebildikleri yerel meclisler. Komünistler bu yerel meclisleri kötülediler; sosyalistler dağıtmak için polis gönderdiler; Tsipras'ın ofis penceresinden bakıp "bu insanlar bizi iktidara getirecek" dediği söylenir.

Fakat Syriza farklı. Syriza sosyalizmin kızılı, ekolojinin yeşili ve feminizmin morundan oluşan renkleri ile bir koalisyon. Fakat esas olarak kızıl. Batıdaki komünist partilerin Moskova yerine parlamenter demokrasiye sadık olduklarını açıkladıkları dönemde Avro komünizmden doğdu. En etkili aktivistleri 50 yaş ve üstüydü: Karl Marx'ın Kapital'inin üç cildini, Grundrisse'i, Artı Değer Teorileri'ni ve Friedrich Engels'in Anti-Dühring'ini okumuş insanlar. Bunların çoğu şu an vekil veya özel danışman: onları Exarchia ve Plaka'daki radikallerin gittiği barlarda veya kafelerde toplaşmış görebilirsiniz.

Yunan solcularının bu jenerasyonun izolasyonu nasıl kırdığı meselesi, akademik ilgiden daha fazlasını hak ediyor. Modern tarihte ilk kez, küresel finans sistemine karşı koyan ve bunu özel bir beceriyle yapan bir hükümet kurmayı başardılar.

Güçleri 2008 ve 2011 gençlik ayaklanmalarının önemini anlamış olmalarından geliyordu. Bazıları Syntagma meydanına kendi çadırlarını götürdü ve orada gazlandı. Fakat süreç içinde, parti daha resmi ve dayanıklı bir şey inşa etti.

Zayıflıkları Nicos Poulantzas ile başlamış gibi görünüyor. Poulantzas, kapitalist devletin doğası konusunda 1969'da Ed Miliband'ın babası Ralph ile tartışan yeni sol bir Yunan aydındı. Miliband devletin "kapitalist" olduğunu çünkü iş elitleri tarafından şahsen kontrol edildiğini söyledi. Poulantzas ise devletin yapısal olarak kapitalist olduğunu, bireylerin isteklerinden bağımsız olduğunu söyledi.

Poulantzas 1970'lerde Yunan solu için ikili bir strateji geliştirdi: önce-

likle devleti toplumsal hareketlerle çevirme ki bu hareketler hiçbir partinin kontrolünde olmayacak ve halk demokrasisini ifade edeceklerdi. Ve aynı zamanda, devlete girmek, onu demokratikleştirmek ve sosyal adalet amacıyla kullanmak. Poulantzas 1979'da kendisini öldürdü fakat fikirleri Syriza öncülü örgüte yön verdi. Şimdi pek kimse hatırlamaz ama partinin öncülü Synaspismos, 1988'de muhafazakarlarla kısa süren bir koalisyon hükümeti ve ardından bir ulusal hükümet kurmuştu.

Seçim zaferine giden yolda Syriza, Poulantzas'ın devlet üzerinden ilerleme stratejisini hayata geçirme fırsatı yakaladı: Avrupa seçimlerini ve tecrübeli bir muhalif olan Rena Dourou'yu aday gösterdiği hayati önemdeki Attica bölgesi seçimlerini kazandı. Ardından iktidara da geldi fakat bu sefer iş farklıydı.

Tsipras Maximos Mansion'u, yani başbakanlık konutunu devraldığında, giden hükümet tüm bilgisayarları ve sabunları götürmüştü. Şimdi sabun var, bilgisayar da var ama güvenlik sebepleriyle Wi-Fi yok. Tsipras mermer salonun bir ucundan işlerini yürütüyor; diğer uçta da kabine odası var. Bodrumda ise güvenli toplantı odaları ve ofisler var. Hafta sonunda sık sık yerde emekleyen bir çocuk bulabilirsiniz. Tören korumaları, foto muhabirleri ve silahlı korumaların yanında, beyaz tunikleri içinde, dar bir terasta freddo-cappuccino içerler.

İktidardaki Syriza, Yunan devletinin hiç tahmin edilmeyen sırrını keşfetti: Oligarklar olmadan, bu devletin elinden hiçbir iş gelmiyordu. Eski partiler işlerini yürütmek için patronaj ilişkilerine o derece bağımlıydı ki, sivil kamu hizmetlerine veya bağımsız düzenleyicilerin ve Britanya gibi bir ülkede normal olan özerk kuruluşların sağladığı darbe yumuşatıcılara neredeyse hiç ihtiyaç duymuyorlardı. Britanya'da olsa bir düzenleyici kuruma bırakılacak olan, ancak Yunanistan'da devlet bakanı Nikos Pappas'a kalan, devlet televizyonunun yeni patronunun kim olacağı gibi saçmalık ölçüsünde ayrıntılı kararlarla karşılaşan bakanlar gördüm. Maliye bakanı Yanis Varoufakis düzenli olarak kendi basın bildirilerini yayınlıyor: Syriza'dan atanmış basın görevlileri olsa da Yunan devletinin basın görevlileri neredeyse hiç karışmıyor.

Yunanistan başbakan yardımcısı Yannis Dragasakis, birçok yönden Syriza'nın uzun vadeli hayallerinin cisimleşmiş hali. Danışman ekibi, toplumsal hareketler ağından yükselen "yataycı" gündemle uyumlu; temel arzusu teşvik ettikleri 70 küsur küçük ölçekli ekonomik deneyi (yerel para birimleri, dağlarda Wi-Fi ağları, üretici kooperatifleri) desteklemek olan insanları içeriyor.

Fakat Dragasakis'e "işler" verilmiş: hükümeti idare etme işi, bankacılık sistemindeki yangını söndürme işi, devlet enerji şirketini düze koyma işi. Bakanlığının bir girişimcilik ve deneysel projeler dalgası başlatacağını umanlar beklemek zorunda.

Şu an belki de Yunan gazeteciliğindeki en zorlu iş, Syriza'nın gazetesi Avgi için çalışmak. Günlük bir gazete, grafik tasarımı profesyonel hazırlanıyor ancak sıkıntı içinde çünkü hiç kimse parti çizgisini mi izlemek gerekiyor yoksa kitle tabanının sesi mi olmak lazım karar veremiyor. Bu mesele Tsipras'ın da başına bela. Yazı işleri müdürü Giorgos Kiritsis ile buluştuğumda, etrafı, neredeyse sembolik biçimde, solan gazete kağıtları ve eski posterlerle doluydu. Art arda sigara yaktı ve birinin üzerinde kendi suratı olan bir 50.000 drahmalık banknot resmi paylaştığı bir Facebook sayfası açtı.

Yunanistan temerrüde düşerse 50.000 drahmanın değeri ne olur kimse bilmiyor ama Kiritsis ve arkadaşları aylardır Syriza'nın temel ikilemi ile yüz yüzeler. Yani bir koalisyon olmak – drahma banknotunun gerçek olmasını isteyen, sert, Moskova yanlısı sol; Avro içinde kalıp kemer sıkma politikalarından kurtulmak isteyen Tsipras çevresindeki bir merkez ve ne olursa olsun kreditörlerle anlaşmaya varılmasını isteyen eski sosyal demokratlar.

Tsipras, özgün stratejisinin – hiç ulaşılabilecekmiş gibi görünmeyen bir anlaşmanın ince ayrıntılarını müzakere ederken alacaklılara ödeme yapmaya devam etmek – sonuç vermediğine 4 Haziran'a kadar ikna olmamıştı. İşte bu noktada Syriza içindeki güçler sola doğru meyletti ve troyka (AMB, IMF ve Avrupa Komisyonu) stratejisi (ki daima Syriza'yı bölmek ve Tsipras'ı ve ılımlılarını merkez partilerle bir koalisyona zorlamak olmuştur) paçavraya döndü.

Bankalar kapalı durumda ve referandum beklemede iken Syriza için nihai soru şu: şimdi bir "hareket" olarak davranabilir mi? İktidara toplumsal hareketlerin sırtında geldi fakat, İspanya'daki Podemos veya İrlanda'daki Sinn Féin'in tersine, kendisi asla bir kitlesel hareket olmadı.

Kuzey Atina'daki bir orta sınıf mahallesi olan Chalandri'de, belediye başkanı Simos Roussos, referandumu örgütlemek ve aynı zamanda yerel yönetim makinesini işler durumda tutmak zorunda. Roussos Syriza ile Antarsya partisinin ortak adayı olarak seçilmişti. Bana belediye meclisinin gaz tedarikçisinin Pazartesi günü hizmet vermeyi reddettiğini söylüyor. Ödeme almayacağı gerekçesiyle değil, Syriza'nın yaptığı şeyi beğenmediği için.

Öğleden sonra, meclis tarafından işletilen ve resmi görevli doktorların ve psikiyatrların yerini bir gönüllüler ekibine bıraktığı bir klinikte buluştuk. Bu şekilde işletilmesinin sebebi önceki hükümet dönemindeki kemer sıkma politikaları yüzünden kliniğin maaşlı çalışan istihdam edememesi. Gönüllüler arasında doktorlar, psikologlar ve vasıflı eczacılar var ama onları bağışlanan ilaçları elle ayırırken buldum. Son kullanma tarihlerini not ediyorlar, hapları sayıyorlar ve sınıflandırıyorlardı. İşte burası Syriza'nın kitle tabanı, ama Syriza değil.

Syriza bir hareket olmadan önce hep parti idi. Referandum çağrısı yapıldığından bu yana açıklanan anket sonuçlarına göre halen kitlesel desteğe sahip. Henüz cevabı olmayan soru ise Yunan toplumunun sol yarısını bu haftaki kaostan parçalanmadan çıkarabilecek mi?

Klinikteki görevlilerden biri olan Nineta bana insanların korktuğunu ama kendisinin sonuna kadar Syriza'nın arkasında olduğunu söylüyor. Korkunun ilacı dayanışmadır, diyor. Ama bankalar kapalı kalmaya devam ederse ayakta kalmak için ne kadar dayanışma gerekecek, kimse bunu bilmiyor.

Türkçesi: Serap Güneş

Bu Avrupa için bir uyanma şansı

Slavoj Žižek — 6 Temmuz 2015 — newstatesman.com

Çaresiz bir durumda yapılan tarihi oylama ile Yunan referandumundan çıkan sonuç, umulmadık biçimde güçlü bir Hayır oldu. Sovyetler Birliği'nde başka bir ülkeye göç etmek isteyen bir Yahudi olan Rabinoviç hakkındaki meşhur bir fıkra vardır, sık sık anlatırım. Göç bürosundaki bürokrat ona niçin göç etmek istediğini sorar. Rabinoviç şöyle cevap verir: "İki gerekçem var. Birincisi, Sovyetler Birliği'nde Komünistlerin iktidarı kaybetmesinden, bir karşı-devrim olmasından ve yeni iktidarın Komünist suçları hepten bize, Yahudilere yıkacağından, Yahudilere karşı pogromlara girişilmesinden korkuyorum."

"Ama" diye lafa girer bürokrat, "bu tamamen saçmalık, Sovyetler Birliği'nde hiçbir şey değişmeyecek! Komünistlerin iktidarı ilelebet payidar kalacak!"

"Tamam işte," diye sakince yanıtlar Rabinoviç, "bu da ikinci gerekçem."

Şu sıralar, bu fıkranın Atina'da dolaşan yeni bir uyarlamasından haberdar oldum. Yunan bir genç adam Atina'daki Avustralya Konsolosluğu'nu ziyaret eder ve iş vizesi talebinde bulunur. "Niçin Yunanistan'dan ayrılmak istiyorsun?" diye sorar memur.

"İki sebepten" diye cevap verir Yunan genç. "İlki, Yunanistan'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasının ülkede yeni yoksulluğa ve kaosa neden olacağından endişeleniyorum..."

"Ama" diye sözünü keser memur, "bu tamamen saçmalık. Yunanistan, Avrupa Birliği'nde kalacak ve mali disipline boyun eğecek!"

"Tamam işte," diye sakince cevap verir Yunan genç, "ikinci sebebim de bu."

O zaman, Stalin'in sözlerini hafif değiştirirsek, iki seçenek de beterin beteri mi?

Yunan hükümetinin olası hataları ve yanlış hükümleri hakkındaki alakasız tartışmaların ötesine geçmenin vakti geldi. Bahisler artık çok daha yüksek.

Yunanistan ve AB yöneticileri arasında süregiden görüşmelerde hep son dakikada bir uzlaşma formülünün ortaya çıkması durumunun kendisi son derece semptomatik çünkü esas mali meselelerle gerçekten ilgili değil – ki bu aşamada asgari bir fark söz konusu. AB ekseriyetle Yunanları sadece genel anlamda konuşmak, spesifik ayrıntıları olmayan belirsiz vaatlerde bulunmakla suçlarken; Yunanlar AB'yi en ufak ayrıntıları bile kontrol etmeye çalışmakla ve Yunanistan'a önceki hükümete dayatılandan daha sert koşullar dayatmakla suçluyor. Ancak bu suçlamaların ardında daha derin başka bir çatışma pusuda beklemektedir. Yunan Başbakan Alexis Tsipras, yakın bir zamanda, Angela Merkel ile bir akşam yemeğinde yalnız görüşselerdi iki saat içinde bir çözüm bulmuş olacaklarından bahsetmişti. Söylemek istediği şuydu: Avro grubu başkanı Veroen Dijsselblom gibi teknokrat yöneticilerin aksine, iki politikacı olarak Tsipras ve Merkel, anlaşmazlığı siyasi bir anlaşmazlık olarak ele alırlardı. Eğer bu hikâyede sembolik bir kötü adam varsa, Dijsselbloem'dur ve mottosu "İşlerin ideolojik tarafına girersem, hiçbir şey elde edemem"dir.

Bu bizi meselenin can alıcı noktasına getiriyor: Tsipras ve 6 Temmuz'da istifa eden eski Maliye Bakanı Yanis Varoufakis en nihayetinde kararları "ideolojik" olan (normatif tercihlere dayanan) açık bir politik sürecin parçasıymışlar gibi konuşurken AB teknokratları, mesele tamamen ayrıntılı yasal

düzenleme önlemlerinden ibaretmiş gibi konuşuyor. Yunanlar bu yaklaşımı reddettiğinde ve daha temel siyasi sorunları gündeme getirdiğinde yalan söylemekle, somut çözümlerden kaçınmakla ve bunun gibi şeylerle suçlanıyorlar. Burada hakikatin Yunanistan'ın yanında olduğu açıktır: Asıl Dijsselbloem'un savunduğu "ideolojik tarafın" inkarının kendisi en saf şekilde ideolojidir. Gayet politik-ideolojik olan kararları, yasal düzenlemelerden ibaretmiş gibi sunmaktadır.

Bu asimetri yüzünden, Tsipras ya da Varoufakis ile AB ortakları arasındaki diyalog, çoğu kez, temel meseleler üzerine ciddi bir tartışma isteyen genç bir öğrenci ile, öğrencilerin sorularını yanıtlarken aşağılayıcı bir şekilde bu temel meseleyi yok sayan ve teknik noktalar üzerinden öğrenciyi azarlayan ("Bunu doğru formülleştirmedin! Bu yasal düzenlemeyi dikkate almadın!") kibirli bir profesör arasındaki bir diyaloga benziyor. Veyahut çaresizlik içinde başına gelenleri anlatan bir tecavüz kurbanı ile idari ayrıntılara yönelik taleplerle sürekli onun sözünü kesen polis memuru arasındaki bir diyaloga.

Politikadan tarafsız uzman idaresine bu geçiş, tüm siyasi sürecimizi karakterize etmektedir: Zora dayalı stratejik kararlar, tarafsız uzman bilgisine dayalı idari düzenlemeler olarak gitgide daha fazla maskelenmekte ve daha fazla gizlilik içinde müzakere edilip demokratik istişare olmadan yürürlüğe konmaktadır. Verilen mücadele, Avrupa ekonomik ve politik *Leitkultur*'ü (ana kültür) için verilen bir mücadeledir. AB güçleri, on yıllardır Avrupa'yı atalet içinde tutan teknokratik statükodan yanadırlar.

Büyük muhafazakâr T. S. Eliot, *Notes Towards a Definition of Culture* kitabında, yapılacak yegane seçimin, sapkınlık ile inançsızlık arasında olduğu, örneğin bir dini canlı tutmanın tek yolunun, bu dinin ana gövdesinden mezhepçi bir kopuş gerçekleştirmek olduğu anlar olduğunu belirtmiştir. Bugün Avrupa'ya ilişkin konumumuz budur: Avrupa mirasında kurtarılmaya değer olanı (demokrasi, insanlara güven ve eşitlikçi bir dayanışma) artık yalnızca yeni bir sapkınlık (ki şu anda Syriza tarafından temsil edilmektedir) kurtarabilir. Syriza'nın köşeye sıkıştırılması halinde kazanacak olan Avrupa, "Asyalı değerlere sahip bir Avrupa" olacaktır (elbette bu Asya ile değil, çağdaş kapitalizmin demokrasiyi askıya alma yönündeki açık eğilimi ile ilgili bir durum).

***

Batı Avrupa'da bizler Yunanistan'a, zor durumdaki yoksul bir ülkeyi merhamet ve sempati ile izleyen, olaydan tamamen bağımsız gözlemcilermişiz gibi bakmak istiyoruz. Böylesine konforlu bir bakış açısı, vahim bir illüzyona dayanıyor – son haftalarda Yunanistan'ın başına gelen her şey bizi

ilgilendiriyor; o Avrupa'nın tehlikede olan geleceğidir. Bu yüzden Yunanistan hakkında bir şeyler okuduğumuzda her zaman hatırlamamız gerekir ki, eskilerin dediği gibi, *de te fabula narrator* (anlatılan senin hikâyendir).

Avrupa nizamının Yunan referandumuna tepkisinden, adım adım bir ideal ortaya çıkıyor, Gideon Rachman'ın Financial Times'ta yakın zamanda yayınlanan bir köşe yazısının başlığının, son derece isabetli bir şekilde ifade ettiği bir ideal: "Avro bölgesinin en zayıf halkası, seçmenlerdir."

Bu ideal dünyada, Avrupa "en zayıf halkasından" kurtuluyor ve uzmanlar gerekli ekonomik önlemleri doğrudan empoze etme gücü kazanıyor – seçimler yapılsa bile, işlevleri yalnızca uzmanların sunduğu konsensüsü onaylamak olacak. Sorun, bu "uzmanlar politikasının" bir mevhumeye, "uzatma ve mış gibi yapma" mevhumesine (geri ödeme süresini uzatmak ama nihayetinde tüm borçlar ödenecekmiş gibi yapmak) dayanmasıdır.

Mevhume neden bu kadar inatçı? Mesele, sadece, bu mevhumenin borç uzatmayı artık Alman seçmenler açısından daha kabul edilebilir hale getirmesi ya da Yunan borcunun silinmesinin Portekiz, İrlanda ve İspanya'nın benzer taleplerine kapı aralayacak olması değil. Borcun tamamen geri ödenmesini iktidardakiler de gerçekten istemiyor. Borç verenler ve borcun bekçileri, borçlu ülkeleri yeterince suçluluk duymamakla itham ediyorlar – kendilerini masum hissettikleri için suçlanıyorlar. Uyguladıkları baskı, psikanalizin "süper ego" olarak adlandırdığı şeyle mükemmelen örtüşüyor: Süper egonun paradoksu, Freud'un gördüğü şekliyle, onun taleplerine ne kadar boyun eğersek o kadar suçluluk duyacağımızdır.

Öğrencilerine yapılması imkânsız ödevler veren, sonra da onların kaygılı ve panik içindeki hallerini görüp sadistçe eğlenen kötücül bir hoca hayal edin. Borçluya verilen borç paranın gerçek amacı, borcu kârla birlikte geri almak değil borcun sonsuz şekilde sürmesi ve borçluyu kalıcı olarak bağımlı ve boyunduruk altında bırakmasıdır. En azından borçluların birçoğu için durum bu. Çünkü borçludan borçluya değişiyor. Yalnızca Yunanistan değil, ABD de borcunu teorik olarak geri ödeyemeyecek durumdadır ki bunu artık açıktan kabul etmektedir. Dolayısıyla kreditörlerine şantaj yapabilen borçlular vardır, çünkü batmalarına izin verilemez (bankalar), geri ödeme koşullarının kontrolüne sahip borçlular vardır (ABD hükümeti) ve son olarak da, itilip kakılarak aşağılanabilen borçlular vardır (Yunanistan).

Borç verenler ve borç bekçileri, Syriza hükümetini temel olarak yeterince suçluluk duymamakla itham etmektedirler – Syriza hükümeti, kendisini masum hissetmekle suçlanmaktadır. AB nizamında Syriza hükümetinden böy-

lesine rahatsız olunmasının sebebi budur: borcunu kabul etmesi, ama suçluluk duymaması. Syriza hükümeti süper egonun basıncından kurtulmuştur. Bu duruş Varoufakis'te, onun Brüksel ile ilişkisinde cisimleşir: Borcun ağırlığını tamamen kabul etmekte ve, AB politikasının bir işe yaramadığı apaçık ortada olduğu için, son derece mantıklı bir şekilde, başka bir seçenek bulunması gerektiğini savunmaktadır.

Paradoksal biçimde, Varoufakis ve Tsipras'ın tekrar tekrar belirttikleri nokta, Syriza hükümetinin, borç verenlerin paralarını en azından kısmen geri alabilmesi için son şans olduğudur. İşlerin nasıl gittiğinin gayet farkındayken, bankaların Yunanistan'a para akıtması ve böylesine klientalist bir devletle işbirliği yapmasındaki gizemi, Varoufakis'in bizzat kendisi de merak etmektedir. Syriza hükümeti, ana tehdidin Brüksel'den gelmediğinin bilincindedir –Brüksel, ortada klientalist, yozlaşmış bir devlet varsa, Yunanistan'ın yanındadır. AB bürokratlarının bu konuda suçlanması gereken nokta, Yunanistan'ı yolsuzluk ve işe yaramazlık konusunda eleştirirken, bu yolsuzluğu ve işe yaramazlığı şekillendiren siyasi gücün kendisini (Yeni Demokrasi Partisi) desteklemeleridir.

Syriza hükümeti tam olarak bu çıkmazı ortadan kaldırmayı hedefliyor – Varoufakis'in programatik bildirgesine (*Guardian*'da yayınlamıştı) bakın. Syriza hükümetinin nihai stratejik hedefini şöyle açıklıyor:

> Yunanistan, Portekiz veya İtalya'nın avro bölgesinden çıkması, kısa zaman sonra Avrupa kapitalizminin parçalanmasına yol açacak, Rehn'in doğusunda ve Alplerin kuzeyinde oldukça ciddi bir resesyon fazlasına sebep olurken, Avrupa'nın geri kalanı da kısır bir stagflasyonun pençesine düşecektir. Bu gelişmeden kimin yararlanacağını sanıyorsunuz? Avrupa'nın kamu kuruluşlarının küllerinden Phoenix gibi yükselecek bir ilerici sol mu? Yoksa Altın Şafak Nazileri, türlü türlü neo-Naziler, yabancı düşmanları ve kara borsacılar mı? Bu ikisinden hangisinin avro bölgesinin çözülmesini fırsat bileceği konusunda kesinlikle hiçbir şüphem yok. Şahsen ben, 1930'ların bu postmodern versiyonunun yelkenine rüzgar taşımaya hiç hazır değilim. Bundan Avrupa kapitalizmini kurtarmaya çalışacak olanların, münasip sapkın Marksistler olarak bizler olacağı anlamı çıkıyorsa, varsın öyle olsun. Avrupa kapitalizmine, avro bölgesine, Brüksel'e veya Avrupa Merkez Bankası'na sevdalı oluşumuzdan değil, bu krizin lüzumsuz insani bedelini asgariye indirmek istememizden kaynaklanıyor bu.

Syriza hükümetinin mali politikası, şu çerçeveyi sıkı bir şekilde izlemiştir: Bütçe açığı olmayacak, katı disiplin uygulanacak, vergiler üzerinden daha fazla para toplanacak. Alman medyasında bazıları, yakın zamanda Varoufakis'i, bizimkinden farklı, kendi evreninde yaşayan bir psikopat olarak karakterize ettiler. Peki ama Varoufakis bu kadar radikal mi?

Varoufakis'le ilgili bu derece moral bozucu olan şey onun radikalizmi değil rasyonel pragmatik tevazusu – Syriza'nın sunduğu tekliflere yakından bakıldığında, insan bunların, bir zamanlar standart ılımlı sosyal demokrat ajandanın bir parçası olduğunu (1960'lar İsveç'inde, hükümet programı çok daha radikaldi) fark etmekten kendini alamaz. Bu aynı tedbirleri savunmak için illa ki "radikal" sola ait olmanızın gerekmesi, zamanımızın hüzünlü bir işareti – karanlık zamanların bir işareti; ama aynı zamanda solun, onlarca yıl önce ılımlı merkez sola ait olan alanı işgal etmesi için de bir şans.

Ancak, belki de, Syriza'nın politikasının ne kadar ılımlı olduğuna dair durmadan tekrar edilen vurgu, bir şekilde hedefi ıskalıyordur – sanki bunu yeteri kadar sık tekrar edersek/edermiş gibi yaparsak, avrokratlar tehlikeli olmadığımızı sonunda fark edecek ve bize yardım edecekmiş gibi. Syriza etkin bir şekilde tehlikelidir, Avrupa Birliği'nin mevcut yönelimi açısından bir tehdit teşkil etmektedir – bugünün küresel kapitalizmi eski refah devletine geri dönüşün altından kalkamaz.

Bu nedenle Syriza'nın istediği şeyin ılımlılığına dair güvence verip durmanın samimiyetsiz bir yanı var: Aslında, mevcut küresel sistemin koordinatları içerisinde mümkün olmayan bir şeyi etkili bir şekilde istiyor. Ciddi bir stratejik seçim yapılması gerekecek: Ilımlılık maskesini düşürmesinin ve mütevazı da olsa bir kazanım elde etmesi için gereken çok daha radikal bir değişimi açık bir şekilde savunmasının zamanı gelmişse ne olacak?

Yunanistan referandumunu eleştirenlerin birçoğu, referandumun neyle alakalı olduğunun belli olmadığını alaylı bir şekilde belirterek, bunun salt bir demagojik duruş olduğunu iddia etti. Her şey bir yana, referandumun, avro ya da drahmi ile, Yunanistan'ın Avrupa Birliği içinde ya da dışında kalmasıyla alakalı olmadığı kesin: Yunan hükümeti Avrupa Birliği'nde ve avro bölgesi içinde kalma isteğini tekrar tekrar vurguladı. Ve yine, eleştirenler, referandumun tartışmaya açtığı temel siyasi meseleyi, belirli ekonomik tedbirlere ilişkin idari bir karara otomatik şekilde indirgediler.

***

2 Temmuz'da Bloomberg'e verdiği mülakatta Varoufakis, referandumun gerçekten neyle ilgili olduğunu açıklığa kavuşturdu. Seçim, Yunanistan'ı bat-

manın eşiğine getiren son yıllardaki AB politikasının sürdürülmesi ile – "uzat ve mış gibi yap" mevhumesi (geri ödeme dönemini uzatmak; ancak tüm borçlar en sonunda ödenecekmiş gibi yapmak) – artık böylesi mevhumelere bağlı kalmayacak ve Yunan ekonomisinin gerçekten toparlanmasını sağlamaya nasıl başlanabileceğine dair somut bir plan sunacak yeni, gerçekçi bir başlangıç arasındaydı.

Böylesi bir plan olmadan kriz kendisini tekrar ve tekrar yeniden üretecekti. Aynı gün IMF bile "nefes alacak boşluk" yaratmak ve ekonomiyi işler tutmak için Yunanistan'ın geniş kapsamlı bir borç ertelemesine ihtiyacı olduğunu kabul etti (ödemelerde 20 yıllık bir moratoryum öneriyor).

Bu nedenle Yunan referandumundaki Hayır, ekonomik krize iki farklı yaklaşım arasındaki basit bir seçimden çok daha fazlasıydı. Yunan halkı, en aşağı kendini kurtarma güdülerine hitap eden alçak bir korku kampanyasına karşı kahramanca direndi. Halk, referandumu avro ile drahmi, Yunanistan'ın Avrupa'da kalması ve Grexit (avro bölgesinden çıkması) arasında bir seçimmiş gibi sunan karşıtlarının acımasız manipülasyonunun içyüzünü gördü.

Yunanların Hayır'ı, Avrupa'yı içinde bulunduğu ataletten çekip çıkaramadıklarını her gün kanıtlayan avrokratlara karşı bir Hayır'dı. Aynı tas aynı hamamın idamesine bir Hayır'dı; bize tüm bunların aynı şekilde devam edemeyeceğini anlatan çaresiz bir yakarıştı. Bu, bayat teknokrasi ile "tembel, müsrif Yunanlar" hakkında çıkarılan taze ırkçı klişelerin tuhaf kombinasyonuna karşı hakiki bir siyasi görüş konusunda verilen bir karardı. Egoist ve en nihayetinde kendi kendini yok eden oportünizme karşı ilkelerin olağanüstü bir zaferiydi. Galip gelen Hayır, Avrupa'daki krizin tam farkındalığı için bir Evet'ti; yeni bir başlangıca adım atma ihtiyacına Evet'ti.

Şimdi adım atma sırası AB'de. Halinden memnun ataletinden uyanabilecek ve Yunan halkı tarafından verilmiş umut işaretini anlayabilecek mi? Yoksa dogmatik rüyasını devam ettirebilmek için Yunanistan üzerine gazabını mı yağdıracak?

Türkçesi: Melike Ölker, Eda Ağca, Serap Güneş

Syriza üzerine

Slavoj Žižek — 6 Temmuz 2015 — Maddeci Dinbilimde Olumsuzluk[2]

Syriza'nın en azından problemle yüzleşmekteki kahramanlığını sonsuz değerli buluyorum. Bu Yunanistan'da, Atina'da yapılanlar umurumda değil — evet harika, insanlar gösteri yapıyor, ağlıyor, bağırıyor, gene bu dokunaklı sahneler. Ama bilirsiniz, Lacancı-Marksist terimlerle Kapitalin Gerçeği dediğim şey vardır. İşte bu ezeli öyküdür: demokratik, popüler, özgün bir hükümet seçilir, Mandela'dan Lula'ya — sonra büyük, büyük umut vardır, ama nihayetinde Kapitalle bir anlaşma yapmanız gerekir. Kapital ciddi Gerçektir. Ve bana göre problem budur. İşte bu yüzden, kimilerinin iddia ettiği gibi, eğer çok fazla taviz verilirse SYRIZA istifa etsin falan diye düşünmüyorum. Hayır, ben bu noktada Maocuyum. Bilirsiniz, Mao "ne yaparsanız yapın, iktidara tutunun" demişti. Yerinizde kalın, solcu çevrelerinize biraz basınç yüklemeniz gerekse bile bütün tavizleri verin ve sessizce çalışın. Tanrım! Syriza Stalin'den öğrenmeli. Ne mi yapabilirler? Siktirsinler! Devlet aygıtına kendi insanlarıyla nüfuz edebilirler, bilirsiniz işte, örgütlenimsel temeli koyabilirler. Böylece yalnız olmayacaklardır. Şimdi korkunç halde olmalılar — korkunç hal derken yani polis... [kesildi] ... Diğer herşey müzakere edilebilir — ama kapitalist gerçeklikle, Kapitalin Gerçeğiyle nasıl başa çıkılacak? Onu gerçekten nasıl aksatabilirsiniz? ... Oradaki meydanınız Sintagma Meydanı, Anayasa. Belki de (böyle bir şaka yapıyorum) Sintagma'dan Paradigma'ya geçmemiz lazım ... gündelik yaşamın yeni bir paradigmasına ihtiyacımız var.

[2] https://archive.org/details/SlavojZizek-2015 (1:19)

Artık Bakan Değilim!

Yanis Varoufakis — 6 Temmuz 2015 — yanisvaroufakis.eu

5 Temmuz referandumu, küçük bir Avrupa ülkesinin borç köleliğine karşı ayağa kalktığı eşsiz bir an olarak tarihteki yerini alacak.

25 Haziran tarihli Eurogroup ültimatomunun bu reddinin, tüm demokratik hak mücadeleleri gibi bir bedeli olacak. Bu yüzden, hükümetimize bu müthiş HAYIR oyu ile verilen oğalanüstü desteğin, vakit kaybetmeden düzgün bir çözüme – borç yeniden yapılandırmasını, daha az kemer sıkmayı, muhtaçlar yararına yeniden dağıtımı ve gerçek reformları içeren bir anlaşmaya – EVET'e yatırıma dönüştürülmesi gerekiyor.

Referandum sonuçlarının açıklanmasından kısa bir süre sonra, bazı Eurogroup katılımcılarının ve muhtelif ortakların, "toplantılarında" bulunmamamı tercih ettiğinden haberdar edildim; bu, Başbakan'ın da, bir anlaşmaya varmak için faydalı olabileceğini düşündüğü bir fikir. Bu sebeple bugün Maliye Bakanlığı görevinden ayrılıyorum.

Görevimin, Alexis Tispras'ın, Yunan halkının dünkü referandumla bize verdiği desteği uygun gördüğü şekilde kullanmasına yardımcı olmak olduğunu düşünüyorum.

Kreditörlerin bu hoşnutsuzluğundan ise gurur duyuyorum.

Bizler sosyalistler olarak, makam ayrıcalıklarına hiçbir önem vermeksizin kolektif şekilde nasıl hareket edileceğini biliriz. Başbakan Tsipras'ı, yeni Maliye Bakanı'nı ve hükümetimizi tamamen destekleyeceğim.

Yunanistan'ın cesur halkını onurlandırmak için sarf edilen insanüstü çaba ve bu halkın dünya üzerindeki tüm demokratlara hediye ettiği muazzam OXI (HAYIR), sadece başlangıç.

Türkçesi: Serap Güneş

6 maddede referandumda neden HAYIR demeliyiz?

Yanis Varoufakis — 6 Temmuz 2015 — yanisvaroufakis.eu

1. Müzakereler, Yunanistan'ın kreditörleri (a) ödenemez devlet borcumuzu azaltmayı reddettiği ve (b) bu borcun toplumumuzun en zayıf üyeleri ve onların çocukları ve torunları tarafından 'parametrik olarak' ödenmesi gerektiğinde ısrar ettikleri için tıkandı.

2. IMF, ABD hükümeti, dünya üzerindeki birçok başka hükümet ve en bağımsız ekonomistler, borcun yeniden yapılandırılması gerektiği konusunda bizimle hemfikir.

3. Avro grubu daha önce (Kasım 2012) borcun yeniden yapılandırılması gerektiğini kabul etmişti ama bir borç yapılandırmasına girişmeyi reddediyor.

4. Referandumun ilanından bu yana resmi Avrupa, borç yeniden yapılandırmasını tartışmaya hazır oldukları konusunda sinyaller gönderiyor. Bu sinyaller resmi Avrupa'nın kendi 'son' teklifine kendisinin de HAYIR oyu vereceğini gösteriyor.

5. Yunanistan Avro içinde kalacak. Yunan bankalarındaki mevduatlar güvende. Kreditörler banka kapatmalarına dayanan bir şantaj stratejisini seçmiş durumdalar. Mevcut açmaz, kreditörlerin yaptığı bu tercihten kaynaklanıyor, Yunan hükümetinin müzakerelere devam etmemesi veya Yunan tarafında Avro'dan çıkma veya devalüasyon gibi bir fikir olmasından değil. Yunanistan'ın Avro bölgesindeki ve Avrupa Birliği'ndeki yeri pazarlığa açık değildir.

6. Gelecek, Avro bölgesi içinde ve Avrupa'nın kalbinde onurlu bir Yunanistan talep ediyor. Bu gelecek, Yunanların Pazar günü koca bir HAYIR cevabı vermesini, Avro bölgesinde kalmamızı ve bu HAYIR cevabının bize vereceği güçle, Yunanistan'ın devlet borcunu, zenginlerle yoksullar arasında yükün nasıl dağıtılacağı ile birlikte, yeniden müzakere etmemizi talep ediyor.

Türkçesi: Serap Güneş

Neoliberalizmin son yılları: Yunanistan kanaatkârlığı reddediyor

James Meadway[3] — 11 Temmuz 2015 — counterfire.org

Yunanistan'da Hayır kazandı. Kanaatkarlık kesinkes reddedildi, oy verenlerin %61'i Troyka karşısında Syriza hükümetine arka çıktı.

Bu zaferin büyüklüğünü abartmamız zordur. Kazanmak imkansız gözükmüştü; nitekim bahisçi Paddy Power hafta başında Evet zaferi ihtimaline para yatırmıştı. Avrupa'nın bütün politik liderliği Syriza'nın karşısında dizilmişti, Angela Merkel'den Matteo Renzi'ye, Jean-Claude Juncker'e kadar. Washington onlara karşıydı. Yunanistandaki bütün özel televizyon kanalları, ve Syriza'nınki hariç bütün gazeteler Evet diyordu. Zenginler, Yunanistan Gucci'leri, Evet diyordu. Egemen sınıf Evet diyordu.

ECB Yunanistandaki bankaları bir hafta boyunca kapattırarak yaşanan basıncı iyice yükseltti. Sıradan Yunanistanlılar yaşanacak çok daha büyük acılar üstüne kan donduran tehditlerle korkutuldular ve terörize edildiler.

Syriza ve destekçileri bütün bunları göğüsledi ve kazandı – şıklığın da ötesinde müthiş kazandılar. Yunanistandaki bütün bölgelerde çoğunluk açık farkla Hayır oyu verdi, en muhafazakar bölgede bile. Syriza kazanabildi çünkü sahada zorlu kampanyalar yürütmüşlerdi. Kimi tahminlere göre Atina'da 1 milyon kişinin katıldığı Cuma geceki muazzam referandum yürüyüşlerinde bu kampanya doruğa ulaştı.

AB, Avrupa Merkez Bankası ve IMF "Troyka"sının niyeti, Syriza'yı bölmekti. Avrupa Parlamentosunun orta-solcu başkanı Martin Schulz oylamadan hemen önce Syriza'ya istifa çağrısı yaparak bunu çok açık etti. Demek ki planladıkları, Syriza hükümetinin Ocak'ta kuruluşundan beri olduğu gibi, Syriza'yı sol-kanadından koparmaya yetecek bir basınç uygulayarak (Schulz'un sözüyle) "teknokratik" ulusal birlik hükümetini biçimlendirmekti.

Bu sabah Syriza ve destekçileri, bölünmekten çok öte, her zamankinden daha birliktelerdi. Bölünen ise Troykanın kendisi olmuştur. Eski başkan Do-

[3]Radikal ekonomist James Meadway kanaatkarlık ekonomisinin önemli bir eleştirmeni olarak bir alternatif öne sürülmesi çabalarının ön cephesindedir. James, Avrobölgede Kriz (2012) ve Bugün İçin Marx'ta (2014) eş-yazarıdır.

minique Strauss-Kahn altında 2010 Avrobölge fiyaskosuyla kendini bozan IMF, kirlenen ününü cilalama niyeti ile, Dışişleri Bakanlığının ve gelişmekli ülkelerden geniş olanlarının eleştirel basınçları altında şimdi bu işten kendisini kurtarmaya muhtaçtır. (Christine Lagarde'ın makamı için seneye seçim yapılacak. Şimdi buraya bir gelişmekli ülke adayı önerilerek Avro-Atlantik tekelinin kırılması muhtemeldir.) Fon [IMF kastediliyor], ECB basıncına rağmen, hafta ortasında Syriza liderliğinin savını tamamen onaylayan bir rapor neşretti: GDP'nin %180'leri civarında dolaşan hükümet borcu iyice kayıttan düşülmeden Yunanistan'ın devam edemeyeceğine dair bir rapordu bu.

Bugün Yunanistanlıların istisna olduğunu iddia edenler olacak: kibarlar kendi tarihlerini ilan edecek, önyargılılar ise Balkan mizaçlarının onları Avrupa'nın geri kalanından farklı kıldığını iddia edecek. Yunanistan'ın Troyka'nın elinde benzersiz acılar çektiği elbette gerçektir. Oradaki kanaatkarlık İngiltere'de henüz hayal etmekte zorlanacağımız ölçülerdedir. Ekonomi %25 düşmüştür, ortalama aylıklar %30 düşmüştür. Bugünkü Syriza uzun bir gebelik sürecinin ürünüdür, kökleri Yunanistan'ın kanlı iç savaşına, diktatörlük karşıtı mücadeleye bağlanır – ve Cunta düştükten sonraki sol-kanat politik argümanlara bağlanır.

Fakat sonuçta Avrupalı bir örüntüye uyar. Dalga kanaatkarlığa karşı dönmektedir, özellikle de çevre bölgenin borçlu ülkelerinde. Avrupalı kurumlardaki yapılar kıtanın her köşesinde sorgulanmaktadır. Fransa, neoliberal Avrupa Anayasasını 2005'te referandumla reddederek bütün süreci sekteye uğrattı. Bundan on sene sonra, büyük toplumsal kriz koşulları altında, Yunanistan bu tekere daha büyük bir çomak sokmuştur.

Şimdi üç mesele var. Birinci mesele Yunanistanda Syriza hükümetinin geri kaymasını önlemektir. IMF borç duyurusu yaparak açıkça Syriza sağkanadına yönelik bir yol teklif etmiştir, müzakereler başarıyla tekrar açılabilirse.

Kanaatkarlığın biraz zayıflatılması için mübadele karşılığında borcun biraz rahatlatılacağı görece zayıf bir sözleşmenin ortaya çıkışını gözlemlemek mümkündür. Syriza sağ-kanadı buna şevkle yapışacaktır. Halen, müzakereleri tekrar açma basıncı, Avrogrup ve "partnerlerinin" endişeleri gereği maliye bakanı olarak Yanis Varoufakis'in kaybına yol açmıştır. Bu değişikliğin mevcut durumda kavgacı sayılması pek muhtemel değildir. Syriza'nın solkanadı yoluyla alttan gelen basıncı şimdi bu hükümet üzerinde sürdürmek gerekir – verilen oyun gerçekte olduğu haliyle tanınması için, yani bir taviz çağrısından ziyade kanaatkarlığın açık ve kesin bir reddi olarak tanınması için.

Zorluklar küçümsenmemelidir. Yunanistan bankaları halen kapalıdır, ECB –avro bankacılık sistemi muhafızı rolüne aykırı bir duruşla– ek destek sağlamayı reddetmektedir. Bazı işverenler para noksanlığıyla baş etmek için "scrip" denilen özel paralar neşrediyor. Yunanistan'ın zaten bir ayağı avro kapısından çıkmıştır; eğer Troykanın kanaatkarlık şantajı devam ederse, dışarıya son adımın atılmasına bütün hareketin hazır olması gerekir.

İkinci mesele bütün Avrupa üzerinedir. Şimdi bu oylama kanaatkarlığın karşısına dizilmiş bütün o kuvvetlere verilmiş muazzam bir gazdır, özellikle de "çevre bölge" dediğimiz alanda bulunanlara. İspanya'da Podemos, geçen ayki istisnai yerel seçim sonuçlarının da sırtına binerek, Aralık seçiminde açık farkla zafer kazanmak için bunu kullanabilir. Kıta çapında birlik önemlidir, ama bu Avrupa kurumlarıyla değil, onlara karşı birliktir. Alttan gelen bir birliktir, işçiler ve müttefiklerinin birliğidir, altın yıldızlarla Brüksel harcama hesaplarının yalancı birliği değildir. Birleşik Krallık için bu, AB üyeliğinin kendi referandumumuzda kesinkes reddedilmesi demektir: geçen hafta dişlerini görmemizden sonra, soldaki hiçkimse şimdi bunların desteklenecek kurumlar olduğunu makulce tartışamaz. Varoluşlarının en köküne kadar neoliberaldirler ve buna yönelen her ciddi karşı duruşu ezmeye niyetlidirler (ve ezmektedirler). "Toplumsal Avrupa"ya giden yol şimdi kapanmıştır. Başka bir Avrupa mümkündür.

Üçüncüsü, kanaatkarlık karşıtı hareketi burada Birleşik Krallıkta inşa çabalarını katlamak demektir bu. Haziran gösterisi, yeni harcama kesintileri karşısında Halk Meclisinin birleşik, ulusal kampanya olarak kendisini tesis etmekte olduğunu göstermiştir. Haftaya yapılması planlanan gösteriler var, yaz sonunda Muhafazakar Parti konferansında da protesto günleri olacak. Hükümetin momentumu şu anki haliyle kırılabilir. Halk Meclisinin yanısıra, Jeremy Corbyn'in Emek lideri olmaya dönük kampanyası da hayatidir. Britanyanın en büyük sendikası Unite'ın da şimdi destek sunmasıyla birlikte, bu kazanım fazlasıyla mümkündür. En azından makul bir oy verilmesi, Emek'te kanaatkarlık ihtiyacı üzerine Blairci argümanın belini kıracaktır. Soldaki herkes bundan kazanım sağlayacaktır.

Yunanistanın söylediği şey her şeyden önce kavga etmenin -ve kazanmanınimkanlı olduğudur. Geniş dersler daha bir süre tartışılacaktır. Hepimizin öğreneceği çok şeyler vardır. Ama solun artık kalıcı ve kaçınılmaz yenilgi tutumunu kabullenmesi gerekmiyor. Avrupa'da neoliberalizmin son birkaç yılındayız. Bu sefer kazanabiliriz.

Türkçesi: Işık Barış Fidaner

Almanya Yunanistan'dan acıyı esirgemeyecek, çünkü yıkımımız işlerine geliyor

Yanis Varoufakis — 11 Temmuz 2015 — yanisvaroufakis.eu

Yarınki AB Zirvesi Yunanistan'ın Avro Bölgesi içindeki kaderini belirleyecek. Bu satırların yazıldığı esnada, değerli dostum, yoldaşım ve Yunan Maliye Bakanı olarak halefim Euclid Tsakalotos,Yunanistan ile kreditörlerimiz arasında bir son dakika anlaşmasına varılıp varılmayacağını ve bu anlaşmanın Yunan ekonomisini Avro Alanı içinde canlı tutabilecek bir borç ertelemesi içerip içermeyeceğini belirleyecek olan Avro Grubu toplantısına doğru yola çıkıyordu. Euclid, yanında makul, iyice düşünülmüş ve hem Yunanistan'ın hem de kreditörlerinin yararına olduğu şüphe götürmez bir borç yeniden yapılandırma planı götürüyor. (Ayrıntılarını toz duman dindikten sonra Pazartesi

günü burada yayınlamayı düşünüyorum.) Bu makul borç yeniden yapılandırma teklifi, Alman maliye bakanının öncesinden ipucunu verdiği gibi geri çevrilirse, Pazar günkü AB Zirvesi, Yunanistan'ı Avro Bölgesi'nden şimdi atmak ile, fakr-u zarureti derinleşerek biraz daha içerde tutmak arasında bir karar veriyor olacak. Soru şu: Alman Maliye Bakanı Dr Wolfgang Schäuble, makul, ılımlı ve iki tarafın da çıkarına olan bir borç yeniden yapılandırmasına neden direniyor? The Guardian'da bugün (10 Temmuz) yayınlanan aşağıdaki yazım buna yanıt veriyor. [Guardian'ın başlığının benim seçimim olmadığını lütfen unutmayın. Benimkisi şöyle idi: Almanya'nın Yunanistan'ın borç ertelemesini reddetmesinin ardındaki neden].

Müzakerelerdeki hedefimiz daima borcun yeniden yapılandırılması oldu, bazı Avro Bölgesi liderlerinin hedefi ise Grexit

Yunan mali draması, beş yıldır manşetleri tek bir sebepten meşgul ediyor: kreditörlerimizin elle tutulur bir borç ertelemesini inatla reddetmesi. Ortak kanıya, IMF'nin görüşüne ve bankacıların her gün gergin borçlularla muhatap olmasına rağmen, neden borcun yeniden yapılandırılmasına direniyorlar? Bunun yanıtını ekonomide bulamayız çünkü yanıt Avrupa'nın politik labirentlerinde gizli.

2010'da, Yunan devleti borçlarını ödeyemez duruma düştü. Avro Bölgesi üyeliğini devam ettirmek için iki seçenek vardı: makul olanı, her aklıselim bankacının önereceği şekilde, borcun yeniden yapılandırılması ve ekonominin reforme edilmesi; zehirli olanı ise, borçlarını ödeyebilirmiş gibi davranırken aslında iflas etmiş olan bir varlığa, yeni borçlar uzatılması.

Resmi Avrupa, Yunan devlet borcuna maruz kalan Fransız ve Alman bankalarının kurtarılmasını Yunanistan'ın sosyoekonomik ayakta kalabilirliğinin üzerine koyarak, ikinci seçeneği tercih etti. Borcun yeniden yapılandırılması, bankacıların ellerinde tuttukları Yunan borcundan zarar edecekleri anlamına geliyordu. Vergi mükelleflerinin sürdürülemez yeni borçlar üzerinden bankalara tekrar ödeme yapmak zorunda kalacaklarını parlamentolara itiraf etmekten kaçınma hevesiyle, AB görevlileri, Yunan devletinin borcunu ödeyememesini bir likidite azlığı meselesi olarak sundular ve "kurtarma" planını Yunanlarla "dayanışma" olarak gerekçelendirdiler.

Yeni ve eski borçların ödeneceği yer olan ulusal geliri bir çeyrekten fazla oranda buharlaşan Yunanistan'a, telafisi mümkün olmayan özel kayıpların, bir "aşırı sevgi" göstergesi olarak sinik bir şekilde vergi mükelleflerinin omzuna yüklenmesi için, rekor bir kemer sıkma dayatıldı.

Bu menfur operasyon tamamlandıktan sonra, Avrupa'nın, borcun yeniden

yapılandırmasına dair tartışmayı reddetmek için otomatik olarak başka bir sebep bulması gerekiyordu: Şimdi de mevzu, bunun Avrupalı yurttaşların cebinden çıkacak olmasıydı. Böylece bir yandan borç, kreditörleri daha da fazla kemer sıkma karşılığında daha fazla borç vermeye zorlayarak büyürken, diğer yandan da artan oranda kemer sıkma dozları uygulanacaktı.

Hükümetimiz bu döngüyü sona erdirmek, borcun yeniden yapılandırılması talep etmek ve toplumsal yapıyı sakatlayan kemer sıkmaya son vermek için seçilmişti. Müzakerelerin, bu derece gündemleşecek şekilde çıkmaza girmesinin tek sebebi var: Kreditörlerimiz, ödenemez borcumuzun, en zayıf Yunanlar, onların çocukları ve torunları tarafından "parametrik şekilde" ödenmesinde ısrar ederken, elle tutulur tüm borç yeniden yapılandırma seçeneklerini dışarıda bırakmaya devam ediyorlar.

Maliye bakanı olarak ilk haftamda, Avro Grubu (Avro Bölgesi maliye bakanları) başkanı Jeroen Dijsselbloem ziyaretime geldi ve keskin bir tercih sundu: kurtarmanın "mantığını" kabul etmek ve borcun yeniden yapılandırılmasına dönük tüm taleplerden vazgeçmek, aksi halde tüm borç anlaşmamızın "çökmesi". Bunun dillendirilmeyen yansıması ise, Yunan bankalarının kapatılacak olmasıydı.

Beş ay, parasal olarak nefessiz kalma ve Avrupa Merkez Bankası'nın gözetimi ve idaresi altında tetiklenen bir banka kaçışı koşulları altında müzakerelerle geçip gitti. Tehdit açıktı: Teslim olmadığımız takdirde, kısa bir süre sonra sermaye kontrolleri, zar zor çalışan nakit makineleri, uzatılmış bir banka tatili ve nihayetinde de Grexit ile yüz yüze kalacaktık.

Grexit tehdidi gelgitli bir geçmişe sahip. 2010'da bankaları Yunan borcuyla tıka basa dolu olduğu için finansörlerin yüreğine ve aklına korku salmıştı. Alman Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble'nün, Grexit'in, Fransa ve diğerlerini disipline etmek için maliyetine değecek bir "yatırım" olduğuna karar verdiği 2012'de bile, ihtimal neredeyse geri kalan herkesin ödünü koparmaya devam ediyordu.

Syriza'nin iktidara geldiği geçen Ocak'tan çok önce, "kurtarma" planının Yunanistan'ın kurtarılması ile hiçbir ilgisi olmadığı (her şeyin Kuzey Avrupa'nın korunmasını amaçladığı) iddiamızı teyit edercesine, Avro Grubu içinde Schäuble'nün himayesindeki büyük çoğunluk, Grexit'i bir tercihli sonuç veya hükümetimize karşı tercih ettiği bir silah olarak benimsemiş durumdaydı.

Yunanlılar, haklı olarak, parasal birlikten çıkarılma düşüncesinden tedirginler. Ortak para biriminden çıkışın, Britanya'nın 1992'de yaptığı gibi, Nor-

man Lamont'un duşta şarkı söylemesi ile hatırlanan, sterlinin Avrupa döviz kuru mekanizmasından (ERM) çıkması ile hiçbir benzerliği yok. Ne yazık ki Yunanlar avro ile paritesi kesilebilecek bir para birimine sahip değiller. Bizim sadece avromuz var. Elimizdeki tek şey, ülkemizin sürdürülemez borçlarını yeniden yapılandırmayı inatla reddeden bir kredi kuruluşu tarafından yönetilen yabancı bir para birimi.

Çıkmak için sıfırdan yeni bir para birimi oluşturmamız gerekiyor. İşgal altındaki Irak'ta, yeni paranın kullanımının oturması neredeyse bir yıl aldı ve 20 kadar Boeing 747, ABD ordu gücünün harekete geçirilmesi, üç basım firması ve yüzlerce kamyon gerektirdi. Bu destekten yoksunken, Yunanistan'ın Avro Bölgesi'nden çıkartılmasını istemek, geniş çaplı bir devalüasyon yaşanacağını 18 ay öncesinden anons etmekle eş anlamlı olacaktır: Bütün Yunan özsermayesini likidite etmek ve mümkün olan tüm yollardan yurtdışına transfer etmek için birebir.

Bir yandan Avrupa Merkez Bankası tarafından bir banka kaçışı teşvik edilirken, öte yandan da, borç yeniden yapılandırmasını yeniden müzakere masasına getirme çabalarımıza kör ve sağır kalınıyor. Tekrar tekrar bize bunun programın başarılı şekilde tamamlanması arkasından görüşülebilecek, belirsiz bir geleceğin konusu olduğu söyleniyor. Muhteşem bir Catch-22 paradoksu! Çünkü "programın" borç yeniden yapılandırılmadan başarılı olması imkansız.

Halefim Euclid Tsakalotos'un, düşmanca davranan Avro Grubu'nu, borcun yeniden yapılandırılmasının, Yunanistan'ın ödüllendirilmesi anlamına gelmeyip reforme edilmesi için bir öngereklilik olduğuna ikna etmeye çalışarak atı arabanın önüne sürmeye çalışacağı bu hafta, görüşmeler ısınacak. Bunu anlamak neden bu kadar zor? Üç neden görüyorum.

> Avrupa, finansal krize nasıl yanıt vereceğini bilmiyordu. Bir ihraca mı (Grexit) yoksa federasyona mı hazırlık yapmalıydı?

Birincisi, kurumsal ataletin aşılması çok zor bir şey olması. İkincisi, sürdürülemez borcun kreditörlere borçlular üzerinde yoğun bir güç sağlaması – ve gücün kendisi, bildiğimiz gibi, en iyileri bile çürütür. Fakat bana daha geçerli ve ilginç görüneni üçüncü sebep:

Avro bir sabit döviz kuru rejimi (1980'lerin ERM'si veya 1930'ların altın standardı gibi) ile ülke parası karması. Birincisinin bir arada kalması, ihraç edilme korkusuna dayanıyor. Devlet parası ise fazlalıkların üye ülkeler arasında değerlendirilmesine yönelik mekanizmalar içeriyor (örneğin federal

bir bütçe, ortak tahvil). Avro Bölgesi'nin durumu bu iki aracın arasında bir konuma denk düşmektedir. Döviz kuru rejiminden fazlası ve bir ülkeden azı.

İşin bir de püf noktası var. 2008/9 krizinden sonra, Avrupa nasıl bir yanıt vermesi gerektiğini bilmiyordu. Disiplini güçlendirmek için en azından bir ihraca (yani Grexit) zemin mi oluşturmalıydı yoksa federasyona mı sıçramalıydı? Şu ana kadar – varoluşsal endişeleri sonsuz şekilde artarak – hiçbirini yapmadı. Schäuble işlerin böyle devam etmesi halinde, havayı temizlemek için öyle ya da böyle bir Grexit'e ihtiyacı olduğuna ikna. Yokluğunda Grexit riskinin ortadan kalkacağı kalıcı olarak sürdürülemez bir Yunan devlet borcu, Schäuble için aniden yeni bir kullanışlılık kazandı.

Bununla ne demek istiyorum? Aylar süren müzakereler sonunda ikna oldum ki, Alman maliye bakanı, Fransızların ödünü koparmak ve onlara kendi disiplinci Avro Bölgesi modellerini kabul ettirmek için, Yunanistan'ın tek para birimi dışına itilmesini istemektedir.

Türkçesi: Seçil Şen, Serap Güneş, Burak Demir

DWN: Anlaşma AB'nin siyasi birliğinin sonu

Sputnik News — 13 Temmuz 2015 — sputniknews.com

Deutsche Welle Haber: Avrupalı kreditörler Yunanistan'la bir anlaşmaya vardılar ama siyasi birliğin önceki haliyle devamı söz konusu değil. AB bölünecek, nihai bozgun artık sadece bir zaman meselesi.

Birçok uluslararası gözlemci, AB zirvesini "Yunanların aşağılanması" olarak adlandırdı. Birliğin tarihindeki en uzun görüşmelerde, AB'nin bir zamanlar bayraktarlığını yaptığı tüm değerler yok oldu.

DWN'ye göre bu, karşılıklı güvene ve demokratik prensiplere dayanan siyasi bir birlik olan AB'nin önceki haliyle sonu. Demokrasi artık marjinal bir fenomen haline geliyor. 'Güçlü' devletler artık 'zayıf' olanlara daha önce hiç yapılmamış bir şekilde ültimatomlar veriyor.

Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Schulz Pazartesi günü, "Avro Grubu ve Yunanistan Yunan borç krizini çözecek bir anlaşmaya ulaşamazsa, Avro Bölgesi'nin geleceği tehlikede olabilir" dedi.

Pazar günü, Yunanistan ve Avro Bölgesi liderlerinin en sonunda, gereken reformları hayata geçirmesi halinde, Yunanistan'ın önümüzdeki üç yıl içinde 86 milyar avro alabileceği bir anlaşmaya varabildikleri haber geldi.

Ancak dayatılan ekonomik politikalar Yunan ekonomisini yıkıma uğratacak. Birçok tasarruf sahibi parasını kaybederken, Yunan bankaları kısmen çökecek. Kemer sıkma politikası son beş buçuk yılda bir işe yaramadı ve şimdi de işe yaraması muhtemel görünmüyor, DWN'ün yorumuna göre.

Avro Bölgesi ülkeleri açısından bunun dramatik sonuçları olacak. Yunan bankacılığında panik, saniyeler içinde Avrupa bankacılığında kontrol edilemez bir paniğe dönüşebilir. Ülkeler kendi bencil çıkarları doğrultusunda hareket ederken AB'nin dayanışması da ortadan kalkıyor. Üye ülkelerin bir

bütün olarak Birliğin çıkarı yerine kendi çıkarları doğrultusunda hareket edeceği mülteci krizi, AB'nin bir sonraki hezimeti olabilir, makaleye göre.

DWN'ye göre, Angela Merkel ve Wolfgang Schäuble, bir gecede AB'yi artık güvenin değil çıplak korkunun bir arada tuttuğu bir varlığa dönüştürdüler.

Yunanistan'la anlaşmanın imzalanması ile birlikte, AB için kâbus başladı. Avrupa'da hayat artık sözleşmelerle değil, orman kanunlarıyla belirlenecek, gazetenin yorumuna göre.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan'ın sorunu sadece trajedi değil, asıl sorun yalan

John Pilger — 13 Temmuz 2015 — counterpunch.org

Yunanistan, tarihî bir ihanetle karşı karşıya. Yunan seçmenlerin iradesini kenara atan Syriza hükümeti, geçtiğimiz haftaki ezici "Hayır" oyunu göz göre göre hiçe sayarak, kapalı kapılar ardında, uğursuz bir yabancı kontrolü ve dünyaya bir ihtar anlamına gelen "kurtarma paketi" karşılığında bir sürü baskıcı, yoksullaştırıcı önlemi kabul etti.

Başbakan Alexis Tsipras, kamu bütçesinden en az 13 milyar avroluk bir kesinti önergesini – Yunanistan nüfusunun ezici çoğunluğu tarafından 5 Temmuz referandumu ile reddedilmiş "kemer sıkma" rakamlarından 4 milyar avro daha yüksek – parlamentoya getirdi.

Bunlar, neredeyse yüzde 40'ı yoksulluk içinde yaşayan emekliler için sağlık hizmetlerinde yüzde 50'lilik artışı; kamu sektöründe keskin ücret kesintile-

rini; havaalanları ve limanlar gibi kamu tesislerinin tamamen özelleştirilmesini; katma değer vergisinde, insanların iki yakasının bir araya gelmediği adalarda da geçerli olmak üzere yüzde 23 artışı içeriyor. Dahası da var.

"Kemer sıkma karşıtı parti sandıktan kesin zaferle çıktı" diyordu Guardian manşeti 25 Ocak'ta. "Radikal solcular" diyordu, Tsipras ve etkileyici derecede eğitimli yoldaşları için. Açık yaka gömlekler giyiyorlar, maliye bakanları motosiklet sürüyor ve "ekonominin rock star'ı" olarak alınılıyordu. Aslında ne radikal ne de "kemer sıkma karşıtıydılar".

Altı ay boyunca Tsipras ve yakın zamanda kenara atılan maliye bakanı Yanis Varoufakis, Atina ve Brüksel, Berlin ve diğer Avrupa parasal güç merkezleri arasında gidip geldiler. Yunanistan için sosyal adalet yerine yeni borçluluklar, vergi gelirlerinin Yunan süper zenginlerince – Avrupa "neoliberal" değerlerine uygun şekilde – cebe indirilmesine dayanan sistematik bir çürümüşlüğe hiç dokunmadan daha derin bir yoksullaşma ve şimdi Yunanistan'ın kellesini isteyenlerden ucuz, karlı borçlar elde ettiler.

Yunanistan'ın borcu, Yunan parlamentosunun bir denetim raporuna göre, "yasa dışı, gayrı meşru ve nefret uyandırıcı." Oransal olarak, Almanya'nın, yani ana kreditörünün borcundan yüzde 30 daha az. 2007-2008'de tartışmalı bir şekilde kurtarılan ve cezasız kalan Avrupa bankalarının borcundan daha az.

Yunanistan gibi küçük bir ülke için, avro, sömürgeci bir para birimi: Papa'nın bile "tahammül edilemez" olduğunu söylediği kapitalist ideolojinin boyunduruğu anlamına geliyor. Avro Yunanistan için, yoksulluk ve kölelikleri bu paraya bağımlılıkları tarafından garanti altına alınan Pasifik'in uzak bölgelerinde ABD doları neyse o.

Kudretli Brüksel ve Berlin'in huzuruna yaptıkları ziyaretlerde, Tsipras ve Varoufakis, kendilerini ne radikal ne solcu ne de dürüst sosyal demokratlar olarak arz ettiler. Minnet ve taleplerinde bir miktar zıpçıktı olan iki ricacı olarak huzura çıktılar. Hiçbir siyasi cesaret sergileyemediklerini söylemek – karşılarındaki düşmanca tutumu görmezden gelmeksizin – haksızlık olmayacaktır. Birden fazla kez, Yunan halkı, "gizli kemer sıkma planlarını" medyaya sızan bilgilerden öğrenebildi: Tsipras'ın AB, Avrupa Merkez Bankası ve IMF şeflerine en fena temel taleplerini kabul etme sözü verdiği (ve şu anda kabul etmiş olduğu) Financial Times'da çıkan 30 Haziran mektubu gibi.

Yunan seçmenler 5 Temmuz'da tam da bu tür bir çürümüş anlaşmaya "hayır" dediğinde, Tsipras, "Pazartesi gelsin, Yunan hükümeti bu referandum sonucundan sonra Yunan halkı için daha iyi şartlarla müzakere masasında

olacak" demişti. Yunanlar "daha iyi şartlar" için oy vermediler. Adalet ve bağımsızlık için oy verdiler, tıpkı 25 Ocak'ta yaptıkları gibi.

Ocak seçimlerinin ertesi günü, gerçekten demokratik ve, evet, radikal bir hükümet, ülkeden çıkan her avroyu durdurmuş, "yasa dışı ve nefret uyandıran" borcu reddetmiş (Arjantin'in başarıyla yaptığı gibi) ve ucube Avro Bölgesi'nden ayrılmak üzere bir planı yürürlüğe koymuş olurdu. Ama plan falan olmadı. Sadece "daha iyi şartlar" için "masada" olma isteği vardı.

Syriza'nın gerçek niteliği çok az incelendi ve açıklandı. Yabancı basına göre, "solcu" veya "aşırı solcu" ya da "uç" olmaktan başka bir şey değiller – olağan aldatıcı etiketler. Syriza'nın uluslararası destekçilerinden kimisi, zaman zaman Barack Obama'nın yükselişini andıran bir amigoluğa soyundular. Çok azı şu soruyu sordu: Bu "radikaller" kimlerdir? Neye inanırlar?

2013'te, Yanis Varoufakis şöyle yazmıştı:

> "Avrupa kapitalizminin bu krizini, yerine daha iyi bir sistem getirme fırsatı olarak mı karşılamalıyız? Yoksa bu krizden, kapitalizmi istikrara kavuşturmaya dönük bir kampanyaya girişecek kadar endişe mi duymalıyız? Benim açımdan cevap net. Avrupa krizinin, kapitalizmden daha iyi bir alternatif doğurma olasılığı son derece çok zayıf...
>
> "Solun yenilgiye uğramış olduğu varsayımı üzerine kurulu bir ajanda ile kampanya yürüttüğüme ilişkin eleştirilere razıyım... Evet, radikal bir ajanda öne sürmeyi çok isterdim. Ancak hayır, [İngiliz İşçi Partisi'nin Thatcher'ın zaferi ardından düştüğü hatayı] tekrarlamaya niyetim yok.
>
> "1980'ler başında İngiltere'de, İngiliz toplumunun küçümsediği bir sosyalist değişim ajandasını destekleyerek Thatcher'ın neoliberal tuzağına tepeüstü düşerken ne elde ettik? Çok net bir şekilde hiçbir şey. Bugün Avro Bölgesi'nin, Avrupa Birliği'nin kendisinin dağılmasını savunmanın ne yararı olacak ...?"

Varoufakis, İşçi Partisi'nin oylarını bölen ve Blair'ciliğe giden yolu açan Sosyal Demokrat Parti'den hiç söz etmiyor. Onlara değişimi yaratmak için hiçbir fırsat verilmemişken İngiliz toplumunun "sosyalist değişimi küçümsediğini" öne sürerken, tıpkı Blair gibi konuşuyor.

Syriza liderleri de devrimciler ama başka bir türden. Onların devrimi, sosyal demokrat ve parlamenterist hareketlerin, esas yüzleri emperyalist bir

haydut olan Almanya maliye bakanı Wolfgang Schauble gibi olan ama neoliberal saçmalığa ve toplum mühendisliğine uygun şekilde çeki düzen verilmiş liberaller tarafından iç edilmiş sapkın bir versiyonu. İngiltere'deki İşçi Partisi ve onun eski sosyal demokrat partiler arasındaki denkleri (halen kendisini "liberal" ve hatta "sol"da tanımlayan Avustralya İşçi Partisi) gibi, Syriza da Alex Lantier'nin yazdığı üzere, varlıklı, ayrıcalıklı ve eğitimli orta sınıfın bir ürünü.

Onlar için, insanların çoğunun içinde bulunduğu yaşam şartlarının gerçekliği ne olursa olsun, bırakınız çileli bir mücadeleyi, sınıf lafı dahi ağza alınamaz. Syriza; sıradan insanların arzu ettiği direnişe (Yunan seçmenlerin son derece cesur bir şekilde gösterdiği üzere) değil, yoksulları kuşatan ve cezalandıran yiyici bir statükonun "daha iyi şartları"na öncülük etti. "Kimlik politikaları" ve bu politikaların dikkat dağıtıcı sinsi etkisi ile birleştiğinde, sonuç direniş değil itaat oluyor. İngiltere'deki "ana akım" siyasal hayat bunun bir örneği.

Bu geri dönülmez bir anlaşma değil. Uzun, postmodern komadan uyanabilir ve bizi temsil ettiğini iddia edenlerin mitlerini ve aldatmacalarını reddedip savaşabiliriz.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan, Güneye Bakan bir Aynadır

Ryan Harvey — 13 Temmuz 2015 — telesurtv.net

Kapağı biraz aralayacak olursanız, Almanya ve Troyka'nın Yunanistan'a yapmakta oldukları şeyin, 60'ların sonunda IMF gibi kuruluşları neoliberal projenin enstrümanları haline getiren "Washington Konsensüsü" ile paralel olduğunu görürsünüz.

O zamandan beridir bu güçlerin Küresel Güney'e yaptığı şey bu.

Yunanistan'da gördüğümüz ve 'borç krizi' olarak adlandırılan şey, küreselleşen kapitalizmin her zamanki işleyişinden başka bir şey değil. Kriz, küresel kapitalizmin döngüsel, öngörülebilir bir parçası ve finansal kapitalizmin mevcudiyeti için gerekli bir işlev yerine getiriyor. Bunu küresel borç verenler de biliyor; tüm stratejileri bunun etrafına kurulu.

Troyka ve IMF'nin sözüm ona "serbest piyasa" olarak teşvik ettikleri şey de beceriksizce kılık değiştirmiş bir komediden ibaret. Daha küçük diğer oyuncuların ekonomilerini "deregüle" etmesinin, çokuluslu şirketlerin ve bunların finansörlerinin çıkarlarına uygun olduğunu vurgulayan büyük bankalar ve yatırımcılar, zengin devletlerin tam desteğine sahip. Zengin devletler, siyasi enstrümanlarını, "beklenmedik" krizlerin bedelini borçlu ülke halklarının ödemesini sağlamaya vakfederken, çokuluslu şirketlerin ve finansörlerinin risklerini de güvence altına alıyorlar.

Gerçekte ise, bu kuruluşların oluşturduğu sistemlerin asıl kendisi yüksek oranda regüle.

Dünyanın dört bir yanından neoliberalizme karşı seçme halk şarkıları[4]

1. Fund – El Manawahly (Mısır)
2. Call It Democracy – Bruce Cockburn (Kanada)
3. Suffer From Privatization – The Messenger Band (Kamboçya)
4. Global Economy – Ryan Harvey (ABD)
5. Days Like These – Billy Bragg (İngiltere)
6. Ahora Que el Petroleo es Nuestro – Ali Primera (Venezuela)
7. Organized Crime – Ethan Miller & Kate Boverman (ABD)
8. The Ballad of 84 – Dick Gaughan (İskoçya)
9. A Deselembrar – Daniel Viglietti (Uruguay)

Yunanistan gibi yerlerde, yatırımcılar ve onların ekonomik think-tank'lerdeki partnerleri, erdemli bankacıların ve multi-milyon dolarlık fonların, muhtaç durumdaki bir ülkeye, iyilik olsun diye, hatta daha da kötüsü, dünyada iş yapmanın değiştirilemez bir şeklini yayma amaçlı neredeyse dinsel ekonomik haçlı seferlerinin parçası olarak borç verdiğine ilişkin bir hikâye anlatıyorlar. "Baldaki Zehir" (Poison in Honey) diyor buna Mısırlı şarkıcı Manahawly.

Kapitalizmin kurallarının, hayatın basit gerçekleri olduğunu, bu kurallara karşı çıkmanın doğaya müdahale anlamına geldiğini iddia ediyorlar. Alternatif küreselleşme hareketinin başlarında Rage Against Machine "Alacak başka hap yok," demişti. "Bu yüzden seni hasta edeni yut." ("There is no other pill to take, so swallow the one that made you ill.")

Anlattıkları hikâyede, yoksulluğun arttığı, refah uçurumunun büyüdüğü, işsizliğin yükseldiği veya ekonomik ve siyasi istikrarsızlığın patlak verdiği gibi bilgilere yer vermezler. Çünkü onların birinci kriteri GSMH'dır ve bu veri yukarıdaki koşullarda bile artabilir. "Güçlü bir ekonomi", içinde emek veren insanlar açısından her zaman daha iyi bir hayat anlamına gelmez, hatta durum nadiren budur.

Bir ülke, biriken faiz ve/veya kemer sıkmanın ya da gerçek ekonomik gücü artırma amaçlı "yapısal uyum" politikalarının başarısız olmasının sonucu

[4] https://www.youtube.com/watch?list=PL6YYCet-oYmAN7oEth7wBvxOZTsvEntZS

olarak ilk başta sahip olduğu borcun üç katı veya yirmi katı borçlu hale geliyorsa, bunun bedelini ödemesi gereken kendi halkıdır; önceki hükümet hesaplarda sahtekârlık mı yapmış ve hatta demokratik yoldan mı iktidara gelmiş, bu borcun ödenmesi o ülkede yaşayan 80 milyon insanı onlarca yıl sürecek bir yoksulluğa maruz bırakmak anlamına mı geliyormuş, bunların hiçbir önemi yoktur onların gözünde.

Bir de neoliberallerin ne zamandır örnek verdikleri modeller olan Şili ve Güney Kore gibi başarı hikâyeleri var. Ancak bu "mucizelerin" perde arkasında on binlerce aktivist öğrencinin ve hükümet karşıtının, sendika üyesinin ve şairin işkence görmüş, stadyumlarda vurulmuş, kaybedilmiş veya helikopterlerden denize atılmış bedeni var. Endonezya'da nehir yataklarına sıralanmış ve Dicle'nin kıyılarına vuran bedenler var. İronik şekilde, özellikle neoliberallerin karşı olduklarını iddia ettikleri şeyi yapmak, yani "serbest" piyasanın güçlerine müdahale etmek için acımasızca zor kullanan Pinochet ve Mübarek gibi diktatörlerin hikâyeleri var.

Son birkaç on yıldır, bu spesifik süreç Şili, Tayland, Güney Afrika, Arjantin veya Irak'ta yeniden yaşandı. Liste devam etmekte ve hikâye son derece benzer şekilde sürmektedir: İhtiyaç duyduğunuz yardım karşılığında piyasalarınızı uluslararası finans kuruluşlarına açın. Geri ödemek için, ekonominizin ve işgücü piyasanızın işleyişini, daha fazla para üretecek şekilde değiştirmeyi kabul edeceksiniz. Başarınıza veya mahvınıza bahis oynayan uzun bir milyar dolarlık yatırımcı kuyruğu, faizleri biriktirmek için paraları önünüze sürecek ve bu para, -kötümser olmamak gerek, kim bilir belki de- ekonomiye "yardımcı olacak". Ardından, ilk resesyon sinyalleri belirir belirmez, yatırımcılar paralarını alıp topuk yapacak, tüm bu saçma hikaye de kağıttan kule gibi çökecek.

İşte o zaman, onların bu süreçte ettikleri zararı nasıl ödeyeceğinizin yolunu bulabilirsiniz.

Bedel mi? Uluslararası finansörlerin ihtiyaç ve taleplerinin, halkınızın demokratik özlemlerinden, ihtiyaçlarından veya temel insan haklarından daha önde geldiğine dair yazılı olmayan bir konsensüs.

Bunun karşılığında elinize ne geçecek? Şanslıysanız ve/veya yeterince yozlaşmışsanız, eylemlerinizin IMF'in (yıllar sonra Wikileaks ifşa ettiğinde veya kitleler parti merkezlerinizi basıp belgeleri bulduğunda) şaşırmış gibi yapabileceği kadar örtülü olması halinde, pastadan arzu ettiğiniz bir dilimi de siz alabilirsiniz.

Başka bir seçenek ise, kendinizi siyasetten özel sektöre attığınızda yü-

zünüzü dönebileceğiniz bir şirketler ve iş kuruluşları zincirine sızmak. Ve gerçekten şanslıysanız, uygun olanlarıyla aynı masaya oturabilir ve bu programları sıradaki ülkeye dayatabilirsiniz.

İşte bu yüzden neoliberaller, bir yandan demokrasi sloganları atarken, gerçekte neredeyse evrensel bir şekilde, bu gibi borç planları için gereken değişimleri hayata geçirmek üzere diktatörlüklere, seçilmemiş liderlere ve yozlaşmış rejimlere dayanırlar. İyi niyetle hareket eden demokratik bir hükümet, halkına böylesine derin etkileri olacak değişimleri empoze ederken akla karayı seçecektir. Belki de sembolik biçimde, Yunan referandumunun Almanya'yı bu derece öfkelendirmesinin sebebi de bu: Neoliberaller demokrasiden nefret ederler.

> See the paid-off local bottom feeders,
> passing themselves off as leaders
> Kiss the ladies shake hands with the fellows,
> and it's open for business like a cheap bordello
> And they call it democracy
> - Bruce Cockburn, Call It Democracy

1999'daki kitlesel Seattle protestolarında ve on yıl önceki İngiltere madenci grevinde mesele, yerelden yönetimin kurban edilmesi pahasına yaşanan bu neoliberal genişleme süreciydi. Zapatistaların karşı çıkarak ayaklandıkları şey, Güneydoğu Asya'da 80'ler boyunca süren ayaklanmaların odaklandıkları şey buydu. Burma ve Tunus'ta 2000'ler ortasında ekmek fiyatlarının tepe yapmasının nedeni buydu. Yolsuzluğa ve artan neoliberal yeniden yapılandırmaya karşı sokaklarda dövüşerek Tahrir Meydanı'ndaki 2011 devriminin fitilini ateşleyen tekstil işçileri hareketini bu ortaya çıkardı. "Tie me with more loans" (Beni yeni borçlarla kendine esir et) şarkısını söylüyordu El Manawahly, devrim sonrası çektiği videoda udunu çalarak ve "Make yourself at home" (Evinmiş gibi davran) diyordu IMF'e.

Bu, 2004'te IMF, tarihte bir ekonomiye yönelik en büyük zorla yeniden yapılandırmayı öngördüğünde ve savaşın ardındaki ekonomik niyetleri açığa vurduğunda Irak halkını sokağa döken temel etmendi. Sonraki on yılda, Sam Amca Irak halkının işgale karşı direniş kararlılığı karşısında şoktan şoka girip dehşete düşerken, Güney Amerika yüzünü sola dönecekti. ABD, Ortadoğu'da yürüttüğü bu emperyalist petrol seferinden, Latin Amerika'ya 70 ve 80'lerde yaptığı gibi uygun bir yanıt üretemeyecek kadar zayıf ve bitkin düşmüştü ve böylece domino taşları devrildi. Washington Konsensüsü'nden yüz çeviren ve kıta çapındaki toplumsal mücadelelerin yüzlerce yıldır ta-

lep ettiklerini hayata geçirmeye girişen hükümetlerin elinde artık büyük bir pazar var.

> The land is ours, it's yours and it's theirs
> It belongs to Pedro and María, to Juan and José
> - Daniel Viglietti, A Desalembrar, 1969

Bu hafta Avrupa Birliği'nde yaşananların yeni olan tek tarafı, sürecin artık, böylesi bir muameleye muhatap kalmayacağı varsayılan müesses bir Avrupa devletine de empoze ediliyor oluşu. İrlanda ve Letonya gibi ülkelerin yanı sıra artık Güney Avrupa ülkeleri de kemer sıkmaya yabancı değil. Fakat Yunanistan örneğinde piyasanın "görünen eli", ekonomik yeniden yapılandırma planının ikinci aşaması, son derece açık bir şekilde ifşa oluyor. Küresel Güney, ulusal demokratik süreçlerin, neoliberalizmin temsilcileri tarafından uluslararası kreditörlerin ve bankacıların keyfine göre baypas edilip işlevsizleştirildiği bu bölümü çok iyi biliyor.

Birkaç yıl önce Dublin'den yazdığım gibi, ne ekersen onu biçersin – "Küreselleşme," kendi kendini tüketmek üzere Batı'ya geri döndü. Bir zamanlar net şekilde "Batılı" bir Kuzey-Güney dinamiği söz konusuyken artık çok kutuplu dünyanın daha belirgin hale gelmesi ve Batılı güçlerin küresel hegemonyasına daha keskin bir şekilde meydan okunması ile birlikte, akbabaların eve yakın avlanması gerekiyor. Kuzey-Güney bölünmesi artık Avrupa'nın da gerçeği.

Bir bakıma, Yunanistan'ın "HAYIR" oyu, onları Avrupa'dan uzağa, güney komşuları ile yan yana saflaştırdı ve Almanya'nın gerçek niyetlerinin ortaya çıkmasını sağladı, şimdi dünyaya kıçlarını gösteriyorlar. Jacobin'in Twitter'da isabetli bir şekilde söylediği gibi, Almanya'nın stratejisi "Solu içerden yıkmaktı – tek çözüm halk direnişi."

Gerçekten de, en önemli olan şey, artık halkın bu "müzakerelerden" alacağını alıp sokaklarda yanıt vermesi, Güney Amerika'nın 1989'dan bugüne değin yaptığı gibi. Yunanistan ve İspanya'da evet, bu oluyor, ama belki de daha önemli olanı Almanya ve ABD'de olması. Kazanmak için, biz de sembolik protestoların ötesine geçip Küresel Güney'in yaptığı gibi savaşmak için örgütlenmeliyiz.

Türkçesi: Serap Güneş

Küresel Ekonomi

Ryan Harvey

Bir fincan kahve, bir buçuk dolar eder
Kahveyi toplayan adam üç dolar kazanmadı
Midesine saplanıp kaldığı endüstrinin
Umurunda değildir insanlar

Çalıntı arazide tepelerde çalışarak
Nasırlı çıplak eliyle toprağı eşerek
Kâr etsin diye ter döktüğü zengin adamın
Umurunda değildir insanlar

Süpermarketten satın alacağın meyveyi
Guatemala, Şili, El Salvador'da yetiştiren
Çocukları öksüz bırakan iç savaşı
Meyve şirketleri fonlamıştır

Küresel ticaret sistemini geçindiren
Duvarsız barakalara sıkışmış ailelere
Saldırı korkusu yaşatan ölüm mangalarını
Meyve şirketleri fonlamıştır

Bir deste tişört, dört buçuk dolar eder
Tişörtleri diken kız üç dolar kazanmadı
Onun tutunmaya çalıştığı endüstrinin
Umurunda değildir insanlar

Bangladeşte fabrika, 16 saat vardiya
Ne fazla mesai, ne mola, ne bir başka hak
Ve hamile kalsa onu işten kovacaklardır
Çünkü umurlarında değil insanlar

New York bankası Tayland bahtında artış gördü
Ve muazzam miktarda baht kredisi aldı
Eve dönerken bahtları dolara çevirdi
Ve milyonlar bu yüzden yoksullaştı

Borcunu ABD parasıyla ödedi
Kârını ABD bankasında cebe indirdi
Ve Güneydoğu Asya pazarları çöktü
Ve milyonlar bu yüzden yoksullaştı

Bir elmas yüzük, birkaç binlik eder
Elmas madenindeki çocuğun elini keserek
Mesaj veren arazi işletmecisi askerleri
Elmas şirketleri fonlamıştır

Köleliğin kanayan yaralarından
Yoksulluk yoluyla türeyen zenginliği
Bir ihracat ekonomisi halinde
Elmas şirketleri kontrol ederler

Emperyalizmin bu modern formudur
Borca sokan serbest pazar ekonomi reformudur
Küresel Güneyi tropik fırtına gibi kasıp kavurur
Kültürü dikiş yerlerinden sökerler

Parça tesirli bombadan tüfek dipçiğine
Altın madeninden ağaç kesimine
Kapitalizm dünyayı kilit altına almıştır
Ve kültürü dikiş yerlerinden sökerler

`https://www.youtube.com/watch?v=dYaSHWrxG00`

Yunanistan avro borç anlaşmasını kazandı ama kaybeden demokrasi oldu

Paul Mason — 13 Temmuz 2015 — blogs.channel4.com

Yunan Başbakanı Alexis Tsipras (ortada) ve Yunan Maliye Bakanı Euclid Tsakalotos (sol) avro bölgesi liderler zirvesinden ayrılırken. Brüksel, Belçika, 13 Temmuz 2015. REUTERS/Eric Vidal – RTX1K5PV

Gözlemcilerin aktardığına göre, Yunan başbakanın "yoğun bir zihinsel baskı"ya maruz kaldığı dün geceki müzakerelerin ardından, Yunanistan'ı avro içinde tutmak için bir zemin sağlandı. Yunan tarafının elinde bir belge yok ama bazı ayrıntılara sahibiz.

`https://www.youtube.com/watch?v=RYEGZz7IV00`

Yunanistan, borç verenleri tarafından talep edilen katı kemer sıkma önlemlerini uygulamak ve 50 milyar avroluk varlığı, satılarak borç ödemek için kullanılacağı özelleştirme fonuna devretmek zorunda kalacak.

Bunun karşılığında 54 milyar avroluk üçüncü bir kurtarma paketi anlaşması, borcun yeniden yapılandırılmasının ele alınacağına dair bir vaat ve yapamayacağı geri ödemeleri finanse etmek için de bir köprü kredi alacak. Başbakan Alexis Tsipras'ın, burnundan soluyan destekçilerine karşı zevahiri kurtarmasını sağlayacak olan bunlar; bir de Avrupa Merkez Bankası acil borç planı kapsamında bankaların açılacak olması.

Mevzunun Yunan sokaklarına nasıl yansıdığını merak ediyorsanız, muhafazakar bir tabloid gazete olan Dimokratia'nın manşetine bakın: "Yunanistan Auschwitz'de: Schauble bir avro bölgesi holokostu peşinde."

Dün akşam avro bölgesi liderleri Yunanistan'a hükümetin ekonomi üzerinde sahip olduğu kontrolün tüm izlerini silen ve Ocak ayında yüzde 36 ile seçildiğinden beri parlamentodan geçirdiği tüm yasaları olmamışa çeviren bir ültimatom verdiler.

Yunanlar sövüp sayarken ve #ThisIsACoup heştegi dünya çapında trend olurken, Tsipras ve ekibi müzakeredeydi. Anlaşmayı parlamentodan geçirebilme şanslarının olması için, IMF'nin müdahil olmasından kurtulmaları, yabancı denetimli özelleştirme fonuna direnmeleri, borcun yeniden ele alınacağına ve Avrupa Merkez Bankası'nın Yunan bankalarına acil borç musluğunu açacağına dair taahhüt almaları gerektiğini biliyorlardı.

Dün gece, bunlar olmadan kemer sıkma önlemlerinin parlamentodan geçme şansı olmadığını söylemiştim. Bu sabah görünen o ki bu önlemlerin her birinde bir etrafından dolanma söz konusu: özelleştirme fonu Lüksemburg'da değil Atina'da kalıyor; IMF halen müdahil fakat sesi kesilmiş olacak; borcun yeniden yapılandırılması var ama belirsiz.

Bu yüzden bunun geçebileceğinden hala emin değilim.

Sonraki adımda ne olacağını anlamak için öncelikle şunun anlaşılması gerek: Yunan merkez ve muhafazalar sağı, Ocak seçimlerindeki ve Haziran referandumundaki yenilgisinden öylesine bozguna uğradı ki, iktidarı devralması mümkün değil.

Ancak Tsipras liderliğinde bir parlamento çoğunluğu mümkün.

Partisindeki isyan iki yönden geliyor: liderleri Panayotis Lafazanis Cumartesi günkü parlamento oylamasında çekimser kalan ve ileriki günlerde çekilmesi olası olan Sol Platform'un solu ve gayri resmi olarak 53 grubu olarak bilinen ve milletvekilleri Cumartesi günü evet oyu verse de daha fazla ileri gidemeyecek olan daha organik sol.

Syriza gazetesi Avgi ise partinin müzakerelere girme yaklaşımını ayrıntılı bir şekilde açıkladı: iktidarda kalmaları için müzakerelerin sonucunu kabul etmeli ve bu yönde oy vermeliler çünkü hükümetin AB tarafından devrilmesi kabul edilemez (aynı zamanda, mevcut parlamento aritmetiği düşünüldüğünde mümkün de değil).

Avro bölgesi dün akşam bir eşiğe geldi; itibarını ve birliğini bu eşikten kurtarıp kurtaramayacağını kesin olarak ancak ileride görebileceğiz.

Avrupa'nın büyük güçleri, küçük bir ülkenin mikro yasalarını değiştirme konusunda iştahlı olduklarını gösterdiler: fırıncılık düzenlemeleri, devlet televizyonunun finansmanı, neyin nasıl özelleştirileceği... İster avro içinde, isterse dışında olsun, birçok küçük ülke ve bölge, bundan – ve Almanya'nın, hükümetin kendi milletvekillerinin yarısını hiçe sayarak, çorbaya son dakikada bir Grexit seçeneğini atabilme cüretinden – uzun vadede olumsuz dersler çıkaracak.

Artık AB'deki her ülkenin, ya mali politika ya da Brüksel ve Frankfurt'un hakimiyet kurduğu diğer meseleler üzerinden aynı muameleye maruz kalmamak için planlar yapması mantıklı.

Başka tarihsel fiyaskolarla birçok paralellik kurulabilir: Barış anlaşmasının Çekler feda edilerek yapıldığı Münih (1938) veya kreditörlerin paralarını aldıkları ama bunun sonucunda on yıl sonra Alman demokrasisinin, bundan çok önce de kendi birliklerinin çökmesine sebep oldukları Versailles (1919).

Ancak geçmişin fiyaskoları farklıydı. Bunlar ne istediğini bilen ama hesap hatası yapan insanlar, devlet adamları eliyle yaratılmıştı. Dün gece Avrupa'yı yönetenlerin ne istediğini anlamak ise zor.

Dünya çapında bir itibar felaketi elde ettikleri söylenebilir: net bir seçim zaferiyle iktidara gelmiş solcu bir hükümetin ezilmesi, yüzde 61'lik bir referandum sonucu ile adeta alay edilmesi. Çatışmaların önüne geçmek ve sosyal adalet sağlamak amacıyla kurulan bir proje olan AB, kendisini acımasız bir finansal mantığın taşıyıcısından ibaret bir duruma dönüştürdü.

Sıradan insanlar, olan biteni anlamak için yeterli finans bilgisine sahip değil: tahviller, kesintiler ve para birimi mekanizmaları onlara uzak kavramlar. Ama demokrasi değil. Dünya üzerinde akıllı telefonu olan herkes demokrasiye dün gece ne olduğunu biliyor.

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan ve AB: Bir makro ve mikro fiyasko

Mariana Mazzucato — 13 Temmuz 2015 — marianamarruzato.com

Ekonomist Mazzucato Mariana

Ekonomistler ikiye ayrılır: makro ekonomistler, mikro ekonomistler. Birinciler toplam büyüklüklerle ilgilenir: enflasyon, istihdam ve GSMH büyümesi gibi. İkinciler, tüketici, işçi veya firma olsun, bireysel düzeydeki karar alma süreçleriyle ilgilenirler. Yunan krizi hem bir makro hem de bir mikro sorun özelliğini taşıyor. Yine de kreditörler tarafından dayatılan kopyala yapıştır "kemer sıkma" çözümleri hiçbirine çare olmuyor.

90'ların sonunda Almanya bir toplam talep (bir makro kavramı) sorunu ile karşılaştı. On yıllık ücret kısıtlamaları, birim işçilik maliyetlerinin düşürülmesi ama aynı zamanda yaşam standartlarının da düşürülmesi ardından, Almanya içinde Almanya'nın kendi malları için yeterli talep yoktu. Bu yüzden talep dışarıdan bulunmalıydı. Alman bankalarındaki fazlalık nakit krediler şeklinde yurtdışına, yabancı bankalara aktarıldı -Yunanistan'dakiler mesela. Yunan bankaları Alman kredilerini aldı ve Alman malları satın almaları için Yunan işletmelerine verdi, böylece Alman ihracatı arttı. Bu, Yunan özel ve kamu sektörü borcunu devasa bir şekilde artırdı. Hatta, bilindiği gibi, Yunan borcunun büyük bir kısmı (21 milyar Avro) Alman bankalarına.

Kritik olanı, yüksek borçluluğa, rekabetçilik (bir mikro ekonomik kavram) konusunda bir artışın eşlik etmemesi. Yunan firmaları üretkenliği artıracak alanlara, insan sermayesi yaratılmasına, araştırma ve geliştirmeye, yeni teknolojilere ve stratejik organizasyonel değişikliklere yatırım yapmıyordu. Bunların üzerinde de, ciddi kamu sektörü reformlarının yapılmaması nedeniyle devlet çalışmıyordu. Bu nedenle mali kriz gelip çattığında, Yunanistan'ın özel sektörü, yanıt üretebilecek kapasiteden yoksun şekilde, kendisini çok yüksek bir borçluluk içinde buldu.

Başka diğer yerlerde olduğu gibi, devasa özel sektör borcu daha sonra devasa kamu borcuna dönüştü. Yunan sistemi farklı türden yetersizliklerle dolu olmasına rağmen, sorunların sadece yetersiz kamu sektöründen ve farklı "katılık" türlerinden kaynaklandığı doğru değil. Sorunlara, kendi yatırım açıklarını kapatmak için yalnızca artan borçlulukla ve Avrupa Komisyonu'ndan alınan "yapısal fonlar"la idare eden yetersiz özel sektör de neden oldu. Mali kriz bu sorunu tüm açıklığıyla ortaya çıkardığında, hükümet, bankaları kurtarma yoluna gitti ve gelirlerdeki ve istihdamdaki düşüş nedeniyle kendisini vergi gelirlerinde ciddi bir düşüşle karşı karşıya buldu. Yunan borcu/GSMH oranı seviyeleri, birçok ülkede olduğu gibi, kriz sonrasında bu sebeplerle katlanarak yükseldi.

Troyka'nın yanıtı kemer sıkma tedbirleri dayatmak oldu ve şimdi biliyoruz ki bu tedbirler, kaç nesil genç Yunanın geleceğini etkileyecek şekilde, Yunan GSMH'nın yüzde 25 düşmesine ve işsizliğin rekor seviyelere ulaşmasına neden oldu. Syriza bir enkaz devraldı ve vergi kaçırma, yolsuzluk, tekelci uygulamalar ve hatta yakıt ve tütün kaçakçılığı ile mücadele etmek suretiyle vergi gelirlerini artırarak nakit artışı sağlama ihtiyacına odaklandı. İş mevzuatında reformlar yapmayı, harcamalarda kesintiye gitmeyi ve emeklilik yaşını yükseltmeyi kabul etti. Genç hükümet bazı hatalar da yaptı fakat hâlihazırda başlatmış oldukları bu reformların pek çoğunda ilerleme kaydet-

medikleri söylenemez. Hatta, yeni hükümetin ilk dört ayında, hazine açığı ciddi şekilde azaltıldı ve ilk hedefleri olan 287 milyon Avroluk açığın epey üzerinde bir rakamla, 2,16 milyar Avroluk bir birincil bütçe fazlası elde ettiler (borç faizi ödemeleri dâhil değil).

Kemer sıkmanın faydası oldu mu? Hayır. John Maynard Keynes'in de vurguladığı gibi, tüketicilerin ve özel sektörün kesintiye gittiği kötü zamanlarda hükümetin de kesintiye gitmesinin hiçbir yararı olmuyor. Bu, durgunluğu bunalıma dönüştürüyor. Bunun yerine Troyka, Yunanlara başlatmış oldukları reformları sürdürmek için nefes alacak alan bırakmayacak ve Yunanistan'ın herhangi bir yatırım stratejisi üzerinden tekrar ayakları üzerinde durmasını imkânsız hale getirecek (borçlarını ancak gelecekteki büyüme üzerinden ödeyebilirler) şekilde, daha fazla kesinti talep etti ve bunları daha da hızlı yapmalarını istedi.

Ekonomik kriz bunun sonrasında tam anlamıyla bir insani krize dönüştü. Yunanlar ilaç ve gıda alamıyorlardı. Bir çalışmaya göre, hükümet harcamalarındaki her %1'lik düşüş, erkekler arasında intihar oranlarını %0,43 artırdı. Raporun yazarları (intihara neden olabilecek diğer karakteristikleri de kontrol ettikten sonra) 2009 ile 2010 arasında 551 erkeğin "sırf mali kemer sıkma politikaları" nedeniyle intihar ettiğini söyledi. Syriza insani krize, işsizler ve sigortasızlar için ücretsiz sağlık hizmeti, barınma güvenceleri ve Yunanlar için ücretsiz elektriğe 60 milyon Avro vaadi ile yanıt verdi. Ayrıca gıda yardımı sağlamak için bir 765 milyon Avro daha vaat etti.

Syriza'nın insani krize odaklanması ve daha fazla kemer sıkmayı reddetmesi, Troyka'nın yüksek sesli endişeleri ve başlatılmış olan reformları hiçbir şekilde takdir etmemesi ile karşılandı. Medya da bu süreci harladı ve geri kalanını biliyoruz. Gazeteler olan biten her şeyi anlatıyor: Sosyoekonomik bir mantıkla yaklaşılması gerekirken mesele sıkça kişiselleştirildi (Varoufakis veya Tsipras'a saldırılar şeklinde).

Yunanistan'ın borcunun en azından bir kısmını affetmeye isteksizlik, Almanya'nın savaş sonrası borcunun %60'ının affedildiği düşünüldüğünde, elbette ikiyüzlüce. Almanya'nın borç affına ayrıca, Marshall Planı üzerinden bir yatırım stratejisi de eşlik ediyordu. Bugün AB'nin Yunanistan'a yaklaşımında hem borç affı hem de yatırım planı eksik. Medyada sıkça görmezden gelinen ikinci bir ikiyüzlülük şekli ise, uluslararası özel bankaların, maliye bakanları arasında çok az skandala sebep olarak, ne kadar çok kurtarıldığı ve affedildiği.

Yunanistan bugün 370 milyar Avroluk bir kurtarma paketine ihtiyaç du-

yuyor ve bu, uluslararası bankalara hiç tereddüt etmeden hem doğrudan kurtarma paketleri hem de devasa likidite artışları üzerinden verilen mali destekle kıyaslandığında hiçbir şey değil. ABD'de bu ilk olarak 2008 tarihli Acil Ekonomik İstikrar Yasası üzerinden 700 milyar Dolarla başladı ve ardından Fed'in 'Son Kredi Mercii' (LOLR) işlevi gören çeşitli 'özel vasıtalar' programları üzerinden çok ciddi şekilde arttı.

Bunlar hem bir ABD hükümeti GAO raporunda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır hem de James Felkerson'un hazırladığı ve Fed tarafından 2007-2012 arasında verilen tüm doğrudan borçları ve yapılan varlık satın alımlarını derleyen iyi araştırılmış bu Levy Enstitüsü ön raporunda daha da ayrıntılandırılmış: Toplamda 29,7 trilyon Dolar! Fed'in çeşitli LORL programlarından faydalanan bankalar şunlar: Citigroup (2,6 trilyon Dolar), Merrill Lynch (2,4 trilyon Dolar), Morgan Stanley (2,2 trilyon Dolar), Barclays (1,03 trilyon Dolar), Goldman Sachs (995 milyar Dolar) ve dahası (bkz. Rapordaki Tablo 13). Hatta Obama'nın Merkel ve AB konusundaki sabırsızlığı, bu rakamları hatırlıyor olmasına bağlanmalı. Borç çok yüksek ve mevcut koşullarda geri ödenemeyecek durumdaysa, likidite sağlanması ve borcun hızla yeniden yapılandırılması gerektiğini çok iyi biliyor. Yunanistan da destek almak için banka gibi mi davransa acaba?

Üçüncü ikiyüzlülük, Avro Grubu'nun Yunanlara (ve diğer güney komşulara) kemer sıkma dayatırken, Almanya'nın kendi Ar-Ge faaliyetlerini, bilim-sanayi bağlantılarını, orta ölçekli şirketlerine stratejik kredileri (aktif kamu bankası KfW üzerinden) vb. artırıyor olması. Bu elbette, Güney periferideki diğerlerinin rekabet gücünü tırtıklarken (İspanya kamu borcunu düşük tutmak için 2009'dan bu yana kamuda Ar-Ge harcamalarında %40 kesintiye gitti), Alman şirketlerin rekabet gücünü artırmasına yardımcı oldu. Siemens yurtdışında işler allıyor çünkü dünyadaki en inovatif şirketlerden biri. Bu aynı zamanda eğitime ve yeni teknolojiye yönelik kamu yatırımlarının (da) bir sonucu. Parasal birlik, rekabet gücü açısından böylesine büyük farklılıkların olduğu bir 'ortak' alanda mümkün değil. Böylesine farklılıkları azaltmak için, AB ortak bir inovasyon ve sanayi politikasına sahip olmalı, ortak (ama ülkesine göre değişen) bir kemer sıkma politikasına değil.

Özetlemek gerekirse, bugün Avro Grubu tarafından Yunanistan'ı hizaya sokmak için kullanılan mali disiplincilik, Yunanistan'da büyümeye yol açmayacak. Yunanistan'da toplam talep (makro) ve gelecekteki üretkenliği ve inovasyonu artıracak yatırımlar (mikro) konusunda yetersizlik, Yunanistan'ı daha zayıf ve aynı borç verenler için daha tehlikeli hale getirmekten başka bir sonuç yaratmayacak. Evet, ciddi reformlar gerekiyor, ancak iki cephede

de faydası dokunacak reformlar gerekiyor. Sadece kesintiler değil. Aynı şekilde, bugün Almanya iç talebi artırmak için yatırım yapmak ve diğer AB ülkelerinde onların gerçek rekabet gücüne erişmesini sağlayacak türden politikalara izin vermek zorunda. Bunun Avro Grubu tarafından anlaşılmıyor olması, hem kısa vadeciliğin hem de ekonomik cehaletin göstergesi (kemer sıkma talebi başka yerlerde de daraldığında Alman mallarını kim satın alacak?).

Umalım ki bu hafta daha az bayağılığa ve daha fazla iyi düşünceye, savaş sonrasında gördüğümüz ve tarihteki en kötü mali krizlerden birinden sonra bugün yine ihtiyaç duyduğumuz türden iyi düşünceye şahit oluruz.

Bu hafta Yunanistan'ı Avro Bölgesi içinde tutmak için kısa vadeli bir çözüm bulunabilir, ancak gerçek şu ki dayatılan kemer sıkma koşulları sorunu yalnızca öteleyecek. Ve bu hem makro hem de mikro politikalar açısından tam bir başarısızlık.

Türkçesi: Serap Güneş

Almanya'nın Yıkıcı Öfkesi

Jacob Soll — 15 Temmuz 2015 — nytimes.com

Yunanistan'ı Avro Bölgesi içinde tutabilecek bir anlaşmaya nihayet ulaşılabildi. Sonuçtan çok az kişi memnun. Yunanların nasıl aşağılanmış hissettiklerine dair epeyce şey duyduk. Fakat Alman öfkesi konusunda pek bir şey duymadık ve biliyoruz ki öfkeliler. Maliye Bakanı Wolfgang Schäuble'nin Cumartesi gecesindeki müzakerelerde bağırmaya başladığı söyleniyor. Hem Fransa hem de İtalya Yunanistan'a ciddi borçlar vermiş durumda, ama hiçbiri Yunanistan'a açıktan düşmanlık sergilemedi. O zaman Almanya neden böyle öfkeli?

Bir ekonomi tarihçisi olarak, Yunan devlet borcu konusunda geçen hafta Münih'te düzenlenen konferans sırasında bu kızgınlığı hissetmiştim. Konferans, uzun süredir Grexit taraftarı olan Alman ekonomist Hans-Werner Sinn'in başkanlığındaki Ekonomik Çalışmalar Merkezi'nde ve Ifo Enstitüsü'nde

gerçekleşti. Hem Yunanistan hem de Almanya'dan ekonomistler, muhasebeciler, gazeteciler, yatırımcılar ve hükümet görevlileri vardı. Önceki bir Yunan kurtarma paketinin hazırlanmasına yardımcı olmuş olan, Duke hukuk profesörü Mitu Gulati; borç affından yana konuşmuş, daha önce IMF'de çalışmış bir ekonomist olan Ashoka Mody; Yunanistan'ın toplam borcunun şişirilmiş göründüğünde hemfikir olan muhasebe uzmanları ve Sinn tarafından farklı görüşler dile getirildi.

Fakat nihai oturumda Alman ekonomistler konuştuğunda, salona tamamen farklı bir hava hakim oldu. Ekonomik teoriler ve rakamlar içinde ahlaki bir mesaj veriliyordu: Almanlar dürüst kerizlerdi, Yunanlar ise sahtekar, güvenilmez ve beceriksizdiler. İki taraf da karikatürleştirildi. Bu hikayeyi müzakereler boyunca işitmiştik, fakat o salonda, kızgınlığın Alman ekonomistlerin görüşlerini ne denli belirlediği netti.

Schäuble'ye danışmanlık yapan, Avrupa Ekonomik Araştırma Merkezi'nden Clemens Fuest, Yunan borcu ve büyümesi hakkında rakamlar alıntılayıp durdu ve Yunanların son yıllarda borçlarını yönetme konusunda her düzeyde başarısız olduklarını söyledi. Avro Bölgesi'nden atılmaları gerektiğine inanıyordu. Avrupacı Jacques Delors Enstitüsü'nden Henrik Enderlein, daha fazla kemer sıkma uygulaması ve daha iyi yönetim sergilemesi kaydıyla Yunanistan'ın Avro Bölgesi içinde kalması gerektiğini söyledi. Avrupa Politika Çalışmaları Merkezi'nden Daniel Gros, Yunan borcunun ve ekonomik sıkıntılarının ancak daha iyi ihracat rakamları ile halledilebileceğini teorize etti.

Yapılan tüm vurgular önemliydi, ancak Almanya'nın Yunan trajedisinde ne gibi bir rol oynadığını bu ekonomistlerden duyamadık. Paralarını teslim edip Yunanlar son dört yılda kendilerini mahvederken izlemişlerdi. Şimdi Yunanlar başlarına geleni hak ediyordu.

Almanların, en azından son üç yıldır kemer sıkma ve sürdürülemez borç konusunda ısrar ederek, muhasebe standartlarını geliştirmek için çok az şey yaparak ve şimdi de yıkıcı sermaye denetimlerini etkili bir şekilde dayatarak, bu durumda büyük bir paya sahip olduğunu söylediğimde, Enderlein ve Fuest dalga geçtiler. Birçoklarının kemer sıkmayı 1919 Versay Anlaşması'nın ileride Yunanistan'da – tıpkı Enderlein'ın The Guardian'daki bir makalede uyardığı tipte – "kaotik ve güvenilmez" bir hükümete sebep olacak yeni bir versiyonu olarak gördüğünü söylediğimde, Nazilerle ve teröristlerle kıyaslanmaktan esef duyduklarını söyleyerek öfkeyle karşı çıktılar.

Yunanlar ekonomilerini ne kadar kötü yönetmiş olursa olsunlar, Alman taleplerinin ve olası bir Grexit kaosunun politik popülizm, toplumsal huzur-

suzluk ve ıstırap riski taşıdığını vurguladığımda, hiç etkilenmediler. Borçların şartları ne kadar zorlu ve hatta adaletsiz olursa olsun, borcunu ödemeyen borçluların bedel ödemesi gerektiğini söylediler. Finlandiya ve Letonya gibi ekonomilerini iyi yönetenler ve sessizce acı çekenler de var, dediler. Bunun aksine, birçok insanın vergisini ödemediği Yunanistan gibi bir ülke, empatiye layık görülmüyor gibiydi. Bu bana Almanya'da, borcun, "schuld", aynı zamanda ahlaki kusur veya kabahat anlamına gelmesini hatırlattı.

Herhangi birisinin, yoksulluğu, beyin göçünü ve kapanmış işletmeleri yerinde görmek için Yunanistan'ı ziyaret edip etmediğini sorduğumda kafa sallamakla yetindiler. Bu lider ekonomistlerin Yunan krizinde ne gibi bir sorumluluk hissettiğini sorduğumda, bana ABD'den yaptığım uçuşlarla durumu anlayamayacağımı söylediler. (Bu arada yılın büyük bölümünü Avrupa'da, – aç yaşlı insanların çöpleri karıştırdığını gördüğüm – Atina'da önceki Yunan hükümeti ile, sonra da Brüksel'deki Avrupa Komisyonu üyeleri ile görüşmelerle geçirdim.)

Panel ara verdiğinde, Alman katılımcılar bana Yunanların Almanları nasıl soyduğunu açıklamak için etrafımı sardılar. Artık kurban olmak istemiyorlardı. Ekonomik vurgularını ve hatta, Avrupa Birliği üyesi ülkelerin Almanya'ya, daha fazla temerrüt yaşanması halinde Almanya'yı batırabilecek kadar çok borçlu olduğu noktasını bile kesinlikle kabul ediyor olsam da, en azından Münih'te, gerçek kurbanın Almanlar olduğuna inanmak zordu.

Burada esaslı bir kültürel ayrışma, ve aynı zamanda da Almanlar açısından bir risk söz konusu. Çünkü kendilerini kurban pozisyonuna sokmaları, hem müzakerelerde hem de ekonomik değerlendirmelerde kontrolü yitirmelerine ve ipin ucunu kaçırmalarına sebep olmuş gibi görünüyor. Almanlar Avrupa'ya öncülük edecekse, bunu kurbanlar olarak yapamazlar.

Türkçesi: Serap Güneş

Syriza merkez komitesi çoğunluk üyeleri, Brüksel anlaşmasını reddediyor

Kolektif — 15 Temmuz 2015 — marxist.com

Syriza merkez komitesi çoğunluk üyeleri, Brüksel anlaşmasını reddediyor – Tsipras partinin kontrolünü yitirdi.

Syriza merkez komitesi çoğunluğu tarafından 15 Temmuz 2015 tarihinde kaleme alınmıştır

201 üyeli Syriza merkez komitesinin 109 üyesi, bir darbe olarak tanımladıkları Brüksel anlaşmasını reddediyor ve Syriza tarafından kabul edilemeyeceğini söylüyorlar. Tsipras partinin kontrolünü yiritmiş durumda. Çoğunluk açıklamasını aşağıda sunuyoruz:

SYRIZA MERKEZ KOMİTESİ ÇOĞUNLUK ÜYELERİ ANLAŞMAYI REDDETMEKTEDİR!

201 Syriza Merkez Komitesi üyesinden 109'u tarafından imzalanan AÇIKLAMA

Brüksel'de 12 Temmuz günü, Avrupalı liderlerin, neoliberal aşırı kemer sıkma modelinden farklı, başka bir yol tasavvur eden bir halkı, ibretlik bir şekilde cezalandırma amacını gösteren bir darbe gerçekleşti. Bu darbe, demokrasinin ve halk egemenliğinin tüm veçhelerine karşı gerçekleştirilmiştir.

"Kuruluşlar" ile imzalanan anlaşma, ekonomik boğazlama tehditlerinin sonucudur ve ülkemize ve halkımıza tiksindirici ve aşağılayıcı vesayet koşulları dayatan yeni bir Muhtıra anlamına gelmektedir.

Yunan tarafına boğucu baskılar yapıldığının bilincindeyiz, yine de emekçi halkımızın referandumdaki onurlu HAYIR oyunun, hükümete kreditörlerin baskıları karşısında teslim olma izni vermediğini düşünüyoruz.

Bu anlaşma, Sol'un görüş ve ilkelerine uygun değildir ancak her şeyden önce, emekçi sınıfların ihtiyaçlarına uygun değildir. Bu önerge, Syriza üyeleri ve kadrolarınca kabul edilemez.

Merkez Komite'den derhal duruma müdahale etmesini istiyor ve üyelerimizi, kadrolarımızı ve Syriza milletvekillerini, konferans kararları ve programatik bağlılıklarımız temelinde partinin birliğini muhafaza etmeye çağırıyoruz.

Atina, 15 Temmuz 2015

Türkçesi: Serap Güneş

Yunanistan: Mücadele Devam Ediyor

Stathis Kouvelakis ile mülakat eden Sebastian Budges — 16 Temmuz 2015 — jacobinmag.com

Anahtar Noktalar

Hükümet kendisini referandumun havasına kaptırdı.
Sol Avrupacılık ideolojisi felç edici oldu.
Grexit'e hazırlıksız kalmak bilinçli bir tercihti.
Hükümette iki ana kamp var.

"Hayır" kampanyası sınıfsal temelliydi.
Tsipras oylama sonrasında bitmiş muhalefeti yeniden diriltti.
Sol Platform'un planı kalıp Syriza'yı almak için savaşmak.
Syriza liderliği partide tasfiye istiyor.
Yeni anlaşma bugüne kadarki en berbat olanı.
Bunu nasıl bir direnişin takip edeceği bilinmiyor.
Syriza'nın solu bazı hatalar yaptı.
Ancak parti içinde çalışmak hata değildi.

Syriza hükümeti ile kreditörler arasındaki son anlaşma, Yunanistan'daki gelişmeleri takip eden Sol'daki birçoklarını şok etti. Bu bir politik evrenin sona erdiğinin işareti.

Bu mülakatta, Jacobin editörlerinden Sebastian Budgen, partideki Sol Platform'un önde gelen üyelerinden biri olan Stathis Kouvelakis ile son gelişmeleri, beklentilerin hangi ölçüde gerçekleştiğini veya boşa çıktığını ve partinin radikal kanadı açısından sonraki adımları değerlendiriyor.

Kouvelakis, bu fırsatı, Sol Platform'un stratejisinin bilançosunu, işlerin daha farklı yapılıp yapılamayacağını ve daha genel bir sol rekompozisyon için ne gibi arayışlar olabileceğini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek için kullanıyor.

Temmuz referandumunun sebepleri nelerdi? Birçokları referandumu Yunan Başbakan Alexis Tsipras'ın beklenmedik bir hamlesi olarak değerlendirdi. Fakat motivasyonunun ne olduğuna dair bir belirsizlik söz konusu, hatta kimileri onun kaybedeceğini düşündüğünü söylüyor.

Referandumun, hükümetin müzakere süreci boyunca sürüklendiği tuzaktan kurtulma yönünde bir girişimi olduğunu düşünüyorum.

Aslında, sürekli tavizler vererek yaşanan düşüş sırasında, hükümet ve Tsipras'ın, Troyka için ne sunarlarsa sunsunlar asla yeterli olmayacağını anladıkları son derece açıktı. Haziran'ın son haftası itibariyle, şekillenmekte olan anlaşmanın Syriza içinde testi geçemeyeceği ve kamuoyunda da testi geçemeyeceği açık hale gelmişti.

Liderliğe ve Tsipras'ın kendisine parti içinden – Sol Platform saflarının çok ötesinde – bunun kabul edilebilir olmadığına dair mesajlar gönderildi. O haftanın son günlerinde, kamuoyu görüşündeki değişim de belirgindi. İnsanlar bitmek bilmeyen müzakere sürecinden bıktıklarını söylüyorlardı. Troyka'nın tek derdinin Yunan hükümetini küçük düşürmek olduğu anlaşılmıştı.

Bir politikacı olarak bir tür kumarbaz olduğu söylenmesi gereken Tsipras,

referandumu (tamamen yeni bir şey olmayan, daha önce Yanis Varoufakis dâhil başkalarınca da ortaya atılmış bir görüş) müzakere sürecinden bir kopuş olarak değil, kendi müzakere planını güçlendirebilecek taktik bir hamle olarak görüyordu.

Bunu kesin şekilde söyleyebilirim, çünkü referandum duyurusunun yapıldığı 26 Haziran akşamı gerçekleşen kritik kabine toplantısının ayrıntılarına vakıfım.

Bu noktada söylenmesi gereken iki şey var. İlki Tsipras'ın ve ona yakın insanların birçoğunun, referandumun çantada keklik olacağını düşündüğü. Bankalar kapanmadan önce durum gerçekten de buydu. Genel algı, referandumun ezici bir üstünlükle, yüzde 70 ile kazanılacağı şeklindeydi.

Bu gayet gerçekçi; bankalar kapanmadan, referandum kolayca kazanılırdı ama Hayır oyunun siyasi ağırlığı daha az olurdu. Çünkü bankaların kapanması ve Avrupalıların tepkilerinin yarattığı gergin ve dramatik atmosfer olmadan gerçekleşmiş olurdu.

Kabine toplantısında olanlar, belirli sayıda insanın – hükümetin Başbakan Yardımcısı Giannis Dragasakis öncülüğündeki sağ kanadı – bu hamle konusunda aynı fikirde olmamasıydı. Dragasakis aslında Yunan tarafında tüm müzakere sürecini izleyen şahıs. Müzakere ekibinde yeni maliye bakanı Euclid Tsakalotos hariç herkes onun ekibinden ve kabinede Varoufakis'ten gerçekten kurtulmak isteyenler arasında en önde geleniydi.

Bu kanat, referandumun riskli olduğunu düşünüyor ve Tsipras'ın aksine, bunun, Avrupa tarafında sert tepkiye neden olarak süreci çok gerecek bir hamle olacağını anlıyorlardı. Haklı da çıktılar.

Bu girişimin tabanda önünü açacağı dinamiklerden de korkuyorlardı. Öte yandan, Sol Platform'un lideri ve enerji bakanı Panagiotis Lafazanis, biraz geç de olsa referandumun doğru karar olduğunu söyledi ancak aynı zamanda bunun bir savaş ilanı anlamına geleceği, karşı tarafın likiditeyi keseceği ve birkaç gün içinde bankaların kapanmasına hazır olmamız gerektiğine dair uyarılar da yaptı. Toplantıda bulunanların çoğu bu uyarılara gülüp geçmiş.

Neler olup bittiğine dair bu şuursuzluğun, hükümetin bugüne kadarki icraatlarının tüm mantığını anlamak için kesinlikle kilit önemde olduğunu düşünüyorum. Avrupalıların vermiş oldukları tepkiyi vereceğine inanamıyorlardı. Öte yandan Syriza'nın sağ kanadı neyle karşı karşıya olduklarının çok daha farkındaydı.

Bu, referandum haftasında o seviyede ne yaşandığını da açıklıyor. Tsip-

ras Dragasakis ve diğerleri tarafından referandumu geri çekmesi konusunda yakın markaja alındı. Bunu yapmadı elbette, ama sonraki hamlelerinin sağ kanadın kabul edeceği türde olacağını, bu adımın o noktaya kadar takip edilen hattan bir kopma olmayıp o çerçeve dâhilinde bir tür taktiksel hamle olduğunu belli etti.

Çarşamba günkü oylama öncesi yaşanan vazgeçme durumlarının anlamı buydu o zaman?

Kesinlikle. O Çarşamba bazı insanlar bir iç darbe olduğunu bile konuşuyordu. Atina, Tsipras'ın referandumu geri çekeceğine dair söylentilerle kaynıyordu. Konuşması sırasında referandumu teyit etti ama öte yandan da referandumu daha iyi bir anlaşma için bir araç olarak gördüklerini, bunun müzakerelerin sonu olmayıp daha iyi koşullarda devamından ibaret olduğunu da belli etti. Tüm hafta boyunca o çizgiye sadık kaldı.

Süreç konusunda, halkla ilişkiler perspektifinden baktığımda bile anlamadığım şey şu: Tsipras halka bir dizi tedbirle ilgili referandum çağrısı yapıyor ve halkı bunları reddetmeye çağırıyor, öte yandan referanduma giderken, bazı yönleriyle halka reddetme çağrısı yaptığından daha kötü tedbirlerle kreditörlere gidiyor. Bu tümden amatörlük ve kaos izlenimi bıraktı.

Soruna yanıt vermek için Tsipras'ın niyetinin ne olabileceğini anlamaya çalıştım. Referandumu kaybedeceğini mi düşünüyordu? Referandumun onun için anlamı neydi? Ancak referandumun, bu niyetlerin çok ötesinde sonuçlar doğurabilecek güçlerin önünü açtığı ve Tsipras ve hükümetin de kendilerini referandumun havasına kaptırdıkları kesin.

Bu yüzden mümkün olan her yoldan cini tekrar şişeye koymaya çalıştılar. Tsipras'ın Dragasakis'in markajı karşısındaki tutumu – ve o Çarşamba'nın bu denli kritik olmasının nedeni – onların çizgisini kabul etmek ve Avro Grubu'na adı çıkmış o mektubu, ondan önce de yeni bir borç isteyen mektubu göndermek oldu. Referandumdan sonraki hafta yaşanacaklara giden zemini bu döşedi.

Ancak öte yandan, kendini küçük düşürmeksizin referandumu geri çekemeyeceği gerçeğini meşrulaştırmak için, bu girişimi gerekçelendirmesi gerekiyordu. Juncker paketindeki kemer sıkma tedbirlerine karşı çıkmaktan, Troyka'nın şantajlarından ve maruz kaldığı memorandumdan söz etmek zorundaydı. Ve elbette, aşağıdan gelişmekte olan dinamik de ona sözünün arkasında durup devam etme ve Troyka'ya savaş açma fırsatı sağladı.

Bu, yukarıdan başlatılan bir inisiyatifin, iç çelişkiler sonucunda liderin niyetinin çok ötesindeki güçleri özgürleştirmekle sonuçlanmasına dair çok güzel bir örnek. Bu çok önemli, çünkü dünkü teslimiyet anlaşmasından sonra, Tsipras'ın yüzleşmek zorunda olduğu en büyük sorunlardan birinin, referandumdan sonraki bu hamlenin siyasi meşruiyetinin tartışmalı olması olduğunu görmek gerek.

Referandum olmamış gibi davranmanın tamamen illüzyon olduğunu görmemiz gerek. Referandum oldu ve hem uluslararası kamuoyu hem de Yunan toplumu açısından Tsipras'ın halkın iradesine ihanet ettiği açık.

Öyleyse gelelim büyük meseleye. Tsipras bir tür Makyavelist süpertaktikçi dahi mi yoksa olayların peşinden sürüklenen arsız bir kumarbaz mı? Sen kesinlikle ikincisini düşünenlerdensin herhalde?

Ben kesinlikle ikinci gruptanım ama şu noktayı netleştirmek kaydıyla: Aslında Tsipras ve liderlik en başından beri çok tutarlı bir şekilde aynı hattı izlediler. Müzakerelerde "gerçekçi" bir yaklaşımla söylemsel sağlamlığı birleştirerek Avrupalılardan tavizler alabileceklerini düşünüyorlardı.

Ancak giderek bu hat'ta sıkışmaya başladılar ve sıkıştıklarını anladıklarında da hiçbir alternatif stratejileri yoktu. Başka tüm stratejileri sürekli reddettiler ve halen buna zaman varken başka bir yaklaşımın uygulanmasını da pratik olarak imkânsız hale getirdiler.

Şimdi de, birkaç gün önce *New Statesman*'a verdiği mülakatta, Varoufakis çevresindeki küçük bir ekip insanın referanduma giden hafta boyunca, bankalar üzerinde devlet kontrolünü, borç senetlerini ve Yunan Merkez Bankası'nın Frankfurt'taki Avrupa Merkez Bankası'yla ilişkisinin kesilmesini içeren alternatif bir plan, yani bir nevi aşamalı çıkış üzerinde çalıştığını söylüyor. Fakat bunun çok geç geldiği ve kabinedeki ekonomi ekibinin geri kalanının (bundan ana olarak Dragasakis'i kastediyor) neredeyse tamamı tarafından reddedildiği kesin. Ve elbette bu karara Tsipras da onay verdi.

Öyleyse, Tsipras çizgisinde bir süreklilikten bahsedebiliriz. Olan biteni anlayacaksak "ihanet" sözcüğünün uygun düşmediğini düşünmemin sebebi de bu. Elbette objektif olarak halk iradesine ihanet ettiğini, insanların ihanete uğramış hissetmekte son derece haklı olduklarını söyleyebiliriz.

Ancak, ihanet kavramı genellikle bilinçli bir karar verip sonra kendi taahhütlerinizden kendiniz geri döndüğünüzde geçerlidir. Bence aslında olan şey, Tsipras'ın, müzakerelere odaklanan bir yaklaşım benimseyerek ve iyi niyet sergileyerek olumlu bir sonuç alabileceğine gerçekten inanmış olması.

Sürekli olarak alternatif bir planı olmadığını söylemesinin de sebebi bu.

Gizli ajandası olmayan sadık bir "Avrupalı" görünümü sergileyerek, bir tür ödül alacağını düşünüyordu. Öte yandan, aslında aylardır yükselen baskıya dayanarak ve referandum ve Moskova ziyareti gibi kimi beklenmedik hamleler yaparak belirli bir kapasite de sergilemiş oldu.

Bunun meseleye yaklaşım açısından doğru bir karışım olduğunu düşünüyordu ancak olan şey şu oldu, tutarlı bir şekilde bu hattı izlerseniz, kendinizi yalnızca kötü seçeneklerle başbaşa bir pozisyonda bulursunuz.

Peki ya bu stratejinin kökenleri: Bu ne ölçüde ideolojik körlük, ne ölçüde saf cehalet? Çoğu kimse için kafa karıştırıcı olan şey, büyük oranda entelektüellerden, tüm hayatlarını hem soyut hem de somut olarak çağdaş kapitalist politik ekonomiyi araştırmaya harcamış insanlardan, politik aktivist olan insanlardan oluşan bir hükümete sahip oluşunuz.

İnsan siyasal rakipleri hakkında nahiflik gibi görünen bir şeyi nasıl açıklayabilir? Dibine kadar ideolojik kökenli mi yoksa sadece "yüksek siyaset" konusunda tecrübesizlik mi mesele?

Hükümet içindeki iki unsur arasında ayrım yapmamız gerek. İlki ana ekonomistlerden ikisinin, başta Dragasakis'in ama aynı zamanda da Giorgos Stathakis'in öncülük ettiği sağ kanat. Ve sonra da merkezdeki liderlik, Tsipras ve çevresindeki insanlar geliyor.

İlk grup en başından beri tutarlı bir hat izledi – onlar açısından nahiflik kesinlikle söz konusu değildi. Avrupalıların memorandumdan bir kopmayı asla kabul etmeyeceklerini biliyorlardı.

Bu yüzden Dragasakis başından beri genel yaklaşım mantığını değiştirmemek için her şeyi yaptı. Syriza'nın doğru düzgün bir ekonomik programı olmasına yönelik tüm girişimleri, hatta parti çoğunluğu tarafından onaylanmış olan çerçeve içindekileri bile açıkça sabote etti. Elde edilebilecek tek şeyin memorandum çerçevesinin geliştirilmiş bir versiyonu olduğunu düşünüyordu. Avrupalılarla anlaşmayı müzakere ederken elinin tamamen serbest olmasını istedi. Kendisi pek önde görünmezken, müzakere ekibini kontrol etmeyi başardı, özellikle de Varoufakis kenara itildikten sonra.

2013 yazında, o vakit çok uğultu yaratan çok ilginç bir mülakat verdi. Önerdiği şey Syriza programının yumuşak bir versiyonu bile değildi, gerçekte Yeni Demokrasi'nin imzaladığı mevcut anlaşmanın çok hafif iyileştirilmiş hali olan, *farklı* bir programdı.

Ve bir de diğer yaklaşım var, Tsipras'ınki. Bu yaklaşım hakikaten de sol Avrupacılık ideolojisinden kök almaktaydı. Bunun en iyi temsilcisinin, kendisini sadık bir Marksist olarak gören, Avrokomünist gelenekten gelen Euclid Tsakalotos olduğunu düşünüyorum, yıllar boyu aynı örgütteydik onunla. Hem onun ideolojisini hem de tüm o akademisyenlerin mevcudiyetinin hükümete verdiği görünümü yansıtan en tipik açıklamalarından biri, Fransız web sitesi *Mediapart*'a Nisan'da verdiği mülakatta söyledikleri.

Hükümete dâhil olduğundan bu yana ona en çarpıcı gelen şey sorulduğunda, bir akademisyen olarak işinin üniversitede ekonomi öğretmek olduğunu, dolayısıyla Brüksel'e kendisini çok ciddi hazırlayarak gittiğini, bütünlüklü bir argümanlar seti hazırladığını ve aynı ölçüde hazırlıklı karşı argümanlar beklediğini söylüyordu yanıtında. Ancak bunun yerine, sürekli olarak kurallardan, prosedürlerden falan bahseden insanlarla yüz yüze kalmak zorunda kalmıştı.

Tsakalotos, tartışmanın seviyesinin düşüklüğünden hayal kırıklığına uğramıştı. *New Statesman*'a verdiği mülakatta, Varoufakis de kendi deneyimini çok benzer bir şekilde anlatıyor, ancak onun tarzının Tsakalotos'unkinden daha agresif olduğu kesin.

Bu noktada bu insanların AB ile karşılaşmanın bir akademik konferans tarzında olmasını umdukları gayet açık bir şekilde görülüyor. Oraya güzel makalelerle gidecekler ve karşılığında yine güzel karşı makaleler alacaklardı.

Bunun günümüz solu hakkında çok şey söylediğini düşünüyorum. Sol, iyi niyetli ama reel politika alanında tamamen etkisiz insanlarla dolu. Fakat bu, Avrupacılığa neredeyse sofuca bir inancın da yarattığı bir akıl tutulması aynı zamanda. Bu şu demek, son ana dek, bu insanlar Troyka'dan bir şey alabileceklerine inandılar, "ortaklar" arasında bir tür uzlaşıya varılabileceğini, demokratik iradeye saygı gibi temel değerleri paylaştıklarını veya ekonomik argümanlara dayanan rasyonel bir tartışma olasılığı olduğunu düşündüler.

Varoufakis'in yaklaşımı, aslında aynı yaklaşımın oyun teorisi diline sarmalanmış haliydi. Söylediği şey, oyunu onlar geri çekilinceye kadar devam ettirmeli, sonuna kadar götürmeliydik, çünkü geri çekilmemeleri halinde uğrayacakları kayıp güya kabul edemeyecekleri kadar büyüktü.

Fakat aslında olan şey, bir tanesi bir parmağını, diğeri ise iki bacağını kaybetmeyi riske ederek dövüşen iki insandı.

Dolayısıyla bir gerçekçilik sorunu olduğu ve bunun Solun bugün yüz yüze olduğu temel bir meseleyle doğrudan bağlantılı olduğu doğru: yani, kendi

etkisizliğimiz/güçsüzlüğümüz.

Syriza liderliğinin merkezi fraksiyonu için tarif ettiğiniz bu Avrupacılığın ideolojik içeriği nedir? Çünkü bunlar liberal değiller, Negri'ci federalistler bile değiller – bunlar kendilerini birçok durumda Marksist olarak adlandıran kimseler. Bunda Habermas'ın veya Étienne Balibar'ın bir etkisi var mı?

Bu durumda Balibar'ın Habermas'tan daha alakalı olduğunu düşünüyorum. Bir kez daha, Tsakalotos'un sözlerinden gidelim. Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker'in son derece aşağılayıcı karşı teklifini göndermesinin ertesi günü Paul Mason'a bir mülakat verdi.

Mason ona Avro hakkında sorduğunda, Tsakalotos çıkışın mutlak yıkım anlamına geleceğini ve ulusal para birimleri arasında rekabetin geri dönüşü ve çeşitli milliyetçiliklerin ve faşizmin yükselişi ile Avrupa'nın 1930'ları yeniden yaşayacağını söyledi.

Dolayısıyla bu insanlar için iki seçenek arasında bir tercih söz konusuydu: ya "Avrupalı" olmak ve mevcut çerçeveyi kabul etmek ki bir şekilde objektif olarak eski ulus devlet realitesine göre ileri bir adımı temsil ediyor, ya da "Avrupa karşıtı" olmak ki bu da milliyetçiliğe gerilemek, reaksiyoner, gerici bir hamle ile eşitleniyor.

Bu, Avrupa Birliği'ni meşrulaştırmanın zayıf bir yöntemi: "İdeal olmayabilir ama masadaki diğer her şeyden daha iyi."

Burada hangi ideolojinin işbaşında olduğunu net şekilde görebiliriz. Projeyi olumlu şekilde benimsemeseniz ve Avrupa kuruluşlarının neoliberal yönelimi ve yukarıdan aşağıya yapısı konusunda ciddi şüpheleriniz olsa da, bu koordinatlar dâhilinde ilerlemeye devam ediyor ve bu çerçevenin dışında daha iyi bir şey tahayyül edemiyorsunuz.

Grexit'in 1930'lara dönmekmiş gibi veya bir kıyametmiş gibi kötülenmesinin anlamı bu. Bu, liderliğinin kendi sol Avrupacılık ideolojisine sıkışmışlığının bir semptomu.

Yani Avrupa Birliği'nin ve hatta Avro'nun sonundansa kapitalizmin sonunu hayal etmek daha kolay?

Aynen öyle, birkaç yıl önce bunu yazmıştım.

Ve bazı entelektüeller liderliğin pozisyonunu savunmak için Poulantzas'ı kullanmasına rağmen Avrupa Birliği konusundaki bu yumuşaklık Nicos Poulantzas'ın kendi görüşü ile de tutarsız.

Evet, Poulantzas, sermayenin uluslararasılaşma süreçlerini analiz ettiği, çağdaş kapitalizmde sosyal sınıflar üzerine kitabının ilk kısmında Avrupa entegrasyonundan söz eder ve Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu, net bir şekilde, Avrupa sermayesinin, ABD'nin savaş sonrası dönemdeki yeni yapısal hegemonyasının çerçevesi dâhilinde uluslararasılaşmasının emperyalist formuna bir örnek olarak değerlendirir.

Tekrar referanduma dönelim. Referandum likidite krizinin yaşandığı, bankaların kapandığı, medyanın histerik bir propaganda yürüttüğü ve diğer partilerin "evet" için zorladığı bir ortamda gerçekleşti. Fakat sonra sıradan Yunanlardan muazzam bir karşı tepki uyandı.

Bu tepkinin altında ulusal gurur mu yatıyordu, yoksa temelde sınıfsal mıydı ya da, Paul Mason ve başkalarınca dile getirildiği gibi, İç Savaş anıları mı devreye girdi? "Hayır" oyunun temel kaynakları nelerdi?

Yukarıda saydığın faktörlerden en az ilgili olanı İç Savaş. Hayır'ın, ülkenin Laconia, Sparta, Messinia gibi geleneksel olarak çok sağda olan bölgelerinde veya Yunanistan'ın sağın hâkim olduğu Evrytania gibi orta kesimlerinde bile başat olduğunu görmeliyiz. "Hayır" oyu Yunanistan'ın tüm illerinde çoğunluktaydı.

Saydığın üç boyut arasında en önemlisi kesinlikle sınıfsal boyut. Önem sırasına göre gideyim. Görece ana akım yorumcular bile, bunun Yunan tarihinde sınıfsal olarak en bölünmüş seçim olduğunu kabul ettiler. İşçi sınıfı bölgelerinde yüzde 70 veya üzeri hayır oyu hâkimdi, üst sınıf bölgelerinde ise yüzde 70 veya üstü evet oyu.

Egemen güçlerin histerik kampanyası ve bankaların kapanmasının ve nakit çekimlerine sınırlama getirilmesinin vb.nin yarattığı dramatik ortam, popüler sınıfların, Evet cephesinin nefret ettikleri her şey anlamına geldiğini kolaylıkla fark etmesini sağladı. Evet cephesinin, kampanyalarında nefret edilen politikacıları, siyasi uzmanları, iş liderlerini ve medyatik tipleri kullanması, bu sınıfsal tepkiyi artırmaktan başka işe yaramadı.

Aynı ölçüde etkileyici ikinci şey ise gençliğin harekete geçmesi. Bu, krizden bu yana gençliğin kitlesel olarak birleşik bir tavır aldığı ilk an. 18-24 yaş arası gençlerin yüzde 85'i hayır oyu verdi. Bu, memorandumun tamamen gözden çıkardığı bu neslin, önlerinde nasıl bir gelecek uzandığının gayet bilincinde olduğunu ve Avrupa'ya karşı net bir duruşa sahip olduğunu gösteriyor.

Fransız gazetesi *Le Monde*'da, Avro, Erasmus programları ve Avrupa Bir-

liği ile büyümüş bu genç insanların nasıl olup da ona karşı tavır aldığını soran bir makale yayınlandı. Görüşülenlerin tümünün basit bir yanıtı vardı: Avrupa'nın ne olduğunu gördük; Avrupa kemer sıkmadan ibaret, Avrupa demokratik hükümetlere şantaj yapılması demek, Avrupa geleceğimizin mahvı demek.

Bu, o haftaki, özellikle de 3 Temmuz Cuma ile birlikte Atina ve Yunanistan'ın diğer büyük şehirlerinde doruk noktasına çıkan kitlesel ve öfkeli yürüyüşleri de açıklıyor.

Ve üçüncü boyut kesinlikle ulusal gurur. Bu, sınıfsal hatların daha bulanık olduğu büyük kent merkezleri dışında, Yunanistan'ın kırsal bölgelerinde ve küçük şehirlerinde bile hayır oyunun neden çoğunlukta olduğunu açıklıyor. Bu, Troyka'ya "hayır"dı, Juncker'e "hayır"dı. Hükümet konusunda şüpheci olanlar ve Syriza'yı veya Tsipras'ı desteklemeyenler tarafından bile durum seçilmiş bir hükümetin küçük düşürülmeye çalışılması ve ülkeyi Troyka hâkimiyeti altına alma girişimi olarak algılanıyordu.

Hayır kampanyası sırasında bir sürü işyeri dolaştın. Nasıl karşılandığını biraz anlatır mısın?

Elbette çok benzersiz bir deneyimdi. Birbiriyle çelişen durumlar söz konusuydu – tasfiyesine zaten başlanmış, kalanı da özelleştirilecek olan demiryollarında atmosfer sertti ve işçiler Syriza hükümetinin demiryollarının özelleştirilmesini hâlihazırda kabul ettiğini biliyordu. Varoufakis'in 20 Şubat anlaşması sonrasında açıkladığı reform listesinde bile vardı bu.

Ancak bağlamı değişse de tüm bu işyerlerinde, tartışma iki farklı konudaydı: Hükümet şimdiye kadar neden bu kadar az şey yapmıştı, neden böylesine ürkekti? Ve Hayır zaferinden sonra ne yapacaktı?

Bu insanlar için Hayır'ın kazanacağı kesindi çünkü Evet kampanyasının işyerlerinde ve genel olarak işçi sınıfı içinde esamisi okunmuyordu, bu yüzden sonuçtan hiç kuşku duymuyorlardı. Ancak zaferden sonra ne olacağı konusunda yoğun bir endişe vardı.

Dolayısıyla soru şuydu: Planlarınız ne? Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Bu yaklaşımın başarısız olacağı beş buçuk ay sonra net olarak ortaya çıktığı halde, neden hala müzakerelerden söz ediyorsunuz?

Benim için gerçekten çok utandırıcı bir durumdu çünkü Syriza sözcüsü ve merkez komite üyesi olarak onlara ikna edici yanıtlar veremiyordum.

Hayır ezici bir şekilde kazandı. Zaferin büyüklüğü seni şaşırttı mı?

Evet, Hayır'ın yüzde 60 eşiğini geçmesini beklemiyordum. Syriza kadroları arasında yalnızca Lafazanis'in bunu beklediğini ve Sol Platform'da çok az insanın onunla aynı fikirde olduğunu söylemem gerek. Birçokları yüzde 55 falan bekliyordu.

Hayır oyunun bu kadar ezici bir zafer kazanmasının ilk etkisi muhalefet partilerinin çözülüşünün derinleşmesi oldu.

Sonuçların ilk akşamında bu insanlar tamamen mağlup olmuşlardı – bu, krizden bu yana kemer sıkma yanlısı cephenin yaşadığı en kötü yenilgiydi. Ocak seçimlerinden bile daha net ve daha güçlüydü bu durum, çünkü tüm güçlerini birleştirmelerine ve harekete geçirmelerine rağmen yıkıcı bir yenilgi yaşadılar. Yunanistan'da tek bir ilde bile kazanamadılar.

Yeni Demokrasi lideri ve eski Başbakan Antonis Samaras hemen istifa etti. Ve bundan sadece birkaç sonra Tsipras, meclisteki Syriza çoğunluğunun Şubat'ta atadığı, açık bir Evet destekçisi olan Cumhurbaşkanı başkanlığında bir "siyasi liderler konseyi" çağrısı yaparak, hezimete uğramış bu cepheyi diriltti ve meşrulaştırdı.

O toplantıda sıra dışı bir şey yaşandı: Zafer kazanan cephenin lideri, yenilen cephenin şartlarını kabul etti. Bu, siyasi tarihte benzeri görülmemiş bir şeydi. Bunu daha önce gördüğümü sanmıyorum.

Hükümet belki de "hayır" oyunun gücüne şaşırmıştı ve sınıfsal karakterini de gayet iyi anlamış olmalı ancak bunu yorumlayış şekli, basitçe ilk planları teyit ettiği şeklinde mi oldu? Daha derin bir süreç yaşandığına dair hiç mi bir algı olmadı?

Referandumu nasıl yorumladıklarını söyleyemiyorum çünkü herkes şaka gibi ilerleyen müzakerelerin esiri olmuştu. Bu müzakereleri en iyi anlatan tanımlamanın, Brüksel'deki *Guardian* muhabiri Ian Traynor tarafından aktarılan, AB görevlisinin müzakereleri "mental eziyet egzersizi" olarak adlandırması olduğunu düşünüyorum.

Ancak hükümetin referandumda açığa çıkan dinamikleri etkisizleştirmek için derhal harekete geçtiği kesin. Nihai sonuçların açıklanmasından saatler sonra, gündemi "hayır" oyunun ifade ettiğinden tamamen başka bir yöne kaydıran bu siyasi liderler toplantısının çağrısını bu nedenle yaptı.

Bu yeni gündemin içeriği, ne olursa olsun – önceki hafta Dragasakis menşeili hamlelerden zaten belliydi – Yunanistan'ın Avro Bölgesi içinde kalması gerektiğiydi. Ve siyasi liderler tarafından imzalanan ortak açıklamanın– imzalamayı reddeden Yunan Komünist Partisi KKE ve toplantıya davet edil-

meyen Naziler hariç – en empatik noktası, bu referandumun bir kopuş kararı anlamına gelmeyip daha iyi müzakere yetkisi verdiği idi. Böylelikle o andan itibaren aşağı gidiş başladı.

Referandum sürecinde halkın Avro Bölgesi konusundaki tutumunun değişmekte olduğuna dair kanıt var mı?

Kesinlikle değişiyordu. Medya ve Evet cephesi, aynı zamanda da o hafta boyunca referanduma en bariz şekilde müdahale eden Avrupalı liderler tarafından sürekli olarak tekrarlanan iddia, Hayır oyunun Avro'ya karşı bir oy anlamına geleceğiydi. Dolayısıyla Hayır oyu veren insanların, eğer bu daha fazla kemer sıkma tedbirine "hayır" demek anlamına geliyorsa, en azından Avro'dan çıkış riskini almadıklarını söylemek mantıksız.

O hafta olanların, kamuoyu görüşlerinde bir radikalleşme süreci olduğunu da söylemek gerek. Bunu sokaklarda, işyerlerinde, tüm kamusal alanlarda hissedebilirdiniz. İnsanlar her yerde referandumdan söz ediyordu, dolayısıyla halkın nasıl bir ruh hali içinde olduğu kolayca görülebiliyordu.

Homojen olduğunu söylemiyorum. "Hayır" oyunun aslında hükümete müzakereler için başka bir kart vermekten ibaret olduğunu söyleyenler de vardı. Bunun doğru olmadığını söylemiyorum. Ama "hayır" oyunun ülke çapındaki muazzam hâkimiyeti, halkın, daha özel olarak da işçi sınıfının, gençliğin ve yoksullaşmış orta katmanların, artık kaybedecek bir şeyleri kalmadığını hissettiklerini ve risk almak ve savaşmak istediklerini gösteriyor.

Cuma günkü gösterilerin hırçın ruh hali, bunun başka bir işareti. Son derece etkileyiciydi. Şahsen ben, Yunanistan'da 1970'lerden beri böyle bir şey görmedim.

Yunan hükümeti tarafından Avro Grubu'na gönderilen tekliflerin parlamentoya getirildiği 11 Temmuz oylamasına gelelim. O an hükümetin yeni bir kemer sıkma perspektifini kabul ettiği netleşmişti.

Bu teklifler 300 milletvekilinden 251'inin oyu ve kemer sıkma yanlısı partilerin yoğun desteği ile kabul edildi.

Bunun hiçbir anlamı olmadığını bilmelerine rağmen borç verenler tarafından konan şartlardan biri, Yunan hükümeti tarafından sunulan tekliflerin parlamentonun onayını almasıydı. Mesele sadece anayasal hiçbir zorunluluk olmaması değil, çünkü parlamento yalnızca yasa önergelerini veya uluslararası veya devletler arası anlaşmaları oylayabilir, bir müzakereye temel oluşturacak ve müzakereler esnasında değişebilecek basit bir belgeyi oylayamaz.

Ancak bu, hükümetin müzakerelerde elini dramatik ölçüde küçülterek ilerlemesine tam yetki veren sembolik bir hamleydi. Hükümetin teklifleri Juncker'in referandumda reddedilen planının yalnızca hafif küçültülmüş bir versiyonuydu. Yani aslında hükümetin istediği o haftaki U dönüşünün onaylanmasıydı.

Ancak Syriza'nın parlamento grubu içindeki resim, daha karmaşık görünüyor. Bu yüzden Syriza saflarındaki ayrımlar ve Sol Platform'un aldığı pozisyon hakkında konuşalım.

Sol Platform'un pozisyonu içerde ciddi şekilde tartışıldı, özellikle de platformun ana bileşeni yani Panagiotis Lafazanis liderliğindeki Sol Akım içinde. Çoğunluğun görüşü, o aşamada farklı şekilde oy kullanmamız gerektiği idi. Yani bazıları "mevcut" oyu verecekti, bu oy pratik olarak hayır oyu ile aynı ama sembolik anlamı daha az.

Neden hayır oyu ile aynı?

Çünkü bir teklifin geçmesi için gerekli çoğunluğu değiştirmiyor. Her durumda geçmesi için 151 oy lazım.

Grupta, teklifler lehine oy verecek ve eş zamanlı olarak, iki şey söyleyen bir açıklama yayınlayacak bir başka kesim daha vardı. Birincisi, teklifleri reddedenlerle (yani bu durumda "mevcut" diyenler, bu anlaşmayı kabul etmeyenler) siyasi dayanışma içinde oldukları; ikincisi, kemer sıkma tedbirleri içeren bir anlaşmaya oy vermeyecekleri.

Ve ikinci nokta belki de ilkinden daha önemli (buna da bir noktada geri döneceğimiz kesin). Bunun arkasındaki mantık Yunan anayasa pratiğinin şu şekilde işlemesi: Her önergede hükümet kendi saflarında, partinin kendisinde veya koalisyonda, çoğunluğa sahip olduğunu (ki Bağımsız Yunanlar partisini ANEL'i hesaba kattığımızda durum bu) göstermek zorunda. Ve aslında, hükümet kendi çoğunluğunun kontrolünü kaybetmiş durumda.

Yasal olarak bağlayıcı olmasa da, son tahlilde, Yunan anayasal tarihinde, bir hükümet kendi çoğunluğunun kontrolünü, bilinen adıyla *dedilomeni*'yi ("kesin çoğunluk") yitirirse, yeniden seçime gitmek zorunda. Yeni seçim tartışmalarının başlaması bu yüzden. Yeni seçimler hâlihazırda duyuruldu, artık mesele ne zaman yapılacakları.

Dolayısıyla bu çizginin – ki ben şahsen karşıydım, hep birlikte "hayır" veya "mevcut" oyu kullanılmasından yanaydım – başarısız olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü aslında mevcut oyu veren yedi Sol Platform milletvekili ve artı yine mevcut oyu veren bazı Syriza milletvekilleri (en başta parlamento başkanı

Zoe Konstantopoulou ve eski bir ANEL milletvekili olup şimdi Zoe Konstantopoulou'ya çok yakın olan Rachel Makri) ile birlikte, hükümet zaten kendi çoğunluğunu kaybetmişti.

Ancak şimdi daha önemli bir durum var: Sol Platform'un tüm milletvekilleri sonraki oylamada yeni memorandumu reddedecek, bu zaten açıklandı. Buna Sol Platform'un Sol Akım üyesi olmayan, platformun Troçkist bileşeni Kızıl Ağ'a (ve DEA ve diğerleri) yakın iki milletvekilini de eklemek lazım. Bunlar hayır oyu verdi ve yeni anlaşmaya hayır oyu veren tek Syriza milletvekili bu ikisiydi.

Yani Sol Platform'un, bu karışık pozisyonu, en azından meclisin toplantı odaları dışında karışık olan bu pozisyonu, Tsipras'ın önergesine bu kadar karşı olunacağını hesap edemeyerek aldığını mı söylüyorsun? Sol Platform, kendi safları dışındaki insanların öne çıkıp buna bu kadar karşı duracağını tahmin etmedi mi?

Kendilerini bir tür "Son Mohikan" olarak hayal ettiler. "Hayır" oyu verirlerse, bunun hükümetin düşmesine neden olacağını ve yeni seçimlerin önünü açacağını düşündüler – oysa aslında örneğin parlamento liderini bile içine alan daha kapsamlı bir kriz vardı ve bunu hesaba katmamışlar mıydı? Temel hareket noktaları meşruiyet kaygısı mıydı?

Temel olarak meşruiyetti evet, niyetlerinin hükümeti düşürmek değil onunla aynı görüşte olmadıklarını göstermekti. Bir kırmızı çizginin geçilmek üzere olduğu konusunda uyarıda bulunmaktı. O aşamada kesin bir ayrışmayı tercih etmeksizin, Tsipras'ın hamlesinin meşru olmadığını ifade etmekti.

Sol Platform'un iki en önemli bakanının ve önde gelen şahsiyetinin, Lafazanis'in kendisi ile sosyal ilişkiler bakan yardımcısı Dimitris Stratoulis'in, bunu netleştirmek amacıyla "hayır" oyu verdiğini de eklemeliyim. Lafazanis ayrıca, Platform'un siyasi tavrının bu olduğunu ancak hükümeti düşürme niyetlerinin de olmadığını söyleyen bir açıklama yayınladı.

Ama Yunan işçi sınıfının yeni yeni radikalleşen ve henüz bir referandum zaferi kazanmış olan katmanlarının ne olup bittiğini anladığını düşünüyor musun?

Hükümetin kendi çoğunluğunun kontrolünü yitirdiğini anladıkları kesin. Medya, Lafazanis'e odaklanarak, kimin hayır, kimin mevcut oyu verdiğini aktararak bu işi bizim yerimize yaptı zaten. Oylamada olmayanlar arasında Maoist akımın (KOE) dört milletvekili ile güya "ailesel zorunlulukları"

olan Yanis Varoufakis'in kendisinin de olduğunu eklemem lazım. Dolayısıyla medya işi bizim yerimize yaptı ve herkes Syriza'nın parlamento grubu içinde bir ayrışma olduğunu gördü.

Bunun üzerine Syriza'nın en sağcı unsurları şu veya bu şekilde karşı görüşte olanların parlamento koltukları dâhil mevcut pozisyonlarından derhal istifa etmesini talep etti. Böylelikle taktikler net olmasa da Syriza'nın bölünmüş olduğu net hale geldi.

En sembolik ve kritik oylama şimdi gerçekleşecek. Geçen haftanın oylaması müzakere teklifleri üzerineydi. Syriza'nın ve ülkenin geleceğini belirleyecek olan sonraki oylama, Pazar günü imzalanan anlaşma konusunda olacak. Ve şu ana dek edindiğim bilgilere göre, oylama kesinlikle lehte sonuçlanacak ve halkın hafızasında, herkesin, her milletvekilinin, ne yönde oy verdiğini görmek için birbirine baktığı ünlü Mayıs 2010 ve Şubat 2012 oylamaları gibi olacak.

Birkaç gün önce tartıştığınız Alex Callinicos gibi kişilerin, Sol Platform'un referandumun meşruiyetine sahip olduğu bir moment olduğunu ve bu fırsatı harcadığını öne sürdüğü argümanları konusunda ne düşünüyorsun?

Bunu söylemek için çok erken olduğunu düşünüyorum. İşler tek bir momente bağlı değil, en azından o momente bağlı değil. Gelişmekte olan bir süreç var ve toplumun daha genelinde gerçek şokun imzalanan yeni anlaşma ile geleceğini düşünüyorum.

Şu aşamada söyleyebileceğim, Sol Platform'un kararı, partiyi geri istemek ve bir parti kongresi talep etmek yönünde. Syriza'nın bu U dönüşü parti içinde yalnızca azınlık desteğine sahip.

Elbette hepimiz parti prosedürlerinin bürokratik manipülasyonlarının sonsuz olduğunu ve sonsuz bir yenilenme kapasitesi sergilediğini biliyoruz. Ancak Syriza çoğunluk üyelerinin, bu yapılana onay verebileceğini düşünemiyorum. En başta parti liderliği kongreye şiddetli şekilde karşı çıkacaktır. Ne olacağını göreceğiz, çünkü tüzük bize merkezi komite toplantısı vb. çağrısı yapma izni veriyor.

Ama objektif olarak, Syriza'nın dağılması süreci başlamış durumda. Bildiğimiz şekliyle Syriza bitti ve bölünmeler kaçınılmaz. Tek sorun bunların nasıl gerçekleşeceği ve hangi formu alacağı.

Ancak büyük ihtimalle hükümet çoğunluğu da, bir tür "ulusal birlik" veya "büyük koalisyon" kabinesi şeklinde, ciddi bir yeniden şekillenme yaşayacak.

Tüm gidişat buna işaret ediyor.

Sol Platform'un dört bakanı bu hafta kabineden ayrılacak ve anlaşma üzerine yarınki parlamento oylaması, kemer sıkma yanlısı yeni bir çoğunluğun varlığını doğrulayacak, böylece hem Syriza vekillerinin hem de KKE ve Naziler haricindeki bütün diğer parti vekillerinin çoğunu yeniden gruplayacak. Kırk kadar Syriza vekilinin anlaşmayı reddetmesi bekleniyor, Bağımsız Yunanlardan bazıları da onları izleyebilir. To Potami'nin lideri şimdiden yedek bakanmış gibi davranıyor ve sağ kanat çok açıkça hükümete katılma olasılığını tartışıyor, henüz böyle bir karar verilmemiş olsa bile.

Fakat çizdiğin tabloya göre Sol Platform disiplinli bir blok halinde hareket ediyor. Yani içinde çatlaklar yok, oylama böyle bir şeyin göstergesi değil sadece taktiksel bir manevraydı mı diyorsun?

Bireysel bazı kayıplarımız oldu ama oldukça sınırlı kaldılar ve Sol Platform'un uyuşumunu muhafaza etmeyi başardık. Bence alternatif planımızı önceden sunmamış olmamız bir hataydı, ama parlamento grubunun genel kuruluna bir belge gönderildi ve Sol Akım ile Kızıl Ağ bileşenlerinin dâhil olduğu Sol Platformun ortak bildirisi olarak öne sürüldü. Bu iki bileşen arasındaki uyuşumu sürdürmek çok önemli. Ama esasında Syriza solunun uyuşan bir yolda işlemesi daha önemli.

Sol Platform saflarının ötesinden olan bitene tepki vermek amacıyla türlü girişimler oluyor. Elli Üç (çoğunluğun sol kanadı) adlı eğilimin şimdiden parçalandığını biliyoruz, o tarafta gene ciddi saflaşmalar olacak. Bizim için anahtar nokta, Hayır cephesinde, kemer sıkma karşıtı cephede meşru temsilci rolü oynamak, ki bu cephe Yunan toplumunda çoğunluk ve olan bitenlerle objektif olarak ihanete uğramış durumda.

Peki liderlik anayasal açıdan partide tasfiye yapabilecek bir konumda mı?

Kesinlikle hükümette tasfiye yapabilecek bir konumda ve bu da iyi bir şey. Elbette bu demek oluyor ki Sol Platform bakanları yakında kabineden sürülecek. Partiye ne olacağını göreceğiz.

Ama kullanabilecekleri mekanizmalar var?

Birini partiden ihraç etmek çok zordur, ama merkez komitesi düzeyindeki prosedürleri nasıl manipüle ettiklerini göreceğiz.

Peki insanları koltuklarından istifaya zorlayabilir misiniz zorlayamaz mısınız?

Hayır, zorlayamazsınız. Bu tamamen imkânsız. Bütün Syriza aday ve vekillerinin benimsediği bir tür sözleşme var, çoğunluk kararıyla ihtilaflı olurlarsa koltuklarından istifa edecekler. Ama hükümetin kararları hiçbir parti unsurunca onaylanmış değil. Parti kongresinin seçtiği tek organ olan parti merkez komitesi aylardır toplanmadı. Yani kararların parti içinde ve elbette Yunan toplumu içinde hiçbir meşruiyeti yok.

Ama yeni seçim yapılırsa parti liderliği insanları dışlayabilir?

Açıkça planladıkları budur. Hatta referandumdan önce bunların olacağı konuşuluyordu, müzakere sürecinde çıkmazın giderek daha belirginleştiği son aşama boyunca — Tsipras yeni seçim çağrısı yapmalı ve seçimler arasında Syriza solundaki bütün adayları tasfiye etmeli diyordu insanlar. Ve bence akıllarında kesinlikle bu tür bir plan var. Yani partinin işleyişi ve meşruiyeti ile politik gündem ve programı manipüle etme (özellikle de yeni seçim çağrısı yapma) yolları arasında bir yarış olacak.

Yunan hükümeti ile Avro Grubu arasında geçen hafta imzalanan anlaşmayı nasıl değerlendiriyorsun?

Anlaşma Yunanistan'a son beş yıldır ısrarla uygulanan şok tedavisinin her düzeyde tamamen devamıdır. Şimdiye kadar oylanmış her şeyin daha bile ilerisine gidiyor. Troyka'nın aylardır ısrarla öne sürdüğü kemer sıkma paketini içeriyor, yüksek faiz dışı fazla hedeflerini, cironun KDV ve bu son yıllarda yaratılmış bütün istisnai vergilerle artırılmasını, emeklilikten daha da kesinti yapılmasını içeriyor ve kamu sektörü maaşlarından da kesinti içeriyor çünkü aylık ölçeğinde reform kesinlikle maaşlarda kesinti ile sonuçlanacak.

Ayrıca önemli kurumsal değişiklikler var, dâhili ciro yurtiçi politik denetimden tamamen özerk olurken, aslında Troyka'nın elinde bir araç haline geliyor ve mali politikayı denetleyen bir diğer "bağımsız" kurul yaratılıyor, faiz dışı fazla konusunda hedeflere ulaşılamazsa otomatikman yatay kesintiler getirme yetkisiyle donatılıyor.

Şimdi anlaşmaya eklenip özellikle haşin bir aroma katan unsurlar şunlar: Birincisi, IMF'nin burada kalıcı olduğunun altını çizerek onaylamıştır. İkincisi, Troyka kurumları Atina'da kalıcı olarak mevcut olacaklar. Üçüncüsü, Syriza, iki büyük vaadini yerine getirmekten alıkonulmuştur: İş mevzuatını yenileme —Avrupa en iyi uygulamalarına kimi muğlak atıflar vardı ama hükümetin eski yasaya dönemeyeceği aşikâr — ve elbette asgari ücretin yükseltilmesi.

Özelleştirme programının ölçeği inanılmaz ölçüde yükseltildi — 50 milyar

Avro özelleştirme söz konusu — yani bütün kamu varlıkları satılacak. Sadece bu değil, hepsi birden Yunanistan'dan tamamen bağımsız olan bir kuruma aktarılacak. Lüksemburg'da olduğundan bahsedildi — aslında Atina'da üslenecek — ama her türlü politik denetimden tamamen azade olacak. Bu, Doğu Almanya'nın bütün varlıklarını özelleştiren Treuhand sürecine benziyor.

Ve tüm bu tedbirlerin en sert olanı, insani tedbirler yasa önergesi hariç — ki o da Syriza'nın programına göre çok indirgenmiştir, özünde sembolik bir jesttir — hükümetin ekonomik ve sosyal politikaya dair geçirdiği geri kalan tüm yasaları yürürlükten kaldırılmak zorunda kalacak olması.

Peki ya tüm liberallerin ve sosyal demokratların kemer sıkma için politik doğrucu argümanlar bulmak amacıyla kullandığı tüm bu meseleler, ana olarak da savunma bütçesi ve Ortodoks kilisesi hakkında ne düşünüyorsun?

Kiliseyle ilgili bir şey yok. Savunma bütçesinden kesintiye gidilmesi söz konusu ve doğrusunu söylemek gerekirse borçta indirime gidilmesi veya borcun silinmesine dair her türlü seçenek açık şekilde reddedilirken, borç geri ödemesini daha uygulanabilir hale getirme konusunda muğlak bir tartışma vardı.

Bu neredeyse hiçbir şeyi değiştirmeyecek çünkü Yunan borcunun faiz oranı zaten son derece düşük ve yıllık geri ödemeler de epeyce zamana yayılmış durumda, bu yüzden borç yükünü bu şekilde hafifletmek için yapılacak çok az şey var. Ve anlaşmanın 86 milyar avroluk yeni bir borca eşlik edecek memorandumun sadece girişi olduğunu da unutmamalıyız, dolayısıyla bu, borcun daha da artmasına yol açacak.

Bu yüzden borç geri ödemesinin koşullarını gelecekte yeniden alma konusundaki muğlak madde, aslında sadece Tsipras'ın karşı tarafın borç meselesini ele almanın gerekliliğini artık kabul ettiğini söylemesine izin veren retorik bir hamleden ibaret.

Hükümetin ve Sol'un, Ortodoks kilisesi, ordu ve savunma bütçesi konusunda daha fazla şey yapmamış olmasını, karşı tarafa argümanlar sağlayan bir hata olarak değerlendiriyor musun?

Dürüst olmam gerekirse bu öncelik değildi. Yunan borcu temel olarak, ülkede önceki yıllarda alınan borçların neden olduğu sürdürülemez büyümeden ve Yunan devletinin sermayeyi veya orta ve üst sınıfları doğru düzgün vergilendirmemesinden kaynaklanan daha genel bir ekonomik durumdan kay-

naklanıyor. Sorunun merkezinde bu var. Kilise konusundaki mit değil.

Bu zor; kiliseyi vergilendirmek bir gecede yapılabilecek bir şey değil çünkü kilisenin mülkiyetindeki varlıklar son derece çeşitli. Birçoğu şirket şeklinde veya araziden ya da emlaktan gelen gelirler. Bu yüzden bu konuda bir mit var. Aslında bu tip gelirleri ve zenginlikleri doğru düzgün vergilendirirseniz kilisenin kendisini de vergilendirmiş olursunuz.

O zaman hükümetin, ister ANEL'den olsun isterse daha genel olarak ülkede yaratacağı tepki nedeniyle, kiliseye karşı sert bir tutum almanın siyasi bedelinden korkması gibi bir durum yok?

Bu hükümeti eleştirebileceğimiz bir sürü mesele var, fakat dürüst olmak gerekirse sorumluluğu ANEL'in üstüne atmakla suçlamak en alakasız olanı.

Hatta diyebilirim ki savunma veya dış politika alanındaki en şok edici hamleler – örneğin İsrail'le askeri anlaşmanın sürdürülmesi, Akdeniz'de ortak tatbikatlar yapılması – bunların tümü, Dragasakis gibi kilit roldeki Syriza şahsiyetlerinin kararı. İsrail elçiliğinde Yunanistan ve İsrail arasındaki diplomatik ilişkilerin normalleşmesinin yirmi beşinci yılının kutlandığı resepsiyonda Yunan hükümetini onun temsil etmesi her şeyi anlatıyor.

Peki ya insanların şu çarpıtmasına ne diyorsun: Tsipras bu teknik tartışmalara yeniden politik bir içerik kazandırdı, karşı tarafın gerçek yüzünü oryaya çıkardı, artık kamuoyu Merkel ve diğerlerini canavarlar olarak görüyor vs. vs..?

Kasıtsız da olsa durum gerçekten bu. Bir yoldaş bana, Syriza hükümetinin Yunan halkını AB'den nefret ettirme konusunda, Antarsya veya KKE'nin yirmi yıllık anti-AB'ci retoriğinden çok daha başarılı olduğunu söyleyen bir mesaj attı.

Sırada ne var biraz da onu konuşalım. Yeni kemer sıkma paketi bu hafta oylanacak. Sol Platform'un karşı oy vereceğinden eminsin. Parti olağanüstü konferansını toplamayı ve – ayrışma veya ihraç olasılıkları ile birlikte – çoğunluğu elde etmeyi deneyecek. Sonra? Solun Antarsya'dan unsurlarla yeniden yapılanması söz konusu olur mu?

Böyle bir ihtimali tartışmak için erken.

Fakat Sol Platform ile Antarsya arasındaki ilişkiler ilerlemişti?

Bence önemli olan şey Antarsya'nın birçok kesiminin referandumda gerçekten de yüksek bir motivasyonla mücadele vermiş olması ve birçok yerde tüm Hayır güçlerini, yani ana olarak Syriza'yı ve Antarsya'nın bu kesimlerini

içeren yerel komiteler oluşması. Bu yüzden araştırılması gereken bir olasılık olduğunu düşünüyorum.

Ancak Antarsya konusunda o kadar da iyimser değilim çünkü tüm bu koalisyonu bir arada tutan şey halen geleneksel ultra solculuk. "Biz demiştik", "bu tüm sol reformistlerin hatası", "ihtiyacımız olan şey doğru düzgün bir devrimci parti" ve elbette "bu partinin çekirdeğini oluşturan öncü biziz" demeye başladılar bile. Bu yüzden bir takım rekompozisyonlar olacağını düşünüyorum ama bunun sınırlı ölçekte gerçekleşeceğini düşünüyorum.

Ve bugün kamuda bir genel grev ihtimalinden söz ediliyordu?

Halen bilinmezliğini koruyan en belirleyici faktör bu. Büyük resim ne şu anda? Yeni bir memorandumumuz var ve bu yeni memorandumun arkasında yeni bir parlamento çoğunluğu şekillenecek. Bu, Syriza milletvekillerinin çoğunun, yeni bir memorandum için bir kez daha kemer sıkma yanlısı partilerle birlikte oy kullanacağını göreceğimiz ve bir kez daha, bu ülkenin siyasal temsili ile halkı arasında bir uçurumun olacağı önümüzdeki oylama ile sembolik olarak teyit edilmiş olacak. Bu yüzden bu çelişkinin çözüme kavuşturulması gerekiyor.

Açık ki bu alan artık Nazilere açık. Bundan kesinlikle en iyi şekilde yararlanacaklar. Hâlihazırda Yunan teklifi karşısında oy kullandılar, yeni memoranduma da hayır diyecekleri kesin, kesinlikle bunu ihanet olarak adlandıracaklar. Büyük soru, şimdi işçi sınıfının omuzlarına yüklenecek tedbirler tsunamisine karşı toplumsal hareketlenmenin seviyesinin ne olacağı ve elbette ki savaşkan, kemer sıkma karşıtı bir solu yeniden oluşturmanın mutlak aciliyeti. Temel zorluk elbette bu.

Solu yeniden inşa etmek için gereken bazı unsurlara sahip olduğumuzu biliyoruz, en büyük sorumluluğun genel anlamda Syriza'nın soluna düştüğünü biliyoruz. Dar anlamda ise Sol Platform'un omuzlarında daha da ağır bir sorumluluk var çünkü bu güçler spektrumunun en örgütlü, en yüksek iç uyuma sahip ve politik olarak en berrak kesimi. Dolayısıyla bu önümüzdeki ayların sınayacağı bir konu olacak.

Şöyle bir geriye dönüp bütün olarak sürece ve *Jacobin*'e verdiğin ilk mülakata bakalım: Öncelikle Sol Platform'un hükümet içinde ve toplumsal hareketler içinde eş zamanlı olarak çalışması konusundaki genel stratejik meseleye. Bu konuda bilançonuz ne?

Hepsinden önce genel resimle başlayalım. O mülakatta söylediğim şey Yunanistan'ın durumu açısından iki olasılık olduğu idi: meydan okuma ya

da teslimiyet. Sonuç teslimiyet oldu. Ancak hükümetin çok yetersiz şekilde yönettiği meydan okuma anlarımız da oldu. Gerçek sınav buydu.

"İyi Avro" ve "sol Avrupacılık" stratejisinin çöktüğü açık ve birçok kişi şimdi bunun ayırdına varıyor. Referandum süreci bunu çok açık hale getirdi ve sınav en uç sınırlarına kadar vardı. Bu sert bir ders oldu ama gerekliydi de.

O zaman formüle ettiğim ikinci hipotez ise, yeni mobilizasyon süreçlerini tetiklemek için seçimler de dâhil siyasi başarılara ihtiyaç olduğuydu. İki kritik momentte bunun da doğrulandığını düşünüyorum.

İlki, ruh halinin son derece savaşkan, meydan okuyucu ve morallerin çok yüksek olduğu seçimden sonraki ilk üç haftaydı. Bu durum, 20 Şubat anlaşması ile sona erdi. Ve o andan itibaren, ruh halinde olaylar konusunda pasiflik, endişe ve belirsizlik hâkim oldu. İkincisi referandumdu elbette. O zaman siyasi bir inisiyatifin, tabandaki meydan okuyucu güçleri birbiri ardına nasıl özgür bıraktığına ve genel olarak toplumsal bir radikalleşme sürecinin katalizörü işlevi gördüğüne şahit olduk. Bu da çıkarmamız gereken bir ders.

Toplumsal hareketler ile Sol Platform'un ilişkisi meselesine gelirsek, hükümetin karnesinin ne derece zayıf olduğuna baktığımızda, söyleyebileceğimiz şey, popüler mobilizasyona somut alanlar açabilecek spesifik hiçbir hükümet girişimi olmadığıdır. Aslında bu yönde hiçbir adım atılmadı. Dolayısıyla bu hipotez, en azından o seviyede, sınanmadı. Ve çok daha tanıdık bir şey var önümüzde, aşırı kemer sıkma politikalarına çark etmiş bir hükümetin politikalarına karşı mobilize olma süreci.

Daha genel olarak Syriza, seçim programındaki neredeyse hiçbir şeyi hayata geçirmedi. Sol Platform bakanlarının yapabildiği en iyi şey, bir dizi süreci engellemek oldu. Özellikle de enerji sektöründe daha önce başlatılmış olan özelleştirmeyi. Biraz zaman kazandılar ama hepsi bu. O süreçte net olarak gördüğümüz bir başka şey ise hükümetin, liderliğin, partiden tamamen özerk hale gelmesi. Bu süreç zaten başlamıştı – son görüşmemizde de bundan bahsetmiştik – ama artık bir tür doruğa ulaştı.

Müzakere süreci de insanlar ve toplumun en savaşkan kesimleri arasında pasifliği ve endişeyi artırarak ve onları dermansızlaştırarak bu sürecin güçlenmesine neden oldu. Referandumdan önce net bir ruh hali vardı, "Böylesine boğucu baskı uygulanan bir sürece katlanamayız, bunun sona ermesi gerekiyor."

Bu şahsen benim öngöremediğim bir şeydi. Daha hızlı yaşanacağını dü-

şünüyordum. Kesin çıkmaza düşme sürecinin, inisiyatifi ele almamıza yer bırakmayacak şekilde böylesine uzun sürmesini beklemiyordum.

Bu elbette kaçınılmaz özeleştiri anı ki şimdi başlıyor. Sol Platform, alternatif öneriler öne sürerek o süreçte kesinlikle daha fazlasını yapabilirdi. Alternatif belgenin kendisi ortada olduğu için bu hata daha da açık. Sadece yayınlamak için uygun an konusunda bir iç tereddüt oldu.

Sonu gelmez müzakerelerle ve dramatik momentlerle nörtalize edildik ve kendimizi kaptırdık ve iş işten geçtiğinde, parlamento grubunun ön oturumunda, o teklifin sadeleştirilmiş bir versiyonu nihayet kamuoyuna açıklandı ve dolaşıma girdi. Bunu kesinlikle daha önce yapmamız gerekiyordu.

Costas Lapavitsas'ın Yunanistan'ın Grexit'e hazır olmadığı, dolayısıyla başka bir yol olmadığına dair açıklamalarına yönelik saldırılar hakkında ne diyorsun? Bu formülasyonla ilgili sorunlardan biri, ampirik olarak doğru olmasına rağmen, Grexit'e yönelik hiçbir hazırlık olmayışıydı, bu bir tür kendi kendini haklı çıkaran açıklama çünkü Grexit isteyen insanlar asla hazırlık yapma pozisyonunda olmayacaklardı.

Costas'ın açıklamasının yanlış yorumlandığını düşünüyorum. Her şeyden önce Costas, Sol Platform tarafından önerilen ve bir alternatifin hemen şimdi bile mümkün olduğunu belirten belgeyi imzalamış beş kişiden biri.

Costas'ın parlamento grubunun kapalı kapıları ardında yaptığı açıklamada vurgulamak istediği şey şuydu: Grexit'e pratik olarak hazırlık yapılması gerekiyor ve hiçbir hazırlık yapmamak ve bu şekilde, somut konuşursak, en kritik anda olası tüm alternatif tercihlerin önünü kesmek, politik bir karardı.

Bu, hükümet tarafından son derece sistematik olarak uygulanan bir tür gemileri yakma stratejisiydi. Ve bunun özellikle Giannis Dragasakis'in takıntısı olduğunu düşünüyorum. Bankaların kamusal denetimine yönelik tüm hamleleri imkânsız hale getirdi. O Yunanistan'daki bankacıların ve büyük iş kesimlerinin güvendiği adam aslında ve Syriza iktidara geldiğinden bu yana sistemin özüne dokunulmamasını garanti altına aldı.

Yani Grexit için ilk hazırlıkların masaya getirildiğini ve reddedildiğini teyit ediyorsun?

Çok muğlak bir şekilde. Sınırlı kabine toplantılarında, yalnızca on temel bakanlığın yer aldığı hükümet konseyi denilen yerde, Varoufakis Grexit'in olası bir adım olarak düşünülmesi ve hazırlık yapılması gerekliliğinden söz etmiş. Sanırım paralel para birimi konusunda da kimi ayrıntılardan söz edilmiş ancak bunların tümü son derece muğlak ve hazırlıksızmış.

Şimdi, daha önce de dediğim gibi, *New Statesman* mülakatında, Varoufakis referanduma giden süreçte alternatif bir plan hazırladığını söylüyor. Fakat bu aynı zamanda tüm bunlar için ne kadar geç kalındığının da itirafı.

Sürecin ağır ilerlemesi ve demoralizasyondan ayrı olarak, şimdi bu sürecin başında neyi anlamayı başaramadığınızı veya yalnızca kısmen anladığınızı ama artık daha iyi anladığınızı söylersin?

Geçtiğimiz yılları kafamda sayısız kez geriye sardım ve dönüm noktalarını anlamaya çalıştım. Bana göre, Yunanistan'ın durumu açısından belirleyici dönüm noktası, 2011 güzündeki popüler mobilizasyonların doruğa ulaşmasından hemen sonrası ile 2012 baharındaki seçim öncesi süreç.

Belki de biliyorsundur, Costas Lapavitsas ve Sol Platform liderliği dâhil diğer yoldaşlarla o aşamada anti-Avrupacı tüm solun ortak bir projesini oluşturmakla meşguldüm.

Aslında tartışmalar epey de ilerlemişti çünkü Panagiotis Lafazanis tarafından taslak olarak hazırlanmış ve sonra tartışmalara katılan başkalarınca üzerinde değişiklik yapılmış bir belge bile vardı. Fikir, Syriza'nın Sol Platformu ile Antarsya'nın belirli kesimleri ve kimi kampanyalar ve toplumsal hareketler arasında ortak tartışmalara ve eylemlere alan açmak şeklindeydi.

Bu girişim asla sonuca ulaşmadı çünkü nihai aşamada, Antarsya'nın ana bileşeni olan ve sürecin dinamiğini ve güçler konfigürasyonunu ve soldaki müdahale tarzını bir şekilde değiştirme ihtiyacını anlama konusunda ne kadar yetersiz olduğunu gösteren NAR (Yeni Sol Akım) tarafından kategorik olarak reddedildi.

Bu ihtimal de ortadan kalkınca, geriye kalan tek şey nihayetinde gerçekleşen şey oldu. Radikal solun mevcut güçleri bir sınav verdi ve bir şekilde yalnızca Syriza momenti değerlendirdi ve bir alternatif ihtiyacının siyasi ifadesi oldu.

Yunan solunun parti politikalarına daha az bağlı bazı kesimlerinin, belki de aşırı soldan kesimlerle birlikte ama daha hareketçi bir içerikte, Podemos tarzı veya daha gerçekçi olanı Katalan CUP tarzı bir inisiyatif alınabileceğini geç anladığını söyleyebiliriz.

Fakat bir kez daha, bunu yapmaya hazır hiçbir kesim yoktu. Herkes mevcut yapıların sınırlarına fazlasıyla bağlıydı ve kartları yeniden dağıtmaya dönük tek girişim de ete kemiğe büründürülemedi; bu durumda, geleneksel ultra solculuğun ağırlığının çok güçlü çıkması yüzünden.

Eklemek istediğin başka bir şey var mı?

Evet, bir siyasi mücadelede haklı çıkmanın veya mağlup olmanın anlamı üzerine daha genel fikirlerimi eklemek istiyorum. Bir Marksist için, bu koşulların bir tür tarihselleştirilmiş anlayışının gerekli olduğunu düşünüyorum. Bir yandan şunu diyebilirsiniz, söylediğinizde haklı çıkmışsınızdır çünkü doğrulanmıştır.

Bu bildiğimiz "ben demiştim" stratejisi. Fakat, bu pozisyona somut bir güç kazandıramazsanız, siyasi olarak yenilirsiniz. Çünkü gücünüz yoksa ve pozisyonunuzu pratiğe dökme konusunda başarısız olursanız, siyasi olarak haklı çıkmış olmazsınız. Bu birincisi.

İkinci olarak, herkes aynı şekilde ve aynı ölçüde yenilgiye uğramadı. Bunun altını çizmek istiyorum. Bunun Syriza içinde verilmesi gereken iç mücadele açısından kesinlikle kritik önemde olduğunu düşünüyorum.

Şunu netleştireyim. Diğer seçenek neydi? O belirleyici sürecin sınavından başarıyla geçmekti. Hem KKE hem de Antarsya, elbette birbirinden farklı şekillerde, olaylarla ne kadar alakasız olduklarını kanıtladılar. Bizler için, tek alternatif seçim, Syriza liderliği ile ipleri daha erken atmak olurdu. Ancak, 2011 sonu ile 2012 başı arasındaki bu kritik dönüm noktasının ardından ortaya çıkan dinamiği dikkate aldığımızda, bu bizi neredeyse anında marjinalleştirirdi.

Görebildiğim tek somut sonuç, hâlihazırda Antarsya'yı oluşturan on veya on iki gruba daha fazla grup eklemek ve Antarsya'nın seçimde yüzde 0,7 yerine yüzde 1 alması olurdu. Bunun anlamı, Syriza'nın bir tepsiyle tamamen Tsipras ve çoğunluğa veya en azından Sol Platform'un dışındaki güçlere sunulması olurdu.

Şimdi Yunan toplumunda, hükümetin icraatlarına karşı soldan tek görünür muhalefet KKE. Bu inkâr edilemez fakat siyasi olarak tamamen alakasız durumdalar. KKE'nin referandumdaki rolünden söz etmedik ama bu kendi alakasızlıklarının bir karikatürü idi. Gerçekte geçersiz oy kullanma çağrısı yaptılar, seçmenlerden kendi hazırladıkları ve üzerinde "çifte hayır" (AB'ye ve hükümete hayır) yazılı oy pusulalarını kullanmalarını istediler. Bu pusulalar elbette geçersizdi ve tüm operasyon fiyaskoyla sonuçlandı. Kendi seçmenleri bile KKE liderliğinin sözünü dinlemedi. Toplamda seçmenlerin yüzde 1 kadarı, belki de daha azı bu geçersiz oy pusulalarını kullandılar.

Ve onlardan ayrı bir de Sol Platform var. Yunan halkı, medyanın da sürekli tekrarlaması sayesinde, Tsipras için ana muhalefetin Lafazanis ve Sol

Platform olduğunu biliyor. Buna Zoe Kostantopoulou'yu da ekleyebiliriz. Bu durumdan kazancımızın bu olduğunu düşünüyorum. Yeni bir süreç başlatmak için zeminimiz bu, bu siyasi kavganın ön safında olan ve bu beklenmedik deneyime sahip bir güç.

Herkes biliyor ki bu mücadeleye girmediğimiz takdirde sonuç gerçekten de sol açısından bir hezimet manzarası olacak.

Antikapitalist solun yeniden yapılanması perspektifiyle, rol oynayabilecek tek güç bizmişiz gibi davranmaksızın, ne kadar ciddi bir durumla karşı karşıya olduğumuzun farkındayız. Bu da burada ve şimdi ne yapıyor olacağımıza ilişkin olarak, omuzlarımıza çok büyük bir sorumluluk yüklüyor.

Soru önerileri için Nantina Vgontzas'a teşekkürler.

Türkçesi: Serap Güneş, Işık Barış Fidaner

AB Yunanistan'da el altından darbe tezgahlıyor

Robert H. Wade[5] — 17 Temmuz 2015 — ft.com

Gideon Rachman'ın, Yunan müzakerelerinde iki tarafın hedef ve taktiklerine dair yaptığı analiz ["Four games that Greeks may be playing" (Yunanların oynuyor olabileceği dört oyun), 16 Haziran], James Putzel'in mektubunda ["Nothing less than a debt writedown can save Greece" (Yunanistan'ı kurtarmaya borç azaltmadan aşağısı yetmez), bu da 16 Haziran] ipucu verilen akla yatkın hipotezi ıskalıyor.

Bu hipotez şu: Avrupa Komisyonu-Avrupa Merkez Bankası-IMF'in (Trokya) Grexit'ten kaçınmak istedikleri ve bu seçeneğin önüne geçmek için yeterli desteği sunmaya hazır oldukları.

Ancak Troyka, Tsipras hükümetinin – ve Avrupa'daki diğer tüm "aşırı sol" görünen hükümetlerin – yerini, büyük devletlerle daha uyumlu bir hükümetin almasını da istiyor.

Dolayısıyla Yunanistan'ın Büyük Buhran'ını aşmasını sağlamaya yetecek desteği vermeye (örneğin borç azaltma şeklinde) hazır değil. Buhranın, Syriza'nın seçmen tabanını, "daha gerçekçi" bir hükümeti iktidara taşıyacak noktaya dek aşındırmasını umuyor.

Bu, orduya gerek kalmaksızın el altından darbe yapma stratejisidir. Bunun, Avrupa'nın dört bir yanında protestolara neden olması gerekir.

Türkçesi: Serap Güneş

[5]Politik Ekonomi Profesörü, London School of Economics, Londra

Alexis Tsipras'ın Anti-Politikası

Stathis Kouvelakis — 21 Temmuz 2015 — jacobinmag.com

Syriza liderliği başka bir alternatif olmadığını iddia ederek esasında politikanın kendisini inkâr etmiş oldu.

Yeni memoranduma evet oyu veren hükümet ve Syriza parlamento grubu çoğunluğu, yalnızca sol politikaya değil, tümden politikaya elveda demiş oldu. Hükümet bu tercihi yaparak sadece Syriza programını kenara atmakla kalmadı, Yunan halkına verdiği söze de ihanet etti.

Yunan halkının, 12 Temmuz tarihli utanç anlaşmasının çok daha yumuşak bir versiyonu olan Juncker kemer sıkma paketini iki hafta önce güçlü bir şekilde reddederek verdiği hayır oyunu ayakları altına aldılar. Ayrıca, parti kongresi tarafından seçilen ve üyelerinin ortak iradesine karşı sorumlu tek

kolektif organ olan kendi parti merkez komitesi çoğunluğunun muhalefetini de görmezden geldiler.

Ancak, yukarıda söylenenlerden de fazla bir durum söz konusu: Bu yolda hızla aşağı yuvarlanırken, hükümet ve onun parlamento çoğunluğu, örneğin bir siyasi karara bağlı kalma fikri gibi, tercih yapma sorumluluğunu almaya dayanan politika fikrinin kendisini de yadsıdı.

Kısa bir süre önce, yalnızca Yunanistan için değil, uluslararası standartlar açısından da daha önce tanık olunmamış gelişmeler yaşadık. Örneğin yeni maliye bakanı Euclid Tsakalotos, anlaşmayı imzaladıktan sonraki gün parlamentoda o günün hayatının en kötü günü olduğunu ve bunun "doğru şey" olup olmadığını "bilmediğini" ama "başka seçeneklerinin olmadığını" söyledi.

"Doğru şeyin" bu olup olmadığını "bilmemesine" rağmen yaptı. Anlaşmayı kabul etmekle kalmadı, yoldaşlarını ve çalışma arkadaşlarını da aynısı yapmaya çağırdı! Tüm bunları başka hiçbir seçeneği olmadığı için yaptı – yani başka alternatiflerin ve muhtemel tercihlerin her zaman mevcut olduğu gerçeğine dayanan politika kavramının tümden tasfiyesi, tüm sol fikirlerin inkârının cisimleşmiş hali olan "There Is No Alternative – TINA" (Başka alternatif yok) mottosu.

Ancak bu sorumluluk reddinin en net örneğini sunan kişi başbakanın kendisi. Alexis Tsipras, devlet kanalı ERT'ye, anlaşmaya "karşı olduğunu" ve "inanmadığını" söyledi. Ve yaptıklarını başka hiçbir seçenek olmadığı gerekçesiyle meşrulaştırmaya çalıştı.

Ama bir kez olsun şu soruyu sormadı: Beş buçuk aydır görevde olmasına ve halkı onu kemer sıkma karşıtı referandumda yüzde 62 ile desteklemesine rağmen, öncekinden daha bile kötü bir başka kemer sıkma paketini daha göndermekten başka seçeneği nasıl olmaz?

Tsipras, anlaşmaya karşı olmasına rağmen, oybirliği ile desteklerini almadığı takdirde istifa etme tehdidinde bulunarak, Syriza'nın parlamento üyelerinden, halk iradesinin ve ulusal egemenliğin böylesine bariz şekilde çiğnenmesi yönünde oy kullanmalarını istedi. Ki otuz dokuz kişilik güçlü bir karşı oyla yüz yüze kalmasına rağmen daha sonra istifa etmeyi de reddetti.

16 Temmuz'da yayınladığı açıklama ile, bu yönde daha da ileri bir adım attı. Eğer kendisinin kirli bir şantaja maruz kaldığı, kimse tarafından sorgulanamaz bir gerçekse, onu desteklememenin ortak sorumluluktan kaçmak olduğunu iddia etti. Bu ayrıca, "yoldaşlık ve dayanışma ilkeleri ile de uyuş-

mayan bir şeydi ve Syriza saflarında yara açardı."

Yani Tsipras, kimsenin sorgulayamayacağı gerçek bir şantaja teslim olduğu için, partisinin milletvekillerini de, felakete yol açacak bu hamlede kendisini takip etmeye çağırıyordu. Şantajın gerçekliği sanki tercih ettiğinden başka bir seçeneğin yokluğunun kanıtıymış gibi.

Burada geri plandaki varsayım bir kez daha TINA. Ama bireysel psikolojiler ve duygular devreye sokuluyor. Deniyor ki: "altı aydır böylesine zorluk çeken" ve yoldaşların geri kalanı gibi "ortak ilkelerimiz, değerlerimiz, tutumlarımız ve ideolojik referanslarımız açısından bir bilinç ikileminden" mustarip olan birini desteklemek olmazsa olmazdır.

Ancak politikada ve genel olarak toplumsal faaliyette önemli olan, içsel çelişkiler ve niyetler (ari olsun olmasın), suçluluk hissiyatı ve örtülü düşünceler değil, gerçek edimler ve bunların içeriğidir. "Memorandum" veya "anlaşma" sözlerinin Tsipras'ın açıklamasında hiç geçmemesi tesadüf değil. Bu medya dönüşünün amacı, siyasi bir kararı savunmak değil, "zorlu bir süreçten geçen liderle" duygusal özdeşleşme yaratmak.

Ama bunun esas amacı, partide bayrak açanların "ülkenin ilk solcu hükümetinin" altını oymaya çalışmakla damgalanması. Yine, politik öz, yani yapılan bir tercihle aynı görüşte olmamak, bastırılıyor. Mesele kemer sıkmaya teslim olmak ya da karşı çıkmak değil, 25 Ocak ve 5 Temmuz'daki halk iradesine sadık kalmak ya da kalmamak değil, hükümetin ve Syriza'nın program ve vaatlerinin yerine getirilmesi ya da çiğnenmesi değil, lidere duygusal destek verip vermeme kararına indirgeniyor.

Politik diskurun tam da özünün bu şekilde inkârı, derin bir zayıflığın itirafı. Bir başka zalim kemer sıkma paketi olan üçüncü kurtarma paketi anlaşmasının meşruiyeti, önceki ikisinden daha az bile değil. Hiç yok.

2010 ve 2012'nin aksine, 2015'te iktidardaki siyasi gücün tek varlık sebebi ve görevde olmasının tek gerekçesi, şimdi kendisinin dayattığı politikaların ortadan kaldırılmasıdır. Bu nedenle, "ülkenin ilk sol hükümetine" yani Syriza'ya karşı tek gerçek tehdit, bir tür "içimizdeki düşman" falan değil, kemer sıkma politikalarına ve Troyka hükümranlığının devamına bu intiharımsı teslimiyettir.

Son Yunan deneyimi, "kurtarma paketi anlaşmaları" ile gelen neoliberal şok tedavisinin sadece hükümetleri ve başbakanları değil, bu politikaların yürütücüsü partileri de yiyip bitirdiğini göstermektedir. Sol Platform'dan olan bakanların çıkarılması ve iki diğer kabine üyesinin istifası ile gerçek-

leşen kabine düzenlemeleri, Syriza içinde açılmış bulunan çatlağın iyi bir göstergesi.

Hükümette olan bitenleri öğrenebildiğimiz ana kanal haline gelen ana akım medya, yakın zamanda bir tasfiye olasılığından açıkça bahsetmeye başladı. Bunun ilk kurbanı, anlaşmaya hayır oyu veren ve borcun ödenmemesini ve Troyka egemenliğinden toptan kopuşu açıktan destekleyen karizmatik parlamento başkanı Zoe Kostantopoulou olabilir.

Bu arada aynı zamanda Syriza başkanı da olan Tsipras, üyelerinin çoğunluğu, anlaşmayı da reddeden bir açıklama ile talep etmesine rağmen, halen parti merkez komitesini toplamayı reddediyor. Parti işleyişinin en temel kurallarının bu şekilde ihlal edilmesinin, sonrasında yaşanacak olanların çok endişe verici bir işareti olduğu kesin.

Syriza bir dönüm noktasında ve geleceği önümüzdeki birkaç hafta içinde belirlenecek.

Türkçesi: Serap Güneş

Suruç'ta ölenlerin başlattığını biz devam ettireceğiz

SYRIZA Gençliği — 21 Temmuz 2015 — sendika.org

Toplantı hazırlıkları sırasında gerçekleşen patlamada 32 yoldaşımız öldü 100'den fazlası da yaralandı.

Son yıllarda Türkiye'de yaşanan insanlık dışı saldırıların en vahimlerinden biri olan saldırıda hedef özgürlük, barış ve adalet için mücadele eden solcu geçlerdi. Onlar gibi biz de yardım göndermek ve özgürlükleri için savaşan halklara desteğimizi göstermek için Suruç'ta bulunduk.

Syriza Gençlik Örgütü olarak hayatlarını haksız yere kaybeden yoldaşlarınız için duyduğumuz derin acımızı iletmek, ailelerine ve yakınlarına başsağlığı dilemek isteriz.

Zulme karşı tek silahımız, çizdikleri yolda devam etmektir.

Onların başlattığını biz devam ettireceğiz.

Türkçesi: Bilinmiyor

ПОД ЗНАМЕНЕМ ЛЕНИНА —
ВПЕРЕД К МИРОВОМУ ОКТЯБРЮ!